

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 1

การศึกษาร่องรอยทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี
ในบริเวณแนวชายแดนภาคตะวันตกของประเทศที่เชื่อมโยงเขต
เศรษฐกิจพิเศษทวาย
(The Study of History Traces and Archeology of the
Area along the Western Border of the Countries that
Link to the Dawei Special Economic Zone)

โดย

สุรพงษ์ จรัสโรจนกุลและคณะ

ธันวาคม 2557

สัญญาเลขที่ RDG 5650045.

รายงานการวิจัย ฉบับสมบูรณ์

โครงการที่ 1

การศึกษาร่องรอยทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี
ในบริเวณแนวชายแดนภาคตะวันตกของประเทศที่เชื่อมโยงกับ
เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย

ภายใต้แผนงาน

การพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยว
เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่ภาคตะวันตกกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย

สุรพงษ์ จรัสโรจนกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
สิทธิ์ อีรสรณ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน
ฐนัฐ วงศ์สายเชื้อ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน
สุมิตร สุวรรณ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน
กรภัทร กิตติภานิชกุล	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน
พิมพ์พร ศรีรุ่งเรือง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน
วัชรภรณ์ ละนิต	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน
เชมจิรา หนองเป็ด	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน
ภาณุวัฒน์ ปัญจเมธี	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน
จรายุทธ มงคลวงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
ชนิษฐา คำจันทร์แก้ว	วัฒนธรรมจังหวัดกาญจนบุรี
นเรศ จุลบุตร	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี

ชุดโครงการท่องเที่ยว

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช. สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นชอบด้วยเสมอ)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อเรื่อง การศึกษาร่องรอยทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในบริเวณแนวชายแดนภาคตะวันตก

ของประเทศที่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย

ผู้วิจัย ผศ.ดร. สุรพงษ์ จรัสโรจนกุล และคณะ

ปีที่พิมพ์ 2557

แหล่งทุน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สัญญาเลขที่ RDG5650045

คำนำ

นโยบายของรัฐบาลการเปิดพรมแดนเพื่อการติดต่อค้าขายส่งเสริมให้เกิดรายได้เข้าสู่ประเทศ รัฐบาลเปิดด่านถาวรและด่านชั่วคราวเพื่อการติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน และมีรายได้เข้าสู่ประเทศ นอกจากนี้รัฐบาลได้สนับสนุนโครงการนิคมอุตสาหกรรมท่าเรือน้ำลึกทวาย ในเมียนมาและเปิดด่านถาวรเพื่อเชื่อมโยงสู่เขตนิคมอุตสาหกรรมท่าเรือน้ำลึกทวาย ด่านที่เปิดคือด่านถาวรบ้านพุน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี และด่านชั่วคราวตะโกบน อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งอยู่ในเขตภาคกลางทำให้ภาคตะวันตกของประเทศมีช่องทางติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเพิ่มขึ้น ภาคกลางประกอบด้วย จังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี และกาญจนบุรี มีความโดดเด่นในเรื่องการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม มีเมืองโบราณมากมายในกลุ่มนี้ ทำให้เกิดรายได้ส่วนหนึ่งจากการอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว การเปิดเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ และมีการกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวจากด่านถาวรบ้านพุน้ำร้อน ถึงเขตนิคมอุตสาหกรรมท่าเรือน้ำลึกทวาย จึงเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางใหม่ที่มีความน่าสนใจ

ประวัติศาสตร์ไทยในอดีตเคยกล่าวถึงเมืองทวายในครั้งสมัยสุโขทัย ว่าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรสยาม ต่อมาได้ยกดินแดนส่วนนี้ให้กับประเทศอังกฤษ สมัยรัชกาลที่ 4 ทำสัญญายกดินแดนทำให้ข้อมูลของเมืองทวายตั้งแต่นั้นมาขาดหายไปจากประวัติศาสตร์ การศึกษาเมืองทวายจึงเป็นส่วนหนึ่งในการหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อผู้ประกอบการ ที่จะไปลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมท่าเรือน้ำลึกทวาย ทั้งยังเป็นการศึกษาเมืองทวายเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เพื่อจะได้ทำการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน งานวิจัยนี้จึงศึกษาในส่วนของการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเน้นไปที่เมืองทวาย และรอบนิคมอุตสาหกรรมท่าเรือน้ำลึกทวาย เพื่อผู้ประกอบการธุรกิจนิคมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมอื่น ประชาชนทั่วไปที่สนใจได้เป็นข้อมูลในการนำไปใช้ประโยชน์

วัตถุประสงค์

- 1 เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์
- 2 เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
- 3 ศึกษาผลกระทบทางประวัติศาสตร์การท่องเที่ยวต่อพื้นที่

วิธีดำเนินการ

1) ศึกษาข้อมูลเอกสารศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องค้นคว้าเอกสารจากห้องสมุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นที่ศึกษา และใช้ในการสำรวจภาคสนามแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับสงคราม เก้าทัพ แหล่งโบราณสถาน สถานที่สำคัญเกี่ยวกับการทำสงครามระหว่างอาณาจักรสยาม (ประเทศไทย) และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาจุดพักแรมในการเดินทาง

2) สำรวจชุมชน และกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมประเพณีชุมชนชุมชนร่องรอย ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย ของการเป็นอาณานิคมของอังกฤษสภาพบ้านเรือนอยู่อาศัย ลงพื้นที่สำรวจแหล่งท่องเที่ยวออกปฏิบัติงานภาคสนามโดยใช้แบบสำรวจเพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา และสภาพปัจจุบันแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

2.1 แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยพื้นที่งานวิจัยนี้ศึกษาครอบคลุมพื้นที่วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ด้านถาวรบ้านพุน้ำร้อนจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี และพื้นที่เชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย

2.2 แหล่งท่องเที่ยวในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ลงพื้นที่สำรวจชุมชนเก็บข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและทำการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวไปพร้อม ๆ กัน เพื่อกำหนดแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญกำหนดจุดเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

3) ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และทางวัฒนธรรมของแหล่งโบราณสถานโดยใช้แบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และ ใช้แบบประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวแหล่งโบราณสถานวัฒนธรรม ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสาธารณูปโภค ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสิ่งแวดล้อมด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว ด้านความเป็นมาของสถานที่แหล่งท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์ หาค่าน้ำหนักและจัดลำดับความสำคัญจากคะแนนมากไปหาน้อย และกำหนดแหล่งท่องเที่ยว

4) กำหนดจากแหล่งท่องเที่ยวจากค่าระดับคะแนนสูงตามเส้นทางที่กำหนดและสร้างจุดเชื่อมโยงเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ และเส้นทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมเชื่อมโยงเส้นทางศิลปวัฒนธรรมประเพณี

5) จัดทำเรื่องเล่าสำหรับการท่องเที่ยว (Story Matrix) ตามเส้นทางที่สำรวจ

6) จัดทำ Route เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม

7) ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม ภาคตะวันตกและในพื้นที่ 4 จังหวัดประกอบด้วย สุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี ในประเทศไทย จำนวน 136 แห่ง และพื้นที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาตัวอย่างที่ใช้เป็นแบบเป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling) และนำแหล่งท่องเที่ยวมาทำมาใช้ในการสำรวจและศึกษาวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกโดยใช้โอกาสความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยใช้สูตร การหากลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ความเชื่อมั่นระดับที่ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 101 วิธีการสุ่มอย่างมีชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยการจัดลำดับแหล่งท่องเที่ยวโดยมีการกำหนดค่าน้ำหนักไว้เป็น 5 ดาว 4 ดาว 3 ดาว 2 ดาว มาทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง การคัดเลือกจากค่าน้ำหนักความสำคัญจำนวน 5 ดาว 4 ดาว 3 ดาว มาพิจารณาแบ่งยุคสมัย และนำแหล่งท่องเที่ยวไปประเมินในด้านต่าง ๆ เพื่อ หาศักยภาพในการท่องเที่ยว ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาจากคะแนนศักยภาพที่ประเมินได้จากคะแนนมากไปหาน้อย จากนั้นกำหนดจุดเชื่อมโยงเส้นทางประวัติศาสตร์ และเส้นทางศิลปวัฒนธรรม

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

1) การค้นหาเอกสารทางประวัติศาสตร์ไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
2) แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและนักประวัติศาสตร์ ทั้งของประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

3) จัดทำ Story Matrix การเก็บข้อมูลจากภาพถ่ายและเอกสารสำคัญที่เป็นหลักฐาน ร่องรอยกำหนดแหล่งท่องเที่ยวจัดทำกิจกรรมโปรแกรมการท่องเที่ยว

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเรื่องนี้ คณะผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อแยกประเด็นคำ วัฒนธรรม และจัดระเบียบ ตลอดจนนำมาสังเคราะห์ให้ได้ภาพรวมที่สมบูรณ์ การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์โดยการนำข้อมูลซึ่งได้จากการสำรวจ การสัมภาษณ์ และการระดมความคิดเห็นหลังจากออกพื้นที่ในบริเวณแนวชายแดนภาคตะวันตกของประเทศที่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายเป็นส่วนของ ข้อเสนอแนะประเด็นปัญหา จัดหมวดหมู่ เชื่อมโยงข้อมูลที่ได้ สังเคราะห์และสรุปผลโดยอาศัยความสอดคล้องและความเห็นเหตุเป็นผลอย่างเป็นระบบ

4) การถอดบทเรียน การนำเสนอข้อมูลให้ประชาชน ผู้สนใจในพื้นที่ทราบ บนเวทีงานประชุม หรือเวทีบริการวิชาการ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ผลการวิจัย

1. เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ พื้นที่เชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ฝั่งประเทศไทยประกอบด้วยพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว 4 จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์จำนวน 77 แหล่ง และแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม จำนวน 59 แหล่งแยกกลุ่มประวัติศาสตร์ออกเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องจะพบว่า

1.1 แหล่งท่องเที่ยวศิลปทวารวดีสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 กลุ่มสถาปัตยกรรมทำด้วยหินศิลาแลง พระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร จังหวัดนครปฐม เมืองโบราณคูบัว จังหวัดราชบุรี สระน้ำโกสินารายณ์ พงตึก และอุทยานปราสาทเมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี เชื่อมโยงกลุ่มสถาปัตยกรรมหินศิลาแลงพบที่เมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา คือ เมืองโบราณตาการ่า ในเขตมืวฮ่าว (เมืองเก่า) ตำบลเยผิว เมืองทวาย เป็นเมืองโบราณทับซ้อนกันอยู่ ภายในเมืองตาการ่า มีกำแพงเมืองที่ทำด้วยศิลาแลง ก่อนจะเป็นเมืองตาการ่า มีชื่อเดิม คือเมืองสะลอน มีลักษณะผังเมืองเป็นรูปวงกลมรี มีคูน้ำล้อมรอบ ปัจจุบันคูน้ำแห้งหมดมีสภาพเป็นพื้นดินราบลุ่มทำนา ลักษณะเมืองเป็นรูปวงกลมรี มีลักษณะผังเมืองแบบเดียวกับเมืองศรีเกษตร (Srikasatra) ทางสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเรียกว่า ทาเยฮิตทยา (Thayekhitthaya) เป็นเมืองสำคัญของชาว ปยู ตำนานการสร้างเมืองนี้ เป็นเมืองที่สร้างอยู่ในยุคสมัยเดียวกันกับเมืองยางกุน (เมืองย่างกุ้ง) หลังจากเมืองสะลอนเสื่อมลงมีเมืองใหม่เกิดขึ้น เรียกเมือง ตายะวดี และเรียกรวมอาณาเขตว่าเมืองตาการ่า จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานและสืบค้นในพิพิธภัณฑสถานของเมืองโบราณตาการ่า ที่มีการเก็บวัตถุโบราณ มีอิฐกำแพงเมือง เสาหลักเมือง ที่ทำด้วยศิลาแลง มีหม้อดินเผาที่มีลายใบไม้ พบเหรียญโลหะทรงกลมขนาดใหญ่มีตราสัญลักษณ์ทำด้วยเงินพลวง ในพิพิธภัณฑสถานเมืองตาการ่า พบลูกปัด กล้องยาสูบ ทำด้วยดินเผา การมีกล้องยาสูบเป็นสิ่งที่แสดงถึงการกสิกรรม การปลูกยาสูบ ซึ่งมีวัฒนธรรมและความเจริญที่เป็นเมืองทำการค้ามาก่อนเมืองตาการ่า มีการกล่าวถึงในช่วง 3 ปี ที่ผ่านมา มีความน่าสนใจแต่ไม่มีการสำรวจขุดค้นอย่างเป็นทางการ เนื่องจากทางรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาดูแลไม่ให้มีลัทธิขุดค้น ซึ่งมีการกล่าวถึงเมืองท่าริมฝั่งทะเล คือสุวรรณภูมิ และเมืองอุทอง ที่เรียกสุวรรณภูมิสอดคล้องกับ(ธิดา สาระยา, 2532)

1.2 แหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ รอยพระพุทธรูปที่วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม จังหวัดสุพรรณบุรี วัดพระประโทนเจดีย์ ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร จังหวัดนครปฐม วัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดราชบุรี และวัดพระแท่นดงรัง จังหวัดกาญจนบุรี ที่เชื่อมต่อแหล่งพุทธศาสนาของพระเจ้าอโศกมหาราชทรงสร้างไว้ที่ วัดเขาดิสลัก จังหวัดสุพรรณบุรี วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร จังหวัดนครปฐม เมืองโบราณคูบัว จังหวัดราชบุรี เชื่อมต่อวัดที่พระเจ้าอโศกมหาราชสร้างไว้ คือวัดพระยาไก่อ ในเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพ

เมียนมา มีโบสถ์พระอรหันต์ เขาเวมิตะกะเต่า ที่พระพุทธเจ้ามาประทับเป็นที่มาของภาษามอญ โบราณว่า ทวาย แปลว่าการนั่งสมาธิ และสุดองปีเจติย์ ที่เมืองกะลือ่ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ทรงสถาปนาเส้นพระเกศาพระพุทธเจ้า 3 เส้นไว้ที่เจติย์

1.3 แหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับ สมัย พระเจ้าอลองพญา และร่องรอยของประวัติศาสตร์ไทยที่เกี่ยวข้องกับเมืองทวาย คือ “เชียมมะเตะหยั่ว” แปลว่า บ้านบ่อนางสยาม “วัดป่าเลไลย์ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดสุพรรณบุรี พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม อุทยานหินวัดเขางู จังหวัดราชบุรี วัดนโนธรรมมาราม ท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี เชื่อมโยง โล๊ะมาลาเชวัดพระชนะมาร สร้างโดยพระเจ้าอลองพญา วัดอ่องญาณี วัดชนะศึกพระเจ้าอลองพญา สร้างเมื่อคราวชนะศึกกรุงศรีอยุธยา ประเทศไทย และร่องรอยประวัติศาสตร์ “บ้านบ่อนางสยาม”หมู่บ้านชุมชนสยามโบราณ

2. เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย นำแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม ไปประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อจัดเส้นทางท่องเที่ยวได้ดังนี้

เส้นทางที่ 1 เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ สุพรรณภูมิ - ตาการา

เส้นทางที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยวตามรอยพระพุทธเจ้า สุวรรณภูมิ – ตายะวัต

เส้นทางที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยวสู่ชุมชนสยามโบราณยุคพระเจ้าอลองพญา

เส้นทางที่ 4 เส้นทางเลือกตามความสนใจ

3. ศึกษาผลกระทบทางประวัติศาสตร์การท่องเที่ยวต่อพื้นที่

3.1 ผลกระทบด้านการจัดการขยะ เมืองทวายยังไม่มีระบบการจัดการด้านการกำจัดขยะที่ดี จึงส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านความสกปรกต่างๆ เช่น การทิ้งขยะไม่เป็นที่ จึงทำให้เกิดกองขยะที่ส่งกลิ่นเน่าเหม็น และทำให้ความสกปรกของสถานที่ที่พบเห็นก่อให้เกิดปัญหาต่อสภาพแวดล้อมเป็นอย่างมาก ทั้งทางตรงและทางอ้อม อีกทั้งขยะพวกนี้ยังถูกทิ้งลงคูคลอง ซึ่งจะไปกั้นการไหลผ่านของน้ำ จึงส่งผลให้แหล่งน้ำนั้นสกปรกและเกิดการเน่าเสีย จึงส่งผลให้เกิดกลิ่นเหม็นและก่อให้เกิดความรำคาญ การเผากองขยะที่กองทิ้งไว้ในเขตชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดมลพิษแก่อากาศ ยังรวมไปถึงวิถีชีวิตที่ถูกค้นพบเมื่อเจ็ดเดือนที่ผ่านมา ก็ยังมีการทิ้งขยะไว้ตลอดสองข้างทางทำให้เกิดความสกปรกและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคอีกด้วย

3.2 ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพความสวยงามของเมืองทวายของต้นตาล ในเมืองทวายมีการปลูกต้นตาลเป็นจำนวนมากและต้นตาลยังถือเป็นจุดเด่นสัญลักษณ์เมืองทวายอีกด้วย อีกทั้งต้นตาลทั้งสองข้างทางยังเป็นจุดบ่งบอกว่าตอนนี้ท่านได้เข้าสู่เมืองทวายแล้ว ต่อมาเมื่อมีความเจริญเกิดขึ้นจึงทำให้ต้นตาลต้องถูกตัดทิ้งไป เพื่ออำนวยความสะดวกทางคมนาคมในการขยายถนน

3.3 ด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวยังขาดการอนุรักษ์ ซึ่งทำให้สภาพดั้งเดิมของโบราณสถานถูกทำลาย เช่น เมืองโบราณตากราที่มีการสร้างเจดีย์ครอบทับโบราณสถานดั้งเดิม โดยขาดความเข้าใจในเรื่องความรู้ทางด้านศิลปะและประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมเดิมของโบราณสถาน

3.4 คุณค่าทางวัฒนธรรมและศิลปะ มีการเน้นการท่องเที่ยวที่แสวงหาโบราณสถานใหม่ เพื่อชดเชยโบราณสถานใหม่แล้วนำมาเป็นจุดขายของสถานที่นั้น จึงทำให้ขาดการอนุรักษ์สภาพดั้งเดิมของโบราณสถานนั้นในเมืองทวายมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และวัดเก่าแก่อะลุหลายที่มีการทำบูรณะหรือบูรณะใหม่ให้สมบูรณ์แต่ไม่ได้ศึกษาถึงความเป็นมาของสถานที่นั้นๆว่าเป็นมาอย่างไร และสมควรจะบูรณะใหม่เช่นใด อาทิเช่น เมื่อพบเจอเจดีย์เก่าแก่ก็จะสร้างเจดีย์ใหม่ครอบองค์เก่าไว้โดยที่ไม่ศึกษาหรือดูว่าเจดีย์องค์นั้นเป็นทรงไหน อยู่ในสมัยไหนจึงทำให้มีการสูญเสียเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ไปมากมายหลายแห่ง

3.5 สุขอนามัยและโรคติดต่อ ระบบสาธารณสุขของพม่ายังไม่ดีพอ โดยสังเกตโรคที่เกิดขึ้นจากตารางที่ 12พบว่าโรคอุจจาระร่วง โรคไข้เลือดออก โรคมาลาเลียและวัณโรค เป็นโรคที่เกิดขึ้นบ่อยโดยมีผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นในทุกๆปี โดยในปี 2556 โรคที่ต้องเฝ้าระวังมากที่สุด 5 อันดับ คือ โรคอุจจาระร่วง โรคมาลาเลีย โรคไข้เลือดออก โรควัณโรคและโรคไข้สมองอักเสบ

5.3 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่วิจัยในเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ในช่วงเวลาที่ลงพื้นที่ใช้วิธีการสังเกต ตั้งแต่เริ่มเดินทางออกจากด่านพุน้ำร้อน อ.เมือง จ.กาญจนบุรี พรมแดนไทย-เมียนมา จนถึงเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ผู้วิจัยกำหนดแบ่งเขตการสำรวจตั้งแต่ในตัวเมืองทวายโดยรอบเมืองทวาย เขตที่สองขึ้นไปทางเหนือของเมืองทวาย ผ่านบริเวณที่ก่อสร้างท่าเรือน้ำลึก เขตเศรษฐกิจพิเศษ ทวาย ตรงขึ้นไปสิ้นสุดที่เมืองกะลืออง อยู่เมืองเย ส่วนเขตที่สามลงมาทางตอนใต้ของเมืองทวาย ต่ำลงมาถึงเมืองปะลอส โก๊สเมืองมะริด ซึ่งข้อมูลที่ได้มีความสอดคล้องกับการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในบทที่ 2 ดังนี้

1. ผู้วิจัยเดินทางออกจากด่านพุน้ำร้อน อ.เมือง จ.กาญจนบุรี ผ่านวิธีการตรวจคนเข้าเมือง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลรายชื่อหมู่บ้านจากด่านพุน้ำร้อนถึงเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ผู้วิจัยพบว่า จากหมู่บ้านพุน้ำร้อน ถึงเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาตลอดเส้นทางการเดินทางมีหมู่บ้านทั้งหมด 22 หมู่บ้าน ณ วันที่สำรวจตามเส้นทางถนนที่วิ่งผ่านไป บางหมู่บ้านที่อยู่ริมน้ำ บางหมู่บ้านก็มีการอพยพออกมาสร้างที่อยู่อาศัยริมถนน บางหมู่บ้านมีการอพยพมาจากการขอให้ย้ายออกมาเพื่อพัฒนาที่ดินเป็นโครงการพัฒนาที่ดิน (เมืองใหม่ใกล้ชายแดนไทย บ้านพุน้ำร้อน) การเดินทางถนนมีลักษณะเป็นถนนดินฝุ่นมาก เป็นดินบดอัด ระยะทางจากบ้านพุน้ำร้อนถึงแม่น้ำตะนาวศรีเป็นระยะทาง 75 กม. ที่เป็นจุดตัดถาวรกับแม่น้ำตะนาวศรีต่อนั้นวิ่งเรียบ

ริมเขานานกับลำน้ำตะนาวศรี ซึ่งมีทิวทัศน์เป็นป่าเขาและลำน้ำ แก่งน้ำที่สวยงาม เพลิดเพลินตาไปเป็นระยะทาง รถวิ่งขนานกับแม่น้ำตะนาวศรีทิวทัศน์สวยงาม ระยะทาง 15 กม. นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สำรวจลำน้ำ 2 ช่วงเวลาคือ ครั้งแรกในช่วงเดือนตุลาคม 2556 หอดฝนมีน้ำเต็มแม่น้ำตะนาวศรี เปรียบเทียบช่วงที่ 2 คือ ช่วงเดือนเมษายน 2557 ลำน้ำตะนาวศรีลดลงจนเห็นเกาะแก่ง แอ่งน้ำที่เป็นจุดที่ลึกลงมีน้ำขังอยู่ ผู้วิจัยเรียกว่า “คั้งน้ำ” เพื่อสังเกตจุดที่เหมาะสมแก่การพักหรือการทำล่องแก่ง ผู้วิจัยสำรวจและเรียกชื่อแอ่งน้ำตามที่ชาวบ้าน (คนกะเหรี่ยง/ทหารกะเหรี่ยง) ที่รู้จักเส้นทางเรียกชื่อตามพื้นถิ่นผู้วิจัยสำรวจได้ 13 คั้งน้ำ ข้อสังเกตพบว่า ระยะทาง 15 กม. ตลอดเส้นทางมีจุดที่น่าจะมีการแวะพักได้อยู่หลายจุดในเส้นทาง และเป็นจุดที่มีทิวทัศน์สวยงามมาก เมื่อผ่านเข้าเมืองมิตะ ซึ่งเป็นจุดเมืองที่มีรถประจำทางวิ่งจากหมู่บ้านมิตะถึงเมืองทวาย ผ่านหมู่บ้านสำคัญที่เป็นจุดพักแวะอีก 2 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านเตาโตงโล้ง (แปลว่า เขาสามลูก) ซึ่งมีบริษัทเหมืองแร่ที่ทำเหมืองแร่เมื่อผ่านเข้าสู่หมู่บ้านปะกายี เป็นหมู่บ้านใหญ่มีรถประจำทางจอดแวะก่อนเข้าตัวเมืองทวายจะมีศาลาประจำหมู่บ้านหรือศาลเมืองอยู่ก่อนถึงเมืองทวาย เข้าสู่เมืองทวายจะพบอนุสาวรีย์นายพลองซาน ซีม่าก่อนถึงตัวเมือง มีเรื่องเล่ากันว่า

“นายพลองซานพาพลทหารมาจากบ้องตี้ ประเทศไทย และมายึดเมืองทวายเป็นเมืองแรก และเกิดขบวนการกู้ชาติเกิดขึ้นจากจุดนั้น”

ตำบลบ้องตี้ อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี ประเทศไทยเป็นจุดสำคัญประวัติศาสตร์ เส้นทางนี้จะเป็นเส้นทางที่เคยใช้เป็นเส้นทางเดินกันอยู่เดิมมานานแล้ว มีการเดินทางเข้าออกของประชาชนเป็นช่องทางธรรมชาติเดินทางข้ามภูเขา และทางด้านประวัติศาสตร์ด้านบ้องตี้เคยเป็นช่องทางสำคัญที่กองทัพทหารจากเมียนมาเคยใช้เดินทางยกทัพผ่านมาทางนี้ในอดีตด้านบ้องตี้มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เนื่องจากมีท่อแก๊สผ่านทำให้ไม่สามารถเดินทางไปมาได้อย่างปกติเหมือนเดิม ด้านบ้องตี้มีความสำคัญคือ เป็นจุดที่ครั้งหนึ่งในสมัยรัชกาลที่ 5 ต่างประเทศมีการสำรวจพื้นที่วางสายโทรเลขจากบ้องตี้ไปเมียนมา แต่โครงการล้มเลิกไปเพราะมีหลักฐานสำคัญคือ ลูกถ้วยและเสาโทรเลขที่มีต้นไม้ติดพุ่มลูกถ้วย พบที่บริเวณบ้องตี้ โดยรวมศึกษาร่วมกับอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีสำรวจลูกถ้วยและเสาโทรเลขเก็บอยู่ที่พิพิธภัณฑิโทรเลข อ.เมือง จ.กาญจนบุรี

2. แหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามในเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ผู้วิจัยได้สำรวจพื้นที่ตามการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 และตามกรอบงานวิจัย พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่มีอยู่เดิมและผู้วิจัยได้สำรวจลึกลงไปทางตอนใต้ของเมืองทวาย พบเครื่องมือขวานหิน โบราณเครื่องมือล่าสัตว์ ที่วังเกียวิ เมืองปะลอ เป็นไปตามที่อ้างของ ภพพล จันทรวัฒนกุล, 2553 กล่าวถึงแหล่งโบราณคดีของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์บริเวณทางตอนใต้ของเมียนมา เดิมผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจลงไปทางใต้ลงไปเพื่อที่จะไปวัดไทยในเมืองปะลอ เขตจังหวัดทวาย ซึ่งอยู่ใกล้เมืองมะริดมาก ที่เมืองปะลอผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าอาวาสและผู้นำหมู่บ้าน มีข้อมูลสำคัญคือ

2.1 พบว่ามีหลักฐานคือขวานหิน เครื่องใช้ของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่ริมน้ำ ลำธาร ในบริเวณเมืองเก่าที่ชาวบ้านเรียกว่า วังเกียวิ ในเขตปะลอส จังหวัด ทวาย

2.2 จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านในพื้นที่นี้ ในหมู่บ้านเขตปะลอส มีการกล่าวถึงคนไทยโบราณ มีการกล่าวถึงคำว่า “ท่าทวาย” ถ้าลากเส้นตรงจากจุดเมืองปะลอสจะตรงเข้าสู่ประเทศไทย แถบบริเวณอ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี ซึ่งถ้าสังเกตแล้วมีคำกล่าวตำนานที่จารึกไว้ว่า เมืองครั้งสุโขทัยมีคน ไทยจำนวน 500 คน ข้ามมาช่วยเจ้าฟ้ารั่ว (มะกะโท) โดยเส้นทางนี้และการกล่าวถึงท่าทวายว่ามีคน ไทยมาทำทวายที่นี่ จากข้อสังเกตของนักวิจัยเมืองที่การค้าขาย ทวายกระทำการค้าขายทวายเป็น สินค้ามีอยู่แถบด้านเจดีย์สามองค์ ทวายจัดเป็นพืชป่าในบริเวณนี้มีลักษณะเป็นป่า การค้าขายบริเวณ นี้ย่อมกระทำได้ ก็น่าจะเป็นการค้าส่วนบุคคลไม่ใช่เป็นทางการ เพราะไม่มีการระบุถึงการค้าขายทวาย ในบริเวณแถบจังหวัดราชบุรีของไทยซึ่งน่าจะเป็นการค้าทวายอย่างไม่เป็นทางการ หรือถูกต้องตามกฎหมาย ดินแดนบริเวณมีความน่าสนใจที่จะมีการสืบค้นต่อไป

3. ผู้วิจัยพบร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญเกี่ยวข้องกับประเทศไทย ชัดเจนและเป็น หลักฐานที่สำคัญของชุมชนสยามโบราณในเมืองทวาย คือ “บ้านบ่อนางสยาม” ป้ายชื่อบ้านบ่อนาง สยามมีป้ายบอกทางชื่อเป็นภาษาเมียนมา “เซียมมะเตะหยั่ว”

พบว่า ภาษาเมียนมา ออกเสียง “เซียม” ที่แปลว่า สยาม, มะในภาษาเมียนมาแปลว่า นาง หรือ ผู้หญิง เตะ แปลว่า การคู้ด้วยมือ หยั่วแปลว่า หมูบ้าน รวมความในภาษาเมียนมา แปลว่า “บ้านบ่อนางสยาม” บริเวณหมู่บ้านบ่อนางสยามเป็นหมู่บ้านที่อยู่ในหุบเขา มีภูเขาขวางกั้น หมู่บ้าน อยู่ทางด้านหลังภูเขาของวัดอ่องญานี (วัดชนะศึกพระเจ้าอลองพญา) การที่จะคิดหลบหนีคงจะทำได้ ยากมาก บุคคลที่กล่าวถึงนางสยาม จากการสัมภาษณ์ประชาชนในหมู่บ้านและผู้ใหญ่บ้านเจ้าอาวาส วัดในหมู่บ้านนางสยาม พบว่า หมู่บ้านบ่อนางสยามนี้มี 2 หมู่บ้านอยู่รวมกัน คือ หมู่บ้านภายในเป็น หมู่บ้านดั้งเดิม และหมู่บ้านภายนอกเป็นการอพยพแยกไปอยู่ของชาวบ้านเดิม มีวัดอยู่กลางหมู่บ้าน จากสัมภาษณ์เจ้าอาวาสวัดนี้เป็นเก่า มีโบราณสถาน ทрудโทรม โบสถ์ของวัดนี้ถือเป็นสิ่งก่อสร้างที่ เก่าแก่ที่สุด เพราะขาดการบูรณะ มีเจดีย์บนยอดเนินเขา สิ่งที่พบเห็นคือ พบว่าสภาพบ่อนางสยาม มี ลักษณะเป็นหลุมลึกลงไป เป็นบ่อน้ำซับ มีต้นไม้ขึ้นอยู่รอบบ่อ ไม่มีน้ำอยู่บนพื้นบ่อขณะเวลาสำรวจแต่ เนื่องจากชาวบ้านบริเวณนี้ยังใช้ประโยชน์จากบ่อน้ำแห่งนี้เมื่อยามขาดแคลน เมื่อขุดดินลงไปไม่ลึก มากก็จะพบน้ำใต้ดินซึมออกมา จากการเล่าของชาวบ้าน นางสยามหาน้ำโดยการใช้มือขุด ไม่มีเครื่อง พุนแรงในการขุด ข้อสังเกตของผู้วิจัยที่พบเห็นดังนี้

3.1 “นางสยาม” จะต้องมียุคความรู้มากในการดำรงชีวิต จะต้องรู้ว่าพืชพันธุ์ใดที่จะ เป็นสัญลักษณ์หรือแสดงว่าบริเวณแหล่งนั้นมีน้ำอยู่ จะต้องรู้จักพืชชนิดนั้นเป็นอย่างดี ว่าพืชชนิดนั้น ชอบน้ำจึงจะขึ้นงอกงามได้ เป็นการแสดงถึงภูมิปัญญาของชาวบ้านในการหาน้ำดื่มที่ปลอดภัย

3.2 “นางสยาม” จะต้องมีความมานะอดทน เป็นการแสดงถึงการต่อสู้เพื่อการดำรงชีวิตที่ยากลำบากของ “นางสยาม” จะมาอยู่ในที่นี้ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า น่าจะเป็นเชลยศึกที่ถูกกวาดต้อนมาให้มาอยู่ที่นี่ บริเวณนี้หรือเพื่อการสร้างวัดชนะศึกที่อยู่บนเขาก็ก็น่าเป็นไปได้ เพราะการอยู่อย่างเชลยมักมีฐานะเป็นชนชั้นล่างคือใช้แรงงานหรือทาส เป็นการแสดงถึงความมานะอดทนของชาวสยามในโบราณ

3.3 ความร่วมมือของชาวบ้านในการให้ข้อมูลสำคัญมีความกระตือรือร้นในการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีของชาวบ้าน คนในหมู่บ้านนี้คิดที่จะพัฒนาหมู่บ้านเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในหมู่บ้านมากขึ้น สื่อสารเป็นภาษาไทย ทำการต้อนรับคนไทยมาเที่ยวในหมู่บ้าน การคิดดูแลรักษาอนุรักษ์พื้นที่บ่อน้ำให้อยู่ต่อไป

3.4 บ้านบ่อนางสยาม มีประเพณีที่คล้ายคลึงกับประเทศไทย เช่น การลอยกระทงในวันเพ็ญ หมู่บ้านนี้มีสิ่งพิเศษในการสัมภาษณ์พบว่า มีการจัดการที่นากองกลางคล้ายในรูปสหกรณ์ไว้ช่วยเป็นส่วนกลางของหมู่บ้านถ้าพิจารณาจากแผนที่ทางอากาศหมู่บ้านนี้ไม่มีแม่น้ำแต่รับพิธีลอยกระทง ซึ่งต้องเข้าไปลอยกระทงกันในตัวเมืองทวาย

3.5 ข้อสังเกต ประชาชนที่อยู่บริเวณนี้น่าจะเป็นชุมชนที่ถูกกวาดต้อนมาครั้งสงครามสมัยพระเจ้าอลองพญา ดูจากบรรพบุรุษรุ่นหลาน ปู่ย่าตายาย มีอายุมากและเสียชีวิตไปแล้ว หลายมีอายุ 106 ปี เกิดที่บ้านบ่อนางสยาม ดูแล้วน่าจะมีอายุไม่ต่ำกว่า 200 ปี ที่วัดก็มีสิ่งที่น่าสนใจอย่างมาก

สรุปผู้วิจัยพบว่า ร่องรอยที่ชัดเจนและเป็นป้ายชื่อหมู่บ้านนี้ “นางสยาม” ชื่อ “สยาม” หรือ “เซียม” ที่แปลว่า ประเทศสยาม ได้จารึกเพราะมีอยู่ในจังหวัดทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และเป็นประวัติศาสตร์ถึงคนไทยพลัดถิ่นในเมืองทวาย และเป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษาให้มากกว่านี้

4. แหล่งท่องเที่ยวทางใต้ของเมืองทวาย ที่เมืองปะลอส ไกล่เมืองมะริด

ผู้วิจัยได้ลงสำรวจพื้นที่เมืองปะลอส พบว่า มีสถานที่หนึ่งชาวบ้านเรียกว่า วังเกียววิ ลักษณะเมืองโบราณ มีเนินดินเป็นกำแพงเมือง มีชุมชนอาศัยอยู่ ภายในตัวเมืองนี้ มีการค้นพบโดยบังเอิญของชาวบ้านในหมู่บ้าน รวเดือนพฤศจิกายน 2556 อยู่บนเขามีลักษณะเป็นก้อนหินซ้อนกันอยู่ 2 ก้อน ลักษณะคล้ายพระธาตุอินแขวนน้อย ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา รูปทรงแบบนี้ไม่ใช่จะพบแต่ที่พระธาตุอินแขวน น่าจะมีการศึกษาว่าพบที่ใดบ้าง ที่มีลักษณะแบบนี้ หรือเป็นสิ่งที่นิยมสร้างกันในลักษณะแบบนี้ น่าจะมีการศึกษาค้นคว้าให้มากกว่านี้

5. แหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ พระเจ้าอลองพญา

ผู้วิจัยสำรวจพื้นที่บริเวณวัด อ่องญานี (วัดชนะศึกพระเจ้าอลองพญา) ประวัติวัดนี้สร้างขึ้นหลังการเสร็จศึกสงครามกับกรุงศรีอยุธยา จุดสำคัญคือ โบสถ์ของวัดที่สร้างไว้ บนหลังมีรูปคล้ายเจดีย์ทรงระฆังคว่ำ มีรูปช้างอยู่บนเจดีย์ ซึ่งมีลักษณะแปลกตากว่าเจดีย์ทรงอื่นๆ วัดชนะศึกอยู่ไม่ไกล

จากชุมชนชาวสยามโบราณ และอยู่ในบริเวณชุมชนไทยบริเวณใกล้วัดเชยุมตที่ วัดชนะศึกสร้างอยู่บน
ภูมิมีลักษณะเห็นเมืองทวายได้อย่างชัดเจนไม่มีประชาชนเข้ามาบุกรุกแต่มีชุมชนที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น
โดยรอบภายนอกวัด เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ หวงห้าม ที่มีเจ้าที่คุ้มครองดูแล สังเกตได้จากการมีรูปปั้น
นัต (นัต คือวิญญาณ หรือผี) อยู่โดยรอบบริเวณ มีสุสานของกวีที่มีชื่อเสียงของทวายอยู่ทางลงเขา
ตั้งอยู่ความสัมพันธ์ของพระเจ้าอลองพญาได้ปรากฏอยู่คือในการสร้างพระเจดีย์ใหญ่ใจกลางเมือง ชื่อ
ชเวตองชะพะย้า เป็นที่ประดิษฐานพระโล่กะมาลาเซ (พระชนะมาร) ที่สร้างเจดีย์และวัดนี้โดยกษัตริย์
ราชวงศ์อลองพญา โดยจำลองรูปทรงเจดีย์มาจากเมืองย่างกุ้ง

6. แหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยพบว่า ทวายมีแหล่งท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาที่สำคัญหลายจุดบริเวณเขาเวมิตะ
กะเป็นจุดที่พระพุทธรูปนั่งเรียงกัน เป็นที่มาของคำว่า ทวาย ซึ่งพระพุทธรูปเจ้าเคยเสด็จมาประทับที่นี่ มี
การสร้างเจดีย์บนยอดเขาสูง ซึ่งการขึ้นยากลำบาก มีความสูงชัน แต่ก็มีการสร้างเจดีย์ไว้ บนยอดเขา
โดยประชาชนบริเวณนี้มาสร้างจะต้องมีความศรัทธามากประชาชนบริเวณอาชีวะเกษตรกรรมปลูกข้าว
ซึ่งรายได้ไม่มาก แต่ก็สร้างเจดีย์ไว้ได้ แสดงถึงความศรัทธาอย่างมาก และเป็นทีเคารพของประชาชน
บริเวณนี้ จากเขาเวมิตะกะมีตำนานกล่าวถึง การที่พระพุทธรูปเจ้าทรงประธานเส้นเกศาธาตุ 3 พระองค์
ให้ไปประดิษฐานอยู่ที่เจดีย์ในเขตเมืองกะลือ่ง ซึ่งอยู่สูงขึ้นไปทางเหนือของเมืองทวาย จะมีเจดีย์ชื่อ
สุดองปี แปลว่า เจดีย์พระเจ้าทันใจ ที่มีตำนานกล่าวถึงการที่พระพุทธรูปเจ้าทรงประธานเกศาธาตุบรรจุ
ไว้ที่เจดีย์สุดองปี ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยกว่าเจดีย์ ชเวตองกะ ที่มีเกศาธาตุของพระพุทธรูปเจ้า ส่วนใน
ตัวเมืองทวาย มีเจดีย์พญาไก่อ เป็นสถานที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงมาสร้างไว้ และมีโบสถ์พระอรหันต์
ที่เชื่อกันว่า ครั้งหนึ่งมีพระอรหันต์เสด็จมาที่นี่และนั่งบำเพ็ญภาวนา สร้างวัดพญาไก่อ ส่วนพระพุทธรูป
ศักดิ์สิทธิ์ สร้างสมัยพระเจ้าลังกาทรงอธิษฐานไว้ คือ พระเชมุตติ เป็นหนึ่งในสี่พระของเมียนมา

ข้อสังเกต ผู้วิจัยสังเกตว่า

1) ความศรัทธาและความเคารพต่อพระสงฆ์สูงมาก สังเกตได้จากวิธีการใส่บาตรพระที่
เมืองทวาย จะมีการใส่ข้าว พร้อมกับข้าว โดยพระสงฆ์จะเดินขนานกับถนน ผู้ที่จะใส่บาตรจะต้องเดิน
มาใส่บาตรทางด้านซ้ายมือของพระสงฆ์ ซึ่งต่างจากของประเทศไทย คือ พระสงฆ์จะรับปิ่นทบาตร
พระจะหันหน้าเข้าหาญาติโยมที่ทำบุญ โดยไม่สวมรองเท้า

2) ชาวเมียนมาให้ความเคารพต่อสถานที่ วัดวาอารามมาก คือ เมื่อจะต้องเดินเข้าวัด
จะเดินด้วยเท้าเปล่าไม่มีการใส่รองเท้าเข้าไปในวัด ถือไม่เคารพต่อสถานที่ การเดินด้วยเท้าเปล่าในช่วง
กลางวันจะร้อนมาก ประชาชนจึงนิยมที่จะมาไหว้พระในอนเียนหลังพระอาทิตย์ตกดินแล้ว พื้นจะไม่
ร้อนมาก สามารถเดินได้ เราจึงเห็นประชาชนมาไหว้พระที่เจดีย์ในเวลากลางวัน

3) ผู้วิจัยสังเกตเห็นความแตกต่างทางสังคมสูงระหว่างคนมีฐานะดี และประชาชนใน
ระดับล่างเป็นคนมีฐานะไม่ดี มีความแตกต่างสูงมากจึงเห็นผู้คนประชาชนเดินทางมาราบไหว้ของพร

จากสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้ตนเองพ้นทุกข์ มั่งมี มีความสุข เจริญอกงาม ประชาชนจึงมักมาอธิษฐานขอพรอยู่ตลอดเวลา

4). แหล่งท่องเที่ยวเมืองโบราณ ตาการ่า ซึ่งอยู่ทางเหนือของเมืองทวาย เขตยะไข่ อยู่ทางใต้ห่างจากท่าเรือน้ำลึกทวาย ประมาณ 10 กิโลเมตร จากการสำรวจของผู้วิจัยในรอบเมืองโบราณมีเจดีย์ที่อยู่ในสภาพเดิม หลายเจดีย์ เข้าไปใจกลางเมืองโบราณจะพบชุมชนอาศัยอยู่บนที่ดินที่เป็นกำแพงเมือง กำแพงเมืองทำด้วยอิฐศิลาแลง ซึ่งเป็นอิฐในลักษณะแบบเดียวกันในประเทศไทยคือศิลาแลง เนื่องรัฐบาลเมียนมาไม่นิยมให้มีการค้นหาหลักฐาน เพราะเกรงว่าจะเกิดชาตินิยมและจะดูแลลำบากทางรัฐบาลจึงไม่ให้มีการขุดค้น พบเหรียญกลมใหญ่ ทำด้วยแร่พลวง มีอักษรด้านหลัง ด้านหน้าเป็นรูปสัญลักษณ์

ข้อสังเกตของผู้วิจัย น่าจะมีความเป็นไปได้ ซึ่งพบหลักฐานหลายอย่างที่มีความเชื่อมโยงลักษณะของความเจริญเมืองท่าชายทะเลที่กล่าวถึงเมืองสุวรรณภูมิที่อ้างไว้ในจารึก เกี่ยวข้องกับกษัตริย์ในยุคของพระเจ้าชัยวรมัน ที่เกี่ยวข้องกับตำนานปราสาทหิน ในการสังเกตเห็นจากอิฐที่ใช้ทำกำแพงเมือง ตาการ่า น่าจะมีศึกษามากขึ้นจากข้อสันนิษฐานไว้

5) การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เมืองทวาย ที่เชื่อมโยงกับ 4 จังหวัดของประเทศไทย ผู้วิจัยเสนอเส้นทางที่ได้จากการประเมินแหล่งท่องเที่ยวในเมืองทวาย และแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย ไว้ 4 เส้นทาง ดังนี้คือ

เส้นทางที่ 1 เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ สุพรรณภูมิ - ตาการ่า

เส้นทางที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยวตามรอยพระพุทธเจ้า สุวรรณภูมิ - ตายะวัต

เส้นทางที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนชาวไทยสมัยพระเจ้าอลองพญา

เส้นทางที่ 4 เส้นทางเลือกตามความสนใจ

7. ผลกระทบจากการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

พบแหล่งท่องเที่ยวประวัติที่เพิ่งจะมีการค้นพบคือ วังเกียวิ หรือพระราชอุทยานขนาดเล็ก การจัดการเรื่องขยะและสิ่งแวดล้อมยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการ พบว่ามีการทิ้งขยะในสถานที่ท่องเที่ยว ทำให้เกิดขยะบนแหล่งท่องเที่ยว ไม่สวยงาม เกิดความสกปรก ทำให้สถานที่ขาดความน่าสนใจ

8. ผู้วิจัยสังเกตพบว่า การพบซากโบราณสถาน ทางเมียนมาจะสร้างเจดีย์ใหม่ครอบทับไว้แทนที่เจดีย์เดิม พบในเมืองตาการ่า ที่มีการบูรณะสร้างเจดีย์กลางทุ่งนา การสร้างเจดีย์ใหม่ครอบถ้าหากขาดการศึกษาที่จะทำให้คุณค่าของโบราณสถานขาดหายไป การสร้างเจดีย์ทับซากโบราณสถานจึงต้องมีความรู้ถึงรากฐานเดิมและคงสถาปัตยกรรมเดิมที่สวยงาม

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 งานวิจัยครั้งนี้

- 1) การสำรวจเก็บข้อมูลเมืองทวาย ฤดูฝนมีระยะเวลายาวนานกว่า ควรเตรียมตัวนำอุปกรณ์ไปด้วย เช่น ร่ม หรือหมวก เนื่องจากมีฝนมาก
- 2) เมืองทวายเป็นของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่มีระบบการปกครองที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเก็บข้อมูลวิจัย จะมีทหารควบคุมดูแลความสงบ การกระทำจะต้องขออนุญาตก่อน
- 3) สภาพถนน การเดินทางไม่สะดวก และใช้เวลายาวนาน สภาพถนนมีฝุ่น เป็นถนนแคบรถวิ่งสวนกันจะต้องหลบลงไหล่ทาง การเดินทางจะต้องมีการวางแผนเส้นทางให้ดี
- 4) ความปลอดภัย ระหว่างการเดินทาง เนื่องจากไม่บริษัทประกันภัยรับรองหรือให้การคุ้มครองเนื่องจากพื้นที่เขตการคุ้มครองนอกประเทศไทย การเดินทางหากประสบอุบัติเหตุการรักษาหรือการช่วยเหลือกระทำได้อย่างลำบาก จึงควรระมัดระวังในการเดินทาง

5.4.2 ข้อเสนอแนะและการใช้ประโยชน์

- 1) ด้านวิชาการ ควรมีความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาที่ทวายและสถานศึกษาในประเทศไทยในการทำวิจัยร่วมกัน และจะเป็นประโยชน์กับทั้งสองประเทศในการกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยว ในการพัฒนาร่วมกัน
 - 2) ด้านสาธารณะ ควรมีสถานที่พักระหว่างการเดินทาง กำหนดเป็นจุดพักแวะ สร้างห้องน้ำ จุดพักรถ ขายสิ่งของที่จุดพักแวะ ยังสามารถทำเป็นธุรกิจร้านค้าได้
 - 3) ด้านนโยบาย สามารถนำข้อมูลการท่องเที่ยวไปจัดทำเป็นยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี รัฐควรเร่งการดำเนินการผ่านแดนให้เป็นด้านที่มีการสนับสนุนให้มีการกิจกรรมนำไปปรับปรุงนโยบายด้านการค้าของทางภาครัฐระหว่าง 2 ประเทศ เพื่อการพัฒนาเส้นทาง ถนน และข้อกำหนดต่างๆ ในการกำหนดสินค้าเข้า และสินค้าออกในการประกอบธุรกิจการค้าร่วมกัน
- หน่วยงานภาครัฐ สามารถนำข้อมูลโรคติดต่อ ไปวางแผนการพัฒนาควบคุมโรคติดต่อที่นำเข้ามาจากชาวต่างประเทศ

5.4.3 งานวิจัยครั้งต่อไป

- 1) การศึกษาการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวโดยยังขาดการสำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวเมียนมา เพื่อนำมาพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวให้สมบูรณ์มากขึ้น
- 2) แหล่งท่องเที่ยวยังขาดการการศึกษาลักษณะการขนส่งนักท่องเที่ยวในการนำนักท่องเที่ยวเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดจุดพักแวะโดยการคำนวณเวลาที่ใช้ที่เหมาะสมในการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว

3) การศึกษาร່องรอยนี้เป็นการค้นหาข้อมูลสำคัญบางประการที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย ยังขาดการศึกษาอย่างจริงจังถึงชุมชนชาวสยามโบราณ ในฝั่งทวาย จัดทำเป็นแผนที่แหล่งชุมชนสยามโบราณนอกประเทศไทย

4) งานวิจัยนี้ขาดการศึกษาความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนาเส้นทางตลาดการท่องเที่ยวจึงจะทำให้โครงการสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บทคัดย่อ

สำหรับผู้บริหาร

รหัสโครงการ RDG5650045
ชื่อโครงการ การศึกษาร่องรอยทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในบริเวณแนว
ชายแดนภาคตะวันตกของประเทศที่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย
หัวหน้าโครงการ ผศ.ดร. สุรพงษ์ จรัสโรจนกุล และคณะ

โครงการร่องรอยทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในบริเวณแนวชายแดนภาคตะวันตก
ของประเทศที่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย เป็นโครงการที่ศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์
และร่องรอยประวัติศาสตร์ของประเทศที่เกี่ยวข้องกับทวาย นำมาเป็นเครื่องมือส่งเสริมการท่องเที่ยว
ข้ามพรมแดน

วัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ 2)
เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ 3) ศึกษาผลกระทบทาง
ประวัติศาสตร์การท่องเที่ยวต่อพื้นที่

ประชากรที่ใช้ในประเทศไทย เป็นแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม
ภาคตะวันตก 4 จังหวัดประกอบด้วย สุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี จำนวน 136 กลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้เป็นแบบเป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling) ด้วยใช้สูตรการคำนวณหา
กลุ่มตัวอย่างของ ทาโรยามาเน ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 101 แหล่ง กลุ่ม
ตัวอย่างใช้วิธีจัดชั้นภูมิและนำแหล่งท่องเที่ยว ระดับ 5, 4 ดาว, 3 ดาว, และ 2 ดาวมาทำมาใช้ในการ
สำรวจและศึกษาวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1) แหล่งท่องเที่ยวของเมืองทวาย มีแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม
มากมาย การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวสามารถนำมาใช้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวได้ ข้อค้นพบที่
สำคัญร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงที่ชัดเจนคือ “บ้านบ่อนางสยาม” ป้ายชื่อเป็นอักษรภาษา
เมียนมาอ่านว่า “เซียมมะเต๊ะหยั่ว” เซียม แปลว่า ประเทศสยาม, มะ แปลว่า ผู้หญิง หรือ นาง, เต๊ะ
แปลว่า บ่อ, หยั่ว แปลว่า หมูบ้าน ชุมชนสยามโบราณนี้ อยู่ใกล้ติดกับวัดชนะศึกพระเจ้าอลองพญา
สร้างเป็นที่ระลึกเมื่อครั้งบุกมาทำสงครามกับประเทศสยาม ตีกรุงศรีอยุธยาแตกเป็น ครั้งที่ 2 และยังมี
พระพุทธรูปที่สำคัญ 1 ใน 4 ของเมียนมาในทวายที่สามารถนำมาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยง
กับแหล่งประวัติศาสตร์ของไทยได้

2) การพัฒนาเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวผู้วิจัยเสนอไว้ 4 เส้นทาง คือ เส้นทางที่ 1
เส้นทางเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ยุค ทวาราวดี-สุวรรณภูมิ เส้นทางที่ 2 เส้นทางตามรอยพระพุทธเจ้า
เส้นทางที่ 3 เส้นทางตามรอยพระเจ้าอลองพญา สู่ชุมชนสยามโบราณ และเส้นทางที่ 4 เป็นเส้นทาง
ตามความสนใจของนักท่องเที่ยว

3) ผลกระทบการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ต่อพื้นที่ คือ ปัญหาด้านการจัดการขยะ
ปัญหาการเจริญเติบโตของเมือง และมีการตัดถนนลาด ที่เป็นแลนด์มาร์คของเมืองทวาย และโรคติดต่อ
อุจจาระร่วงและมาลาเรีย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ภายใต้ชุดโครงการท่องเที่ยวจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ดร.จันทร์วิภา ณะโสภณ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภาวดี วาณิชศรีรัตนาคณะวิจัยขอกราบพระคุณอย่างสูงไว้ในที่นี้

ขอขอบคุณ ดร.ณรงค์เดช รัตนานนท์เสถียร อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ที่ได้ให้การอนุเคราะห์สนับสนุนคณะนักวิจัยในการปฏิบัติงานครั้งนี้ ขอขอบคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และคณะนิสิตปริญญาโท สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ที่ได้เป็นกำลังสำคัญในการสำรวจ วิเคราะห์ ร่วมสังเคราะห์ข้อมูล และการจัดประชุมต่างๆ ทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย

ขอขอบคุณ ดร.โณมยง โต๊ะทอง ท่านที่ปรึกษาของชุดโครงการ ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือทางด้านวิชาการแก่คณะวิจัยอย่างใกล้ชิดทำให้คณะวิจัยสามารถแก้ปัญหาและดำเนินงานวิจัยลุล่วงไปได้อย่างดี คณะวิจัยขอขอบคุณ ในความเป็นกัลยาณมิตรของท่านมา ณ ที่นี้ เป็นอย่างสูง

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ นักวิจัยร่วม รวมทั้งชาวบ้านทั้งไทยและเมียนมาซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักทางประวัติศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกตลอดการเดินทางเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งทำให้การดำเนินงานวิจัยในชุดโครงการนี้ให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดได้ลุล่วงอย่างดี

เนื่องจากชุดโครงการนี้เป็นโครงการที่กว้าง ครอบคลุมการทำงานหลายฝ่าย จึงยังมีบุคคลจำนวนมากที่ไม่สามารถกล่าวได้หมด ซึ่งคณะวิจัยขอขอบคุณท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

คณะนักวิจัย

ธันวาคม

2557

Abstract

Executive Summary

Project No.	RDG5650045
Name	The study history traces and archeology of the area along the border. West of the country associated with the Dawei Special Economic Zone.
Project Manager	Asst. Prof. Dr. Surapong Charasrosjanakul

The study history traces and archeology of the area along the border. West of the country associated with the Dawei Special Economic Zone. The project is to study the history of the country involving Dawei used as tool for promote tourism across the Border land

Objective are 1) To explore the historic 2) to develop route tour for history 3. the impact of tourism on the area's history. The population of the rich in historical land cultural region consisting of Suphan Buri, Ratchaburi, Kanchanaburi province west, 136 were used as a statistical chance (Probability Sampling). Sampling by Taro Yamane at confident level at 95. The sampling system (Stratified Sampling) 101 were selected from the sort of tourist interest by the end justifies the weight to be 5 star, 4 star, 3 star , and attractions to make used in the exploration and study.

The results found that

1) There are many historic sites and cultural activities attraction of Dawei. Evaluate the potential of space can be used as a tourist route. An important finding traces the historical link is "Ban Bore nang Siam" label is written in Myanmar also "Zleme-ma-tae-your" Zleme is Siam, Ma is Mrs. means women, tae-mean dig the land by finger and Yuasa for ancient Siam. Victory is near to the serpent god. When war broke out with Siam. In the Ayutthaya period 2 and the Buddha is an important one in four of Myanmar, which was used as tourist routes linked to the history of Thailand.

2) The development of tourism researchers proposed four routes: Route 1, Route linking history. Route 2 Route 3 Route the Buddha Path Trail Long Serpent God. Community Ancient Siam and Route 4 is the path to the tourist attraction.

3) The impact of tourism on the area's history is the problem of waste management. Growing problem of Tan The city's Landmark Software skillset. Excrement and disease loss and malaria.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญรูปภาพ	(6)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญแผนภูมิ	(9)
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์หลักของโครงการวิจัย	3
ขอบเขตของโครงการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับ	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ข้อมูลของภาคตะวันตกของประเทศไทย	6
ข้อมูลเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย	7
ประวัติศาสตร์เมียนมาร์เพื่อการท่องเที่ยว	10
ข้อมูลของมณฑลตะนาวศรี	10
ข้อมูลของเมืองทวาย	15
ประวัติศาสตร์ โบราณคดีของเมืองทวาย	16
การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์	20
แนวคิดการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว	22
แนวคิดหลักฐานทางประวัติศาสตร์	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
กรอบแนวความคิด (Conceptual Framework)	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
วิธีการศึกษา	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือในการเก็บข้อมูล	31
การถอดบทเรียน การนำเสนอข้อมูลให้ประชาชน	32
4 ผลการศึกษา	37
สำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์	37
แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของเมืองทวาย	37
บริบทเมืองทวาย ความหมายและชื่อเรียก	69
การวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเมืองทวาย	71
สรุปผลการประเมินผลศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวประเทศไทย	79
พัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	85
ผลกระทบต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	99
5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	122
สรุปผลการวิจัย	122
ข้อเสนอแนะ	129
เอกสารอ้างอิง	131
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	134
ภาคผนวก ข คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์	138
ภาคผนวก ค ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว	143
ภาคผนวก ง ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน	169
ภาคผนวก จ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	195
ภาคผนวก ฉ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	205
ภาคผนวก ช สถานที่แหล่งประวัติศาสตร์ประเทศไทย	221
ประวัติผู้วิจัย	226

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่	หน้า
4.1 พระธาตุนินแวนน้อย	40
4.2 รูปปั้นบนวังเกียวิ	41
4.3 เศียรพระพุทธรูปบนวังเกียวิ	41
4.4 แผนที่จากตัวเมืองทวายไปยังวังเกียวิ	41
4.5 เปรียบเทียบผังเมือง – เมืองสะลอนกับเมืองศรีเกษตร	42
4.6 แผนที่เมืองโบราณตาการา มอติ ในเขตทวาย	42
4.7 ไปส์	43
4.8 สร้อยคอและสร้อยข้อมือ	43
4.9 ตะเกียงเก่าที่ขุดพบในเมืองตาการา	44
4.10 แผนที่จากตัวเมืองทวายไปยังเมืองตาการา	44
4.11 ป้ายหอสมุดและพิพิธภัณฑ์เมืองเก่าที่เกี่ยวข้องกับเมืองตาการา	47
4.12 เมืองโบราณมืฮั่ว เมืองตาการา	47
4.13 เจดีย์เก่าในเมืองสะลอน	47
4.14 ทางเข้าสันเขาเวมิตะกะ	48
4.15 บริเวณพระหน้าปากถ้ำเขาเวมิตะกะ	48
4.16 คำว่าทวายแปลว่าการนั่งสมาธิในภาษามอญ	48
4.17 รูปฝาผนังเป็นตำนานที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าในเมืองทวาย	49
4.18 แผนที่จากตัวเมืองทวายไปโต่งพะย้า	50
4.19 เจดีย์สุตองปีหรือพระที่ใจหวัง	51
4.20 แผนที่การเดินทางจากทวายถึงเจดีย์สุตองปีหรือพระที่ใจหวัง	52
4.21 พระพุทธรูป 6 นิ้ว	53
4.22 แผนที่จากตัวเมืองทะแวนไปแจพะย้า	53
4.23 ป้ายทางเข้าหมู่บ้านอ่านว่า เซียมมะเตะหิ้ว ซึ่งแปลว่า “บ่อนางสยาม”	54
4.24 ลักษณะบ่อที่ชาวบ้านเรียกว่าบ่อนางสยาม	55
4.25 สภาพวัดของหมู่บ้าน “บ่อนางสยาม”	56
4.26 สภาพถนนในหมู่บ้าน “บ่อนางสยาม”	56
4.27 แผนที่การเดินทางจากเมืองทะแวนไปยังบ้านบ่อนางสยาม	56
4.28 หลังกาโบสถ์ ทรงระฆังคว่ำ	57
4.29 ดินที่พระเจ้าอลองพญานำมาใช้อธิษฐานออกศึก	57
4.30 พระพุทธรูปปางต่างๆ	57

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.31 โบราณสถานต่างๆในวัดชนะศึกพระเจ้าอลองพญา	58
4.32 แผนที่จากตัวเมืองทะเลไปยังวัดชนะศึกพระเจ้าอลองพญา	58
4.33 ภาพบ่อน้ำ และของใช้ในสมัยโบราณ	59
4.34 บริเวณรอบนอกของวัดบ้ำหาย	59
4.35 ภาพพระพุทธรูปปางนั่งสมาธิองค์ใหญ่	60
4.36 ภาพบ่อน้ำและของใช้สมัยโบราณ	61
4.37 แผนที่จากตัวเมืองทะเลถึงวัดอะฮ์ปะเย้าพะย้า (วัดบ้ำหาย)	61
4.38 พระเชีวมุตติ	62
4.39 แผนที่จากตัวเมืองไปเชีวมุตติพะย้า	63
4.40 เจดีย์ใหญ่วัดหลวง ซึ่งตั้งอยู่ในเมืองทวาย	64
4.41 ขเวตองชาพะญา (เจดีย์ใหญ่ ประดิษฐาน โล๊ะกะมาสาเซ : พระพุทธรูปชนะมาร)	64
4.42 แผนที่จากตัวเมืองไปขเวตองชาพะญา	65
4.43 เลย์ฮ้องต่อมู่พะย้า (พระนอนองค์ใหญ่)	66
4.44 แผนที่จากตัวเมืองไปเลย์ฮ้องต่อมู่พะย้า	66
4.45 พระพุทธรูปยืนชนะโพธิ์	67
4.46 แผนที่จากตัวเมืองทะเลไปอัมโพธิพะย้า	67
4.47 เจดีย์บนโขดหินในทะเล	68
4.48 แผนที่จากตัวเมืองไปเจดีย์เมายิด	68
4.49 เส้นทางที่ 1 เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ สุพรรณภูมิ – สุธองปี	87
4.50 เส้นทางที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยวตามรอยพระพุทธเจ้า สุวรรณภูมิ – ตายะวดี	90
4.51 เส้นทางที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยวยุคพระเจ้าอลองพญา	93
4.52 เส้นทางที่ 4 เส้นทางเลือกตามความสนใจ	96
4.53 ภาพโบราณสถานที่ถูกซ่อนแซมทับจากดั้งเดิม	103
4.54 ภาพขยะที่ทิ้งตามชุมชน	105
4.55 ภาพรวมของการจัดการขยะ	119
4.56 ภาพสภาพถนนดั้งเดิม	120
4.57 ภาพสภาพก่อนทำการตัดต้นไม้	120
4.58 ภาพสภาพถนนในปัจจุบัน (ต้นไม้ถูกตัด)	121

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่	
3.1 ประชากรแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ของภาคตะวันตก	31
3.2 รายละเอียดชื่อแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ของภาคตะวันตก	33
4.1 สรุปความหมายที่เกี่ยวกับทะเล	70
4.2 บันทึกการแจ้ง 90 วัน แจ้งที่พักอาศัยของตรวจคนเข้าเมืองกาญจนบุรี	106
4.3 บันทึกการแจ้ง 90 วัน แจ้งที่พักอาศัยของคนต่างด้าว	108
4.4 รายงานการเข้าพักแยกตามสัญชาติและเขตพื้นที่สรุปรายปีเขตพื้นที่กาญจนบุรี	109
4.5 แบบรายงานสถานการณ์เข้า-ออกจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน (สังขละบุรี)	109
4.6 แบบรายงานสถานการณ์เข้า-ออกจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน (พุน้ำร้อน)	114
4.7 เปรียบเทียบแบบรายงานแสดงการณ์เข้า-ออก จุดผ่านแดนถาวรบ้านพุน้ำร้อน	115
4.8 สถิติการเข้ารับการรักษาโรคที่ต้องเฝ้าระวังของคนต่างด้าว สัญชาติเมียนมาร์และการเข้ารับการรักษาโรคที่ต้องเฝ้าระวังของคนไทย	116
4.9 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เมืองโบราณ ตากการา	143
4.10 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวโล๊ะกะมาละเซ (พระชนะมาร) เจดีย์ใหญ่	145
4.11 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เลื่องต่อมูพะย้า (วัดพระนอน)	147
4.12 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว โตตางพะย้า เวมิตะกาเต่า	149
4.13 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เซียนมูทีพะย้า (วัดเซียนมูตี่)	151
4.14 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว อะยูพะย้าพะย้า (วัดบำหาย)	153
4.15 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว อัมโพธิ์พะย้า พระพุทธรูปยืนชนะโพธิ์	155
4.16 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เจดีย์เมายิด	157
4.17 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เซียนมะตะยัว (หมู่บ้านบ่อนางสยาม)	159
4.18 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว อ่องยะณี (วัดชนะศึก)	161
4.19 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว สุตองปี	163
4.20 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว แจะพะย้า (วัดพญาไก่อ)	165
4.21 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว วังเกียววิ (พระธาตุอินแขวนน้อย)	167
4.22 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน แห่งที่ 1	169
4.23 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน สระโกสินารายณ์ จำแนกเป็นรายชื่อ	171
4.24 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน พระราชวังสนามจันทร์ จำแนกเป็นรายชื่อ	173
4.25 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร จำแนกเป็นรายชื่อ	175
4.26 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน ท่งพระเมรุ จำแนกเป็นรายชื่อ	177

4.27 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน วัดพระประโทณเจติยวรวิหาร จำแนกเป็นรายชื่อ	179
4.28 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน วัดม่วงและพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง จำแนกเป็นรายชื่อ	181
4.29 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน เมืองคูบัว จำแนกเป็นรายชื่อ	183
4.30 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ จำแนกเป็นรายชื่อ	185
4.31 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ช่องเขาขาด จำแนกเป็นรายชื่อ	187
4.32 ศักยภาพ พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จำแนกเป็นรายชื่อ	189
4.33 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน วัดป่าเลไลย์วรวิหาร จำแนกเป็นรายชื่อ	191
4.34 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จำแนกเป็นรายชื่อ	193

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยเป็นอันมาก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด นำเงินตราเข้าสู่ประเทศการสร้างอาชีพและการขายสินค้า ธุรกิจที่ต่อเนื่องความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในประเทศไทย ทรัพยากรโบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ทางศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวได้มาเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า การจัดโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยวด้านการอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การรักษาความสะอาด เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้ใช้บริการการท่องเที่ยว รัฐบาลได้พยายามให้การสนับสนุน ส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การเปิดตลาดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ไม่ว่าจะเป็นในประเทศหรือต่างประเทศ เป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญ

ภาคกลางเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีความสำคัญเชิงภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีการเดินทางอย่างทั่วถึง สามารถเชื่อมโยงเส้นทางถนน การคมนาคมได้โดยสะดวก ภาคกลางมีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านทางฝั่งตะวันตก เขตติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดราชบุรี เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ส่วนใหญ่ติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีระยะทางยาวประมาณ 440 กิโลเมตร กาญจนบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับสามของประเทศ และมีพื้นที่ติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาถึง 4 อำเภอ ได้แก่อำเภอเมือง อำเภอไทรโยค อำเภอทองผาภูมิ อำเภอสังขละบุรี ช่องทางการค้าชายแดน มีด่านผ่อนปรน เจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี และด่านถาวรบ้านพุน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี การเปิดด่านถาวรบ้านพุน้ำร้อน ไปสู่นิคมอุตสาหกรรมเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ทำให้จังหวัดกาญจนบุรีได้รับประโยชน์จากการเปิดด่านถาวร ทำให้มีการเดินทางไปมาระหว่างกันมากขึ้นและการเดินทางสามารถกระทำได้แต่เส้นทางคมนาคมยังไม่ได้มีการพัฒนามากนัก หากเส้นทางคมนาคมได้รับการพัฒนาการเดินทางสะดวกรวดเร็วจะทำให้ธุรกิจมีโอกาสมากขึ้น และส่งผลต่อการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย และประเทศเมียนมา

ด้านประวัติศาสตร์ตะนาวศรีปรากฏตัวและมีฐานะเป็นรัฐอิสระก่อนการเกิดอาณาจักรพะโค เมาะตะมะ อังวะ สุโขทัย และอยุธยา เอกสารประวัติศาสตร์หลายชิ้นระบุว่า ตะนาวศรีเป็นเมืองที่ก่อตั้งโดยกลุ่มคนสยาม (บริหารเทพธานี, 2534) ชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าสยามสมัยอยุธยาเรียกว่า มะริดและตะนาวศรีเป็นสมบัติของกษัตริย์สยาม สยามสมัยพระนารายณ์มหาราชมีอาณาเขตแผ่ถึงปัตตานี ลาว ภูเขี้ยว เขมร อังวะ พะโคและมะละกา มีเมืองที่สำคัญคือมะริด และภูเก็ต และมีจังหวัดสำคัญคือ พิชณุโลก ตะนาวศรีกรุงเทพมหานคร และเพชรบุรี (วิกิพีเดีย, 2556) เอกสารบางชิ้นระบุการดำรงอยู่ของชาวสยามในมณฑลตะนาวศรี คณะราชทูตจากเปอร์เซียที่กล่าวว่า เมื่อปี พ.ศ. 2228 "ตะนาวศรีเป็นเมืองอุดมสมบูรณ์มีพลเมืองที่เป็นคนสยามประมาณ 5-6 พันครอบครัว"

อดีตที่ผ่านมา ในรัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชหรือสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเมืองมะริดและตะนาวศรี ถือเป็นเมืองที่มีความสำคัญมากของไทย เนื่องจากเป็นเมืองที่พ่อค้าต่างประเทศ

ทางอินเดีย และยุโรปนำสินค้าจากทางเรือขึ้นมาค้าขายในเมืองไทย ถึงกับมีการแต่งตั้งเจ้าเมืองที่มีความรู้ความสามารถให้ปกครองดูแล และด้วยความสำคัญทางยุทธศาสตร์เช่นนี้ ในอดีตไทยกับเมียนมาจึงมักมีศึกชิงเมืองมะริดและตะนาวศรีกันบ่อยครั้ง เมืองตะนาวศรียังถือเป็นหนึ่งในพระยามหานคร 8 เมือง ที่ต้องเข้ามาถือน้ำพิพัฒน์สัตยา คือ เมืองพิษณุโลก ศรีสัชนาลัย สุโขทัย กำแพงเพชร นครศรีธรรมราช นครราชสีมา ตะนาวศรี และทวาย (ศิลปากร, 2542)

ทวาย เป็นสำเนียงไทยที่ออกเสียงเพี้ยนจากคำท้องถิ่นว่า "ทะแว" ปัจจุบันทางการเมียนมากำหนดให้สะกดเป็นอังกฤษตามเสียงที่ถูกต้องของท้องถิ่นว่า DAWEI (สมัยรัชกาลที่ 1 กรุงรัตนโกสินทร์ รับรู้และออกเสียงถูกต้องว่า ทะแว มีพยานในนิราศตามเสด็จทัพล้านน่าย้อย ของพระยาตรัง แต่งเป็นโคลงฉันท์ (บท 33) ว่าเสร็จศึกสมแล้วได้ แดนเวียง ทวนาชมอนงค์นุ นักร้อยนิราศฯ เรื่องนี้ พระยาตรังแต่งพรรณนาเมื่อตามเสด็จ ร. 1 ยกทัพไปตีเมืองทวาย พ.ศ. 2330 (ศิลปากร, 2547) ทวาย ภาษามอญว่า สะไห่ว (həwəi) เป็นเมืองทางตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศเมียนมา เป็นเมืองหลักของเขตตะนาวศรี ตั้งอยู่ห่างจากย่างกุ้งราว 614.3 กม. (381.7 ไมล์) บนฝั่งแม่น้ำทวายด้านเหนือ เมืองมีประชากรราว 139,900 คน (พ.ศ. 2547) เป็นเมืองท่าปากแม่น้ำ อยู่ห่างจากทะเลอันดามันราว 30 กม. (18.6 ไมล์) มีน้ำท่วมบ่อยครั้งจากฤดูมรสุม ทวายมีที่ตั้ง ทิศเหนือ ติดกับรัฐมอญ ประเทศเมียนมาทิศตะวันออก ติดกับจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง ของประเทศไทยทิศใต้ ติดกับทะเลอันดามันทิศตะวันตก ติดกับทะเลอันดามัน (วิกิพีเดีย, 2556)

ทวาย เป็นเมืองชายทะเลอันดามันทางภาคใต้ของเมียนมา อยู่ใต้เมืองมะละตะมะ มะละละแห่ม่ง (อยู่เหนือเมืองมะริด เมืองตะนาวศรี) ติดพรมแดนไทยด้านตะวันตกทาง จังหวัด กาญจนบุรี เป็นเส้นทางเดินทัพในประวัติศาสตร์อยุธยาธนบุรีรัตนโกสินทร์เขตเมืองทวาย เมืองท่าเก่าแก่ ที่พุทธและพราหมณ์จากชมพูทวีปและลังกาทวีปมาขึ้นบก แล้วเดินบกเข้าด่านเจดีย์สามองค์ มาปักหลักพักค้างเผยแผ่ศาสนาทางสุวรรณภูมิเป็นแห่งแรก บริเวณลุ่มน้ำแม่กลอง-ท่าจีน ที่เมืองอู่ทอง อำเภ่อู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เส้นทางสุวรรณภูมิจากทวาย สู่ดินแดนสุวรรณภูมิ ของประเทศไทย ในหลักศิลาจารึกมีบันทึกว่า ดินแดนของอาณาจักรไทยทางฝั่งตะวันตกในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ได้แผ่ขยายไปจนถึงหงสาวดีจดอ่าวเบงกอล และในบันทึกของมิชชันนารีที่เข้ามาติดต่อกับไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา ก็ได้บันทึกชื่อของเมืองทวายและตะนาวศรีว่าเป็นเมืองในอาณาจักรสยาม ตามปรากฏในพงศาวดาร (ภารดร ศักดาบรรณ, 2555)

ตลอดช่วงประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาทั้งไทยและเมียนมา ได้ผลักดันเข้าครอบครองดินแดนทั้ง 3 นี้ แม้บางช่วงจะอยู่ในฐานะหัวเมืองที่ไม่ขึ้นกับใครโดยตรง เช่นในปี พ.ศ. 1883 ที่พระยาเลอไทย ราชโอรสของพระเจ้ารามคำแหงได้ขึ้นครองราชย์สมบัติแทน หัวเมืองมอญได้ประกาศอิสรภาพไม่ขึ้นกับไทย และได้มาตีเอาเมืองทวายและตะนาวศรีจากไทยไปได้

กรมพระยาดำรงราชานุภาพ บิดาแห่งประวัติศาสตร์ไทย เคยได้ให้ทัศนะว่า เมืองตะนาวศรีและเมืองทวายเป็นเมืองขึ้นของไทยมาแต่ครั้งกรุงสุโขทัย เมียนมาชิงเอาไปสมัยพระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองได้กรุงศรีอยุธยา เมืองทวายมีไพร่บ้านพลเมืองเป็นทวาย เมืองตะนาวศรีมีไพร่บ้านพลเมืองมีทั้งพวกมอญหรือมอญและไทยปะปนกัน ผู้คนเมืองมะริดมีญาติพี่น้องอยู่ในกรุงศรีอยุธยา

ปัจจุบันทวายกำลังจะเป็นท่าเรือน้ำลึกเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายซึ่งจะเป็นเมืองท่าที่สำคัญของอาเซียนพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น แสดงให้เห็นว่า ทวายหรือ

คະແหว່ นั้น ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมได้หายไปตั้งแต่ ครั้งอยู่ในอาณัติของอังกฤษ รวมถึงยังมีข้อมูลการจัดกระจายและมีอยู่น้อยแหล่ง ซึ่งในที่นี้จะทำการศึกษาร่องรอยประวัติศาสตร์ร่องรอยทางวัฒนธรรมของเมืองทวาย ผลของการศึกษานี้อาจทำให้ทราบถึงภาพรวมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของเมืองทวายตั้งแต่สมัยโบราณมาจนถึงอยู่ภายใต้อาณัติของประเทศอังกฤษมาจนถึงปัจจุบัน ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างซึ่งการศึกษาและรวบรวมร่องรอยทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม การรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ไว้อย่างเป็นระบบ จะทำให้ยังคงเหลืออยู่ของวัฒนธรรม ศิลปะ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต ไม่ถูกทำลายหายไปจากความเจริญและการเคลื่อนย้ายประชาชนเข้ามาในพื้นที่ ดังนั้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เนื่องจาก อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อให้เกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพ การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐาน และการกระจายรายได้ ไปสู่ประชาชนในท้องถิ่น อีกทั้งยังช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ (กุลวดี ละม้ายเงิน, 2556) และเป็นองค์ความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐเอกชน ที่จะเข้าไปทำกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว การศึกษาวิจัย ในเมืองทวาย

การเปิดประเทศของ "เมียนมา" หลังการเลือกตั้ง นับเป็นแรงดึงดูดนักลงทุนจากทุกภูมิภาค ทั้งใกล้และไกล ในการเข้าไปลงทุนทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่จำนวนมากที่ยังคงรักษาไว้ได้ เนื่องจากการปิดประเทศมาอย่างยาวนาน โดยหนึ่งในนักลงทุนต่างชาติที่รัฐบาลเมียนมาเปิดให้เข้าไปลงทุนโครงการขนาดใหญ่ (เมกะโปรเจกต์) ก็คือ บริษัท อิตาเลียน-ไทย ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) นักลงทุนสัญชาติไทย โดยเป็นการลงทุนก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ทวาย ตั้งอยู่ทางภาคใต้ของเมียนมา และยังเป็นการขยายพื้นที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยไปยังประเทศเพื่อนบ้าน (วรศรา ภาณุวัฒน์, 2556) โดยเฉพาะการลงทุนในเรื่องของการท่องเที่ยว ซึ่งในอนาคตจะมีการเชื่อมโยงเป็นแหล่งท่องเที่ยวจากประเทศไทยที่บ้านพุน้ำร้อนสู่เขตทวายในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ผู้วิจัยได้ศึกษาร่องรอยทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในบริเวณแนวชายแดนภาคตะวันตกของประเทศที่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย จะเป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต กำหนดแผนที่ท่องเที่ยว และเรื่องราวของทวาย เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องการท่องเที่ยวได้นำไปใช้ประโยชน์เป็นคู่มือท่องเที่ยว และจัดเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยว และประโยชน์ในเชิงวิชาการที่จะได้เผยแพร่ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์หลักของโครงการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์
- 1.2.2 เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
- 1.2.3 ศึกษาผลกระทบทางประวัติศาสตร์การท่องเที่ยวต่อพื้นที่

1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

การศึกษานี้ได้แบ่งขอบเขตของโครงการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 สืบค้นข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

1.3.1.1 แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย

พื้นที่งานวิจัยนี้ศึกษาครอบคลุมพื้นที่เชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ด้านบ้านพุน้ำร้อนจังหวัดกาญจนบุรี เขตบริเวณจังหวัดราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี และพื้นที่เชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ในเขตสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาบริเวณในเขตเมืองทวาย

1.3.1.2 แหล่งท่องเที่ยวในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาลงพื้นที่สำรวจชุมชนเก็บข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและทำการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวไปพร้อม ๆ กัน เพื่อกำหนดแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ กำหนดจุดเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกลุ่มภาคตะวันตกประกอบด้วย กาญจนบุรี ราชบุรี นครปฐม และสุพรรณบุรี มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์จำนวน 77 แหล่ง และแหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรม จำนวน 59 แหล่ง รวมทั้งหมดจำนวน 136 แหล่ง

กลุ่มตัวอย่าง คือ แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกโดยใช้โอกาสความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ใช้สูตรการคำนวณของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 จำนวน 101 แหล่ง วิธีการสุ่มอย่างแบบมีชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยการเลือกแหล่งท่องเที่ยวโดยมีการกำหนดค่าน้ำหนักไว้เป็น 5 ดาว, 4 ดาว, 3 ดาว, 2 ดาว นำมาทำการศึกษาพิจารณาโดยการแบ่งตามยุคสมัย

1.3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้ศึกษาร่องรอยทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในบริเวณแนวชายแดนภาคตะวันตกของประเทศที่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายการศึกษานี้ประกอบด้วยเนื้อหา 7 ขั้นตอน คือ

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์ด้านประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับสงคราม เก้าทัพ แหล่งโบราณสถาน สถานที่สำคัญเกี่ยวกับการทำสงครามระหว่างไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จุดพักแรมในการเดินทาง

2) สำรวจชุมชนและกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ชุมชนร่องรอยประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยของการเป็นอาณานิคมของอังกฤษ สภาพบ้านเรือนอยู่อาศัย

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากผู้ ให้ข้อมูลสำคัญ และปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีในบริเวณแนวชายแดนภาคตะวันตกของประเทศที่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มคือ

2.1 กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเมืองประวัติศาสตร์ใน 4 จังหวัดภาคตะวันตกและได้เข้าไปเที่ยวในฝั่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

2.2 บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนักวิชาการในท้องถิ่นที่มีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว และมีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ 4 จังหวัด

3) กำหนดลงพื้นที่สำรวจแหล่งท่องเที่ยวและทำการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสาธารณูปโภค ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสิ่งแวดล้อมด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว ด้านความเป็นมาของสถานแหล่งท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์ กำหนดค่าน้ำหนักและจัดลำดับความสำคัญจากคะแนนมากไปหาน้อยและกำหนดแหล่งท่องเที่ยว

4) กำหนดจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีค่าระดับคะแนนสูงตามเส้นทางที่กำหนดและสร้างจุดเชื่อมโยงเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ และเส้นทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมเชื่อมโยงเส้นทางศิลปวัฒนธรรมประเพณี

5) จัดทำเรื่องเล่าสำหรับการท่องเที่ยว (Story Matrix)ตามเส้นทางที่สำรวจ

6) จัดทำ Route เส้นทางการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม

7) ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

1) บริษัททัวร์ สามารถนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยจะเป็นแนวทางในการกำหนดเส้นทางรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในบริเวณแนวชายแดนภาคตะวันตกของประเทศที่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย

2) จังหวัดกาญจนบุรีสามารถนำข้อมูลไปกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวในอนาคต

3) หอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนส่งเสริมธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

4) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี นำข้อมูลที่ได้ไปบริการวิชาการให้กับหน่วยงานท้องถิ่นในจังหวัดกาญจนบุรี

5) แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมเมืองทวาย และคู่มือการท่องเที่ยวทวาย ที่บริษัททัวร์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ธุรกิจของตนเองได้

6) สื่อการเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมในรูปแบบวารสารและสิ่งพิมพ์เผยแพร่

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1) **ร่องรอย** หมายถึง สิ่งที่คนในอดีตได้ประดิษฐ์ สร้างสรรค์ หรือกระทำไว้และปรากฏให้เห็นจนถึงปัจจุบันสิ่งเหล่านี้อาจเป็นวิถีชีวิตพฤติกรรม สิ่งประดิษฐ์ ที่อยู่อาศัย สิ่งก่อสร้างทางศาสนาที่สะท้อนความคิดอ่าน ความเชื่อ โลกทัศน์ ความรู้สึกของคนในอดีตหรือเส้นทางประวัติศาสตร์ เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว

2) **เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย** หมายถึงพื้นที่เขตเมืองทวายและบริเวณโดยรอบนอกเขตนิคมอุตสาหกรรมทวาย ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่กำลังก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกทวาย

3) **ภาคตะวันตก 4 จังหวัด** หมายถึง จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสุพรรณบุรี

4) **ทวาย** หมายถึง ชื่อของเมืองทางตอนใต้ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาซึ่งออกเสียงเรียกชื่อตามภาษาเมียนมาร์ ว่า ทะแควะแคว ตะวาย หรือ ตะวาย

5) **เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย** หมายถึงพื้นที่เขตเมืองทวายและบริเวณโดยรอบนอกเขตนิคมอุตสาหกรรมทวาย ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่กำลังก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกทวาย

6) **บริเวณแนวชายแดนภาคตะวันตกของประเทศที่เชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย** หมายถึง บริเวณพื้นที่แนวชายแดนภาคตะวันตกของประเทศไทยที่มีด่านเชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย คือ จังหวัดกาญจนบุรี

7) **ภาคตะวันตก** หมายถึง จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสุพรรณบุรี

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่	
4.1 สรุปผลการประเมินค่าเฉลี่ยศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์	72
4.2 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเมืองทวาย	74
4.3 สรุปผลการประเมินค่าเฉลี่ยศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ประเทศไทย	80
4.4 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม	82
4.5 เส้นทางที่ 1 เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ สุพรรณภูมิ – สุธองปี	88
4.6 เส้นทางที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยวตามรอยพระพุทธเจ้า สุวรรณภูมิ – ตายะวัตี	91
4.7 เส้นทางที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยวยุคพระเจ้าอลองพญา	94
4.8 เส้นทางที่ 4 เส้นทางเลือกตามความสนใจ	97
4.9 การผลักดันราษฎรประเทศเพื่อนบ้านกลับภูมิลำเนา	110
4.10 ราษฎรประเทศเพื่อนบ้านผ่านเข้า-ออกเพื่อซื้อสินค้า	110
4.11 ราษฎรไทยที่เดินทางผ่าน	111
4.12 รถยนต์เข้า-ออก (ไทย) (จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี)	111
4.13 รถยนต์เข้า-ออก (เมียนมาร์) (จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี)	112
4.14 กราฟเปรียบเทียบรถยนต์เข้า – ออก ระหว่างรถของไทย กับ รถของพม่า (จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี)	112
4.15 กราฟเปรียบเทียบการเข้า – ออกของรถบรรทุกสินค้า กับ น้ำมันฯ (จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี)	113
4.16 สถิติการเข้ารับการรักษาโรคที่ต้องเฝ้าระวังของคนต่างด้าว (โดยส่วนมากจะเป็น สัญชาติเมียนมาร์และการเข้ารับการรักษาโรคที่ต้องเฝ้าระวังของคนไทย)	116
4.17 สถิติการเข้ารับการรักษาโรคที่ต้องเฝ้าระวังของคนต่างด้าว (ส่วนมากจะเป็นสัญชาติเมียนมาร์)	117
4.18 จำนวนและอัตราป่วยของโรคที่ต้องเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของคนไทย ใน 10 อันดับแรก	117

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาร่องรอยทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในบริเวณแนวชายแดนภาคตะวันตกของประเทศไทยที่เชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวน เอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1.1 ข้อมูลของภาคตะวันตกของประเทศไทย
- 2.1.2 ข้อมูลประวัติศาสตร์เมียนมาเพื่อการท่องเที่ยว
- 2.1.3 ข้อมูลเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย
- 2.1.4 ข้อมูลของมณฑลตะนาวศรี
- 2.1.5 ข้อมูลของเมืองทวาย
- 2.1.6 ประวัติศาสตร์ โบราณคดีของเมืองทวาย
- 2.1.7 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์
- 2.1.8 แนวคิดการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว
- 2.1.9 แนวคิดหลักฐานทางประวัติศาสตร์
- 2.1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.1.11 กรอบแนวคิดงานวิจัย

2.1.1 ข้อมูลของภาคตะวันตกของประเทศไทย

ภูมิภาคตะวันตกตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยคณะที่ปรึกษา Halcrow – ULG Limited and Sindhu Pulsilivong and Associates ได้ทำการสำรวจและรายงานผลการวิจัย เรื่อง Western Region Planning Study เมื่อ พ.ศ. 2524 หมายถึง บริเวณซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 8 จังหวัด คือ กาญจนบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และสุพรรณบุรี

ภูมิภาคตะวันตกนี้ เป็นภูมิภาคที่มีความสำคัญในหลากหลายด้าน อาทิ ด้านเศรษฐกิจ มีความสำคัญในฐานะแหล่งผลิตพืชผลทางการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ และอุตสาหกรรมเกษตรที่สำคัญเป็นจำนวนมาก เช่น ข้าว อ้อย ผัก ผลไม้ สุนัข ตลอดจน อุตสาหกรรมน้ำตาล และสับปะรด ซึ่งล้วนเป็นผลิตภัณฑ์และอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศ ด้านประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม ภูมิภาคตะวันตกนี้นับเป็นภูมิภาคที่มีประวัติศาสตร์เก่าแก่ยาวนาน จังหวัดต่างๆ มีประวัติความเป็นมาที่สำคัญต่อประวัติศาสตร์ของชาติไทย อาทิ สุพรรณบุรี เป็นเมืองโบราณที่พบหลักฐานทางโบราณคดี ในสุพรรณภูมิ แหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์และต้นประวัติศาสตร์กระจายตัวอยู่ตามความหนาแน่นทางด้านตะวันตกของกลุ่มน้ำเจ้าพระยา หลักฐานการตั้งแหล่งของชุมชนแถบอู่ทอง นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี (ธิดา สารยา, 2532)

ตั้งแต่ยุคหินใหม่ ยุคสำริด ยุคเหล็ก และมีวัฒนธรรมสืบทอดอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่สมัยสุวรรณภูมิ พุannon อมราวดี ทวารวดี และศรีวิชัย นอกจากจังหวัดสุพรรณบุรีแล้ว ยังมีจังหวัดอื่นๆ ที่มีความสำคัญในด้านประวัติศาสตร์เช่นกัน อาทิ กาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี สำหรับด้านศิลปวัฒนธรรมนั้น จังหวัดเพชรบุรี นับเป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ในงานจิตรกรรมฝาผนังอันเลื่องชื่อเป็นที่ยอมรับ และหากจะกล่าวในแง่ดินแดนแห่งพุทธศาสนา จังหวัดนครปฐม ก็เป็นจังหวัดที่ได้รับการยอมรับว่ามีพุทธสถานที่ใหญ่ที่สุดในพุทธศาสนา ประดิษฐานอยู่ ณ เมืองแห่งนี้ บริเวณชายขอบซึ่งติดต่อกับพรมแดนธรรมชาติในสมัย ทวารวดี คือด้านตะวันตกเป็นป่าหุบเขาของภูเขาถนนธงชัยและถนนศรีบริเวณนี้เป็นการแบ่งเขตแดนระหว่างเมืองในกลุ่มนำอิรวดี-สาละวินกับลุ่มน้ำเจ้าพระยา และลุ่มน้ำปิง เส้นทางติดต่อกันระหว่างกลุ่มบ้านเมืองในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มอญ และประเทศสยาม มีการค้นพบภาพเขียนสีที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ 3 แห่ง คือ ถ้ำรูปภาพ อำเภอยะโยค ถ้ำตาด้วง อำเภอเมืองกาญจนบุรี ภาพที่เขาดง อำเภอสรีสวัสดิ์

ด้านชาติพันธุ์ ภูมิภาคแห่งนี้ นับเป็นภูมิภาคหนึ่งที่มีความโดดเด่น ในด้านของความหลากหลายทางด้านชาติพันธุ์ อาทิ ไทดำ (โซ่ง) กะเหรี่ยง มอญ ละว้า เมียนมา ลาวพวน ลาวครั่ง ลาวตี้ ลาวเวียง ลาวยวน เขมร ญวน กวย (ส่วย) มุสลิม และจีน ซึ่งแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ยังคงดำรงวัฒนธรรมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์แห่งชนชาติของตน มากบ้างน้อยบ้างตามสภาวะปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว ภูมิภาคตะวันตกนับเป็นภูมิภาค ที่เต็มไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอันหลากหลายไม่ว่าจะเป็น ชายทะเล เกาะ ถ้ำ น้ำตก ภูเขา อุทยานแห่งชาติ หรือ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ พระราชวัง อนุสรณ์สถาน พิพิธภัณฑ์ ไปจนถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน ที่บ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ในธรรมชาติ และการสั่งสมสืบทอดวัฒนธรรมมายาวนาน อาทิ เช่น ชายหาดหัวหิน ชายหาดชะอำ เกาะสิงโต เกาะร่ำรำ ถ้ำดาวดิงส์ ถ้ำสาธิตา อุทยานแห่งชาติไทรโยค อุทยานแห่งชาติถ้ำธารลอด อุทยานแห่งชาติเขาแหลม อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร พุน้ำร้อนหินดาด บ่อพุร้อนโป่งกระทิง สะพานข้ามแม่น้ำแคว ทางรถไฟสายมรณะ สุสานทหารสัมพันธมิตรดอนรัก อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา เมืองโบราณบ้านคูบัว วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรวิหาร วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จิตรกรรมฝาผนัง วัดคงคาราม พระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ พระรามราชนิเวศน์ พระราชินีเวศน์ มฤคทายวัน พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไทย พิพิธภัณฑ์พระพุทธวิถีนายก ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ตลาดน้ำอัมพวา

2.1.2 ข้อมูลเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย

การพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวายนิคมอุตสาหกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จะส่งผลให้ทวายก้าวขึ้นมาเป็นศูนย์กลางการค้าของภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อการค้าที่เจริญก้าวหน้าและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และจีนตอนใต้ และเพื่อตอบสนองความต้องการอย่างต่อเนื่องในการขนส่งทางทะเลในมหาสมุทรอินเดียและทะเลอันดามัน

รัฐบาลไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding : MOU) เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2551 ในการพัฒนาโครงการนิคมอุตสาหกรรม ท่าเรือน้ำลึกทวายและถนนเชื่อมต่อไปยังประเทศไทย บริษัทอิตาเลียนไทย ดีเวลล็อปเม้นต์จำกัด (มหาชน) (Italian-Thai Development Public Company Limited : ITD) ได้ลงพื้นที่ในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการและทำแผนงานพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2551 การท่าเรือสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding : MOU) เกี่ยวกับการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ ซึ่งครอบคลุมท่าเรือน้ำลึกทวายและโครงการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม ภายใต้บันทึกความเข้าใจดังกล่าวมีข้อเสนอที่จะพัฒนาถนนเชื่อมโยงจากพรมแดนทวายไปสู่ประเทศไทยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในระบบขนส่งแบบบูรณาการ

ต่อมาเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2553 บริษัทอิตาเลียนไทยฯ ได้ลงนามในข้อตกลงเรื่องสิทธิในการพัฒนาและดำเนินการบริหารโครงการทวายตามระยะเวลาการเช่าที่ดิน เป็นเวลามากกว่า 75 ปี ซึ่งประกอบไปด้วยโครงการท่าเรือน้ำลึกทวายและสาธารณูปโภคที่เกี่ยวข้องกับนิคมอุตสาหกรรม ถนนเชื่อมโยงพรมแดน และโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2555 กระทรวงการคลังไทยได้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแนวทางการให้การสนับสนุนทางการเงินสำหรับโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวาย เพื่อสนับสนุนภาคเอกชนไทยในการพัฒนาโครงการทวาย โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นประธานคณะทำงาน โดยมีคณะทำงานประกอบด้วย ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (NESDB) ผู้แทนธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM Thailand) และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

และในวันที่ 23 กรกฎาคม 2555 ได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding : MOU) ระหว่างรัฐบาลไทยและเมียนมาว่าด้วยการขยายความร่วมมือในการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายและพื้นที่โครงการที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับการสนับสนุนและผลักดันโครงการทวาย ซึ่งมีบริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลล็อปเม้นต์ จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ได้รับสิทธิในการพัฒนาโครงการจากรัฐบาลเมียนมาโดยกำหนดกรอบความร่วมมือระหว่างรัฐต่อรัฐอย่างเป็นทางการ

ทั้งนี้ รัฐบาลไทยและเมียนมาได้ให้ความสำคัญและมีการหารือร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยในเดือนพฤศจิกายน 2555 รัฐบาลไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้จัดตั้งคณะกรรมการร่วมไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายและพื้นที่โครงการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีคณะทำงาน 3 ระดับ ได้แก่ คณะทำงานร่วมระดับสูงไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (Joint High-level Committee : JHC) คณะกรรมการประสานร่วมไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (Joint Coordination Committee : JCC) และคณะอนุกรรมการ (Joint Sub-Committee : JSC) 6 สาขา ได้แก่ 1. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการก่อสร้าง 2. ด้านอุตสาหกรรมและการพัฒนาธุรกิจ 3. ด้านไฟฟ้าและพลังงาน 4. ด้านการพัฒนาชุมชน 5. ด้านกฎระเบียบ และ 6.

ด้านการเงินและการลงทุน เพื่อทำงานร่วมกันในการพัฒนาโครงการทวายให้แล้วเสร็จ ซึ่งนับเป็นความก้าวหน้าสำคัญของโครงการทวาย

จากการประชุมคณะกรรมการร่วมระดับสูงไทย-เมียนมา (JHC) เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2556 ที่ประชุมได้ข้อสรุปถึงเรื่องโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของนิติบุคคลเฉพาะกิจ (Special Purpose Vehicle : SPV) และได้มีการลงนามร่วมกันระหว่างรัฐบาลไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในการก่อตั้ง SPV ซึ่งในเบื้องต้น ทั้ง 2 ฝ่ายจะถือหุ้นฝั่งละ 50 เพื่อให้เป็นหน่วยงานธุรกิจที่รับผิดชอบการพัฒนาโครงการทวาย รวมทั้งการระดมทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยฝ่ายสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาถือหุ้นผ่านหน่วยงาน The Foreign Economic Relations Development (FERD) ส่วนไทยถือหุ้นผ่านสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) หรือ NEDA ทั้งนี้รัฐบาลไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีแผนที่จะเชิญประเทศที่สนใจเข้าร่วมลงทุนใน SPV เพื่อพัฒนาโครงการทวายต่อไป

ภายหลังการจัดตั้ง SPV จะมีการจัดตั้งนิติบุคคลย่อย (Special Purpose Companies: SPCs) เพื่อพัฒนาโครงการทวายใน 7 สาขาหลัก ได้แก่ 1. ท่าเรือน้ำลึก 2. ถนนเชื่อมต่อจากโครงการทวายสู่ประเทศไทย ณ ชายแดนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี 3. นิคมอุตสาหกรรม 4. ระบบไฟฟ้า 5. ระบบน้ำประปาและการบำบัดน้ำเสีย 6. ระบบโทรคมนาคม และ 7. ระบบการขนส่งทางรถไฟ

โครงการที่ลงทุนในทวายนั้น เป็นการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งแบ่งได้เป็น 6 เขตอุตสาหกรรม ได้แก่ เขตที่อยู่อาศัย เขตการค้าและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องภายในนิคมอุตสาหกรรม ถนนและทางรถไฟเชื่อมโยงไปสู่ประเทศไทย รวมไปถึงน้ำมันและท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากอ่าวมะตะบันไปยังชายแดนไทยสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวาย ตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดทวายประมาณ 28 กม. ซึ่งอยู่ในตอนเหนือของอ่าวเมืองมะกัน มีการลงทุนสร้างท่าเรือน้ำลึก นิคมอุตสาหกรรมปิโตร

เคมี ถนนเชื่อมโยงจากทวายไปยังประเทศไทย และด้วยการสนับสนุนของรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในการเชื่อมโยงทางรถไฟจากทวาย อย่างกุ้ง มัณฑะเลย์ มูเซ เชื่อมต่อไปยังทางรถไฟจีนที่คุนหมิง ทำให้โครงการนี้ได้รับการเสนอให้เป็นจุดศูนย์กลางการขนส่งที่สำคัญของภูมิภาค

ประโยชน์สำคัญของท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวายนั่นคือ ทำหน้าที่เป็นประตูสู่การค้าใหม่ให้เส้นทางทะเล ไม่ว่าจะเป็นทางเลือกให้กับอินเดีย จีน ตะวันออกกลาง ยุโรปและแอฟริกา ซึ่งจะช่วยลดการจราจรที่คับคั่งในช่องแคบมะละกา ลดเวลาการขนส่งและค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และเป็นสถานที่ที่ได้เปรียบในการค้าเนื่องจากตรงเข้าถึงทะเลอันดามันและมหาสมุทรอินเดียในการขนส่งสินค้า นอกจากนี้ในนิคมอุตสาหกรรมยังช่วยสร้างตลาดใหม่สำหรับการลงทุนของต่างประเทศ จากความต้องการที่เพิ่มขึ้นและการคมนาคมเชื่อมต่อระหว่างภูมิภาค ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้า และการพัฒนาระหว่างประเทศในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

2.1.3 ประวัติศาสตร์เมียนมาเพื่อการท่องเที่ยว

ประวัติศาสตร์เมียนมาที่นำเสนอเป็นเพียงการสรุปบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับเมียนมาตอนล่างครอบคลุม พื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับมณฑลตะนาวศรี มีทวาย มะริด และตะนาวศรี มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มาก่อนประวัติศาสตร์ถึง ยุคพุกาม (จากอดีต ถึง พ.ศ. 1587)

ภภาพพล จันทรวัฒนกุล (2553) เมียนมา มีการค้นพบแหล่งโบราณคดีประวัติศาสตร์ และศิลปะเมียนมาเพื่อการท่องเที่ยวที่น่าสนใจสรุปกล่าวดังนี้

1) โบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์กระจายตัวอยู่ตามลักษณะภูมิศาสตร์ของคนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยภูเขา ถ้ำ เิงผาที่ราบตามเชิงเขาพบบริเวณภาคเหนือแถบกลุ่มแม่น้ำสาละวิน แม่น้ำอิรวดี แม่น้ำชินดวิน ที่ราบสูงในรัฐฉาน และบางส่วนของตอนใต้บริเวณรอบอ่าวมะละเกาะ ซึ่งแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติย่างกุ้ง ชั้น 2

2) อารยธรรมอินเดียแพร่หลายเข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามเมืองท่าโบราณที่สำคัญคือ เมืองสะเทิม แถบอ่าวมะละเกาะ เมืองพะโค เมืองธัญญวดีแถวอ่าวเบงกอลและเมืองเวสาลี ในรัฐยะไข่มีการติดต่อค้าขายกับอินเดีย และเป็นจุดที่รับอารยธรรมอินเดียเข้ามาในเมียนมา แถบเทือกเขาอาระคันโยมามีหลักฐานทางโบราณคดีที่บริเวณนี้มีการค้าขายแร่เงินที่เรียกว่า Argyre ตามจดหมายเหตุของชาวกรีกสมัยพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ (Alexander)

3) ยุคปยูมอญโบราณและอาระคัน (ยะไข่) ชาวปยูแถบกลุ่มน้ำอิรวดี การสร้างเมืองในลักษณะวงกลม หรือวงกลมรี เมืองศรีเกชตร กลุ่มมอญโบราณแถบอ่าวมะละเกาะ เช่นเมืองสะเทิม และเมืองทวายเมืองมะริด กลุ่มอาระคัน (ยะไข่) ติดต่อค้าขายกับอินเดียแถบเมืองธัญญวดีเมืองเวสาลี

4) ยุคพุกาม ครอบคลุมถึงแถบอ่าวมะละเกาะ แคว้นยะไข่ ที่ราบสูงรัฐฉาน พระเจ้าอนิรุทธิ์เมืองสะเทิมแตก และนำพระไตรปิฎก 30 ไปยังเมืองพุกามและสร้างเมืองพุกามยิ่งใหญ่

5) ยุคทองอู หลักฐานที่เกี่ยวข้องของมอญทางตอนใต้คือหัวหนามอู ชื่อเรรุ หรือพระเจ้าฟ้ารั่วที่คนไทยรู้จักสนับสนุนอาณาจักรสุโขทัย พระเจ้าตะเบ็งชเวตี้ หรือพระเจ้าบุเรงนองได้เข้าตีหงสาวดีของมอญ และยกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาและครอบครองกรุงศรีอยุธยาเมื่อ พ.ศ. 2112

6) ยุคราชวงศ์กองฟอง (พระเจ้าอลองพญา ถึงสมัยอังกฤษปกครอง ยุคนี้นับบุคคลสำคัญคือพระเจ้าอลองพญายกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา ในปี พ.ศ. 2303ต่อมาจนถึงพระเจ้าปดุงย้ายพระมหามณเฑียรจากยะไข่มาไว้ที่อมรปุระ และปี พ.ศ. 2329 – 2330ทำสงคราม เก้าทัพกับสยามแต่พ่ายแพ้ในปี พ.ศ. 2334 พระเจ้ามินดง ครองราชย์และทำสัมพันธไมตรีกับอังกฤษ เมียนมาจึงถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คืออังกฤษปกครองทางภาคใต้ เมืองหลวงอยู่ที่ย่างกุ้ง และภาคเหนือเมียนมาปกครอง เมืองหลวงอยู่ที่อมรปุระย้ายเมืองหลวงใหม่มาอยู่ที่ มัณฑะเลย์ ปีพ.ศ. 2428 อังกฤษส่งกองทัพบกเข้ายึดภาคเหนือที่ มัณฑะเลย์ เป็นอันสิ้นสุดยุคกษัตริย์ของเมียนมา

2.1.4 ข้อมูลของมณฑลตะนาวศรี

มณฑลตะนาวศรี (ตะนินต้าหยี่) เป็นส่วนหนึ่งของเมียนมาตอนล่าง (อรนุช นิยมธรรม , 2552) ตั้งอยู่ในพื้นที่ด้านใต้สุดของประเทศเมียนมาระหว่างเส้นรุ้งที่ 9.58 กับเส้นรุ้งที่ 15.06 องศาเหนือ ด้านเหนือติดกับรัฐมอญ ด้านใต้และด้านตะวันออกติดกับประเทศไทย ส่วนด้านตะวันตกติดกับทะเลอันดามัน ตลอดแนวชายฝั่งมีเกาะนอกชายฝั่งราว 800 เกาะ ทางด้านใต้มีหมู่เกาะที่เรียกว่า หมู่เกาะมะริด

มณฑลตะนาวศรีเป็นเขตป่าดิบ มีขนาดพื้นที่ 16, 735.6 ตารางไมล์ มีผู้คนอาศัยอยู่น้อย โดยมีประชากร 1,596,875 คน พ.ศ. 2550(ค.ศ.2007) ความหนาแน่นของประชากร โดยเฉลี่ย 86 คนต่อพื้นที่ 1 ตารางไมล์ ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ราบแนวชายฝั่งทะเลและตามที่ราบลุ่มแม่น้ำลำคลอง อำเภอที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุด คือ อำเภอตะนาวศรี กับอำเภอโปะปึง ที่นั่นมีความหนาแน่นของประชากรราว 14-15 ต่อพื้นที่ 1 ตารางไมล์ ผู้คนที่อาศัยในมณฑลตะนาวศรี ประกอบด้วยชาวเมียนมาท้องถิ่นทวาย (ดาแหว่ คือ ชาวเมียนมาท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เมืองทวาย เชื่อว่าชาวทวายคือชาวยะไข่ที่เดินทางมาอาศัยอยู่ในเมืองทวาย

ดังนั้น ชาวทวายจึงอาจมีเชื้อสายดั้งเดิมมาจากชาวยะไข่ เพราะภาษาทวายเป็นภาษายะไข่ที่ปรับสำเนียงไทย) ชาวกะเหรี่ยง ชาวมอญ ชาวไทใหญ่ ชาวยะไข่ และชาวมาเลย์ ซึ่งเรียกว่าชาวปชุ นอกจากนี้ ยังมีชาวชะลูน อาศัยอยู่เป็นจำนวนมากในหมู่เกาะมะริด ประชากรในมณฑลตะนาวศรีส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และใช้ภาษาเมียนมาในการติดต่อสื่อสาร

1) ลักษณะของพื้นที่

มณฑลตะนาวศรี ที่ส่วนหนึ่งเป็นที่ราบสูง เรียกว่าที่ราบสูงตะวันออก ในพื้นที่มีเขาสลับซับซ้อน มีเทือกเขาสูงราว 3,000 ฟุตทอดตัวจากด้านตะวันตกเฉียงเหนือไปทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ เทือกเขาบางลูกทอดตัวลงไปทะเลแล้วโผล่ขึ้นมาเป็นเกาะในท้องทะเล ยอดเขาสูงสุดบนเทือกเขาด้านใต้ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาคือ ดอยมยั้งโหม่และชะ มีความสูง 6,801 ฟุต แต่ภูเขาด้านที่โดดเด่นที่สุด คือ เขานวาละโเบมีความสูง 5,063 ฟุต ทางด้านเหนือของพื้นที่ตะนาวศรีมีภูเขาต่อจากทิวเขาตองใหญ่ กันเขตแดนระหว่างเมียนมากับประเทศไทย เทือกเขานั้นเกิดในสมัยยุคหินเก่าตอนปลาย (สมัยพาเลโอโซอิกตอนปลาย) และยังมีพื้นที่ราบลุ่มแคบยาวไปตลอดแม่น้ำลำคลองและแนวชายฝั่งทะเล

มณฑลตะนาวศรี เป็นพื้นที่ที่มีฝนชุก และมีแม่น้ำลำคลองมากมาย แม่น้ำสายสำคัญคือ แม่น้ำทวาย (เป็นแม่น้ำที่มีต้นกำเนิดมาจากทิวเขาเมฆแลว ไหลจากเหนือลงใต้สู่ทะเลอันดามัน และมีปากแม่น้ำกว้าง) และแม่น้ำตะนาวศรี (เป็นแม่น้ำที่เกิดจากการไหลมารวมกันของแม่น้ำตะนาวศรีใหญ่กับแม่น้ำตะนาวศรีน้อย) นอกจากนี้ยังมีแม่น้ำอีก 2 สาย คือ แม่น้ำเหล่หลู่า กับแม่น้ำปากจั่น แม่น้ำเหล่หลู่าจะไหลจากด้านใต้ไปยังด้านเหนือ ส่วนแม่น้ำปากจั่นจะไหลจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือไปยังทิศตะวันตกเฉียงใต้ เป็นเขตแดนระหว่างไทยกับเมียนมาปากน้ำปากจั่นติดกับแหลมเกาะสองอยู่ทางใต้สุดของประเทศเมียนมาในสมัยรัฐบาลอังกฤษ จะเรียกแหลมนี้ว่า วิกตอเรียพอยท์ (Victoria Point) หลังปี พ.ศ. 2531(ค.ศ. 1988) แหลมนี้มีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า แหลมบุเรงนอง

นอกจากนี้ มณฑลตะนาวศรี ยังมีเกาะนอกชายฝั่งจำนวนมาก อาทิ หมู่เกาะเฮงแซ เกามองมะกัน เกาะมะลิ เป็นต้น ในจำนวนเกาะต่างๆ เหล่านี้ มีหลายเกาะที่ท้องทะเลระหว่างชายฝั่งกับริ่มตื้นเขิน อันมีสาเหตุจากการทับถมของตะกอนดินที่ราบลุ่มแม่น้ำและที่ราบแนวชายฝั่งทะเลในพื้นที่ตะนาวศรีจึงพบหินตะกอนอยู่ทั่วไป

มณฑลตะนาวศรีมีสภาพพื้นที่แบบเขตร้อนและมีฝนชุก ดังนั้น พื้นที่ส่วนใหญ่จึงเป็นพื้นที่ป่าดิบร้อน นอกจากนี้ ยังมีป่าชายเลนตลอดชายฝั่งทะเลและชายฝั่งแม่น้ำลำคลองและมีป่าดอนทรายที่งอกบนเนินทรายชายทะเล

2) สภาพภูมิอากาศ

มณฑลตะนาวศรีอยู่ในเขตมรสุมเขตร้อน เป็นพื้นที่อยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตรมากที่สุดของประเทศเมียนมาจึงมีสภาพอากาศที่อบอุ่นตลอดปี และมีความผันแปรของสภาพอากาศน้อย อุณหภูมิสูงสุดที่เมืองทวายราว 100 องศาฟาเรนไฮ ส่วนที่เมืองมะริดมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 98.5 องศาฟาเรนไฮ และมีอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 65 ฟาเรนไฮ ส่วนปริมาณน้ำฝนในแต่ละปีนั้นที่เมืองมะริดจะอยู่ที่ 162 นิ้วและที่เมืองทวายจะอยู่ที่ 215 นิ้ว

3) เขตการปกครอง

เดิมที่มณฑลตะนาวศรี ประกอบด้วย 4 จังหวัดคือ จังหวัดสะเทิม จังหวัดไจ้กะหมี่ จังหวัดทวาย และจังหวัดมะริด แต่หลังจากที่เมียนมาได้รับเอกราช ได้มีความพยายามที่จะแบ่งเขตพื้นที่การปกครองในพื้นที่การปกครองในพื้นที่เมียนมาตอนล่างให้ชัดเจน จนในปี พ.ศ.2494-2497(ค.ศ.1951-1954) ได้มีการแยกพื้นที่บางส่วนของมณฑลตะนาวศรีเข้ารวมกับพื้นที่รัฐกะเหรี่ยง ส่วนมณฑลตะนาวศรีมีการปรับปรุงพื้นที่การปกครองใหม่ มีเพียงจังหวัดทวายกับจังหวัดมะริดอยู่ในเขตการปกครองของมณฑลตะนาวศรี โดยจังหวัดทวายประกอบด้วยเมืองแห่ผยู ล่องโหล่ง ตะแย้ของ ส่วนจังหวัดมะริดประกอบ มะริด ตะนาวศรี โปะปึง และเกาะสอง

จากข้อมูลปัจจุบัน มณฑลตะนาวศรี ประกอบด้วย 3 จังหวัด คือ จังหวัดทวาย จังหวัดมะริด และจังหวัดเกาะสอง ใน 3 จังหวัดนั้นมี 10 อำเภอ 328 ตำบล โดยมีเมืองทวายเป็นเมืองหลวงของมณฑลตะนาวศรี

4) สังคมวัฒนธรรม

ในพื้นที่ตะนาวศรีมีผู้คนหลายชาติพันธุ์ อาทิ ชาวทวาย ชาวกะเหรี่ยง ชาวมอญ ชาวเมียนมาและชาวไทย อีกทั้งมีชาวมุสลิม ชาวจีน ชาวมลายู และชาวชวาอาศัยอยู่ด้วย เช่น ในเมืองตะแย้ของ มีชาวทวาย ซึ่งเป็นกลุ่มคนเชื้อสายเดียวกับชาวเมียนมาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก มีชาวกะเหรี่ยงและชาวมอญอยู่บ้าง ส่วนในเมืองเกาะสองมีเมียนมาไทย จีน แขก มลายู และชวา

ผู้คนในพื้นที่ตะนาวศรี ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีส่วนน้อยที่นับถือศาสนาคริสต์ ดังเช่น ชาวเมืองตะแย้ของส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธ มีผู้นับถือศาสนาคริสต์ เพียงบางส่วน ศาสนสถานสำคัญ อาทิ เจดีย์ฉิ่งตองโป่ง ในอำเภอตะแย้ของ มีตำนานเกี่ยวกับพรานป่ากับพระฤๅษี ส่วนที่เมืองปะละ ซึ่งเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ใกล้กับเมืองปะลอนัน มีรอยพระพุทธรูป

5) การพัฒนาเมือง

สมัยรัฐบาลอังกฤษมีการก่อสร้างอาคารหน่วยงานราชการต่างๆ แต่ในสมัยสงคราม อาคารเหล่านั้นได้รับความเสียหายหลายแห่ง ในปี ค.ศ. 1961-1962 จึงได้มีการสร้างอาคารของรัฐหลังใหม่ขึ้นทดแทนอาคารเดิมที่ถูกผู้ก่อการร้ายเผาทำลาย มณฑลตะนาวศรีมีสภาพพื้นที่เต็มไปด้วยเทือกเขาสูง มีป่าไม้ปกคลุม และมีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลเป็นแนวยาวจากเหนือลงใต้ จึงส่งผลให้การคมนาคมในหลายพื้นที่ไม่สะดวก ต้องอาศัยทางน้ำเป็นสำคัญ หากเป็นเมืองชายฝั่งทะเลและเมืองในที่ราบลุ่มแม่น้ำ ก็ใช้เรือขนาดใหญ่ได้ เช่น ระหว่างเมืองปะลอ เมะล่าย และมะริด

จากข้อมูลปัจจุบัน เส้นทางรถยนต์สายที่สำคัญที่สุด คือ สายมะริด-เมะล่าย ในรัฐมอญ ส่วนเส้นทางอื่นจะแยกย่อยไปจากเส้นทางหลักนี้ ส่วนเส้นทางรถไฟมีวิ่งระหว่างเมืองทวายกับเมืองเมะล่าย จึงช่วยเชื่อมต่อพื้นที่รัฐมอญกับมณฑลตะนาวศรี ด้านในเส้นทางนั้น แม่น้ำตะนาว

ศรีและแม่น้ำทวาย เป็นเส้นทางน้ำที่เรือยนต์ขนาดใหญ่สามารถแล่นได้ แม่น้ำตะนาวศรีใช้เดินเรือระหว่างเมืองมะริดกับเมืองตะนาวศรี ส่วนแม่น้ำทวายนั้นเรือเดินสมุทรขนาดเล็กสามารถแล่นจากทะเลเข้าไปยังเมืองทวายในพื้นที่ด้านในได้ นอกจากนี้ ยังไม่บริษัทเดินเรือแจ่งป้าง ทำกิจกรรมเดินหรือสาย่างกุ้ง-ทวาย-เกาะสอง ส่วนทางอากาศนั้น มีสนามบินทั้งที่เมืองทวาย เมืองมะริด และเมืองเกาะสอง

ในการสร้างสะพาน ระหว่างปี พ.ศ. 2531 (ค.ศ.1988-2007) มีสะพานขนาดน้อยใหญ่ จำนวนมากกว่า 200 แห่ง ในจำนวนนั้นสร้างสะพานขนาดใหญ่ 14 แห่ง เช่น สะพานวังวะ ยาว 500 ฟุต ที่อำเภอตะเอยะของ สะพานปะเล่ยก์ ยาว 500 ฟุต และสะพานปะลอ ยาว 600 ฟุต ที่อำเภอปะลอ สะพานแจวกู-แจ็กผยา ยาว 3,612 ฟุต และสะพานปะตอง ยาว 810 ฟุต ที่อำเภอมะริด สะพานตะนาวศรี ยาว 1,360 ฟุต ที่อำเภอตะนาวศรี และสะพานเหล่าหลู-มันด้าย ยาว 860 ฟุต ที่อำเภอโปะปึง

สำหรับเส้นทางรถไฟ เดิมมีเส้นทางเชื่อมตอนบนกับตอนล่างของประเทศถึงเพียงเมืองเย ในรัฐมอญ แต่ในปี พ.ศ. 2539 (ค.ศ.1996) ได้ขยายเส้นทางจากเมืองเยไปถึงเมืองทวาย ส่วนเส้นทางอากาศ มีอยู่ 5 แห่ง คือที่ทวาย ปะเหล่ มะริด โปะปึง และเกาะตอง (เกาะสอง) ในด้านการสื่อสาร มีการสร้างสถานีรับส่งวิทยุและโทรทัศน์ในอำเภอต่างๆ คือ อำเภอมะริด ตะนาวศรี เกาะสอง โปะปึง ลองโหล่ง และเหยผู และมีสถานีไมโครเวฟ เพื่อส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ จำนวน 6 แห่ง

ในการดูแลสภาพป่า ระหว่างปี พ.ศ. 2531-2550 (ค.ศ.1988-2007) มีป่าสงวน 4,526.19 ตารางไมล์ ป่าธรรมชาติมีถึง 754.45 ตารางไมล์ เพิ่มพื้นที่ป่านอกเขตป่าสงวนได้ 356.60 ตารางไมล์ พื้นที่เพาะปลูกสำหรับชาวบ้าน 1,900 เอเคอร์ และพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ 9,015 เอเคอร์

ในด้านพลังงาน แต่ก่อนในมณฑลตะนาวศรีมีโรงงานไฟฟ้าพลังน้ำอยู่เพียง 1 แห่ง คือ โรงงานไฟฟ้าพลังน้ำมยั้แห่ง (แม่น้ำตะนาวศรีเล็ก) ผลิตกระแสไฟได้ 0.154 เมกกะวัตต์ พอในปี พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007) มีโรงงานไฟฟ้าพลังน้ำเพิ่มขึ้น 2 แห่ง ได้แก่ โรงงานไฟฟ้าพลังน้ำคลองเหยตะชุ่น ผลิตกระแสไฟได้ 0.192 เมกกะวัตต์ และโรงงานพลังน้ำกัตตะหลู ผลิตกระแสไฟได้ 0.150 เมกกะวัตต์ และโรงงานพลังน้ำกัตตะหลู ผลิตกระแสไฟได้ 0.150 เมกกะวัตต์ นอกจากนี้ กำลังสร้างเพิ่มอีก 4 แห่ง ได้แก่ โรงงานไฟฟ้าพลังน้ำคลองเตงชุ่น ผลิตกระแสไฟได้ 25 เมกกะวัตต์ โรงงานไฟฟ้าพลังน้ำตะแจะ ผลิตกระแสไฟได้ 20 เมกกะวัตต์ โรงงานไฟฟ้าพลังน้ำอะหลูป่ายา ผลิตกระแสไฟได้ 9.3 เมกกะวัตต์ โรงงานไฟฟ้าพลังน้ำที่ตะนิงด่าหยี่ ผลิตกระแสไฟได้ถึง 600 เมกกะวัตต์

ในด้านการศึกษา ในปี พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007) มีจำนวนโรงเรียนระดับพื้นฐาน 1,139 แห่ง มีมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น 6 แห่ง ที่เมืองทวายกับเมืองมะริด ได้แก่ มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ 2 แห่ง

6) เศรษฐกิจท้องถิ่น

มณฑลตะนาวศรี มีทรัพยากรธรรมชาติอยู่มากทั้งในพื้นที่ภูเขา ชายฝั่งทะเล และหมู่เกาะ ผู้คนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างทำไร่ นา และทำสวน อาทิ หนาก ทุเรียน และมังคุด อีกทั้ง สามารถทำประมงและทำผลิตภัณฑ์จากท้องทะเล เช่น กะปิ ปลาแห้ง และเกลือ นอกจากนี้ ยังมีการทำเหมืองแร่ การทำเหมือง และการค้าขาย ดังเช่น เมืองตะเอยะของปลูกพื้นดินเลน

ตามชายฝั่ง อำเภอดะแอ๊ะซ้อง ทำไร่น้ำ และทำสวนมะพร้าว หนาก ทูเรียน และมังคุด แถบชายฝั่งจะทำกะปิปลาแห้ง และมีการทำเหมืองแร่ ส่วนเมืองปะลอสจะทำการค้าขายกับทางเกาะลัมบาย และเมืองมะริด และทำประมง อาทิ จับปลา ทำกะปิ ทำปลาแห้ง ทำนาเกลือ และทำเหมืองแร่ ส่วนเมืองเกาะสองจะทำนา ทำประมง หารังนก และค้าขายตามชายแดน อำเภอปะลอสันถือเป็นแหล่งทำเหมืองแร่ ส่วนเขตเกาะสองมีทองคำและวุลแฟรม ผลผลิตทั่วไปของพื้นที่ตะนาวศรีจะเป็นผลผลิตทางการเกษตร อาทิ ข้าว หนาก ทูเรียน มังคุด ยางพารา ผลิตภัณฑ์จากทะเล เช่น กะปิ ปลาแห้ง และเกลือ และผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แร่ ไม้สัก และไข่มุก แร่ที่มีในพื้นที่ คือ ดีบุก ตะกั่ว และทังสแตน

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2542 (ค.ศ. 1999) มณฑลตะนาวศรี มีพื้นที่เพาะปลูกกว่า 380,000 เอเคอร์ เป็นพื้นที่ปลูกข้าวกว่า 200,000 เอเคอร์ และเป็นพื้นที่ปลูกยางพารากว่า 100,000 เอเคอร์ นอกจากนี้ยังมีการปลูกพืชให้น้ำมัน อาทิ มะพร้าวพันธุ์แอฟริกา หนาก มะม่วงหิมพานต์และผลไม้ต่างๆ เช่น ทูเรียน มังคุด เงาะ ส้มโอ และสับปะรด ในพื้นที่น้ำกร่อยตามปากแม่น้ำลำคลองจะมีสวนจาก เป็นจำนวนมาก

เนื่องจาก เป็นพื้นที่ในแนวชายฝั่งทะเลมีเกาะอยู่นอกชายฝั่งเป็นจำนวนมาก และมีพื้นที่ทะเลตื้นจึงช่วยให้การทำประมงน้ำเค็ม เป็นอาชีพสำคัญของมณฑลตะนาวศรี ในพื้นที่จึงมีการเลี้ยงกุ้ง และมีการทำแมงกะพรุน ที่เกาะปะแล ในหมู่เกาะมะริดมีการเลี้ยงหอยมุกขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการทำนาเกลือในพื้นที่ตลอดแนวชายฝั่งทะเล ในด้านการทำไม้ มีการนำไม้เนื้อแข็ง จำพวกพลวง ยาง เต็ง รัง จากป่ามาใช้ภายในพื้นที่ และยังมีการหาของป่า เช่น ฟิน ถ่าน ปอ หวาย ยางไม้ นอกจากนี้ มีอาชีพหารังนก จากถ้ำในหมู่เกาะมะริด

พื้นที่ตะนาวศรีอุดมด้วยดีบุก และทังสแตน สามารถผลิตได้ถึงร้อยละ 62 จากการผลิตทั้งประเทศ พบสายแร่จำนวนมากตามพื้นที่ดอย และในที่ลุ่มแม่น้ำลำคลองแถบเชิงเขาในพื้นที่ตะนาวศรีมีเหมืองแร่ จำนวนมาก ดังเช่น เหมืองเจ๊กแมตอง ในเขตอำเภอกวย เหมืองเฮงแซ ในอำเภอยะผู่ เหมืองมะลิสูง ในอำเภอกะสอง และยังมีเหมืองบนเกาะต่างๆ ในหมู่เกาะมะริด แร่ที่ได้จากมณฑลตะนาวศรีจะส่งไปยังโรงงานถลุงแร่ในต่างถิ่น เช่น ที่โรงงานกะมยอกกิ่งปิงมะ ใกล้เมืองทวาย หรือส่งไปยังโรงงานหลอมที่เมืองตะยั้ง เมืองย่างกุ้ง นอกจากนี้ ยังพบก๊าซธรรมชาติ ในพื้นที่ทะเลนอกชายฝั่ง ได้มีการสร้างท่อส่งแก๊สมายังประเทศไทย และมีทรายผลิตแก้ว ที่ได้จากอำเภอกุนซุส่งไปยังโรงงานผลิตแก้วในเมืองตะยั้ง (ตันลยั้ง)

จากข้อมูลปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007) มีการเปลี่ยนแปลงด้านผลผลิต จากเดิมนั้นพื้นที่ตะนาวศรีจะพึ่งพาการเพาะปลูกยางพาราเป็นหลัก แต่เมื่อมีการสร้างเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ จึงช่วยให้สามารถขยายการเพาะปลูกข้าวได้ถึง 8 แสนเอเคอร์ ข้าวจึงกลายเป็นพืชสำคัญในพื้นที่ควบคู่ไปกับยางพาราและพริกไทย อ่างเก็บน้ำที่สร้างขึ้น อาทิ อ่างเก็บน้ำยั้งหวา ในอำเภอกะสองและอ่างเก็บน้ำอะหลุ่ยบายา ในอำเภอกวย อ่างเก็บน้ำอะหลุ่ยบายาช่วยส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกในอำเภอกวยได้ถึง 3,200 เอเคอร์ นอกจากการเพิ่มพื้นที่ปลูกข้าวให้พอเพียงสำหรับมณฑลตะนาวศรีแล้วรัฐบาล ยังมีนโยบายที่จะทำให้มณฑลตะนาวศรีเป็น “หม่อนน้ำมันของประเทศ” คือ เป็นแหล่งผลิตน้ำมันมะพร้าวเพื่อรองรับการบริโภคของประชากรทั่วประเทศ ส่งผลให้พื้นที่ชายฝั่งตะนาวศรีมีการ

ปลูกมะพร้าวเพื่อทำน้ำมันขยายได้ถึง 228,938 เอเคอร์ ในปี พ.ศ.2550 (ค.ศ. 2007)ต่างจากปี ค.ศ. 1988 ที่มีเพียง 17,148 เอเคอร์เท่านั้น คำขวัญประจำมณฑลตะนาวศรีจึงมีว่า “อาบน้ำด้วยน้ำมัน อังไฟด้วยหม้อแก๊ส กองข้าวตุงภูเขา” นอกจากนี้ มณฑลตะนาวศรียังมีการเลี้ยงปลาและกุ้ง ส่วนทรัพยากรใต้น้ำและใต้ดินที่สำคัญ คือ มุก ดีบุก ทั้งสแตน ถ่านหิน ทราายหลอมแก้ว น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ หลังปี พ.ศ. 2531(ค.ศ. 1988) มีสถานเลี้ยงหอกมุก 7 แห่ง มีการผลิตดีบุกได้ 766 เมตริกตัน และดีบุกผสมทั้งสแตนได้ 87 เมตริกตัน ถ่านหิน 262,834 เมตริกตัน และทราายหลอมแก้ว 9,734.38 เมตริกตัน ในส่วนของน้ำมันและก๊าซธรรมชาตินั้น ในปี พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007) สามารถผลิตน้ำมันดิบที่แยตะชน ได้ถึง 4,306,374 ถัง (ถังละราว 50 แกลลอน) และผลิตก๊าซธรรมชาติได้ 160,631.98 ลูกบาศก์ฟุต ตามเกาะต่างๆ มีสถานเลี้ยงหอยมุกอยู่หลายแห่ง ผลิตมุกได้ถึง 250,374 โหม่หมี่ มีเหมืองดีบุก 33 แห่ง ผลิตดีบุกได้ 766 ตัน ดีบุกผสมทั้งสแตน 87 ตัน และผลิตถ่านหิน 282,834 ตัน ในปี พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007) มีนิคมอุตสาหกรรม 1 แห่ง สินค้าจากนิคมจะเป็นสินค้าจำพวกประมง แร่ ยางพารา และน้ำมันมะพร้าว นอกจากนี้ ยังมีโรงงานเอกชน 812 โรง อุตสาหกรรม คริวเรือน 69 แห่ง และโรงงานของรัฐ 14 แห่ง

2.1.5 ข้อมูลของเมืองทวาย

เมืองทวายเป็นเมืองที่มีที่ว่าการจังหวัด ตั้งอยู่บนฝั่งซ้ายของแม่น้ำทวาย และห่างจากปากแม่น้ำราว 30 ไมล์ ทวาย ตั้งอยู่ที่บริเวณตั้งอยู่ที่ ลองติจูด ทิศตะวันออก 1812 -1912 และละติจูด ทิศเหนือ 1326 -1418พื้นที่มีความกว้าง 2,636.14 (สตูยาไมล์) มีกลุ่มหมู่บ้านอยู่ 23 กลุ่มรวม 27 หมู่บ้าน สภาพภูมิอากาศ ร้อน และร้อนชื้นสภาพเศรษฐกิจ มีข้าว ยางพารา ป่าไม้ และการทำเหมืองแร่การศึกษา ทวายมี มหาวิทยาลัยทวาย 1 มหาวิทยาลัยวิทยาลัยเทคนิค 1 วิทยาลัย และวิทยาลัยคอมพิวเตอร์ 1 วิทยาลัยโรงเรียนอนุบาล 78 โรงเรียนโรงเรียนระดับกลาง (มัธยม 3) จำนวน 5 โรงเรียน

เมืองทวายมีหน่วยระดับจังหวัด มีสำนักงานเทศบาล โรงพยาบาล โรงเรียน ตลาดใน เมืองมีผู้คนอาศัยอยู่หนาแน่น ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของเมืองมีชายหาด ชื่อมองเมาะมะกัน จัดเป็นที่พักตากอากาศที่มีชื่อเสียง สามารถเดินทางด้วยรถยนต์จากตัวเมืองทวายข้ามแม่น้ำไปยังชายหาดแห่งนี้ได้ในระยะทางราว 8 ไมล์ด้านสุขภาพ มีโรงพยาบาล โรงพยาบาลประชาชนมีกระทรวงที่รับรอง กระทรวงสุขภาพชนบท กระทรวงดูแลเด็กและแม่โรงพยาบาลสุขภาพ 1 แห่ง

เมืองทวายอยู่นอกเส้นทางรถไฟ ในการเดินทางจึงต้องพึ่งรถยนต์และเรือ เส้นทางรถไฟจากเมืองเมียนมาตอนบนจะลงมาสุดที่เมืองเย จากเมืองเยจะมีเส้นทางรถยนต์และเรือ เส้นทางรถไฟจากเมืองเมียนมาตอนบนจะลงมาสุดที่เมืองเย จากเมืองเยจะมีเส้นทางรถยนต์มายังทวาย แต่เส้นทางนั้นเป็นทางขึ้นลงเขา ทำให้การเดินทางลำบาก ที่ท่าเรือทวายนั้นจะมีรถโดยสารและรถบรรทุกสินค้าจำนวนมาก ท่าเรือทวายเป็นท่าเรือทางการค้าที่ดี การเดินทางติดต่อทางน้ำระหว่างท่าเรือทวายกับท่าเรือแห่งอื่นในเมียนมานับว่าสะดวก นอกจากนี้ เมืองทวายนับว่ามีสนามบินอีกด้วย เมืองทวายนับเป็นเมืองศูนย์กลางการค้าแห่งหนึ่ง เพราะพื้นที่รายรอบนั้นมีเมืองที่ทำเหมืองแร่ ปลูกสวนยางพารา และอุดมด้วยป่าสัก ส่วนตัวเมืองทวายกับบริเวณชายฝั่งทะเลจะมีการทำกะปิและปลาแห้ง อีกทั้งยังส่งสโสร่งทวายออกไปขายทั่วประเทศ นอกจากนี้ ยังมีโรงสีข้าวและโรงเลื่อย

2.1.6 ประวัติศาสตร์โบราณคดีของเมืองทวาย

ปี พ.ศ. 1830-2107 ทวายเคยเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรสุโขทัย สืบทอดจากอาณาจักรอยุธยา และเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรตองอู ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในปี พ.ศ. 2107-2142

ปี พ.ศ. 2142-2157 ประเทศไทยได้เมืองทวายกลับคืนมาเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทย แต่ในปี พ.ศ. 2157ทศวรรษที่ 2283 ทวาก็ถูกยึดกลับไปเป็นของเมียนมาอีกครั้งหนึ่งโดยกองทหารรักษาการของเมียนมา

ปลายปี พ.ศ. 2283 ช่วงสงครามกลางเมืองในเมียนมาพ.ศ. 2283-2300 ไทยได้ทำการยึดทวายและพื้นที่ทางตอนเหนือของชายฝั่งตะนาวศรีกลับคืนมาได้อีกครั้ง แต่ในปีพ.ศ. 2308 เมียนมาก็ตีเมืองทวายกลับคืนไปและขยายพื้นที่ยึดครองครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งตะนาวศรี

ปี พ.ศ. 2367 กองทัพอังกฤษได้เข้าทำสงครามกับเมียนมาจนเกิดสงครามระหว่างเมียนมาและอังกฤษครั้งที่หนึ่ง พ.ศ. 2367-2369 และยุติลงโดยอังกฤษเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ ทำให้เมียนมาจำต้องทำสนธิสัญญายันดาโบ (Treaty of Yandaboo) ทำให้เมียนมาต้องสูญเสียดินแดนแคว้นอัสสัม มณีปุระ ยะช่าย และตะนาวศรี ซึ่งรวมเมืองทวายให้กับอังกฤษ ผลจากการเข้ายึดครองดินแดนของอังกฤษ ทำให้ประเทศเกิดสงครามระหว่างเมียนมาและอังกฤษครั้งที่สอง และสงครามระหว่างเมียนมาและอังกฤษครั้งที่สาม ตามมา และยุติลงโดยอังกฤษเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะทุกครั้ง และในปี พ.ศ. 2491 ประเทศเมียนมาก็ประกาศอิสรภาพ โดยเมืองทวายและรัฐมอญได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของเขตตะนาวศรีจนถึงทุกวันนี้ (ปีพ.ศ. 2517 รัฐมอญแยก ตัวจากเขตตะนาวศรี) (พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ และคณะ, 2555)

ประวัติศาสตร์ในหลักศิลาจารึกมีบันทึกว่า ดินแดนของอาณาจักรไทยทางฝั่งตะวันตกในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ได้แผ่ขยายไปจนถึงหงสาวดีจดอ่าวเบงกอล และในบันทึกของมิชชันนารีที่เข้ามาติดต่อกับไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา ก็ได้บันทึกชื่อของเมืองทวายและตะนาวศรีว่าเป็นเมืองในอาณาจักรสยาม ตามปรากฏในพงศาวดาร

ด้านประวัติศาสตร์ตะนาวศรีปรากฏตัวและมีฐานะเป็นรัฐอิสระก่อนการเกิดอาณาจักรพะโค เมะตะมะ อังวะ สุโขทัย และอยุธยา เอกสารประวัติศาสตร์หลายชิ้นระบุว่า ตะนาวศรีเป็นเมืองที่ก่อตั้งโดยกลุ่มคนสยาม ชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าสยามสมัยอยุธยาเรียกว่า มะริดและตะนาวศรีเป็นสมบัติของกษัตริย์สยาม ประเทศสยามสมัยพระนารายณ์มหาราชมีอาณาเขตแผ่ถึงปัตตานี ลาว กูเชียว เขมร อังวะ พะโค และมะละกา มีเมืองที่สำคัญคือมะริด และภูเก็ต และมีจังหวัดสำคัญคือพิษณุโลก ตะนาวศรี กรุงเทพมหานคร และเพชรบุรีเอกสารบางชิ้นระบุการดำรงอยู่ของชาวสยามในมณฑลตะนาวศรี อาทิคณะราชทูตจากเปอร์เซียที่กล่าวว่า เมื่อปี พ.ศ. 2228 "ตะนาวศรีเป็นเมืองอุดมสมบูรณ์มีพลเมืองที่เป็นคนสยามประมาณ 5-6 พันครัว"

อดีตที่ผ่านมา เช่นในรัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชหรือสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมืองมะริดและตะนาวศรี ถือเป็นเมืองที่มีความสำคัญมากของไทย เนื่องจากเป็นเมืองที่พ่อค้าชาวต่างประเทศอินเดีย และยุโรปนำสินค้าจากทางเรือขึ้นมาค้าขายในเมืองไทย ถึงกับมีการแต่งตั้งเจ้าเมืองที่มีความรู้ความสามารถให้ปกครองดูแล และด้วยความสำคัญทางยุทธศาสตร์เช่นนี้ ในอดีตไทยกับเมียนมาจึงมักมีศึกชิงเมืองมะริดและตะนาวศรีกันบ่อยครั้ง เมืองตะนาวศรียังถือเป็นหนึ่ง

ในพระยามหานคร 8 เมือง ที่ต้องเข้ามาถือน้ำพิพัฒน์สัตยา คือ เมืองพิษณุโลก ศรีสัชนาลัย สุโขทัย กำแพงเพชร นครศรีธรรมราช นครราชสีมา ตะนาวศรี และทวาย

ตลอดช่วงประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาทั้งไทยและเมียนมาได้ผลักดันเข้าครอบครองดินแดน ทั้ง 3 นี้ แม้บางช่วงจะอยู่ในฐานะหัวเมืองที่ไม่ขึ้นกับใครโดยตรง ในปี พ.ศ. 1883 พระยาเลอไทย ราชโอรสของพระเจ้ารามคำแหงได้ขึ้นครองราชย์สมบัติแทน หัวเมืองมอญได้ประกาศอิสรภาพไม่ขึ้นกับไทย และได้มาตีเอาเมืองทวายและตะนาวศรีจากไทยไปได้

กรมพระยาดำรงราชานุภาพ บิดาแห่งประวัติศาสตร์ไทย เคยได้ให้ทัศนะว่า เมืองตะนาวศรี และเมืองทวายเป็นเมืองขึ้นของไทยมาแต่ครั้งกรุงสุโขทัย เมียนมาชิงเอาไปสมัยพระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองได้กรุงศรีอยุธยา เมืองทวายมีไพร่บ้านพลเมืองเป็นทวาย เมืองตะนาวศรีมีไพร่บ้านพลเมืองมีทั้งพวกมอญหรือมอญและไทยปะปนกัน ผู้คนเมืองมะริดมีญาติพี่น้องอยู่ในกรุงศรีอยุธยา

ยุคกรุงศรีอยุธยาตอนปลายจนถึงยุครัตนโกสินทร์

แผนที่การเสียดินแดนของไทย ในยุคสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย เมื่อปี พ.ศ. 2302 สมัยสมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ รัชกาลสุดท้ายแห่งกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าอลองพญา กษัตริย์เมียนมาได้ยกกองทัพมาตีเมืองทวายซึ่งขณะนั้นแข็งเมืองอยู่ และได้ยกพลตามมาตีเมืองมะริดและตะนาวศรีของไทยไปได้ด้วย หลังจากนั้น ได้ยกกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาพระเจ้าอลองพญาเกิดประชวรจึงยกกองทัพกลับและเสวยสวรรคตที่ชายแดนประเทศเมียนมาใกล้กับประเทศไทย ต่อมาพระโอรสองค์ที่สองชื่อ พระเจ้าฉินบุชิน (พระเจ้ามังระ) ขึ้นครองราชย์ต่อตั้งตนเป็นกษัตริย์ของราชวงศ์อลองพญาและยกกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา จนเสียกรุงศรีอยุธยาให้กับเมียนมาเป็นครั้งที่ 2

ในปี พ.ศ. 2330 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้พยายามยกทัพไปตีเมืองทวายคืนจากเมียนมาแต่จะไม่สำเร็จ แต่ในอีก 4 ปีต่อมา คือ พ.ศ. 2334 เมืองทวาย ตะนาวศรี และมะริด ก็มาสวามิภักดิ์ขอขึ้นกับไทย

ในปี พ.ศ. 2366 ปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย อังกฤษเริ่มเข้ายึดหัวเมืองชายฝั่งทะเลของเมียนมารวมทั้งตะนาวศรี มะริด และทวาย ซึ่งเป็นเมืองหลวงของภาคตะนาวศรี พร้อมทั้งได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าสำรวจทำแผนที่ เพื่อจะได้รู้จักสภาพภูมิประเทศ ทรัพยากร และขอบเขตของเมืองที่ตนยึดได้ เมื่อมาถึงทิวเขาตะนาวศรีจึงได้ทราบว่ามีฝัองตะวันออกของทิวเขาตะนาวศรีเป็นอาณาเขตของประเทศไทย

ภายหลังในปี พ.ศ. 2408 จึงได้ส่งข้าหลวงใหญ่อังกฤษประจำอินเดียมาติดต่อกับรัฐบาลไทยเพื่อขอให้มีการปักปันเขตแดนระหว่างไทยกับเมียนมาของอังกฤษเป็นการถาวร ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในช่วงปี พ.ศ. 2408 - 2410 มีการตั้งคณะข้าหลวงปักปันเขตแดน เพื่อดำเนินการร่วมสำรวจและชี้แนวเขตแดนของตนตั้งแต่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จนถึงจังหวัดระนอง โดยฝ่ายไทยได้แต่งตั้งเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์สมุหกลาโหม ผู้บังคับหัวเมืองฝ่ายใต้เฉียงตะวันตก เป็นข้าหลวงมีอำนาจเต็ม และมี เจ้าพระยายมราช (ครุฑ บ่วงราบ) พระยาเพชรบุรี และพระยาชุมพร(กล่อม) รับผิดชอบตั้งแต่เขตจังหวัดกาญจนบุรี ถึงจังหวัดระนอง ส่วนอังกฤษได้ตั้ง Lieutenant Arthur Herbert Bagge เป็นข้าหลวงมีอำนาจเต็มมาเจรจากับประเทศสยาม

เมื่อการสำรวจทำแผนที่ และทำบัญชีรายละเอียดเกี่ยวกับที่หมายเขตแดนเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้มีการประชุมจัดทำอนุสัญญาขึ้นที่กรุงเทพฯ ในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2411 และได้มีการให้สัตยาบันกัน ที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2411 ภายหลังจากฝ่ายไทยได้ตรวจสอบเห็นว่าแผนที่ The Map of Tenasserim and the adjacent provinces of the Kingdom of Siam ที่อังกฤษจัดทำขึ้นใหม่นั้นถูกต้องแล้ว นับแต่นั้นแนวพรมแดนระหว่างไทย และเมียนมาตั้งแต่สบเมยถึงปากแม่น้ำกระบุรี จึงได้เปลี่ยนจากเส้นเขตแดนที่ยอมรับโดยพฤตินัย มาเป็นเส้นเขตแดนที่กำหนดขึ้นโดยอนุสัญญาบัญชีที่หมายเขตแดนแนบท้ายอนุสัญญา และแผนที่แนบท้ายอนุสัญญา

ในอนุสัญญาได้ระบุเส้นเขตแดนตรงแม่น้ำกระบุรีว่า “..ตั้งแต่เขาถ้ำแดงตามเขาแดนใหญ่มาจนถึงปลายน้ำกระโน เป็นเขตแดนจนถึงปากน้ำปากจั่น ลำแม่น้ำเป็นกลาง เขตแดนฝ่ายละฟาก เกาะในแม่น้ำปากจั่นริมฝั่งข้างอังกฤษเป็นของอังกฤษ ริมฝั่งข้างไทยเป็นของไทย เกาะขวางหน้ามะลิวัลย์เป็นของไทย แม่น้ำปากจั่นฝั่งตะวันตกเป็นของอังกฤษ ตลอดจนถึงปลายแหลมวิคตอเรีย ฝั่งตะวันออกตลอดไปเป็นของไทยทั้งสิ้น

กล่าวได้ว่า ในการให้สัตยาบันครั้งนี้ถือเป็นการยอมรับอย่างเป็นทางการตามข้อตกลงระหว่างประเทศ ว่าเมืองมะริด ทวาย และตะนาวศรี เป็นดินแดนของประเทศเมียนมาที่อยู่ในบังคับของอังกฤษ นับตั้งแต่วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2411 เป็นต้นมา

การปรับปรุงเส้นเขตแดนใหม่กับไทย ในปี พ.ศ. 2379 แม่น้ำปากจั่นที่กั้นเขตแดนระหว่างจังหวัดระนองของประเทศไทย และเขตตะนาวศรีของประเทศเมียนมาเปลี่ยนทางเดิน รัฐบาลไทยจึงได้ขอปรับปรุงเส้นเขตแดนนี้กับอังกฤษ ซึ่งทำให้ไทยเสียดินแดนที่เป็นเกาะไปประมาณ 100 ไร่ แต่ได้คืนมา 186 ไร่ และดินแดนที่ได้คืนมานี้ประชากรส่วนใหญ่ก็เป็นชาวไทย

หลังได้รับเอกราชจากอังกฤษ หลังจากได้รับเอกราชจากอังกฤษในปี พ.ศ. 2491 (ค.ศ.1948) ดินแดนทางตะวันออกเฉียงเหนือก็ได้รับการจัดตั้งเป็นรัฐกะเหรี่ยง ต่อมาใน พ.ศ.2517 (ค.ศ.1974) ดินแดนทางตอนเหนือที่เหลือของเขตตะนาวศรีก็ได้รับการจัดตั้งเป็นรัฐมอญแต่เดิมเมืองเอกของเขตตะนาวศรีคือเมืองมะละแหม่ง แต่เมื่อทำการจัดตั้งเป็นรัฐมอญแล้วเมืองมะละแหม่งจึงตกอยู่ในการปกครองของรัฐมอญ ต่อมาจึงมีการจัดตั้งเมืองทวายเป็นเมืองเอกของเขตตะนาวศรีแทนเมื่อมะละแหม่งที่อยู่ในเขตของรัฐมอญ ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 (ค.ศ. 1989) ทางเมียนมาได้ทำการเปลี่ยนแปลงการสะกดชื่อเขตตะนาวศรีในอักษรโรมัน โดยจากเดิมสะกดว่า Tenasserim เปลี่ยนเป็น Tanintharyi และออกเสียงเป็นภาษาเมียนมาเป็น ตะนันทายี นั่นเอง

ที่ตั้งทิศเหนือ ติดกับรัฐมอญ ประเทศเมียนมาทิศตะวันออก ติดกับจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง ของประเทศไทยทิศใต้ ติดกับทะเลอันดามันทิศตะวันตก ติดกับทะเลอันดามันการปกครอง เขตตะนาวศรีมีการปกครองแบบเขตไม่ใช่รัฐ แต่ประชากรไม่ใช่ชาติพันธุ์เมียนมาเหมือนเขตอื่น เพราะมีคนส่วนใหญ่เป็นคนไทยแต่ไม่ได้มีกองกำลังแบ่งแยกดินแดนเหมือนชนกลุ่มน้อยอื่นๆ การปกครองของเขตตะนาวศรีมี 3 อำเภอ 10 ตำบล 328 หมู่บ้าน

ประชากรชาวไทยพลัดถิ่นมุสลิม หรือที่เมียนมาเรียกว่า ฉ่า ปชุ หรือไทยมลายู ประชากรมี 1.2 ล้านคน ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยพลัดถิ่น ในอดีตเมืองมะริด หรือทวาย มีกว่า 100 ปี

ก่อน จะมีคนเชื้อสายไทยอาศัยกันอยู่ แต่แต่งกายแบบเมียนมาและพูดภาษาเมียนมาแต่ถ้ามีคนพูดไทยด้วยก็จะพูดภาษาไทย แต่ปัจจุบันนี้คนกลุ่มได้ถูกเมียนมาขับไล่ไปหมดแล้ว ส่วนพวกที่ถือตัวเป็นชาวไทยส่วนใหญ่จะอาศัยทางใต้ของเขตตะนาวศรี นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มชาวไทยเชื้อสายลาวอพยพออกมาจากแดนไทยแถบจังหวัดราชบุรี ช่วงก่อนปี พ.ศ. 2394 โดยหนีไปยังเมืองทวาย เมะลาลิง มะริด และตะนาวศรี และนำสินค้าเข้ามาค้าขายแดนที่บ้านจางวางบัวโรย แขวงเมืองราชบุรีส่วนที่เหลือเป็นพวกที่เข้ามาทีหลังและตั้งนิคมของตนเองขึ้น และมี ประชาชนจำนวนมากขึ้นแก่ เมียนมา กะเหรี่ยงมอญไทใหญ่ยะไข่ ปะชูละ และจีนและได้มีการ สันนิษฐานว่าชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ ที่เข้ามาอยู่ในเขตจังหวัดราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ น่าจะอพยพมาจากเมืองทวายในประเทศเมียนมา ตามที่ชาวกะเหรี่ยงได้เล่าสืบต่อกันมาว่า เมื่อประมาณ 200 ปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาต้นสมัยรัตนโกสินทร์ พวกกะเหรี่ยงถูกเมียนมารุกรานจึงอพยพข้ามเทือกเขาตะนาวศรีเข้ามาประเทศไทยทางอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แล้วแยกย้ายไปตั้งอยู่เขตจังหวัดราชบุรีที่บ้านเก่ากะเหรี่ยง (ปัจจุบันคือบ้านหนองนกระเรียน อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี) แล้วโยกย้ายมาทางตะวันตกจนถึงลำน้ำภาษีในเขตอำเภอสวนผึ้ง และกิ่งอำเภอบ้านคา อีกกลุ่มหนึ่งไปทางใต้ถึงต้นน้ำเพชรบุรี ภาษาในอดีตนั้น ประชากรส่วนใหญ่ในดินแดนแถบนี้ ใช้ภาษาไทย ภาษามอญ ภาษากะเหรี่ยง และภาษามลายู จากหนังสือ Imperial Gazetteer of India ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาของผู้คนในแถบนี้ พบว่า ภาษาเมียนมาได้เลือนหายไปโดยสิ้นเชิง แต่จะใช้ภาษาสยาม (ภาษาไทย) กัน อย่างมะริดในตอนต้นศตวรรษที่ 20 แบ่งการปกครองเป็น 5 ตำบล (Township) คือ มะริด ปะลอ (Palaw) ตะนาวศรี ปกเปียน (Bokpyin) และมะลิวัลย์ (Maliwun) เขตปกเปียนมีประชากร เมื่อปี พ.ศ. 2444 รว 7,255 คน ร้อยละ 18 พูดภาษาเมียนมาร้อยละ 53 พูดภาษาสยาม ร้อยละ 20 พูดภาษามลายูตำบลมะลิวัลย์มีประชากรประมาณ 7,719 คน ประกอบไปด้วยชาวสยาม ชาวจีน และมลายู และคนเมียนมาแทบหาไม่พบ ตำบลตะนาวศรีตั้งอยู่ทางตะวันออกสุดของอำเภอมะริด และอยู่ติดแดนสยาม ประชากรปี พ.ศ. 2434 มีประมาณ 8,389 คน เพิ่มขึ้นเป็น 10,712 คน ในปี พ.ศ. 2444 ในจำนวนนี้ ร้อยละ 40

ปี พ.ศ. 2417 (ค.ศ.1874) ประชากรมีจำนวน	72,000	คน
ปี พ.ศ. 2444 (ค.ศ.1901)ประชากรมีจำนวน	189,949	คน
ปี พ.ศ. 2468 (ค.ศ.1925) ประชากรมีจำนวน	88,910	คน
ปี พ.ศ. 2468 (ค.ศ.1975) ประชากรมีจำนวน	156,240	คน

ภาษาทวาย (Dawei) หรือภาษาตาวังโย (Taungyo) มีผู้พูดในเมียนมา 40,000 คน พ.ศ. 2543 พบในภาคตะวันออกตอนกลาง ตั้งแต่ตอนใต้ของรัฐฉานไปจนถึงทวายและเขตตะนาวศรี จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต กลุ่มภาษาทิเบต-เมียนมาสาขาเมียนมา-โลโล สาขาย่อยเมียนมาเป็นภาษาที่ใกล้เคียงกับภาษาเมียนมาเรียงประโยคแบบประธาน-กรรม-กริยา (Gordon, 2005: ออนไลน์)

แต่ปัจจุบันประชากรส่วนใหญ่ของเขตตะนาวศรีใช้ภาษาเมียนมาในการสื่อสารระหว่างกลุ่ม และเป็นภาษาราชการ ส่วนทางใต้จะมีกลุ่มคนพูดภาษาไทย ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษามลายูอยู่บ้าง ส่วนกลุ่มคนเชื้อสายไทยภาคตอนบนของเขตตะนาวศรี ได้ถูกวัฒนธรรมเมียนมาดูดกลืนเข้าไปจนลืมรากเหง้าเดิมของตน นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานในตำบลคลองใหญ่ ซึ่งมีบรรพ

บุรุษอพยพมาจากจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดอุดรธานีตั้งแต่ครั้งสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง และสืบทอดวัฒนธรรมจากอีสาน เช่น การทำประเพณีบุญบั้งไฟ และเลี้ยงปูตาหรือผีประจำหมู่บ้าน

ศาสนา ประชากรส่วนใหญ่ของตะนาวศรีส่วนมาก นับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท ซึ่งจะมีแบ่งแยกเป็นแบบเมียนมาและแบบไทย โดยแบบเมียนมาจะนุ่งจีวรสีเข้มไปทางสีแดง และไม่โกนคิ้ว ส่วนแบบไทยนั้นโกนคิ้ว นุ่งห่มจีวรสีออกเหลือง และนิยมเข้ามาบวชในประเทศไทย ส่วนศาสนาอิสลาม อยู่ในกลุ่มของชาวเมียนมาเชื้อสายมลายู , ชาวไทยมุสลิม , ชาวโรฮิงยา และชาวเมียนมาเชื้อสายอินเดียบางส่วน โดยเฉพาะทางตอนใต้ของเขตตะนาวศรีซึ่งมีอาศัยอยู่หนาแน่น ส่วนศาสนาคริสต์นั้นแม้จะมีประวัติศาสตร์มานานในดินแดนนี้ ตั้งแต่ก่อนสมัยอาณานิคม แต่ก็มีจำนวนน้อย โดยมีชุมชนเชื้อสายเวียดนามที่อพยพเข้ามาในเขตตะนาวศรีตั้งแต่รัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช โดยเข้ามาอาศัยในเมืองมะริด และตะนาวศรี โดยมีบาทหลวงชาวฝรั่งเศสเป็นผู้ฝึกสอนศาสนา และขณะเดียวกันก็ลี้ภัยทางศาสนาจากเวียดนามด้วย

ประเพณีท้องถิ่น ได้แก่ ลูจา (Lukya) ที่มะริดลอบบาตร ที่ทวาย ผังไห ที่เมืองเย (Ye) แห่งพระเจ้า 28 องค์ ที่ ทวาย มะริด และปะลอส (Palaw) (วิกิพีเดีย, 2556)

โบราณคดีของเมืองทวาย

ซอทูระ (ZawThura, 2552) กล่าวว่า ดินแดนแถบทวายเคยเป็นอาณาจักรเก่าแก่ซึ่งมีโบราณสถานและโบราณวัตถุมากมายที่ถูกทอดทิ้งกระจายอยู่แถวชานเมืองกล่าวว่า รัฐบาลเมียนมาไม่ยอมให้มีการเรียนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น หรือพูดถึงอดีตอันรุ่งเรืองของชาวทวายและกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เพราะเขาหวาดระแวงเกรงว่าจะกลายเป็นปมความขัดแย้ง แหล่งโบราณคดี เช่น พระราชวังเก่า กำแพงเมืองเก่า เจดีย์โบราณ ซึ่งล้วนแล้วแต่สะท้อนอดีตอันรุ่งเรืองของดินแดนแห่งนี้ หลังจากรัฐบาลเมียนมาปรับเปลี่ยนทิศทางของประเทศเมื่อปีที่ผ่านมา ทำให้ศึกษาประวัติศาสตร์และแหล่งโบราณคดีต่างๆ ได้ง่ายขึ้น มีหน่วยงานราชการยินยอมให้เราศึกษาและสนับสนุนงบประมาณ ซึ่งได้มีการจัดทำเสาปูนบอกสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดี ” และได้จัดตั้งศูนย์แห่งหนึ่งสำหรับรวบรวมข้อมูลและเก็บชิ้นส่วนโบราณวัตถุไว้ในตู้ ซึ่งจากหลักฐานทำให้เขาเชื่อว่าดินแดนแห่งนี้คืออาณาจักรโบราณ “ตาการ่า”ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า 2 พันปีก่อนยุคพุทธกาลซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นประวัติศาสตร์เมียนมา

2.1.7 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

เครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษาภาคใต้ตอนล่าง (ออนไลน์ , 2556) การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับวิชาประวัติศาสตร์ เนื่องจากวิชาประวัติศาสตร์เป็นการศึกษาพฤติกรรมในอดีตของมนุษย์ ผ่านร่องรอยหลักฐานต่างๆ และร่องรอยเหล่านี้ก็ได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในเวลาต่อมา ประวัติศาสตร์จึงมีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวในแง่ที่ว่า องค์ความรู้ของประวัติศาสตร์จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงความเป็นมาของสถานที่ต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้ง เห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ตลอดจนวิเคราะห์พฤติกรรมผู้คนในอดีตที่มีความสัมพันธ์ต่อแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ความรู้ทางประวัติศาสตร์ยังมีส่วนสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวจนเกิดความภาคภูมิใจในมรดกของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาจากเนื้อหาประวัติศาสตร์ศูนย์อำนาจของรัฐหรือประวัติศาสตร์ชาติที่มุ่งเน้นคุณค่าในวีรกรรมของผู้นำซึ่งเป็นแบบอย่างในการสร้างคุณความดีเพื่อส่วนรวมผ่านร่องรอยหลักฐานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น

อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถานต่างๆ ขณะที่ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เป็นเรื่องของพัฒนาการชุมชนย่อยในสังคมใหญ่นั้นก็มีส่วนสำคัญต่อการสร้างจิตสำนึกในเชิงดังกล่าวไม่น้อย เนื่องจากสาระจะทำให้ชาวชุมชนท้องถิ่นรู้ที่มาของตนเองผ่านร่องรอยหลักฐานต่างๆ ที่ต่อมาได้กลายเป็นแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่

ดังนั้นวิชาประวัติศาสตร์จึงมีความสำคัญอย่างสูงในแง่การใช้ความรู้เป็นแนวทางจัดการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากพิจารณาจากจุดมุ่งหมายของวิชาประวัติศาสตร์ที่ว่า การรู้ถึงที่มาตลอดจนความเข้าใจต่อพฤติกรรมของผู้คนในสังคมย่อมสามารถคาดการณ์ไปข้างหน้าได้อย่างถูกต้องและรู้เท่าทันนั้นย่อมทำให้การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (historical tourism) มีหลักการสำคัญประการหนึ่งคือ เป็นการท่องเที่ยวที่ใช้จุดมุ่งหมายของวิชาประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือปลูกจิตสำนึกทางอุดมการณ์ร่วมกัน กระทั่งนำไปสู่สำนึกความเป็นชาติหรือท้องถิ่น นอกจากนี้ยังอาจเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์มรดกทางภูมิปัญญาของชุมชน เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งประวัติศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จากที่สภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (International Council On Monuments And Sites : ICOMOS) เสนอกฎบัตรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสถานที่อันเป็นสัญลักษณ์มรดกเพื่อการท่องเที่ยว (International Cultural Tourism Charter Managing Tourism at Places of Heritage Significance) โดยมีสาระสำคัญได้แก่การจัดการท่องเที่ยวที่มีการอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอย่างรับผิดชอบ พร้อมกับการจัดการที่ดีควบคู่กันระหว่างคนในท้องถิ่นและผู้มาเยือนโดยมีการอนุรักษ์และการวางแผนการท่องเที่ยวในแหล่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งมีจุดเน้นสำคัญก็คือนอกจากจะสร้างความรื่นรมย์แก่ผู้มาเยือนแล้วก็ต้องเป็นการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคุ้มครองมรดกทางประวัติศาสตร์ด้วย อาจกล่าวโดยรวมได้ว่าวิชาประวัติศาสตร์นั้นมีคุณูปการต่อการท่องเที่ยวทั้งในระดับชาติ ระดับชุมชนและท้องถิ่นต่างๆ ด้วยเหตุผลสำคัญคือ

ประการแรก ประวัติศาสตร์เป็นทั้งโครงสร้างและเนื้อหาสาระที่เป็นรากฐานให้แต่ละสังคมได้เจริญเติบโต และกลายเป็นองค์ความรู้หรือบทเรียนให้ชุมชนหรือสังคมในท้องถิ่นได้เรียนรู้และนำไปใช้ประโยชน์เพื่อสร้างสรรค์ลักษณะต่างๆ ของชุมชนหรือสังคมให้มีความเข้มแข็ง มีพลังเป็นต้นทุนเพียงพอที่จะใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ประการที่สอง เป้าหมายของประวัติศาสตร์ในแง่ที่ว่า อดีตที่ไม่ดีระวังไม่ให้ซ้ำรอย ที่ดีต้องทำตาม ถือเป็นกลไกสำคัญในการปลูกฝังพฤติกรรมแก่นักท่องเที่ยวให้เกิดสำนึกรับผิดชอบยอมรับกฎเกณฑ์กติกาของสังคมอันเป็นอุดมการณ์หลักของการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่มุ่งเน้นในเรื่องการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างมีคุณค่าและอย่างยั่งยืนหรือไม่ใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างสิ้นเปลืองโดยไม่รู้คุณค่าของทรัพยากรเหมือนในอดีต เป็นต้น

2.1.8 แนวคิดการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว

การจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว คือ เส้นทางที่กำหนดขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถพบเห็น หรือเข้าชมจุดที่ น่าสนใจตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย ได้รับความรู้และความเพลิดเพลินจากการใช้เส้นทางที่จัดทำขึ้น เส้นทางท่องเที่ยวอาจเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ

จากการที่นักท่องเที่ยวหลายๆ กลุ่มใช้เส้นทางเดิมอยู่เป็นประจำเส้นทางท่องเที่ยวอาจเป็นเส้นทางรถยนต์ ทางเท้า ทางเรือ หรือทางอื่นๆ อาจ ใช้ร่วมกับเส้นทางสัญจรปกติของเมือง หรืออาจเป็น การกำหนดเส้นทางขึ้นมาใช้เฉพาะเป็นกรณีพิเศษ

ข้อพิจารณาในการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว

1) การกำหนดเส้นทาง การพิจารณากำหนดเส้นทางท่องเที่ยวควรสำรวจและสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เป็น อยู่ประกอบกับแนว โน้มที่ควรจะเป็นเส้นทางควรเริ่มต้นจากพิจารณาจากตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยว ประเภทต่างๆที่มีอยู่ภายในเมืองการจัดลำดับความสำคัญและความน่าสนใจ แล้วจึงพิจารณาความสามารถในการเชื่อมต่อแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆเข้าด้วยกัน

2) การจัดเส้นทางในลักษณะวงจรบรรจบ ทำให้นักท่องเที่ยวได้เห็นสิ่งแปลกใหม่ เกิดความเพลิดเพลินไปตลอด โดยไม่ต้องย้อนกลับเส้นทางเดิม ซึ่งนักท่องเที่ยวอาจเกิดความรู้สึกเบื่อและเสียเวลา ข้อดีอีกประการหนึ่งคือ สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มย่อยที่ต้องการพึ่งพาตนเองไว้อย่างจุดเดิมอาจจัดให้มีการเดินทางใน 2 ลักษณะ เช่นการเริ่มต้นด้วยการเดินเท้าไปสักระยะหนึ่งแล้วจึงเปลี่ยนเป็นการสัญจรโดยทางเรือในขากลับ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้พักผ่อนไปในตัวระหว่างขากลับ หรืออาจจัดในลักษณะแบบทางเดียว โดยมีจุดจุดเริ่มต้นและจุดสุดท้ายแยกกันตามความเหมาะสมกรณีที่แหล่งท่องเที่ยวกระจายตัวอยู่ห่างไกลกัน เช่นแหล่งท่องเที่ยวอยู่ริมน้ำเส้นทางลักษณะนี้จะไม่มีปัญหาสำหรับนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มเพราะยานพาหนะสามารถไปรอรับอยู่ที่จุดใดจุดหนึ่งได้

3) การจัดเส้นทางให้มีความแตกต่างภายในเมือง การจัดทำ เส้นทางกำหนด ขึ้นหลายเส้นทาง หรือหลายระบบก็ได้ภายในเมืองๆหนึ่ง เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาว่างต่างกัน ความแตกต่างกันอันเนื่องมาจากความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่นเส้นทางสำหรับผู้ที่มีสนใจศิลปะและวัฒนธรรมอาจพานักท่องเที่ยวไปตามแม่น้ำลำคลองเพื่อดูชีวิตความเป็นอยู่และสภาพบ้านเมืองหรืออาจเป็นเส้นทางความหลากหลายและน่าสนใจหลายด้านรวมกันอยู่

4) ควบคุมเส้นทางและรูปแบบของการสัญจร ไม่ให้เกิด ความสับสน การเข้าถึงดินทางจะต้องควบคุมได้ง่ายและไม่สับสน

5) การให้ข้อมูลเส้นทางทำการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวตลอดทางอย่างสม่ำเสมอ ด้วย ระบบป้องกันอันตรายวิธีอื่นๆ การบอกทิศทาง ตำแหน่งที่ตั้ง และระยะทาง ช่วยนักท่องเที่ยวกำหนดทิศทาง ด้วยที่หมายตา (Landmark) การสร้างความต่อเนื่องของเส้นทางด้วยการใช้วัสดุปูพื้นทางเท้าที่เหมือนกันไป ตลอดทาง หรือใช้วัสดุหรือพืชพันธุ์ที่เหมือนกันตลอดแนว

6) พิจารณาจัดประเภทของพาหนะตามสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ เส้นทางท่องเที่ยวอาจใช้พาหนะในการเดินทางต่างกัน ทำให้ความน่าสนใจแตกต่างกันตามเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ และ ลักษณะเฉพาะตัวของเมืองนั้นๆ

7) ปรับปรุงบริเวณจุดเริ่มต้นเส้นทางท่องเที่ยวมักอยู่ในใจกลางเมืองเข้าถึงได้ง่าย มีแหล่งข้อมูลให้นักท่องเที่ยวได้เลือกตัดสินใจวางแผนการเดินทาง มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆไว้บริการ ที่จอดรถ ที่พักคอย ห้องน้ำในเมืองหนึ่งๆ อาจจัดให้มี เส้นทางนักทัศนาจรหลาย ๆ เส้นทาง ดังนั้นจุด เริ่มต้นนี้ไม่จำเป็นต้องมีอยู่จุดเดียว แต่อาจกระจายกันอยู่ตามบริเวณที่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่

8) ความต่อเนื่องกับเส้นทางภายนอกเมือง เส้นทางท่องเที่ยวไม่ควรจะจำกัดอยู่เพียง

ภายในเมืองควรต่อเนื่องกันกับเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกเมือง ซึ่งอาจเป็นเส้นทางเดียวกันหรือต่อเนื่องกัน

9) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร ร้านอาหาร ร้านขายของเล็กๆ น้อยๆ และอาจรวมถึงร้านขายของที่ระลึก ในกรณีที่เริ่มจุดเริ่มต้นของเส้นทาง ที่มีอัตราการเข้าออกค่อนข้างสูง การบริการ จุดพักคอย จุดนัดหมาย ต้องให้ความสะดวกสบาย และมองเห็นได้ชัดเจนไม่สับสน ถึงขยะห้องน้ำไฟฟ้า แสงสว่าง

10) ส่วนบริการทางด้านข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเมือง อาจอยู่ในรูปของแผ่นพับ ประกาศ เอกสารแจก หรือ เจ้าหน้าที่คอยให้ข้อมูลตั้ง กล่าวควรประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับจุดสนใจต่างๆ ในเมือง ข้อมูลเกี่ยวกับที่พัก ร้านอาหาร การสัญจร รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในเมือง เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถช่วยเหลือตนเองได้

11) ลักษณะทางกายภาพของสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกควรเป็นรูปแบบของศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองที่นำมาปรับให้สอดคล้องกับความสะดวกการให้บริการ

2.1.9 แนวคิดหลักฐานทางประวัติศาสตร์

หลักฐานทางประวัติศาสตร์หมายถึงร่องรอยการกระทำ การพูด การเขียน การประดิษฐ์ การอยู่อาศัยของมนุษย์ หรือลึกไปกว่าที่ปรากฏอยู่ภายนอก คือ ความคิดอ่าน โลกทัศน์ ความรู้สึก ประเพณีปฏิบัติของมนุษย์ในอดีต ความรู้สึกของคนในปัจจุบัน สิ่งที่มีมนุษย์จับต้องและทิ้งร่องรอยไว้ กล่าวได้ว่าอะไรก็ตามที่มาเกี่ยวพันกับมนุษย์ หรือมนุษย์เข้าไปเกี่ยวพันสามารถใช้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ทั้งสิ้น

การแบ่งประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

1) แบ่งตามยุคสมัย

1.1 หลักฐานสมัยก่อนประวัติศาสตร์ คือ หลักฐานที่เกิดขึ้นในสมัยที่ยังไม่มีการบันทึกเป็นอักษร แต่เป็นพวกซากโครงกระดูกมนุษย์ซากสิ่งมีชีวิตต่างๆ เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องประดับ ร่องรอยการตั้งถิ่นฐานของชุมชน ตลอดจนความพยายามที่จะถ่ายทอดประสบการณ์ของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ ในลักษณะของการบอกเล่าต่อกันมา เป็นนิทานหรือตำนานซึ่งเราเรียกว่า “มุขปาฐะ”

1.2 หลักฐานสมัยประวัติศาสตร์ คือ หลักฐานสมัยที่มนุษย์สามารถประดิษฐ์ตัวอักษร และบันทึกในวัสดุต่างๆ มีร่องรอยที่แน่นอนเกี่ยวกับสังคมเมือง มีการรู้จักใช้เหล็ก และโลหะอื่นๆ มาเป็นเครื่องมือใช้สอยที่ประณีตร่องรอยศาสนาสถานและประติมากรรมรูปเคารพในศาสนาอย่างชัดเจน

2) แบ่งตามลักษณะหรือวิธีการบันทึก

2.1 หลักฐานประเภทลายลักษณ์อักษร ได้แก่ จารึก ตำนาน พงศาวดาร จดหมายเหตุบันทึกความทรงจำ เอกสารทางวิชาการ ชีวประวัติ จดหมายส่วนตัว หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร กฎหมาย วรรณกรรม ตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัย ในการศึกษาประวัติศาสตร์ในประเทศไทย มีการเน้นการฝึกฝนทักษะการใช้หลักฐานประเภทลายลักษณ์อักษร เป็นส่วนใหญ่ จนอาจกล่าวได้ว่าหลักฐานประเภทนี้เป็นแก่นของงานทางประวัติศาสตร์ไทย

2.2 หลักฐานไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ หลักฐานโบราณคดี เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ เงินตรา หลักฐานจากการบอกเล่า ที่เรียกว่า “มุขปาฐะ” หลักฐานด้านภาษา เกี่ยวกับการพัฒนาการของภาษาพูด หลักฐานทางศิลปกรรม ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์ ดุริยางค์ ศิลปะ หลักฐานประเภทโสตทัศน ได้แก่ ภาพถ่าย ภาพสไลด์ แผนที่ ไปสเตอร์ แถบบันทึกเสียง แผ่นเสียง ภาพยนตร์ ดวงตราไปรษณีย์

3) แบ่งตามลำดับความสำคัญ

3.1 หลักฐานขั้นต้นหรือหลักฐานปฐมภูมิ (Primary sources) หมายถึง หลักฐานที่บันทึก สร้าง หรือจัดทำขึ้น โดยผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นโดยตรงหรือบ่งบอกให้รู้ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้นจริงๆ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น สนธิสัญญา บันทึกคำให้การ จดหมายเหตุ กฎหมาย ประกาศของทางราชการ ศิลาจารึก จดหมายโต้ตอบ และที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ภาพเขียนสีผนังถ้ำ เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องประดับ เจดีย์

3.2 หลักฐานชั้นรองหรือหลักฐานทุติยภูมิ (Secondary sources) หมายถึง หลักฐานที่เกิดจากการนำหลักฐานขั้นต้นมาวิเคราะห์ ตีความเมื่อเวลาผ่านไปแล้ว ได้แก่ ตำรา พงศาวดาร นักประวัติศาสตร์บางท่านยังได้แบ่งหลักฐานประวัติศาสตร์ออกไปอีกเป็น หลักฐานชั้นที่สามหรือตติยภูมิ (Tertiary sources) หมายถึง หลักฐานที่เขียนหรือรวบรวมขึ้น จากหลักฐานปฐมภูมิ และทุติยภูมิ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาอ้างอิง เช่น สารานุกรม หนังสือแบบเรียน และบทความทางประวัติศาสตร์ต่างๆ

2.1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกศรา สุกเพชร และ วาริชต์ มัธยมบุรุษ (2554) การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุอายุกรณีศึกษา พื้นที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแม่เมาะ และชุมชนรอบจังหวัดลำปางพบว่าสถานที่แหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะลานชมวิว 360 องศา พุ่มดอกบัวตอง และลานกางเต็นท์ ควรมีการปรับถนนให้สามารถเดินโดยรอบได้ หรือจัดเส้นทางธรรมชาติของพุ่มดอกบัวตอง และห้องน้ำที่ไว้คอยบริการให้ถูกสุขลักษณะและจำนวนที่มากพอในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ควรจัดทำป้ายเกี่ยวกับข้อมูลตามเส้นทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะจุดชมวิว ที่ขาดข้อมูลเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาการปิดหน้าดิน การสร้างจุดชมวิว 360 องศา

ธนภูมิ ปองเสงี่ยม (2552) การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวโบราณสถานในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งจากการศึกษาพบว่า เพศหญิงท่องเที่ยวโบราณสถานมากกว่าเพศชาย เดินทางมาเพื่อหาบุญในวันเสาร์และวันอาทิตย์ มักจะมา 1-2 ครั้งต่อปี

ศิริจรรยา ประพฤติกิจ (2553) การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมืองจังหวัดตราด เพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวโดยรวมมีศักยภาพในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นต่อศักยภาพด้านศิลปวัฒนธรรม และด้านธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก โดยมีผลคะแนนเฉลี่ย 3.60 และ 3.55 ตามลำดับ เมื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยจำแนกตามสถานที่ท่องเที่ยว พบว่า ล่องแก่งคลองห้วยแร้ง มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก จากนั้นนำผลการวิจัยมาจัดเส้นทางจำนวน 4 เส้นทาง เส้นทางท่องเที่ยวที่ 1 วัดบุปผาราม

สถานีวิจัยและพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 4 (ตราด) และล่องแก่งคลองห้วยแร้ง เส้นทางท่องเที่ยวที่ 2 ได้แก่ วัดไผ่ล้อม ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง โบราณสถานจวนเรซิงก์มโปต และ วัดโยธานิมิต เส้นทางท่องเที่ยวที่ 3 ได้แก่ หาดลานทราย สวนผลไม้บ้านห้วยน้ำขาว และศูนย์ศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนบ้านเปร็ดใน เส้นทางท่องเที่ยวที่ 4 ได้แก่ วัดบุปผาราม ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ตลาดเก่าริมคลองบางพระ สถานีวิจัยและพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 4 (ตราด) ผลการวิเคราะห์ พบว่า เส้นทางท่องเที่ยวที่ 4 มีจุดแข็งมากที่สุด โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะดวกในการเข้าถึง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ รองลงมา คือ เส้นทางท่องเที่ยวที่ 1, 2 และ 3 โดยมีจุดอ่อน คือ แหล่งท่องเที่ยวมีป้ายบอกทางแหล่งที่น้อย และขาดการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ความสะดวก โอกาส คือ แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละเส้นทางสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวแห่งอื่น ตลอดจนสามารถพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุปสรรค คือ ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ข้อจำกัดด้านเวลา ตลอดจนขาดบุคลากรด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

วิฑูรย์ เหลียวรุ่งเรืองและคณะ (2547) ทำการวิจัยเรื่องเส้นทางท่องเที่ยว สถาปัตยกรรมเชิงประวัติศาสตร์ พบว่า เส้นทางสถาปัตยกรรมเชิงประวัติศาสตร์ เป็นการจัดรูปแบบจำลองเส้นทางท่องเที่ยวสถาปัตยกรรมของเมืองประวัติศาสตร์พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ อันมีการนำเสนออย่างมีขั้นตอน เนื่องด้วยมีเนื้อหาทางประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า ทั้งนี้เพื่อสร้างความเชื่อมโยงในการท่องเที่ยว โดยใช้องค์ความรู้ทางด้านต่างๆ ได้ความเพลิดเพลิน ความรู้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ไปพร้อมกับนำไปสู่การเพิ่มค่าทางเศรษฐกิจต่อชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม เป็นข้อเสนอแนะให้เกิดการใช้พื้นที่เมืองประวัติศาสตร์ในกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ (Niche Markets) เช่น โบราณสถาน วัด อาคาร สิ่งก่อสร้างและสถานที่ที่มีคุณค่าที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างเต็มศักยภาพ ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการอนุรักษ์และบำรุงรักษาทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยการประสานความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนสร้างระบบข้อมูลความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว ธุรกิจการท่องเที่ยว และชุมชน โดยการเก็บข้อมูลทางกายภาพแบ่งพื้นที่สำรวจสถานที่เพื่อจัดเส้นทางให้เหมาะสมทางด้านระบบการท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวในเมืองโดยการเดินเท้าให้สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่ ได้จัดรูปแบบจำลองและทดสอบเส้นทางกับนักท่องเที่ยวในกลุ่มต่างๆ แล้วนำผลมาวิเคราะห์และเขียนแผนผัง มีการตรวจสอบและสังเคราะห์เส้นทางตามเงื่อนไขของหลักการและตามสภาพความเป็นจริงจนได้เส้นทางสถาปัตยกรรมเชิงประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่ จำนวน 16 เส้นทางซึ่งนำไปสู่การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบ อันเป็นการลดอุปสรรคอันส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในเงื่อนไขด้านต่างๆ อย่างครบถ้วน สอดคล้องนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว สร้างรายได้แก่ชุมชนและท้องถิ่น มีการนำผลงานซึ่งประกอบด้วยแผนที่เส้นทางและรายละเอียดของสถานที่ตลอดเส้นทาง ไปแจกจ่ายแก่นักท่องเที่ยวในลักษณะการท่องเที่ยวด้วยตัวเอง เผยแพร่ความรู้แก่มีคฤเทศก์และผู้ประกอบการกิจการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษาในระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา ตลอดจนการเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำการปรับปรุงเส้นทางที่เข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว จัดเตรียมสิ่ง

อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว และทำการประชาสัมพันธ์เส้นทางสถาปัตยกรรมเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างรายได้แก่ชุมชนและท้องถิ่นต่อไป

เชิดศักดิ์ ฉายถวิล และคณะ (2550) ศึกษาวิจัยเรื่องการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในเขตพื้นที่อีสานใต้กับประเทศกัมพูชา: ผ่านเส้นทางช่องสะง่า ถึง จังหวัดเสียมเรียบ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ 1)ศึกษาและสำรวจเส้นทางการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในเขตพื้นที่อีสานใต้กับประเทศกัมพูชา โดยผ่านจุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า ถึง จ.เสียมเรียบ 2)ศึกษาแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงระหว่างอารยธรรมขอมในเขตพื้นที่อีสานใต้ กับอารยธรรมขอมในประเทศกัมพูชา 3)ศึกษาแนวทางการทำยุทธศาสตร์เบื้องต้นเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืนโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านผลการวิจัยทำให้เราพบว่า ช่องสะง่า เคยเป็นจุดผ่านแดนที่ประชาชนชาวไทยและกัมพูชา เคยใช้เป็นเส้นทางติดต่อสัญจรไปมาหาสู่กันตั้งแต่อดีต ความสำคัญของจุดผ่านแดนช่องสะง่าต่อการพัฒนาให้เป็นเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยว อารยธรรมขอมของทั้งสองประเทศพบว่า มีโอกาสสูงกว่าจุดผ่านแดนอื่นๆที่ไทยเปิดให้ผ่านแดนเข้าออกประเทศกัมพูชา เนื่องจาก มีระยะทางที่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว นครวัด นครธม และแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เพียง 135 กิโลเมตร จากช่องสะง่าและยังมีการคมนาคมสะดวกภายในประเทศไทย คือ ใกล้สนามบินนานาชาติจังหวัดอุบลราชธานีใกล้สถานีรถไฟจังหวัดศรีสะเกษ เส้นทางถึงกรุงเทพมีความสะดวก ปัจจุบันจุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่ามีการใช้ให้บริการนักท่องเที่ยว ได้ใช้เป็นเส้นทางผ่านเพื่อเดินทางเข้าไปเที่ยวในประเทศกัมพูชา การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม จะต้องมีการประสานงานการถ่ายโอนนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย

จิตตานันท์ ตีกุล และคณะ (2549) ทำการศึกษาเรื่องศักยภาพและความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ประการแรก เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ประการที่สอง เพื่อศึกษาศักยภาพและความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ประการที่สาม เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพและความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และประการสุดท้าย เพื่อศึกษายุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้สู่ความยั่งยืนโดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ 6 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมาบุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ และชัยภูมิ กลุ่มที่สอง เป็นมัคคุเทศก์จากบริษัทนำเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา และอุบลราชธานี จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว แบบสรุปผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว แบบประเมินศักยภาพและความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว แบบสัมภาษณ์มัคคุเทศก์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการจำแนกประเภทผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ประเมินศักยภาพและความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์การสัมภาษณ์มัคคุเทศก์ผลการวิจัยดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ 6 จังหวัดคือ จังหวัดนครราชสีมาบุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ และชัยภูมิ มีจำนวนทั้งสิ้น 585 ผลิตภัณฑ์ เป็นผลิตภัณฑ์

ประเภทธรรมชาติมากที่สุด 229 ผลิตภัณฑ์ รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศาสนา 219 ผลิตภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม 137 ผลิตภัณฑ์ตามลำดับ โดยจังหวัดนครราชสีมามีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาคือ ศรีสะเกษ ชัยภูมิ บุรีรัมย์ อุบลราชธานี และสุรินทร์ ตามลำดับ

2. ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้มีศักยภาพในระดับสูงเพียงร้อยละ 8 มีศักยภาพในระดับปานกลางร้อยละ 25 และมีศักยภาพในระดับต่ำถึงร้อยละ 67 สำหรับความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้นั้น ร้อยละ 58 ของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวมีความพร้อมในระดับปานกลาง ร้อยละ 38 มีความพร้อมในระดับสูง และมีเพียงร้อยละ 3 เท่านั้นที่มีความพร้อมในระดับต่ำ

3. ในการพัฒนาศักยภาพและความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่ควรได้รับการพัฒนา ก่อน 2 อันดับแรก คือ 1) ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงและความพร้อมปานกลาง แนวทางการพัฒนาควรเน้นที่การพัฒนาความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในด้านที่ยังมีผลการประเมินในระดับปานกลาง โดยเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวก และสภาพแวดล้อม และ 2) ผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพปานกลางและมีความพร้อมสูง แนวทางการพัฒนาควรเน้นที่การพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว โดยเฉพาะกิจกรรมเสริมในผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว และการสร้างสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยว

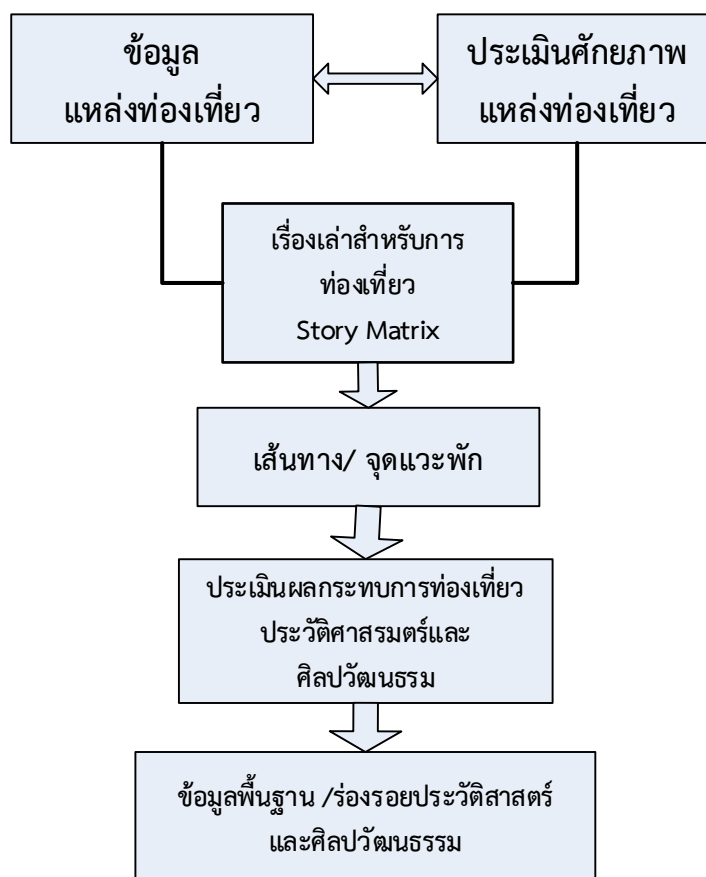
4. ยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้สู่ความยั่งยืนโดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่ควรดำเนินการ ได้แก่

1) สร้างจุดเชื่อมต่อเส้นทางท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

2) ให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศาสนาที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และ

3) ทำการตลาดเชิงรุกให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวกลุ่มจังหวัดอีสานใต้โดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น

2.1.11 กรอบแนวความคิด(Conceptual Framework)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลและเอกสารเป็นหลัก โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ซึ่งพิจารณาจากคุณสมบัติดังต่อไปนี้

3.1 วิธีการศึกษา

3.1.1 ศึกษาข้อมูลเอกสาร

ค้นคว้าเอกสารจากห้องสมุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ห้องสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ฯลฯ เพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นพื้นที่ศึกษาสำหรับการสำรวจภาคสนามศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์ ด้านประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับสงครามเก้าทัพ โบราณสถาน สถานที่สำคัญเกี่ยวกับการทำสงครามระหว่างไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาจุดพักแรมในการเดินทาง

3.1.2 สัมภาษณ์และกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ชุมชนร่องรอย ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย ของการเป็นอาณานิคมของอังกฤษ สภาพบ้านเรือนอยู่อาศัย

3.1.3 ลงพื้นที่สำรวจแหล่งท่องเที่ยว สภาพปัจจุบัน

เป็นการออกปฏิบัติงานภาคสนามโดยใช้แบบสำรวจเพื่อให้ทราบถึงจำนวน ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมา และสภาพปัจจุบัน การลงพื้นที่จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือพื้นที่ฝั่งประเทศไทย และพื้นที่ฝั่งเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักชาวไทย จำนวน 8 ท่าน (ภาคผนวก จ, หน้า 196) พื้นที่งานวิจัยนี้ศึกษาครอบคลุมพื้นที่เชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ตำบลบ้านพุน้ำร้อนจังหวัดกาญจนบุรี เขตบริเวณจังหวัดราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี และพื้นที่เชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ในเขตสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาบริเวณในเขตเมืองทวาย ดังนี้

2) แหล่งท่องเที่ยวในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล หลัก จำนวน 14 ท่าน (ภาคผนวก จ, หน้า 197) และประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาลงพื้นที่สำรวจชุมชนเก็บข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในเมืองทวายดังนี้

ครั้งที่ 1 ลงพื้นที่สำรวจภาพรวมของเมืองทวาย และบริเวณเส้นทางนิคมอุตสาหกรรมท่าเรือน้ำลึกทวาย จำนวน 3 วัน

ครั้งที่ 2 ลงพื้นที่เมืองทวายสำรวจเส้นทางเมืองโบราณ แหล่งท่องเที่ยวในเมืองทวาย พร้อมนัดหมายการลงสำรวจ จำนวน 2 วัน

ครั้งที่ 3 สำรวจพื้นที่ทางเหนือของเมืองทวาย โดยมีจุดหมายอยู่ที่เมืองโบราณตาการ่า เพื่อหาร่องรอยหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย จำนวน 3 วัน สัมภาษณ์คนในหมู่บ้าน

เขตมืวฮ่าว ตำบลเยผิว เมืองทวายไม่พบหลักฐานโบราณสถาน พิพิธภัณฑสถานเมืองเก่าปิด จึงต้องลงพื้นที่ใหม่อีกครั้ง

ครั้งที่ 4 ลงพื้นที่สำรวจเมืองโบราณตาการ่า นัดหมายเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถาน เดินทางสำรวจทำแผนที่เมืองโบราณ ตาการ่า จำนวน 3 วัน สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานและชาวบ้านในหมู่บ้านเพิ่มเติม พร้อมประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเมืองโบราณ ตาการ่า และพื้นที่ใกล้เคียง

ครั้งที่ 5 ลงพื้นที่เมืองทวายเพื่อนัดหมายและนำพาผู้ประเมินโครงการวิจัยลงพื้นที่สำรวจจริงในเมืองทวาย จำนวน 2 วัน

ครั้งที่ 6 นัดหมายผู้ให้ข้อมูลและเจ้าหน้าที่สำรวจแหล่งท่องเที่ยวในเมืองทวายลงสำรวจพื้นที่ทางใต้ของเมืองทวาย โดยมีจุดหมายอยู่ที่แหล่งโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย หรือมีสถาปัตยกรรมที่อ้างอิงถึงเมืองไทยเกี่ยวข้องกับพระนครศรีธรรมราช จากเมืองทวายลงใต้ถึงเขตอำเภอปะลิด ใกล้เมืองมะริด

ครั้งที่ 7 สำรวจแหล่งชุมชนไทยโบราณ ตามคำแนะนำของผู้ประเมินและแหล่งผู้ให้ข้อมูลและนักสำรวจชาวเมียนมาลงสำรวจชุมชนไทยหลายจุดในเมืองทวาย จำนวน 5 วัน พบแหล่งชุมชนไทยที่มีร่องรอยสำคัญเป็นหลักฐาน คือ “บ้านบ่อนางสยาม” และวัดชนะศึกพระเจ้าอลองพญาที่เชื่อมโยงแหล่งชุมชนไทย

3.1.4 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และทางวัฒนธรรมของแหล่งโบราณสถานโดยใช้ การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และแบบประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแหล่งโบราณสถานวัฒนธรรมกำหนดแหล่งท่องเที่ยวและทำการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อกำหนดแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ กำหนดจุดเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา กำหนดด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสาธารณูปโภค ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสิ่งแวดล้อมด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว ด้านความเป็นมาของสถานแหล่งท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์ กำหนดค่าน้ำหนักและจัดลำดับความสำคัญจากคะแนนมากไปหาน้อยและกำหนดแหล่งท่องเที่ยว

กำหนดลงพื้นที่สำรวจแหล่งท่องเที่ยวและทำการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยว ประมวลผลหาค่าเฉลี่ย กำหนดค่าน้ำหนักและจัดลำดับความสำคัญจากคะแนนมากไปหาน้อยและกำหนดแหล่งท่องเที่ยว กำหนดจากแหล่งท่องเที่ยว จากค่าระดับคะแนนสูงตามเส้นทางที่กำหนดและสร้างจุดเชื่อมโยงเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่เหมาะสมเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ และเส้นทางท่องเที่ยวที่เหมาะสมเชื่อมโยงเส้นทางศิลปวัฒนธรรมประเพณี

3.1.5 จัดทำเรื่องเล่าสำหรับการท่องเที่ยว (Story Matrix) ตามเส้นทางที่สำรวจ

3.1.6 จัดทำ Route เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม

3.1.7 ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์-ศิลปวัฒนธรรม

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร คือ สถานที่แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม ของภาคตะวันตกในพื้นที่ 4 จังหวัด ประกอบด้วยจังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี และกาญจนบุรี จำนวน 136 แห่ง ดังรายละเอียดแนบตาม (ตารางที่ 3.1และ ตารางที่ 3.2, หน้า 33-36)

ตารางที่ 3.1 'ประชากรแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม 4 จังหวัด

จังหวัด	ประชากร แหล่งประวัติศาสตร์	ประชากร แหล่งศิลปวัฒนธรรม
กาญจนบุรี	21	17
ราชบุรี	10	12
นครปฐม	19	21
สุพรรณบุรี	27	7
รวม	77	59

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2555

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยใช้โอกาสความน่าจะเป็น (Probability Sampling) คำนวนตามสูตรของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 ได้จำนวนเท่ากับ 101 แห่ง วิธีการสุ่มอย่างมีชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยการคัดเลือกจากการจัดลำดับแหล่งท่องเที่ยวโดยมีการกำหนดค่าน้ำหนักไว้เป็น 5 ดาว 4 ดาว 3 ดาว 2 ดาว 1 ดาว มาทำการศึกษาโดยเลือกจากจำนวน 5 ดาว 4 ดาว 3 ดาว 2 ดาว มาพิจารณาแบ่งตามยุคสมัยของแหล่งท่องเที่ยวนั้น

n= จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ระดับความเชื่อมั่น (0.0025)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$= \frac{136}{1 + 136(0.0025)}$$

$$= 101$$

3.3 เครื่องมือในการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและนักประวัติศาสตร์ ทั้งของประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (ภาคผนวก จ, หน้า 195-197)

3.3.2 แบบสอบถามการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว และหลักฐานทางโบราณคดี ตำนาน ไบลาน หรือป้ายแสดงข้อมูลสำคัญ นำมา จัดทำ Story Matrix การเก็บข้อมูลจากภาพถ่ายและเอกสารสำคัญที่เป็นหลักฐานร่องรอยกำหนดแหล่งท่องเที่ยวจัดทำกิจกรรมโปรแกรมการท่องเที่ยว

3.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเรื่องนี้ คณะผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อแยกประเด็นและจัดระเบียบข้อมูลการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้จากการสำรวจ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการระดมความคิดเห็น ของกลุ่มนักวิจัยและนักวิจัยในพื้นที่ หลังจากออกพื้นที่ วิจัยเนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องความปลอดภัย มีทหารของเมียนมาคอยสังเกตการณ์อยู่ตลอดเวลาที่เข้าพัก และสำรวจพื้นที่จึงไม่อาจระดมสมองในพื้นที่ได้ทันที การจัดหมวดหมู่เชื่อมโยงข้อมูล จากการสังเคราะห์และสรุปผลโดยอาศัยความสอดคล้องและความเป็นเหตุเป็นผลอย่างเป็นระบบนำมาเป็นส่วนหนึ่งของข้อเสนอแนะ

3.4 การถอดบทเรียนการนำเสนอข้อมูลให้ประชาชน ผู้สนใจในพื้นที่ทราบ บนเวทีงานประชุม หรือเวทีบริการวิชาการ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

กลุ่มที่ 3 ร่องรอยกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ได้แก่

3. วัดโต้งต่างพะย้า (เวมิตะกาเต้า)

ภาพที่ 4.14 ทางเข้าสันเขา “เวมิตะกะ”

ภาพที่ 4.15 บริเวณพระหน้าปากถ้ำ เขา “เวมิตะกะ”

ภาพที่ 4.16 คำว่า “ทวาย” แปลว่าการนั่งสมาธิ ในภาษามอญ เป็นส่วนหนึ่งของการเรียกว่า ทะวาย

ภาพที่ 4.17 ฝาผนัง เป็นตำนานที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้าในเมืองทวาย

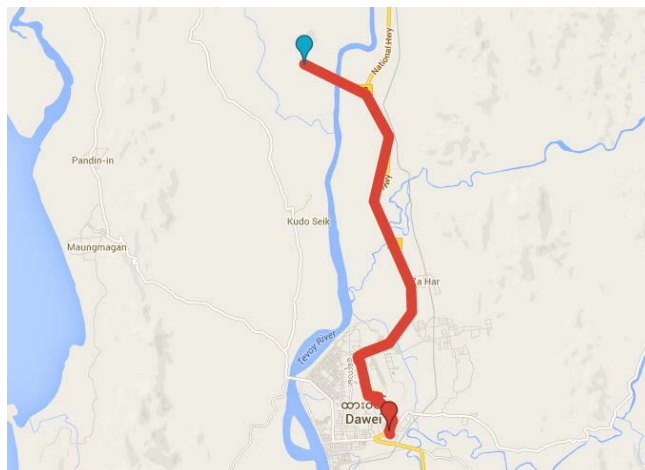
เรื่องเล่าสำหรับการนำเที่ยว (Story Telling) เกี่ยวกับเขาเวมิตะกะเต่า

พระพุทธเจ้าทรงเสด็จมาโปรดสัตว์หลังจากทรงผนวชได้ 11 พรรษา มาถึงบริเวณสันเขา **เวมิตะกะเต่า** (บริเวณในเขตตำบลเยผิว เมืองทวาย) มีฤาษีตนหนึ่ง ชื่อ **กะวงษ์ปะเต๊ะ** เมื่อทราบข่าวว่าพระพุทธเจ้าทรงเสด็จมาที่นี่ จึงเตรียมหาอาหารและผลไม้มาถวาย ทั้งยังมีพระอินทร์ชื่อ **ทुरกะ** และยักษ์ชื่อ **กอมพานะ** มาเฝ้าพระพุทธเจ้าด้วย และต่างฝ่ายก็พยายาม นำอาหารผลไม้เพื่อที่จะนำมาถวาย เมื่อฤาษีกะวงษ์ปะเต๊ะนำอาหาร และผลไม้มาถวายพระพุทธเจ้า พระอินทร์ ทुरกะ ถวายทุเรียน ยักษ์กอมพานะนำ ส้มเปี้ย มาถวายเมื่อพระพุทธเจ้าเสวยเสร็จแล้ว ฤาษีถามพระพุทธเจ้าว่า ป่าหุบเขาแห่งนี้เกิดขึ้นสมัยใดและต่อไปจะเกิดอะไรขึ้น พระพุทธเจ้าทรงเทศนาให้ฤาษี กะวงษ์ปะเต๊ะ เมื่อฤาษีฟังแล้วปฏิบัติตามที่แจ้งแล้วจะสามารถบรรลุพระอรหันต์ นิพาน พระพุทธเจ้าเทศนาให้ฤาษีจนฤาษีบรรลุเป็นพระอรหันต์ พระพุทธเจ้าทรงประทานพระเกศาธาตุให้ จำนวน 3 เส้น เป็นเครื่องสักการบูชา

พระพุทธเจ้าตรัสกับพระอินทร์ ฤาษี และยักษ ว่า ที่นี่คือเวตะวะนะเต่า เขานี้พระพุทธเจ้าเคยมาอยู่ประดิษฐานไว้ที่นี่เมื่อครั้งก่อนมีพระพุทธเจ้ามาแล้ว ให้นำเกศาธาตุ 3 เส้นไปบรรจุไว้ และทรงขึ้นไปที่ยักษ์อาศัยอยู่ พระพุทธเจ้าทั้ง 5 องค์นั้นคือ คือ กะกุชาน, ขอนาโก, กัสสะ, พุทธโคดม, พระอริยะเมตตรัย

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ก่อนปรินิพพาน ว่ายักษชื่อ กอมพานะเมื่อสิ้นชีวิต จะไปเกิดใหม่ชื่อ **ภานุราชา** เป็นโอรสของพระเจ้า **ชีฮะราชา** พระมเหสีชื่อสุวรรณปกรองแคว้นสุวรรณภูมิ เมือง สะธง และจะได้เป็นกษัตริย์ปกครองแคว้นสุวรรณภูมิต่อไป หลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว 1 ปี พระเจ้าภานุราชาจะตั้งเมือง ชื่อ อองดาวดี เมือง กาล็อง ขนานนามเป็นกษัตริย์ชื่อ **นาถาติเม** ซึ่งมีความหมายถึง พระเจ้าแผ่นดินที่มีเทวดา พระอินทร์ดูแล มีผู้ภิกษุผู้มีปัญญาเผยแผ่ศาสนา เผยแผ่ศาสนาให้ด้วยความเลื่อมใสพระรัตนตรัยมาก

เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จกลับ พระอินทร์และยักษไปที่เขาเวตะวะนะ พระอินทร์ อธิฐานอัญเชิญให้ท้าว จตุโลกบาล ทั้ง 4 ทิศเสด็จโปรดลงมาเพื่อสถาปนาพระเกศาธาตุที่บรรจุไว้ที่ตะกรุดทองและประดับด้วย เพชร 9 อย่าง เรียงบรรจุไว้ที่และตั้งชื่อว่า เจตีย์ สุตองปีมีความหมายว่า พระที่ใจหวัง

ภาพที่ 4.18 แผนที่จากตัวเมืองทวาย ไปใต้ต่างพะย้า

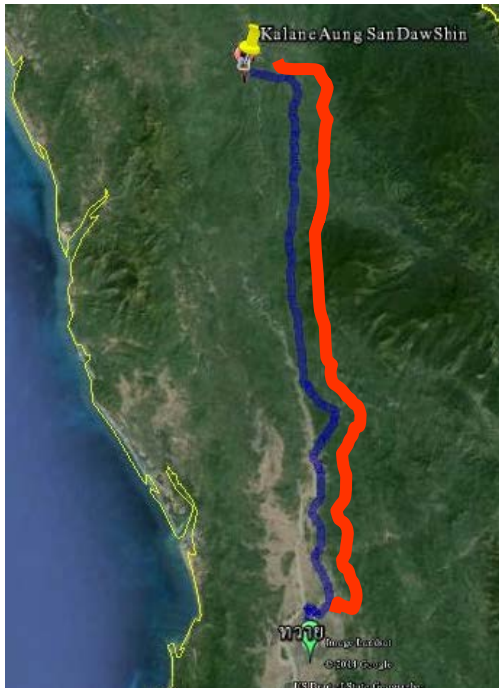
4. เจดีย์สุตองปี (พระเจ้าทันใจ หรือ พระที่ใจหวัง)

ภาพที่ 4.19เจดีย์สุตองปี หรือ พระที่ใจหวัง

เรื่องเล่าสำหรับการนำเที่ยว (Story Telling) เกี่ยวกับเจดีย์สุตองปี

สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับ เขาเวมิตะกะเต่า เกี่ยวข้องกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงประทานเส้นพระเกศา ให้ไว้ พระพุทธเจ้าเทศนาให้ฤาษี กะวงษ์ปะเต๊ะ จนฤาษีบรรลุเป็นพระอรหันต์ พระพุทธเจ้าทรงมอบพระเกศาธาตุให้ 3 เส้น เป็นเครื่องสักการบูชาเป็นสถานที่พระพุทธเจ้าโปรดให้นาคเศราตุ 3 เส้นไปบรรจุไว้ และทรงชี้ไปที่ยักษ์ชื่อ กอมพานะอาศัยอยู่เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จกลับ พระอินทร์และยักษ์ไปที่เขา เวตะวะนะ ที่เขาเวตะวะนะ พระอินทร์ อธิฐานอัญเชิญให้ท้าว จตุโลกบาล ทั้ง 4 ทิศเสด็จโปรดลงมาเพื่อสถาปนา สถาปนาพระเกศาธาตุที่บรรจุไว้ที่ตะกรุดทองและประดับด้วย เพชร 9 อย่าง เรียงบรรจุไว้ที่และตั้งชื่อว่า เจดีย์ สุตองปี มีความหมายว่า พระที่ใจหวัง วันพฤหัสบดี ขึ้น 2 ค่ำ เดือน 10 ศตวรรษที่ 24 ช่วงพระอาทิตย์ออก ผู้เลื่อมใสในพระรัตนตรัยได้ปรึกษาพระสงฆ์อยู่ในละแวกนั้นเมื่อประชุมเสร็จแล้ว เปิดกรุที่ประดิษฐานของพระพุทธเจ้า มีแสงสว่างอย่างอัศจรรย์ ทำให้ญาติโยมเลื่อมใส ชาวบ้านชาวเมือง พระมหากษัตริย์ ทหาร บ้านเมืองออกมาสักการะอย่างหนาแน่น

การเดินทาง

การเดินทางรถยนต์สามารถขึ้นไปจนถึงหน้าวัดได้ แต่ทางชันและเป็นดินภูเขา ระยะทาง 107 กม. ซึ่งมีการขยายทางให้เดินทางได้สะดวก สามารถขึ้นไปถึงบนยอดเขาหรือตัวเจดีย์ใช้เวลาในการเดินทาง 190 นาที มีร้านขายอาหาร ร้านขายของฝากอยู่ในบริเวณวัด ตกเย็นจะมีผู้คนขึ้นไปไหว้พระอย่างคึกคักแต่คนที่ขึ้นไปไหว้พระส่วนใหญ่จะเป็นคนแถวนั้นเพราะวัดอยู่ไกลจากตัวเมืองมาก บนนั้นจะมีสัญญาณโทรศัพท์ซึ่งจะมาจากแถวๆ ปิล็อก

ภาพที่ 4.20 แผนที่การเดินทางจากฮาวาย ถึง เจดีย์สุดองปี หรือ พระที่ใจหวัง

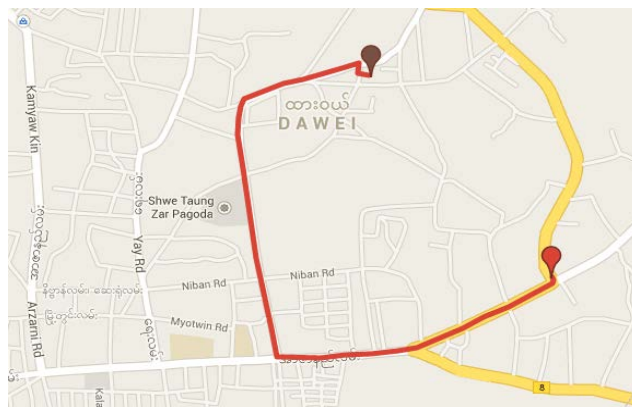
5. แจะพะย้า (วัดพญาไก่อ)

ภาพที่ 4.21 พระพุทธรูป 6 นิ้ว

วัดพญาไก่อตั้งอยู่ในตัวเมืองทวายเป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าอโศก ประตุนำวัดจะมีเอกลักษณ์อย่างหนึ่ง คือหน้าซุ้มประตุมิรูปร่างป้านไก่อทั้งสองข้างของซุ้มประตู ภายในวัดมี พระพุทธรูปที่มีนิ้วมือถึง 6 นิ้วมือ ประดิษฐานอยู่ในวัด รอบๆ วัดมีเจดีย์สีทองมากมาย มีพระพุทธรูปเก่าแก่ มีเจดีย์ที่มีพระจำวัดเกิด ต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ ศาลา วัดพญาไก่อเป็นเหมือนศูนย์รวมของชาวบ้านละแวกนั้น มีชาวบ้านในละแวกนั้นมานั่งสมาธิ มากกว่าลานวัด นั่งพูดคุยกัน มากกราบไหว้พระ บรรยายกาศมีความร่มรื่น เย็นสบาย

ระยะทางในการเดินทางจากอนุสาวรีย์ท่านนายพลองซานถึงวัดพญาไก่อประมาณ 3.80 ก.ม. ใช้เวลาเดินทางประมาณ 10 นาทีซึ่งอยู่ใกล้กับโล๊ะกะมาเซ สภาพเส้นทางพื้นถนนเป็นหลุม ดินลูกรังอัดบด ฝุ่นเยอะ เครื่องหมายและป้ายบอกทางไม่ชัดเจน บางจุดตรงทางแยกก็ไม่ได้ติดป้ายบอกทาง

ภาพที่ 4.22 แผนที่จากตัวเมืองทวายไปวัดแจะพะย้า

กลุ่มที่ 5 ร่องรอยเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์เมืองทวาย

8. อะณูปะเย้าพะย้า(วัดป่าหาย)

ภาพที่ 4.33 ภาพฝาผนังเล่าประวัติของนางผมยาว

ภาพที่ 434 บริเวณรอบนอกของวัดป่าหาย

เรื่องเล่าสำหรับการนำเที่ยว (Story Telling) เกี่ยวกับอะณูปะเห้าพะย้า(วัดบำเพ็ญ)

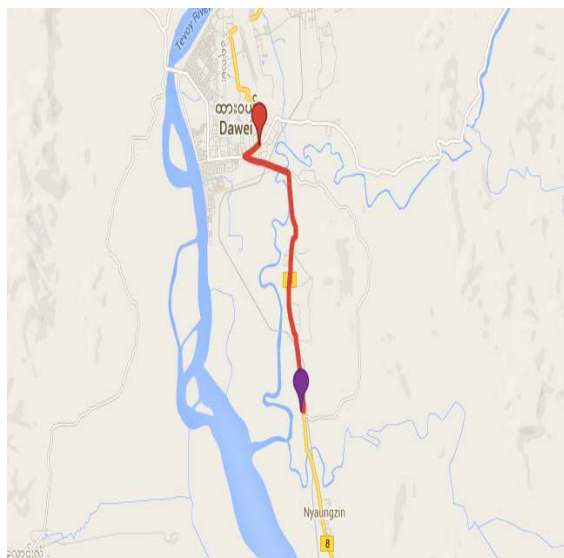
ศักราชพม่า 729 มัณยี่ซัวมีโอรส 2 พระองค์ คือพระเจ้าตะระพะยา และพระเจ้ามื่นเขาแม่ เมื่อพระเจ้าตะระพะยาได้เป็นอุปราชแล้ว ฝ่ายน้องชายกลัวว่าพี่ชายจะหาเรื่องจึงลงมา อยู่ทางใต้ของเมาะลำไย มาตั้งเมืองใหม่ที่ **พระกะต่าย** การเดินทางมายัง พระกะต่าย พระเจ้ามื่นเขาแม่ทรงขี่ม้าข้ามคลองแห่งหนึ่งเมื่อข้ามคลองมาพบว่าขาม้ามีเส้นผมติดอยู่ที่ขาม้าจึงสั่งให้ทหารสืบหาว่า เส้นผมมาจากที่แหล่งใด ทหารพบและมารายงานว่ามาจากผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งดงาม มีชื่อนางผมยว พระเจ้ามื่นเขาแม่มาประทับอยู่ที่บ้านนางผมยว จนเกิดความรักใคร่กัน บิดา มารดา ของลูกสาวจึงให้จัดงานแต่งงานให้ด้วยกันในหมู่บ้านนั้น อยู่กันได้ 3 ปี พระเจ้ามื่นเขาแม่จะต้องกลับ กรุงอังวะ ได้ทิ้งบ้านเมืองมานาน จึงได้เรียกนางผมยว ซึ่งตั้งท้องในขณะนั้น พระเจ้ามื่นเขาแม่จึงได้มอบแหวนวงหนึ่งให้ไว้ ถ้าเป็นผู้ชายให้เอาแหวนนี้ไปเสนอตัวที่วัง ถ้าหากเป็นหญิงให้นำแหวนนี้ไปขายแล้ว นำเงินไว้เลี้ยงดูชีวิต เมื่อพระเจ้ามื่นเขาแม่ กลับมาถึงกรุงอังวะแล้ว ในปี ศักราช 751 วันพุธขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 นางผมยวคลอดลูกออกมาเป็นผู้ ชาย ในเวลานั้นหงสาวดี ก็มีเจ้าชาย ชื่อ ราชธาธิราช ขึ้นปกครองหงสาวดี ในปี 766 กองทัพของพระเจ้าราชธาธิราชแม่ทัพชื่อ สมิงอวอะแปลนากำลังทหาร 100,000 คนตีเมืองอังวะ กษัตริย์มื่นเขาแม่เป็นห่วงจึงรวบรวมพระสงฆ์มนต์พระส่งหนังสือให้พระเจ้าถึงราชธาธิราช ว่าจะได้เป็นสันติสุขจะทำอย่างไรดี ในเวลานั้นมีภิกษุ อายุ 31 ปี บวชได้ 11 พรรษา ไปเฝ้าจากับพระเจ้าราชธาธิราช ขอร้องไม่ให้เกิดสงครามกับพระเจ้าอังวะ เมื่อลูกชายไปหาพ่อโดยเอาแหวนไปแสดงว่าตนเองเป็นลูกของนางผมยวได้ต้อนรับเป็นอย่างดี พระเจ้ามื่นเขาแม่ ได้มีลูกชายคนใหม่ และได้มอบบัลลังก์ให้เป็นอุปราชไปแล้ว เมื่อพระเจ้ามื่นเขาแม่สวรรคตแล้ว ลูกนางผมยวได้เงินทองไปสร้างเมืองพระกะต่าย และเมื่อถึงเมืองทวาย จึงสร้างเมือง ทวายขึ้น เมื่อขึ้น 1 ค่ำ เดือน 10 ปีศักราชพม่า 779 ดุฤกษ์แล้วที่จะสร้างเมืองตั้งเมือง มะกะตุกะนาคาระ เมื่อสร้างเมืองเสร็จ ได้แสดงความยินดี ให้กำลังทหาร 3,000 คน ช้างเผือก 1 เชือก ช้างคู่ 5 เชือก ม้า 500 ตัว ลูกชายนางผมยวปกครองเมืองยาวนาน ฝ่ายแม่เลี้ยงไม่พอใจ จึงคิดวางแผนจะทำให้พระเจ้าพระองค์นั้นสิ้นชีวิต ก่อนมีการแต่งงาน 1 วัน แม่เลี้ยงจึงคิดวางยาพิษในบ่อน้ำหน้าวัง เพื่อให้ภักษัตริย์ได้ดื่มน้ำแล้วหาสาเหตุไม่ได้ แม่เลี้ยงจึงวางยาในบ่อน้ำ เมื่อภักษัตริย์ได้ดื่มน้ำในบ่อแล้วจึงเป็นบ้า เมื่อทราบว่าเป็นบ้านางผมยวจึงอธิษฐานต่อพระองค์ใหญ่และกินน้ำมนต์ในบาตรพระศักดิ์สิทธิ์ แล้วหายเป็นปกติ จึงทำการสืบหาสาเหตุเมื่อทราบสาเหตุว่าเกิดจากแม่เลี้ยงจึงให้ประหารชีวิต และบูรณะสร้างวัดใกล้เคียงขึ้นอีกเป็นการเคารพบูชาถวาย

ภาพที่ 4.35 ภาพพระพุทธรูปปางนั่งสมาธิองค์ใหญ่

ภาพที่ 4.36 ภาพบ่อน้ำ และของใช้ในสมัยโบราณ

ภาพที่ 4.37 แผนที่จากตัวเมืองทวายถึงวัดอะณูปะเย้าพะย้า(วัดบ้ำหาย)

กลุ่มที่ 6 แหล่งท่องเที่ยวสถานที่สำคัญและน่าสนใจของเมืองทวาย

9. เขียมุตติพะย้า

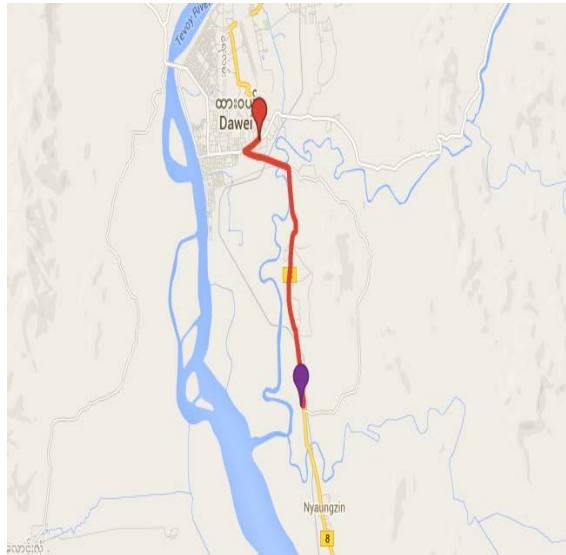

ภาพที่ 4.38 พระเขียมุตติ

เรื่องเล่าสำหรับการนำเที่ยว (Story Telling) เกี่ยวกับเขียมุตติพะย้า

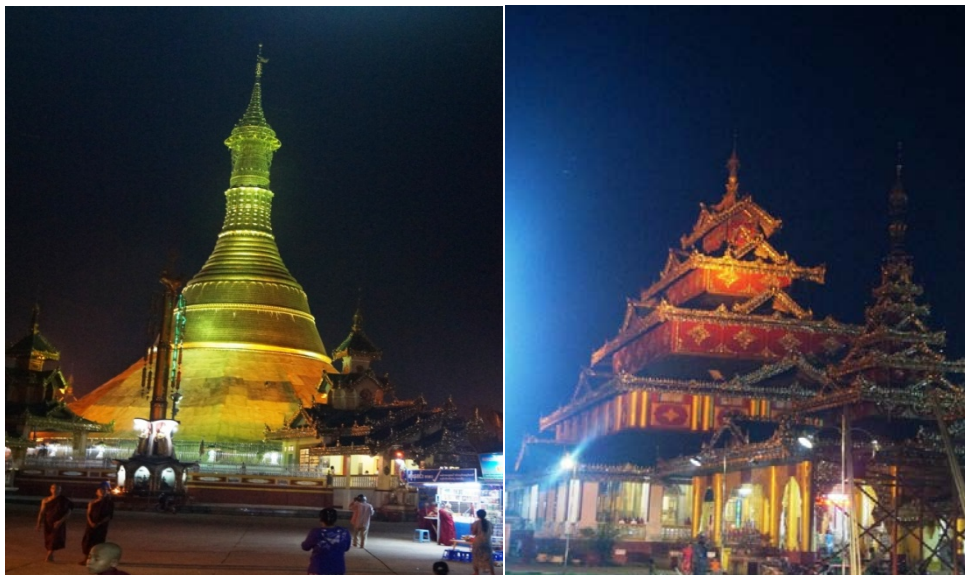
ยุคโกะซ่า ศักราชพม่า 930 วัดเขียมุตติสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าอลองพญา ตรงกับพ.ศ. 2112 (เสียกรุงครั้งที่1) ตรงกับศักราชพม่ากษัตริย์องค์ที่ 66 ของศรีลังกา (เรียกว่า เกาะซีโฮ) มีมหานามะ ปกครอง มีพระอรหันต์ พระสงฆ์ที่มีจิตสำนึกในการเผยแพร่ศาสนา ไตร่ตรองกันต้องการให้พุทธ ศาสนายั่งยืน 5,000 ปี คิดกันว่า จะทำอย่างไรดี พระอินทร์ลงมาที่พระอรหันต์ประชุมอยู่ จึงตรัสถาม พระพุทธเจ้า ทำไมมีธรรมสังเวชอะไรบ้าง พระอรหันต์ ข้าแต่พระอินทร์ ศาสนาพระพุทธอยู่ได้ 5,000 ปี ยากให้พระพุทธศาสนาเจริญยั่งยืนยาวนาน และเจริญในที่ที่เจริญ พระอินทร์ข้าแต่พระอรหันต์ เจ้า ในป่าหิมาลัยมีต้นมะม่วง แก่นต้นทั้งต้นอายุ 1,000 ปี ให้นำมาแกะสลักเป็นพระพุทธรูป 4 องค์ ชื่อ ทะกุซัง . ขอทาคง . กัสสปะ . โคตรมะ แล้วเอาเมล็ดพระโพธิ์ 4 เม็ดบรรจุไว้ที่องค์พระ องค์ละเม็ด ให้พระสงฆ์ทั้งหลาย และข้าพเจ้า ตั้งจิตอธิษฐานแล้วปล่อยไปในทะเลให้องค์พระไปขึ้นที่ฝั่งที่ใดให้ฝั่ง นั้นเจริญ เมื่ออัญเชิญพระลอยในไปทะเลแล้วทั้งพระอินทร์และพระอรหันต์ต่างยินดี

ระยะทางจากตัวเมืองทะเลบัวถึงวัดเซียมุตที่ประมาณ 14 กิโลเมตร ใช้ระยะเวลาประมาณ 30 นาที สภาพพื้นถนนเป็นถนนคอนกรีตไม่มีป้ายบอกทางที่แน่ชัด

ภาพที่ 4.39 แผนที่จากตัวเมืองทวายไปเซียมุตที่พะย้า

10. เจดีย์ ซเวตองซาพะญา

ภาพที่ 4.40 เจดีย์ใหญ่วัดหลวง ซึ่งตั้งอยู่ในเมืองทวาย

ภาพที่ 4.41 ซเวตองซาพะญา(เจดีย์ใหญ่) ประดิษฐาน โถงกะมาสาเซ: พระพุทธรูปชนะมาร)

เรื่องเล่าสำหรับการนำเที่ยว (Story Telling) เกี่ยวกับเจดีย์ เขตองชาพะญา

พระเจ้ามินโดมั้นเป็นกษัตริย์องค์ที่ 10 ของพระเจ้าอลองพญา เมื่อ ค.ศ.1237 ก่อนสงกรานต์ 2 เดือน ตอนนั้นเจ้าเมืองทวายได้มอบช้างเผือก 1 เชือกให้กับ พระเจ้ามินโดมั้น และพระเจ้ามินโดมั้น ได้รวบรวมพระไตรปิฎกและได้เขียนสังคยานาใหม่ เป็นครั้งที่ 5 เจดีย์ใหญ่เป็นเจดีย์ในยุคท้าย ๆ ของ สมัยพระเจ้าอลองพญา พระเจ้ามินโดมั้น ได้สร้างพระเจดีย์จำลองจากองค์เจดีย์จากบ้นทะเลย์ย์ได้ สร้างองค์เจดีย์เพื่อทำบุญถวายไว้ที่ทวาย จำลององค์ พระพุทธรูป ชนะมาร “โล๊ะกะมาลาเซ” จากบ้นทะเลย์ย์โดยใช้ทุนสร้าง 226 ล้าน โล๊ะกะมาลาเซมีพื้นที่กว้างประมาณ 33 ไร่

เมื่อ ค.ศ.1238 ขึ้น 2 ค่ำ เดือนธันวาคม ได้ยกฉัตรขึ้นและสถาปนาพระพุทธรูป ชนะมาร “โล๊ะกะมาลาเซ” พระพุทธรูปหินตั้ง โล๊ะกะมาลาเซเป็นวัดที่ใหญ่และสวยงาม มีเจดีย์องค์ใหญ่สี่ เหลี่ยมทองอร่ามในเวลากลางคืนจะเปิดไฟที่ประดับบนตัวเจดีย์จึงมีความสวยงามมากในช่วงเวลา กลางคืน

ด้านทางขึ้นไปยังเจดีย์มีแผงจำหน่ายหนังสือพุทธศาสนาเป็นภาษาพม่า ส่วนด้านบนเจดีย์ สามารถเดินวนรอบได้ เพื่อกราบไหว้ขอพรตามแบบพม่า โล๊ะกะมาลาเซ เป็นวัดที่มีชื่อเสียงของทวาย เลยเรียกว่ากันว่า “วัดใหญ่” ชาวเมืองทวายจะถวารถองเท้าเข้าวัดตั้งแต่ประตูหน้าของวัดถือเป็นการ ปฏิบัติกันมาเจดีย์ใหญ่สมัยยุคท้าย ๆ ของพระเจ้าอลองพญา มินโดมั้นเลย ได้สร้างพระเจดีย์จำลอง จากองค์เจดีย์จาก บ้นทะเลย์ย์ทำบุญถวายสร้างองค์เจดีย์ไว้ที่ทวาย และจำลององค์ พระพุทธรูป ชนะมาร “โล๊ะกะมาลาเซ”จากบ้นทะเลย์ย์ ใช้ทุนสร้าง 226 ล้าน

ภาพที่ 4.42 แผนที่จากตัวเมืองทวายไปเขตองชาพะญา

11. เลื่องต่อมู่พะย้า (พระนอนองค์ใหญ่)

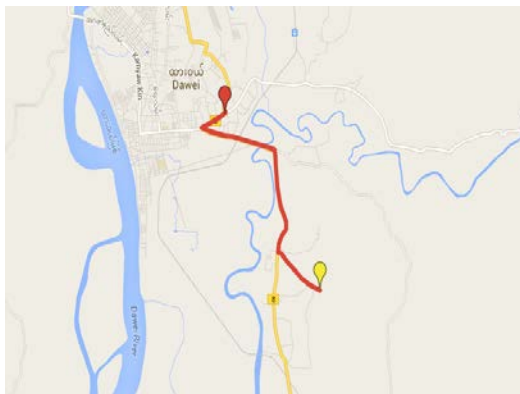

ภาพที่ 4.43 เลื่องต่อมู่พะย้า (พระนอนองค์ใหญ่)

เรื่องเล่าสำหรับการนำเที่ยว (Story Telling) เกี่ยวกับเลื่องต่อมู่พะย้า

เมื่อ ศักราชพม่า 1193 เดือน 10 แรม 9 ค่ำ วันพุธ ชื่อ มองซุยเซี้ยะ บวชนเณร 9 ขวบ ศึกษาเล่าเรียน วัง บัณฑะเลย์ย์ บวชเรียนได้ 6 พรรษา กลับมาทะวาย ตั้งเฝ้าวันตะ เจ้าอารามวัดปิตกะไต ผู้สร้างพระ ชื่อ เซียลื้อกู่เอ็งตะวันตะ เป็นผู้สร้างอุทิศให้ มารดาชื่อ ตอเปี้ยะเอ้ การสร้างพระพุทธรูปนี้ โดยมีมิตรวันหนึ่ง หลวงพ่อฉันเพลเสร็จจำวัด นิมิตว่ามีเทวดามีหน้าแข็ง และมีหินเหล็ก มาร้องเพลงให้ฟังเมื่อไปที่ดินเขา ก็ได้ยินเสียงเพลงที่เด็กวัดร้องตามเพลงที่หลวงพ่อให้ฟังตามนิมิตเหมือนกันหมด เด็กร้องเพลง 2 วัน 3 วัน 3 คืน 4 วัน ก็เหมือนเดิม หลวงพ่อฟังอยู่ 3-4 วัน เมื่อหลวงพ่อได้ฟังบ่อย หลวงพ่อเคยเรียกลูกวัด ความหมายคืออะไร ภายหลังหลวงพ่อ มรณภาพแล้ว ลูกศิษย์ชื่อ อู้อี้เต็งตะระ ขึ้นเป็นเจ้าอาวาสได้ชวนเชิยชาวบ้านรวมตัวกันสร้างพระพุทธรูปขึ้น โดยเจ้าอาวาสจะสร้างพระนอนที่ใหญ่ที่สุดในเมืองทวาย เพื่อให้ชาวบ้านได้สักการะ

ในปีศักราชพม่า 1292 เดือน 4 (สงกรานต์) วาณิชลาฤกษ์ นิมนต์พระสงฆ์ ญาติโยมที่มีจิตศรัทธาร่วมสร้างก่อนการมรณภาพของหลวงพ่อ

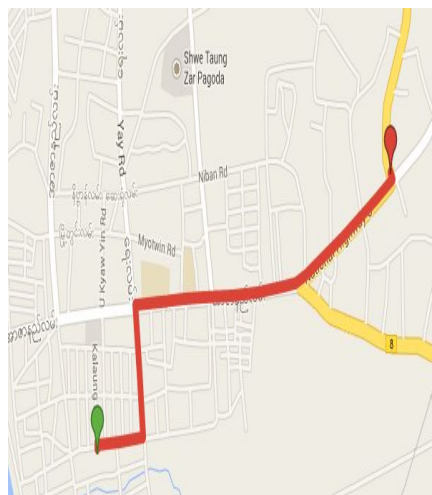
ภาพที่ 4.44 แผนที่จากตัวเมืองทวายไปเลื่องต่อมู่พะย้า

12. อัมโพธิพะย้า (วัดพระพุทธรูปยืนชนะโพธิ์)

ภาพที่ 4.45 พระพุทธรูปยืนชนะโพธิ์

วัดพระยืน เป็นวัดที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองทวาย การเดินทางจากตัวเมืองทวายถึงวัดพระยืน ระยะทางประมาณ 2.8 ก.ม. สภาพพื้นถนนเป็นถนนคอนกรีต เครื่องหมายหรือป้ายบอกเส้นทางยังไม่มี ใช้ระยะเวลาในการเดินทางประมาณ 10 นาที ผลการประเมินศักยภาพได้คะแนน 3.03 คะแนน ชุมชนรอบข้างไม่ได้ให้การสนับสนุนกับแหล่งท่องเที่ยว การแสดงรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวมีน้อย

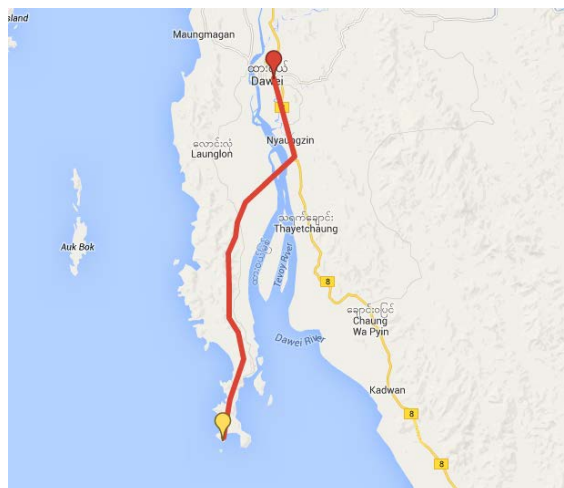
ภาพที่ 4.46 แผนที่จากตัวเมืองทวายไปอัมโพธิพะย้า

13. เจดีย์เมายิด

เมายิด อยู่ทางตอนใต้ของทวาย ผลการประเมินศักยภาพได้คะแนน 2.87 ระยะทางการเดินจากตัวเมืองทวายถึงเมายิดประมาณ 112 ก.ม. ใช้ระยะเวลาเดินทางประมาณ 1.30 นาที่ การเดินทางยากลำบาก พื้นผิวการจราจรไม่ราบรื่น พื้นถนนเป็นดินลูกรังอัดบด ไม่ค่อยมีป้ายบอกเส้นทางเส้นทางการเดินทางเข้าออกมีน้อย

ภาพที่ 4.47 เจดีย์บนโขดหินในทะเล

ภาพที่ 4.48 แผนที่จากตัวเมืองทวายไปเจดีย์เมายิด

4.2 บริบทเมืองทวาย ความหมายและชื่อเรียก

คำว่า “ตะแหว” “ตะวาย” “ด้าแหว” “ด้าแหว” “ทวาย” “ตะแหว” “ทวาย” เป็นชื่อที่ชาวเมียนมาใช้ออกเสียงเรียกชื่อกัน แต่ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาออกเสียงเป็น ทวาย (การเขียนภาษาเมียนมาโดยใช้ตัวสะกด แม่ตะ แม่ทะ และแม่วะ) คำว่าทวาย เป็นคำที่ใช้การออกเสียงมาจากพื้นฐานสำเนียงการออกเสียงที่มีรากศัพท์และความหมายมาจากภาษามอญโบราณ ว่า “ทวาย” ซึ่งจะอธิบายต่อไป

ความหมายที่ 1 มาจากชื่อของเจ้าเมืองที่ชื่อทวาย

การค้นพบจารึกของกษัตริย์หงสาวดี สมัยพระเจ้าบุเรงนองมีชื่อของเจ้าเมืองคนหนึ่งชื่อทวายปกครองเมืองอยู่ คำว่าทวาย จึงถูกนำชื่อ ของเจ้า เมือง ทวาย ที่ปกครองเมืองทางใต้ ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เรียกเป็นชื่อเมือง จนเป็นที่รู้จักกันในภาษาสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา คือ ทวาย ตามที่จารึกกันมาและการเขียนในอีกมุมหนึ่งเกาะตะมะหรือชื่อเรียกเกาะลำไย ในภาษาเมียนมาความหมายของ ทวาย มาจากยางโกน (ยางโกนมีความหมายในภาษาไทยคือ ย่างกุ้ง) เรียกว่า เห็นดาวดีที มีความหมายถึงเมืองหงสาวดีเหมือนกัน การเรียก ทวาย จึงมีความหมายถึงการเป็นประตูที่จะเข้าสู่ เมืองเชียงใหม่ ของประเทศไทยที่เชื่อมต่อ กับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ในปัจจุบัน

ความหมายที่ 2 มาจากชื่อเรียกของชนเผ่าหนึ่งที่อยู่ทางใต้

จารึกของพระมหาบุณย์ เมืองบันตะเลย์ เกี่ยวกับทวายเล่เซียม (เซียม หมายถึงสยาม ก็คือ เมืองหลวงอยุธยาของไทย) เกี่ยวกับ ทวายถึงอยุธยา เป็นการเรียกบริเวณตั้งแต่ติดชายหาด คนเชื้อสายดั้งเดิม คือ ชาวปชุ ทวายจึงเป็นเชื้อสายของชนเผ่าหนึ่งที่เรียกตนเองว่า ตะแหว จากตะแหวเรียกกันเพี้ยนมาเรื่อย จนกลายเป็นทวายการเรียกคำว่า ทวายไม่ใช่ชื่อของเมืองแต่เป็นชื่อเรียกของชนเผ่าหนึ่งในประวัติศาสตร์มีการจารึกโดย (อั้งอิง เวหาระตะประกันตะหนี่ รวบรวมมาจากหนังสือหนังสือสมัยที่กษัตริย์รวบรวม) คำว่า ทวายจึงไม่ใช่เป็นชื่อของชื่อของเมือง แต่เป็นชื่อของชนเผ่ากลุ่มหนึ่งที่เรียกว่า ทวายการชื่อเรียก ต้นกำเนิดเมื่อมหาศักราช (เมียนมา) ปี 112 (ปีมหาศักราชของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเทียบได้เท่ากับ คริตศักราช 1750 ภายหลังจากการที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้รับอิสระจากอังกฤษ ในปี ค.ศ. 1989 จึงเปลี่ยนเป็นทวาย สะกดภาษาอังกฤษจาก Tavoy (ออกเสียงตะวาย) เปลี่ยนการสะกดให้ภาษาอังกฤษใหม่ไปเป็น Dawie (ออกเสียงทะวาย) สำเนียงที่ออกเสียง จากภาษาอังกฤษเสียง ในภาษาเมียนมาจะไม่มีเสียงอยู่ 2 เสียงคือ เสียง ด และเสียง บ (วรรณ ตะ) ตัวอย่างเช่น ในภาษาอังกฤษ A B C D ถึง Z ภาษาเมียนมาออกเสียง A=เอ, B=บี, C=ซี, D=ที ดังนั้นตัวอักษรภาษาอังกฤษที่เมียนมาออกเสียง ตัว D ในภาษาอังกฤษจะออกเสียง ทะ ดังนั้น Dawie จึงออกเสียงอ่านตามภาษาเมียนมาว่า ทะวาย

ความหมายที่ 3 มาจากชื่อเรียกบริเวณอาณาเขตพื้นที่

อีกมุมหนึ่งทางประวัติศาสตร์ “ทวาย” มาจากต้นเหลียบ (ต้นเหลียบในภาษาไทย หมายถึง เมืองย่างกุ้ง) และเมืองเกาะตะมะอยู่ตรงข้ามกัน คำว่า ทวายใช้เรียกอาณาเขตที่ยาวจากชายฝั่งทะเลอันดามันเรื่อยไปจนถึงเมืองพระนครหรืออยุธยาประเทศไทย บริเวณแนวนี้จะเรียกทวายไปหมด (อ้างมาจาก เมียนมา ตะวาย) และวันที่ 18 เดือน 6 ค.ศ. 1989 มีการพบศิลา

จารึก ธรรมะราชาธิกา ที่เมืองพุกาม มีข้อความกล่าวถึงเมือง ทวาย ไว้ว่าเมืองทวายนี้ความกว้างของเมืองทวาย จากแม่น้ำสาละวิน ยาวจรดไปถึงเมืองเมาะละแหม่ง และอาณาเขตจนถึงสันเขาตะนาวศรี เรียก เขตทวาย

ความหมายที่ 4 มาจากคำสะกดออกเสียงมาจากภาษามอญโบราณ

นักประวัติศาสตร์มีความ คิดเห็นแตกต่างกัน เมือง ทวายเดิมเรียกชื่อ เมือง **ชยาวดี** เมียนมาเรียก ตายาวดี เมืองนี้มีอายุระยะเวลาประมาณ 236 ปี ก่อนที่การสร้างเมือง (ศักราชเมียนมา 1816) เรียกเมือง ตายาวดี ของเมียนมาก่อนหน้านั้นเรียกชื่อว่าตาการะมัว (มัว แปลว่า เมือง) คือเมืองตาการะ จากการจารึกครั้งพุทธกาล สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเสด็จเดินทางมาจากอินเดีย และมาถึงบริเวณสันเขาเวมิตะกะ เรียกชื่อว่า อนันเตา อยู่ในบริเวณมัวฮ่าว เขตอำเภอยะผิง จังหวัดทวาย (ภาษาสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาคำว่า มัวฮ่าว แปลว่าเมืองเก่า) เมืองนี้ตั้งอยู่ทางทิศเหนือ ของเมืองทวายห่างจากตัวเมืองประมาณ 14 ไมล์ อยู่ในเขตอำเภอยะผิง จังหวัดทวาย สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเสด็จมานั่งประทับทำสมาธิเทศนาโปรดญาติโยมฟังอยู่ในบริเวณนี้กริยาอาการของคำว่าสมาธิ ตรงกับภาษามอญเรียกว่า ทวาย

ทวาย ในภาษามอญ โบราณ การเรียกและอ้างอิงจากประวัติศาสตร์มอญ จึงหมายถึง การนั่งสมาธิ การนั่งขัดสมาธิในภาษามอญโบราณ ต่อมามีการนำคำในภาษามอญโบราณมาเขียนเป็นภาษาเมียนมาทวายดังนั้นคำว่า ทวายหมายความว่า การนั่งขัดสมาธิ

จากความหมายที่เกี่ยวข้องกับคำว่า ทวาย สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 สรุปความหมายที่เกี่ยวข้องกับ ทวาย

คำว่า	อ้างอิง	ความหมาย
ทวาย	มาจากภาษามอญ	การนั่งสมาธิ นั่งขัดสมาธิ
ทวาย	เสร็จศึกสมแล้วได้ แดนเวียง ทแวณาชมนองค์ดุนันบรื้อย นิราศฯเรื่องนี้พระยาตรังแต่งพรรณนาเมื่อตามเสด็จ ร.1 ยกทัพไปตีเมืองทวาย พ.ศ. 2330	คำว่า ทวาย ปรากฏในนิราศลำน้ำน้อย แต่งโดยพระยาตรัง สมัยรัชกาลที่ 1 พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
ทวาย	ศิลาจารึก ธรรมะราชาธิกา ที่เมืองพุกาม	เมืองทวายนี้ความกว้างของเมืองทวาย จากแม่น้ำสาละวิน ยาวจรดไปถึงเมือง เมาะละแหม่ง และอาณาเขตจนถึงสันเขาตะนาวศรี เรียก เขตทวาย
ทวาย	จารึกของพระมหามุนี เมืองบันตะเลย์	เกี่ยวกับทวายเล็เซียม เกี่ยวกับทวายหมายถึงการเรียกจากฝั่งทะเลถึงอยุธยา

4.3 การวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเมืองทวายสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาโดยคณะผู้วิจัย

การศึกษาศักยภาพแหล่งโบราณสถานโดยคณะผู้วิจัย 10 คนเลือกแหล่งโบราณสถานและเก็บรวบรวมข้อมูลจาก โดยส่งแบบประเมิน 140 ชุดและรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งจะนำเสนอข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเมืองโบราณ ตาการา
2. ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว โล๊ะมาลาเซ (เจดีย์ใหญ่)
3. ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เลื่องต่อพะย้า (วัดพระนอน)
4. ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ไต้ต่างพะย้าเวมิตะกาเต่า
5. ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เชียมุตทิพะย้า (วัดเชียมุตทิ)
6. ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว อะยูปะเฝ้าพะย้า (วัดบำหาย)
7. ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว อัมโพธิ์พะย้า พระพุทธรูปยืนชนะโพธิ์
8. ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เจดีย์เมายิด
9. ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เชียมมะเตะยัว (หมู่บ้านบ่อนางสยาม)
10. ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว อ่องยะณิ (วัดชนะศึกพระเจ้าอลองพญา)
11. ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว สุตองปี (วัดพระเจ้าทันใจ)
12. ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว แจ๊ะพะย้า (วัดพญาไก่อ)
13. ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว วังเกียววิ (พระธาตุนินแชนน้อย)

ค่าเฉลี่ยจากมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายความว่า โบราณสถานมีศักยภาพการท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายความว่า โบราณสถานมีศักยภาพการท่องเที่ยวในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายความว่า โบราณสถานมีศักยภาพการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

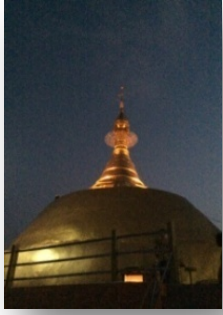
ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายความว่า โบราณสถานมีศักยภาพการท่องเที่ยวในระดับน้อย

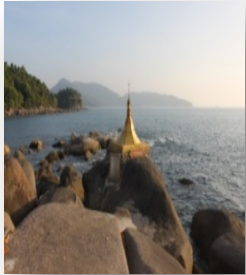
ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายความว่า โบราณสถานมีศักยภาพการท่องเที่ยวในระดับน้อยที่สุด

การสรุปผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา แสดงในแผนภูมิที่ 4.1 สรุปผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเมืองทวาย ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา หน้าที่ 72 -73 และแผนภูมิที่ 4.2 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เมืองทวายหน้า 74-77 รายละเอียดของผลคะแนนแสดงผลค่าเฉลี่ยได้ตามตารางที่ 4.9 ถึง ตารางที่ 4.21 (ภาคผนวก ค หน้าที่ 79 ถึง หน้าที่ 143-168)

ผู้วิจัยได้สำรวจแหล่งท่องเที่ยวโดยการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้กลุ่ม 5A เป็นแนวทางการในการประเมินแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้นักวิจัยเป็นผู้ประเมิน โดยใช้แบบประเมินแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทย และนำผลคะแนนที่ใช้เรียงลำดับจากมากไปน้อยโดยเลือกแหล่งท่องเที่ยวของทวายสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่มีระดับคะแนนสูงมาเป็นตัวกำหนด

แผนภูมิที่ 4.1 สรุปผลการประเมินค่าเฉลี่ยศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เมืองทวายสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้จากแบบประเมินในการลงสำรวจพื้นที่ ที่ฝั่งทวาย

	แหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว
ทางเหนือ	เมืองโบราณ ตาการา 	เจดีย์ชุตองปี 	โตต่งพะย้าเวมิตะกาเต่า
คะแนน	2.39	2.51	1.90
ตัวเมืองทวาย	อัมโพธิพะย้า (พระชนะโพธิ์) 	แจะพะย้า (วัดพญาไก่อ) 	โล้กะมานาเซ
คะแนน	3.03	3.27	3.51
ทางใต้	ซามะเตะ จี๋หยั่ว หมู่บ้านป๋อนางสยาม 	อ่องญะนี (วัดชนะศึก) 	อะยู้ปะเย้าพะย้า(วัดบ้ำหาย)
คะแนน	1.88	2.11	2.15

	เจดีย์เมายิด 	วังเกียวิ 	พระเชียนมูที
คะแนน	2.87	2.08	2.99
	แหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว
ทางใต้	เลี้ยวต่อมู่พะย้า (พระนอน) 		
คะแนน	2.08		

แผนภูมิที่ 4.2 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเมือง ทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

	ศักยภาพ	สถานที่ปัจจุบัน
เมืองโบราณ ตาการา 	คะแนน 2.39 ระยะเวลา 120 นาที ระยะทาง 26 กม.	ตาการายู่ทางตอนเหนือของเมืองทวาย สภาพเส้นทางพื้นถนนเป็นดินลูกรังอัดบด การเดินทางลำบาก ฝุ่นเยอะ เครื่องหมายบอกเส้นทางไม่ค่อยมีหรือมีน้อย ไม่มีป้ายบอกตำแหน่งสถานที่ มีการรวบรวมของสมัยโบราณไว้เพื่อเปิดเป็นพิพิธภัณฑ์ ขึ้นส่วนของเจดีย์ในประวัติศาสตร์ขาดหายไปบ้างเพราะไม่มีการดูแลที่ดี มีต้นไม้ต้นหญ้าขึ้นปกคลุมฐานเจดีย์เก่า สภาพพื้นที่กระจายไม่มีการแบ่งสัดส่วนที่ชัดเจน ไม่ค่อยมีมีคฤเทศก์ท้องถิ่นคอยให้คำแนะนำ ชุมชนโดยรอบไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว
เชียมุตติ 	คะแนน 2.99 ระยะเวลา 30 นาที ระยะทาง 14 กม.	วัดเชียมุตติอยู่ไปทางใต้ของเมืองทวาย ตรงข้ามกับวัดมีร้านค้าขายข้าว ขายผลไม้ และคนแถวนั้นพอฟังภาษาไทยออกและพูดได้นิดหน่อย สภาพเส้นทางพื้นถนนเป็นหลุม ดินลูกรังอัดบด ฝุ่นเยอะ เครื่องหมายและป้ายบอกทางไม่ชัดเจน บางจุดตรงทางแยกก็ไม่ได้ติดป้ายบอกทาง ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงทำให้ไม่สะดวกในการติดต่อสื่อสาร การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวมีน้อย ไม่มีมีคฤเทศก์มาคอยให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยว

	ศักยภาพ	สถานที่ปัจจุบัน
อะยู๊ปะเย้าพะย้า(วัดบ้าหาย) 	คะแนน 2.15 ระยะเวลา 30 นาที ระยะทาง 18 กม.	วัดบ้าหายอยู่ไปทางใต้ของเมืองทวาย สภาพเส้นทางพื้นถนนเป็นหลุม ดินลูกรัง อัดบด ฝุ่นเยอะ เครื่องหมายและป้ายบอกทางไม่ชัดเจน บางจุดตรงทางแยกก็ไม่ได้ติดป้ายบอกทาง ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงทำให้ไม่สะดวกในการติดต่อสื่อสาร การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวมีน้อย ไม่มีมีคฤศณ์มากคอยให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยว
เจดีย์เมายิด 	คะแนน 2.87 ระยะเวลา 140 นาที ระยะทาง 114 กม.	เมายิดอยู่ไปทางใต้ของทวาย ซึ่งอยู่ติดทะเลจึงมีวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม แต่ทะเลไม่สามารถลงไปเล่นน้ำได้เพราะมีความลึก การเดินทางไปเมายิดยากลำบาก พื้นผิวการจราจรไม่ราบรื่น พื้นถนนเป็นดินลูกรังอัดบด ไม่ค่อยมีป้ายบอกเส้นทาง เส้นทางการเดินทางเข้าออกมีน้อย สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ไม่ค่อยมี การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวมีน้อย
บ้านบ่อนางสยาม (ขามาเตะ จีหยั่ว) 	คะแนน 1.88 ระยะเวลา 100 นาที ระยะทาง 21 กม.	บ้านบ่อนางสยามอยู่ไปทางใต้ของเมืองทวาย การเดินทางพื้นถนนเป็นดินลูกรังอัดบด ผิดถนนขรุขระ เป็นหลุม การเดินทางยากลำบาก ฝุ่นเยอะ ไม่มีป้ายบอกเส้นทาง เส้นทางการเดินทางเข้าออกมีน้อย ไม่มีบริการสุขา ไม่มีห้องพัก และร้านอาหารที่สะอาด ไม่มีการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว สภาพพื้นที่ขาดการดูแลรักษาเป็นอย่างมาก ไม่มีจุดหรือป้ายบอกสถานที่อย่างชัดเจน ต้นไม้ต้นหญ้าขึ้นปกคลุม ปล่อยให้พื้นที่รกร้าง ไม่มีระบบการทำลายขยะที่ดี ไม่มีการแสดงรายละเอียดทางประวัติศาสตร์ ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของสถานที่ที่มีน้อยขาดผู้รู้ ไม่ได้มีการบันทึกส่งต่อแบบรุ่นสู่รุ่น

	ศักยภาพ	สถานที่ปัจจุบัน
อ่องยะณี(วัดชนะศึก) 	คะแนน 2.11 ระยะเวลา 20 นาที ระยะทาง 12 กม.	อ่องยะณีอยู่ไปทางใต้ของทวาย คนแถว นั้นไม่ค่อยให้ความสำคัญกับอ่องยะณีมาก นัก เส้นทางเดินทางต้องขึ้นเขา รถขึ้น ได้ แต่ทางถนนเป็นดินลูกรัง ไค้งเยอะ ทาง ไม่ค่อยสะดวก เครื่องหมายบอกเส้นทาง น้อยมาก สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่มีน้อย ระบบความปลอดภัยก็น้อย รอบๆบริเวณ ตัวสถานที่ไม่ค่อยมีแสงไฟฟ้า ระบบ น้ำประปาที่ก็ไม่ค่อยมี บริการห้องสุขาไม่ เพียงพอ ไม่มีระบบการจัดเก็บขยะมูลฝอย ที่ดี ชุมชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการ
อัมโพธิพะย้า (พระชนะโพธิ) 	คะแนน 2.11 ระยะเวลา ระยะทาง 12 กม.	วัดพระยืนอยู่ในตัวเมืองทวาย จึงมีผู้คน อยู่แถวนั้นไปกราบไหว้ในทุกเย็น สภาพ เส้นทางพื้นถนนเป็นหลุม ดินลูกรังอัดบด ฝุ่นเยอะ เครื่องหมายและป้ายบอกทางไม่ ชัดเจน บางจุดตรงทางแยกก็ไม่ได้ติดป้าย บอกทาง ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ จึงทำให้ไม่สะดวกในการติดต่อสื่อสาร การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวมีน้อยและ เป็นสถานที่ที่ไม่ค่อยเด่นชัดสักเท่าไร
ชุตองปี 	คะแนน 2.51 ระยะเวลา 190 นาที ระยะทาง 107 กม.	มีร้านขายอาหาร ร้านขายของฝากอยู่ในบริเวณ วัด ตกเย็นจะมีผู้คนขึ้นไปไหว้พระอย่างคึกคักแต่ คนที่ขึ้นไปไหว้พระส่วนใหญ่จะเป็นคนแถวนั้น เพราะวัดอยู่ไกลจากตัวเมืองมาก และต้องใช้ ระยะเวลาในการเดินทาง การเดินทางรถยนต์ สามารถขึ้นไปจนถึงหน้าวัดได้ แต่ทางจะชันและ เป็นดินภูเขา ซึ่งมีการขายทางให้เดินทาง สะดวก ขึ้นไปบนยอดเขาหรือตัวเจดีย์ บนนั้นจะ มีสัญญาณโทรศัพท์ซึ่งจะมาจากแถวๆปัลลิก

	ศักยภาพ	สถานที่ปัจจุบัน
แจพะยะ (วัดพญาไก่อ) 	คะแนน 3.27 ระยะเวลา 20 นาที ระยะทาง 3.8 กม.	วัดพญาไก่อเป็นวัดที่อยู่ในตัวเมืองจึงไม่มีปัญหาเรื่องอาหาร ที่วัดเป็นวัดเงียบๆ ตกเย็นจะมีผู้คนชาวทวายมาราบไหว้ สภาพเส้นทางพื้นถนนเป็นหลุม ดินลูกรังอัดบดฝุ่นเยอะ เครื่องหมายและป้ายบอกทางไม่ชัดเจน บางจุดตรงทางแยกก็ไม่ได้ติดป้ายบอกทาง ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงทำให้ไม่สะดวกในการติดต่อสื่อสาร การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวมีน้อย ไม่มีมัคคุเทศก์มาคอยให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยว
วังเกียวิ 	คะแนน 2.08 ระยะเวลา 120 นาที ระยะทาง 81 กม.	วังเกียวิ อยู่ไปทางใต้ของเมืองทวาย สภาพเส้นทางพื้นถนนเป็นหลุม ดินลูกรังอัดบดและยังต้องเดินขึ้นไปบน วังเกียวิ เพราะรถไม่สามารถขึ้นไปได้ มีฝุ่นเยอะ เครื่องหมายและป้ายบอกทางไม่ชัดเจน บางจุดตรงทางแยกก็ไม่ได้ติดป้ายบอกทาง ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงทำให้ไม่สะดวกในการติดต่อสื่อสาร การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวมีน้อยมากเพราะเพิ่งจะค้นพบ วังเกียวิ การจัดการขณะนั้นไม่ดี เพราะมีคนขึ้นไปกราบไหว้แล้วก็เอาขยะเช่น กล่องข้าว ขวดน้ำขึ้นไปทิ้งด้านบน

จากการที่ผู้วิจัยสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม 4 จังหวัด ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแบ่งสถานที่ท่องเที่ยวดังนี้

1. แบ่งตามยุคสมัย
 - 1.1 หลักฐานสมัยก่อนประวัติศาสตร์
 - 1.2 หลักฐานสมัยประวัติศาสตร์
2. แบ่งตามลักษณะหรือวิธีการบันทึก
 - 2.1 หลักฐานประเภทลายลักษณ์อักษร
 - 2.2 หลักฐานไม่เป็นลายลักษณ์อักษร
3. แบ่งตามลำดับความสำคัญ
 - 3.1 หลักฐานขั้นต้นหรือหลักฐานปฐมภูมิ
 - 3.2 หลักฐานชั้นรองหรือหลักฐานทุติยภูมิ

จากเกณฑ์ข้างต้นได้แบ่งยุคสมัยในการทำเส้นทางท่องเที่ยวออกเป็น 3 สมัย ได้แก่ สมัยอาณาจักรทวารวดี สมัยอยุธยาตอนต้น และสมัยอยุธยา จากที่สังเคราะห์ออกมานั้นได้กระจายแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม 4 จังหวัดได้ดังภาพที่ 4.48 โดยนำแผนที่ของทั้ง 4 จังหวัด นำมากำหนดสถานที่ที่มีการแบ่งยุคสมัยอธิบายได้ดังภาพที่ 4.48 หน้า 105

นำแหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมทั้งหมดของ 4 จังหวัดมาศึกษา รายละเอียด ความเป็นมาและความเกี่ยวข้องกันที่มีความสัมพันธ์ตามยุคตามสมัยที่กำหนดไว้สัมพันธ์กับการแบ่งยุคสมัยเพื่อทำการสำรวจและประเมินศักยภาพ ตามกลุ่มที่แบ่งสามารถอธิบายได้ตามแผนภูมิที่ 4.3 หน้า 80 – 81 และแผนภูมิที่ 4.4 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม หน้า 82- 84 ได้ดังนี้

4.4 สรุปผลการประเมินผลศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ประเทศไทย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาศักยภาพแหล่งโบราณสถานโดยคณะผู้วิจัย 8 คนเลือกแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม ภาคตะวันตก 4 จังหวัด ก็รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 104 ชุดรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง และการสังเกตแหล่งท่องเที่ยวที่นำเสนอข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน พงตึก แห่งที่ 1 จังหวัดกาญจนบุรี
2. ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน สระโกสินารายณ์ จังหวัดราชบุรี
3. ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน พระราชสนามจันทร์จังหวัดนครปฐม
4. ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหารจังหวัดนครปฐม
5. ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน วัดทุ่งพระเมรุจังหวัดนครปฐม
6. ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหารจังหวัดนครปฐม
7. ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน วัดม่วงและพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านวัดม่วงจังหวัดราชบุรี
8. ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์จังหวัดกาญจนบุรี
9. ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน เมืองคูบัว
10. ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ช่องเขาชาติจังหวัดกาญจนบุรี
11. ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชจังหวัดกาญจนบุรี
12. ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน วัดป่าเลไลยก์วรวิหารจังหวัดสุพรรณบุรี
13. ศักยภาพแหล่งโบราณสถานวัดพระศรีมหาธาตุจังหวัดสุพรรณบุรี

ค่าเฉลี่ยจากมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แปลความหมายดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายความว่า แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายความว่า แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายความว่า แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายความว่า แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายความว่า แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพในระดับน้อยที่สุด

รายละเอียดคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งแสดงตามตารางที่ 4.22 ถึงตารางที่ 4.34(ภาคผนวก ง หน้า 169 ถึง หน้า 194)

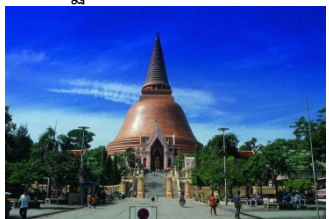
แผนภูมิที่ 4.3สรุปผลการประเมินค่าเฉลี่ยศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ประเทศไทย

ยุค	ค่าเฉลี่ยศักยภาพแหล่งโบราณสถาน			
	กาญจนบุรี	ราชบุรี	นครปฐม	สุพรรณบุรี
1.ยุคมอญ		 วัดม่วงและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านม่วง		
		3.78		
2.ยุคทวารวดี	 โบราณสถานพงตึกแห่งที่1	 สระโกสินารายณ์	 พระราชสนามจันทร์	 วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร
	3.16	3.49	4.47	4.61
	 อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์		 วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร	 วัดพระศรีมหาธาตุ
	4.59		4.35	4.32
			 โบราณสถานวัดทุ่งพระเมรุ	
			2.81	
			 วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร	
			3.48	

ยุค	ค่าเฉลี่ยศักยภาพแหล่งโบราณสถาน			
	กาญจนบุรี	ราชบุรี	นครปฐม	สุพรรณบุรี
3.ยุคพระนเรศวร	 พระบรมราชานุ สาวรีย์สมเด็จพระ นเรศวรมหาราช			
	4.37			
	 พิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติ ช่องเขา ขาด			
	4.38			

แผนภูมิที่ 4.4 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม ภาคตะวันตก

แหล่งท่องเที่ยว	ศักยภาพของแหล่ง	สถานภาพปัจจุบัน
วัดม่วงและพิพิธภัณฑสถานบ้านวัดม่วงจังหวัดราชบุรี 	คะแนนค่าเฉลี่ย = 3.78 ระยะทางวัดม่วง – สวนผึ้ง = 82.40 กม. เวลา 120 นาที (2 ชั่วโมง)	สภาพแวดล้อมดี มีผู้ให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว <u>ข้อเสีย</u> 1. ไม่มีกิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว 2. มีวัดชนอน หนึ่งใหญ่ อยู่บนเส้นทางเดียวกัน
โบราณสถานพงตึก แห่งที่ 1 จังหวัดกาญจนบุรี 	คะแนนค่าเฉลี่ย = 3.16 ระยะทางอ.เมือง – พงตึก = 54.90 กม. เวลา 70 นาที (1 ชั่วโมง 10 นาที)	สภาพแวดล้อมดูแลโดยชาวบ้าน สุขา สิ่งอำนวยความสะดวก ขาดการบำรุงรักษา เหลือซากโบราณสถานให้เห็น มีป้ายบอกข้อมูลสั้น ๆ <u>ข้อเสีย</u> สะดวกการเดินทางแต่ไม่มีจุดเน้น
อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ 	คะแนนค่าเฉลี่ย = 4.59 ระยะทาง อ.เมือง-ปราสาท 60.40 กม. เวลา 30 นาที (30 นาที)	สภาพแวดล้อมดี สมบูรณ์ มีชุมชนโดยรอบไม่ปนกับโบราณสถาน มีลูกค้านำตลอด แหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ พัฒนาต่อไปได้อีก
สระโกสินารายณ์ 	คะแนนค่าเฉลี่ย = 3.49 ระยะทางอ.เมือง-สระโกสิ=65.0 กม. เวลา 80 นาที (1 ชั่วโมง 20 นาที)	สภาพแวดล้อมทำได้สวยงาม การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง อยู่ใกล้โรงงาน เข้าไปลึก ลูกค้านักท่องเที่ยวเป็นคนในท้องถิ่น ไม่มีคนนอก ทำให้พัฒนาและรู้จักต้องใช้เวลานานมาก

แหล่งท่องเที่ยว	ศักยภาพของแหล่ง	สถานภาพปัจจุบัน
พระราชสนามจันทร์ 	คะแนนค่าเฉลี่ย = 4.47 ระยะทางอ.เมือง-นครปฐม = 92.40 กม. เวลา 140 นาที (2 ชั่วโมง 20 นาที)	สภาพแวดล้อมดี สมบูรณ์ มีชุมชนโดยรอบไม่ปนกับดูแลโดยหน่วยงานราชการ มีลูกค้าชาวต่างประเทศมาเยี่ยมชม และมีคนไทยในประเทศมาเยี่ยมชม มีนักศึกษาในกลุ่มใหญ่
วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร 	คะแนนค่าเฉลี่ย = 4.35 ระยะทางอ.เมือง-นครปฐม = 98.0 กม. ระยะเวลา 150 นาที (2 ชั่วโมง 30 นาที)	สภาพแวดล้อมดี สมบูรณ์ มีชุมชนโดยรอบไม่ปนกับดูแลโดยคณะกรรมการวัด มีลูกค้าชาวต่างประเทศมาเยี่ยมชม และมีคนไทยในประเทศมาเยี่ยมชม
โบราณสถานวัดทุ่งพระเมรุ 	คะแนนค่าเฉลี่ย = 2.81 ระยะทาง อ.เมือง – โบราณ = 100. กม. ระยะเวลา 160 นาที (2 ชั่วโมง 40 นาที)	สภาพแวดล้อมถูกชุมชนรุกราน การดูแลรักษาไม่ดีพอ ไม่น่าสนใจแทบไม่มีให้เห็นว่าเป็นโบราณสถาน
วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร 	คะแนนค่าเฉลี่ย = 3.48 ระยะทางอ.เมือง – พระประโทน = 105 กม. ระยะเวลา 165 นาที (2 ชั่วโมง 45 นาที)	สภาพแวดล้อมดี การดูแลเอาใจใส่ไม่ทั่วถึง มีพระดูแลไม่ทั่วถึง แต่สถานที่กว้างใหญ่ จุดกลับรถ หรือเข้าชมกลับรถลำบาก เป็นเส้นทางกลับส่วนใหญ่ไม่แวะ ถ้าไม่มีงานประจำปี หรืองานสำคัญของวัด
วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร 	คะแนนค่าเฉลี่ย = 4.32 ระยะทางอ.เมือง – วัดป่าเลไลยก์ = 120 กม. ระยะเวลา 180 นาที (3 ชั่วโมง 0 นาที)	สภาพแวดล้อมดี สมบูรณ์ มีชุมชนโดยรอบไม่ปนกับดูแลโดยคณะกรรมการวัด มีลูกค้าชาวต่างประเทศมาเยี่ยมชม และมีคนไทยในประเทศมาเยี่ยมชม

แหล่งท่องเที่ยว	ศักยภาพของแหล่ง	สถานภาพปัจจุบัน
วัดพระศรีมหาธาตุ 	คะแนนค่าเฉลี่ย = 4.37 ระยะทางอ.เมือง – วัดพระศรี = 130 กม ระยะเวลา 190 นาที (3 ชั่วโมง 10 นาที)	สภาพแวดล้อมดี สมบูรณ์ มีชุมชนโดยรอบไม่ปนกับดูแลโดยคณะกรรมการวัด มีลูกค้าชาวในประเทศมาเยี่ยมชม และมีคนต่างถิ่นมาเยี่ยมชมปานกลาง
พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช 	คะแนนค่าเฉลี่ย = 4.37 ระยะทางอ.เมือง –อนุสาวรีย์ = 61.9 กม.	สภาพแวดล้อมดี สมบูรณ์ มีชุมชนโดยรอบไม่ปนกับดูแลโดยคณะกรรมการชุมชน อบต. นักท่องเที่ยวเป็นคนต่างถิ่นมีน้อยไม่มาด
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ช่องเขาขาด 	คะแนนค่าเฉลี่ย = 4.38 ระยะทางอ.เมือง –เขาขาด = 81.50 กม.	สภาพแวดล้อมดี สมบูรณ์ มีชุมชนโดยรอบไม่ปนกับดูแลโดยหน่วยงานราชการ มีลูกค้าชาวในประเทศมาเยี่ยมชม และมีคนต่างถิ่นมาเยี่ยมชมปานกลาง

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

ทวายมีความเป็นมาอันยาวนานครั้งพุทธกาล 2,600 ปี มีร่องรอยการเสด็จมาของพระพุทธเจ้าในบริเวณนี้ จากการค้นคว้าหาเอกสารมีสนับสนุนโบราณสถาน จากจารึก ข้อความที่กล่าวถึงภูมิหลังของสถานที่ที่มีความเป็นมา ทวายมีความน่าสนใจอยู่ไม่น้อย สามารถเชื่อมโยงได้หลายยุคสมัย ตั้งแต่สมัยทวาราวดี จนถึงรัตนโกสินทร์ หรือยุคอาณานิคม ทวายมีความเจริญในอดีตมีหลักฐานร่องรอยของเมืองโบราณที่สร้างขึ้นทับซ้อนกันอยู่ในบริเวณนี้ เมืองที่กล่าวได้ถึงการค้นพบสถาปัตยกรรมพระเจ้าอูทมพรในบริเวณ เมืองอมรวดี หรือเมืองสะเทิม ที่รู้จักกันต่ำลงมาจากเมืองอมรวดี มีการค้นพบร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยในการประสานความร่วมมือกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเป็นชาวใหญ่ในกลางปี 2556 เมืองที่จะกล่าวถึงและนำท่านสู่เมืองทาการะ ซึ่งอยู่ในจังหวัดทวาย เป็นที่กล่าวถึง ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในกลุ่มภาคตะวันตกของประเทศไทย กลุ่มโบราณสถานมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับทางศาสนา ความเจริญรุ่งเรืองเรื่องการค้า การติดต่อไปมาทำให้วัฒนธรรม อารยธรรมไหลไปมาในบริเวณนี้ ความเจริญร่วมยุคสมัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ ยุคทวาราวดีมีความเกี่ยวพันอย่างมากกับการนำศาสนาพุทธเข้ามาเผยแพร่ในบริเวณนี้ และการเดินทางเพื่อเผยแพร่ศาสนาผ่านมาทางเมืองโบราณคูบัว ในจังหวัดราชบุรี เมืองนี้เคยเป็นเมืองท่ามีความเจริญรุ่งเรืองในยุคทวาราวดี การรับอิทธิพลจากศิลปะช่างสมัยราชวงศ์คุปตะของประเทศอินเดีย เชื่อมต่อมายังโบราณสถานในประเทศไทย คือองค์พระปฐมเจดีย์ เป็นเจดีย์ที่สร้างครั้งสมณทูตของพระเจ้าอโศกมหาราชเดินทางเข้ามาเผยแพร่ศาสนาพุทธยังดินแดนที่เรียกว่า สุวรรณภูมิ พระปฐมเจดีย์เป็นเจดีย์ที่เก่าแก่ที่สุด เป็นพระมหาธาตุหลวงในยุคทวาราวดี ตามจารึกขอมที่เรียกว่า พระธมจังหวัดสุพรรณบุรีมีแหล่งโบราณที่เขาเทียมสวรรค์ เป็นสถานที่สร้างขึ้นพร้อมกับเขาพระ จัดอยู่ในยุคสมัยกรุงศรีอยุธยายุคต้น และยังถือเป็นวัดแห่งแรกของไทย ตามบันทึกโบราณคดีอินเดีย ระบุงการเดินทางไปศึกษาแก่นแท้พระพุทธศาสนา ของพระถังซำจั๋ง ได้เดินทางมาถึงแคว้นอุทรา เป็นสถานที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรม ด้านตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ ปุષปะศิริฆาราม ส่วนจังหวัดกาญจนบุรีก็มีชุมชนขนาดใหญ่สมัยทวาราวดี เป็นทางผ่านของเส้นทางคมนาคมในยุคนั้น การค้นพบตะเกียงโรมันสำริด ซึ่งเป็นเครื่องแสดงความสัมพันธ์ติดต่อค้าขายกับเมืองทวาราวดีในดินแดนสุวรรณภูมิ ตามชายฝั่ง

จากผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสมัยทวาราวดีในกลุ่ม 4 จังหวัดภาคตะวันตก คือ นครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และกาญจนบุรี ได้กำหนดเส้นทางจากผลการประเมินที่มีคะแนนมากดังนี้

เส้นทางที่ 1 เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ สุพรรณภูมิ – สูดองปี

เริ่มวัดสนามชัย (สุพรรณบุรี), วัดเขาดีสลัก (สุพรรณบุรี), วัดเจดีย์พระประโทน (นครปฐม), วัดป่าเลไลยก์ (สุพรรณบุรี), วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร (นครปฐม), เมืองโบราณคูบัว (ราชบุรี), อุทยานหินเขางู (ราชบุรี), อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ (กาญจนบุรี), โบราณสถานพงตึก แห่งที่ 1 (กาญจนบุรี), พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ทวาย), เขียมุตติ (ทวาย), เมืองโบราณตากارا (ทวาย), สูดองปี (ทวาย)

เส้นทางที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยวตามรอยพระพุทธเจ้าสุวรรณภูมิ – ตายะวัต

เริ่มวัดเขาทำเทียม (สุพรรณบุรี), วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม (สุพรรณบุรี), วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร (นครปฐม), วัดพระประโทนเจดีย์ (นครปฐม), วัดมหาธาตุวรวิหาร (ราชบุรี), วัดพระแท่นดงรัง (กาญจนบุรี), วัดแจพะโยม (ทวาย), พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ทวาย), พระเขียมุตติ (ทวาย), เวมิตะกาเตา (ทวาย), สูดองปี (ทวาย)

เส้นทางที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนไทยโบราณสมัยราชวงศ์พระเจ้าอลองพญา

เริ่มวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร (สุพรรณบุรี), พระราชวังสนามจันทร์ (นครปฐม), อุทยานหินเขางู (ราชบุรี), วัดมโนธรรมาราม (กาญจนบุรี), วัดป่าเลไลยก์ (กาญจนบุรี), พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ทวาย), อ่องยะณี (ทวาย), เขียมมะเตะยัวะ (ทวาย), เขียมุตติ (ทวาย)

เส้นทางที่ 4 เส้นทางเลือกตามความสนใจ

เริ่มวัดสนามชัย (สุพรรณบุรี), วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร (สุพรรณบุรี), พระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร (นครปฐม), พระประโทนเจดีย์ (นครปฐม), วัดมหาธาตุวรวิหาร (ราชบุรี), เมืองโบราณบ้านคูบัว (ราชบุรี), อุทยานประวัติศาสตร์ปราสาทเมืองสิงห์ (กาญจนบุรี), โบราณสถานพงตึกแห่งที่ 1 (กาญจนบุรี), พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ทวาย), อ่องยะณี (ทวาย), เขียมมะเตะยัวะ (ทวาย), เขียมุตติ (ทวาย)

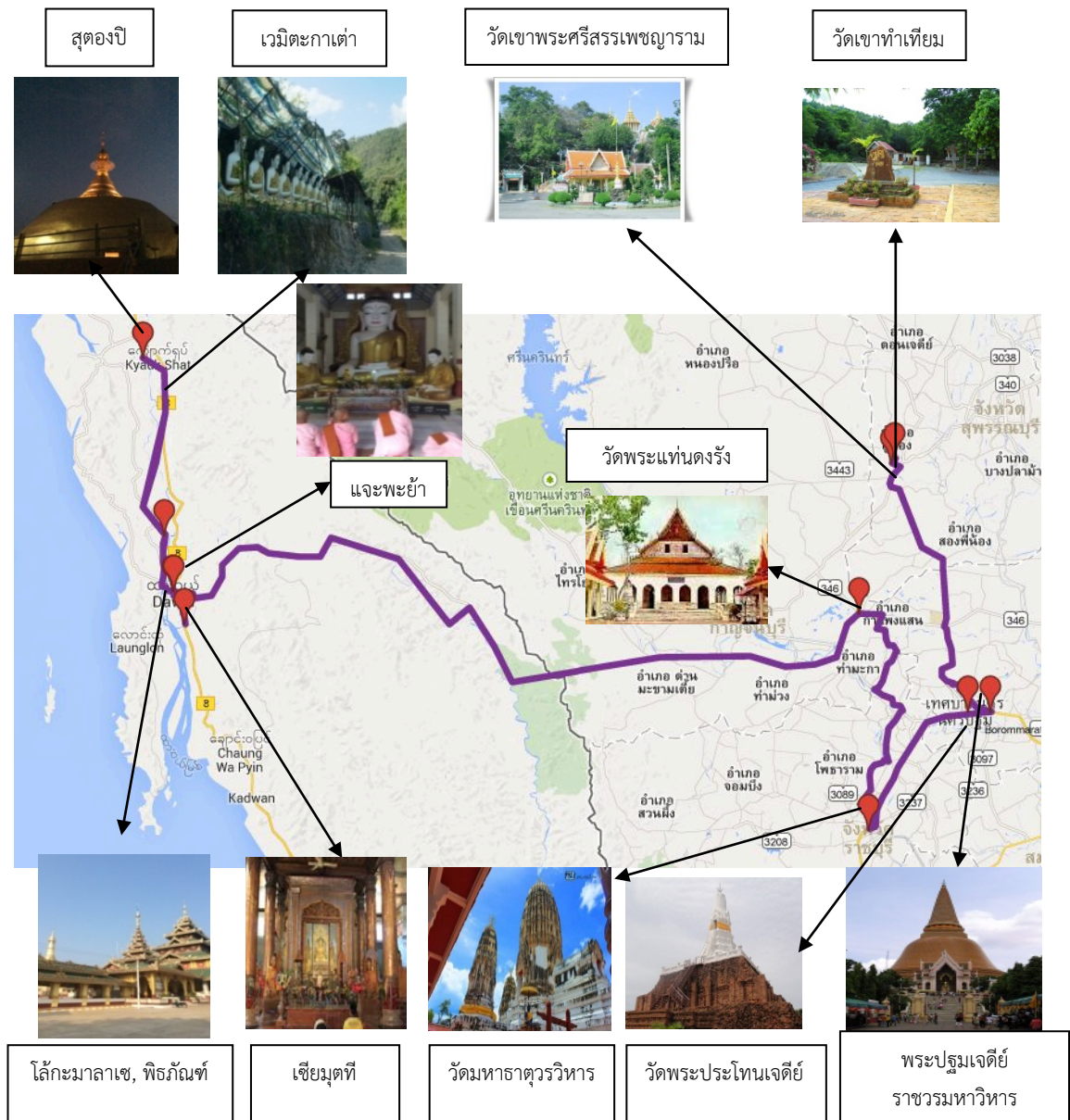

ภาพที่ 4.49 เส้นทางที่ 1 เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ สุพรรณภูมิ -สุดองปี

แผนภูมิที่ 4.5 เส้นทางที่ 1 เส้นทางท่องเที่ยวตามรอยพระพุทธเจ้าสุวรรณภูมิ – ตาการา

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	สถานที่	เวลา-ระยะทาง
	สุพรรณบุรี	วัดสนามไชย	ระยะทางจากเมือง-วัด สนามไชย 6.60 กม. ระยะเวลา 20 นาที
	สุพรรณบุรี	วัดเขาดิสลัก	ระยะเวลาจากวัดสนาม ไชย-วัดเขาดิสลัก 49.6 กม. ระยะเวลา 47 นาที
	นครปฐม	วัดพระประโทนเจดีย์	ระยะเวลาจากวัดเขาดิ สลัก-วัดพระประโทน 95 กม. ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 20 นาที
	นครปฐม	วัดพระปฐมเจดีย์ราช วรมหาวิหาร	-พระบรมสารีริกธาตุ ระยะทางจากวัด-วัดพระ ประโทนเจดีย์-พระปฐม เจดีย์ราชวรมหาวิหาร 7 กม. ระยะเวลา 15 นาที
	ราชบุรี	เมืองโบราณคูบัว	ระยะทางจากวัดพระปฐม เจดีย์-เมืองคูบัว 62 กม. เวลา 60 นาที
	ราชบุรี	อุทยานหินเขางู	-รอยพระพุทธบาท ระยะทางจากเมืองคูบัว -อุทยานหินเขางู 20 กม. ระยะเวลา 25 นาที

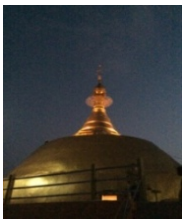
แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	สถานที่	เวลา-ระยะทาง
	กาญจนบุรี	พงตึก	ระยะทางอุทยานหินเขางู – พงตึก = 62กม. เวลา 60 นาที
	กาญจนบุรี	อุทยานประวัติศาสตร์ เมืองสิงห์	-ระยะทาง พงตึก – ปราสาท เมืองสิงห์ 80กม. เวลา 60 นาที
	ทวาย	พระเชีวมุตที	ระยะทางจาก อุทยาน ประวัติศาสตร์ เมืองสิงห์- พระเชีวมุต ตี 160กม. ระยะเวลา 4 ชั่วโมง
	ทวาย	พิพิธภัณฑ์ไถ่กะ มาลาเซ	- พิพิธภัณฑ์ ระยะทางจาก เชีวมุตตี- ไถ่กะมาลาเซ 28 กม. ระยะเวลา 50 นาที
	ทวาย	ตาการา	- ระยะทางจากไถ่กะมาลา เซ-ตาการา 60 กม. ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 30น.
	ทวาย	สุตองปี	เจดีย์พระเจ้าทันใจ เกศา พระพุทเจ้า จากตาการา-สุตองปี ระยะทาง 100 กิโลเมตร เวลา 2 ชั่วโมง 30 นาที.

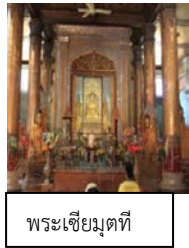

ภาพที่ 4.50 เส้นทางที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยวตามรอยพระพุทธเจ้า สุวรรณภูมิ – ตายะวัต

แผนภูมิที่ 4.6 เส้นทางที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยวตามรอยพระพุทธเจ้าสุวรรณภูมิ – ตายะวัตี

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	สถานที่	เวลา-ระยะทาง
	สุพรรณบุรี	วัดเขาทำเทียม	- พระเจ้าอโศกมหาราช ระยะทางจากเมือง-วัดเขาทำเทียม 35.7 กม. ระยะเวลา 34 นาที
	สุพรรณบุรี	วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม	- รอยพระพุทธบาท ระยะทางจากวัดเขาทำเทียม-วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม 2.7 กม. ระยะเวลา 7 นาที
	นครปฐม	วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร	- พระเจ้าอโศก ระยะทางจากวัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม-วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร 80.4 กม. ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 11 นาที
	นครปฐม	วัดพระประโทนเจดีย์	- พระบรมสารีริกธาตุ ระยะทางจากวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร-วัดพระประโทนเจดีย์ 4.3 กม. ระยะเวลา 6 นาที
	ราชบุรี	วัดมหาธาตุวรวิหาร	ระยะทางจากวัดพระประโทนเจดีย์-วัดมหาธาตุวรวิหาร 50.9 กม. เวลา 44 นาที
	กาญจนบุรี	วัดพระแท่นดงรัง	- รอยพระพุทธบาท ระยะทางจากวัดมหาธาตุ-วัดพระแท่นดงรัง 70.9 กม. ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 1 นาที

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	สถานที่	เวลา-ระยะทาง
	ทวาย	แจะพะย้า	-พระ 6 นิ้ว พระอโศก มหาราช โบสถ์พระอรหัน ระยะทางจากวัดพระแท่น ดงรัง-แจะพะย้ามหาราช 617.5 กม. ระยะเวลา 8 ชั่วโมง 20 นาที
	ทวาย	โล้กะมาลาเซ	-พระชนะมาร,พิพิธภัณฑ ระยะทางจากแจะพะย้า- โล้กะมาลาเซ 500 ม. ระยะเวลา 3 นาที
	ทวาย	เซียมุตที	ระยะทางจากโล้กะมาลา เซ-เซียมุตที 13 กม. ระยะเวลา 25 นาที
	ทวาย	เวมิตะกาเต่า	- พระเรียง ระยะทางจากเซียมุตที- เวมิตะกาเต่า 28 กม. ระยะเวลา 50 นาที
	ทวาย	สุตองปี	-เจดีย์พระเจ้าทันใจ เกศภาพพุทธเจ้า ระยะทางจาก เขาเวมิตะ กาเต่า - สุตองปี 60 กม. ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 30น.

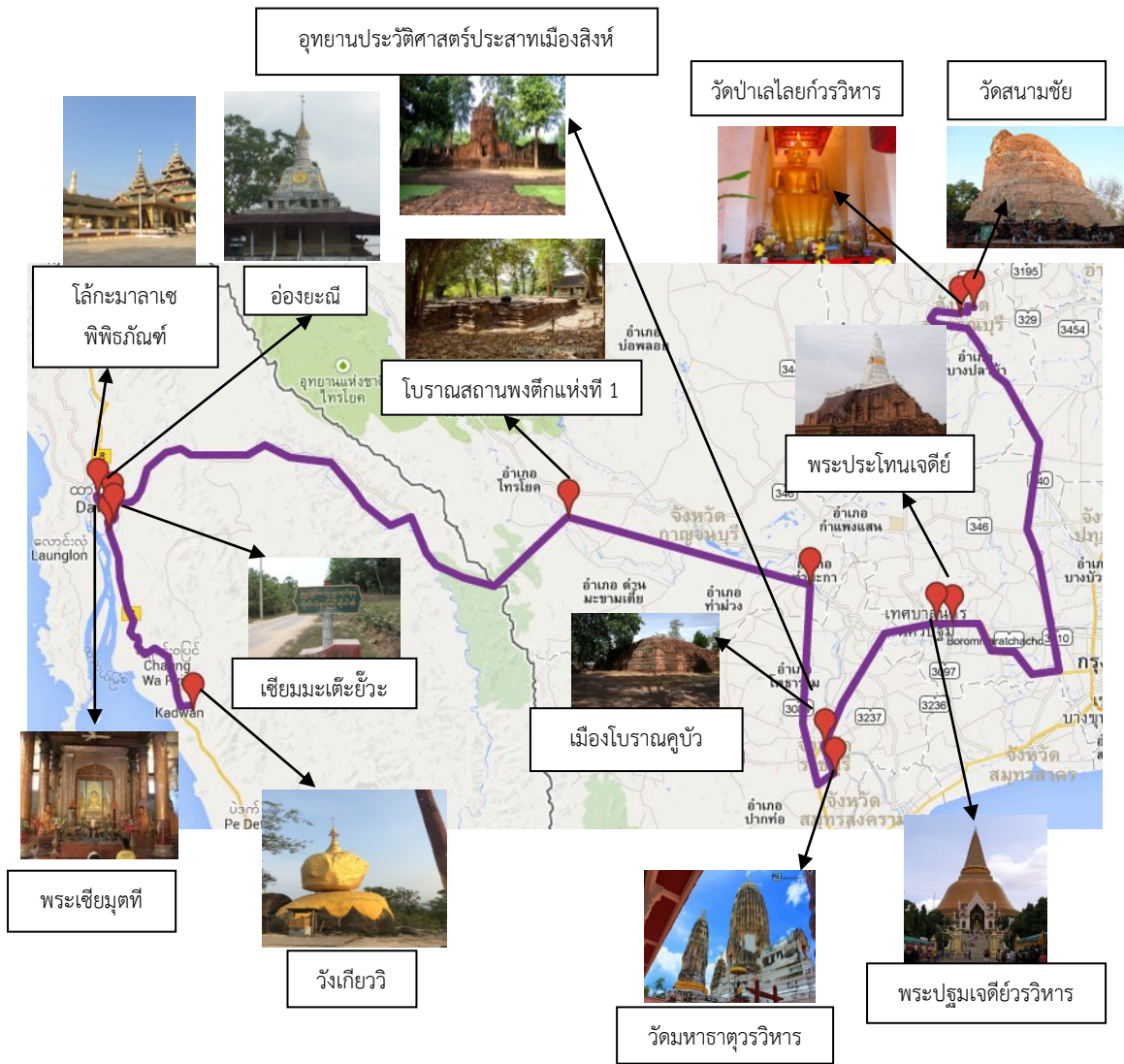

ภาพที่ 4.51 เส้นทางที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนไทยโบราณสมัยราชวงศ์พระเจ้าอลองพญา

แผนภูมิที่ 4.7 เส้นทางที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนไทยโบราณสมัยราชวงศ์ อลองพญา

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	สถานที่	เวลา-ระยะทาง
	สุพรรณบุรี	วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร	ระยะทางจากอ.เมือง-วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร 4.3 ก.ม. ระยะเวลา 6 นาที
	นครปฐม	พระราชวังสนามจันทร์	-เนินประสาธ ระยะทางจากวัดป่าเลไลยก์พระราชวังสนามจันทร์ 104 ก.ม. ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 22 นาที
	ราชบุรี	อุทยานหินเขางู	-สงคราม 9 ท้า ระยะทางจากพระราชวังสนามจันทร์-อุทยานหินเขางู 51 ก.ม. ระยะเวลา 46 นาที
	กาญจนบุรี	วัดมโนธรรมาราม	ระยะทางจากอุทยานหินเขางู-วัดมโนธรรมาราม 87.1 ก.ม. ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 22 นาที
	กาญจนบุรี	วัดป่าเลไลยก์	ระยะทางจากวัดมโนธรรมาราม-วัดป่าเลไลยก์ 33.1 ก.ม. ระยะเวลา 47 นาที
	ทวาย	โล้กะมาลาเซ, พิพิธภัณฑ	-พระชนะมาร ระยะทางจากวัดป่าเลไลยก์โล้กะมาลาเซ 567 ก.ม. ระยะเวลา 8 ชั่วโมง 21 นาที

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	สถานที่	เวลา-ระยะทาง
	ทวาย	อ่องยะณี	-วัดชนะศึก ระยะทางจากโล้งกะมาลาเซ- อ่องยะณี 10ก.ม. ระยะเวลา 20 นาที
	ทวาย	เซียมมะเต๊ะยั่วะ	-บ้านปอนางสยาม ระยะทางจากอ่องยาณี- เซียมมะเต๊ะยั่วะ =15 ก.ม. ระยะเวลา 30นาที
	ทวาย	เซียมมุตที	ระยะทางจากซามะเตะ จื๋ยว-เซียมมุตที = 5ก.ม. ระยะเวลา 10 นาที

ภาพที่ 4.52 เส้นทางที่ 4 เส้นทางเลือกตามความสนใจ

แผนภูมิที่ 4.8 เส้นทางที่ 4 เส้นทางเลือกตามความสนใจ

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	สถานที่	เวลา-ระยะทาง
	สุพรรณบุรี	วัดสนามชัย	-อัฐิทหารนิรนาม ระยะทางจากอ.เมือง-วัด สนามชัย 6.6 ก.ม. ระยะเวลา 14 นาที
	สุพรรณบุรี	วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร	ระยะทางจากวัดสนามชัย- วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร 9.6 ก.ม. ระยะเวลา 14 นาที
	นครปฐม	พระปฐมเจดีย์ราช วรมหาวิหาร	ระยะทางจากวัดป่าเล ไลยก์-วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร 105 ก.ม. ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 25 นาที
	นครปฐม	พระประโทนเจดีย์	ระยะทางจากวัดพระปฐม เจดีย์-วัดพระประ โทนเจดีย์ 4.3 ก.ม. ระยะเวลา 6 นาที
	ราชบุรี	วัดมหาธาตุวรวิหาร	ระยะทางจากวัดพระประ โทนเจดีย์-วัดมหาธาตุ วรวิหาร 50.9 ก.ม. ระยะเวลา 46 นาที
	ราชบุรี	เมืองโบราณคูบัว	ระยะทางจากวัดมหาธาตุ วรวิหาร-เมืองโบราณคูบัว 8.6 ก.ม. ระยะเวลา 15 นาที

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	สถานที่	เวลา-ระยะทาง
	กาญจนบุรี	อุทยานประวัติศาสตร์ ประสาธเมืองสิงห์	ระยะทางจากเมืองโบราณ คูบัว-อุทยาน ประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ 139 ก.ม. ระยะเวลา 2 ชั่วโมง 8 นาที
	กาญจนบุรี	โบราณสถานพดุงแห่ง ที่ 1	ระยะทางจากอุทยาน ประวัติศาสตร์เมืองสิงห์- โบราณสถานพดุงแห่งที่1 79.9 ก.ม. ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 24 นาที
	ทวาย	ไล้กะมาลาเซ, พิพิธภัณฑ	-พระชนะมาร ระยะทางจาก โบราณสถานพดุงแห่งที่1 -ไล้กะมาลาเซ 614 ก.ม. ระยะเวลา 8 ชั่วโมง 54 น.
	ทวาย	อ่องยะณี	-วัดชนะศึก ระยะทางจากไล้กะมาลา เซ-อ่องยะณี 10 ก.ม. ระยะเวลา 20 นาที
	ทวาย	เซียมมะเตะยัวะ	บ้านบ่อนางสยาม ระยะทางอ่องยะณี- เซียม มะเตะยัวะ 15ก..ม. ระยะเวลา 30 นาที
	ทวาย	เซียมุตที	วัดเซียมุตที ระยะทางจากวัดชนะศึก- เซียมุตที 5ก..ม. ระยะเวลา 10นาที

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านต่างๆที่สร้างผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ดังนี้

- 1) ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ
- 2) ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสังคม
- 3) ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อวัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์
- 4) ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม

1) ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ

1.1 รายได้ต่อภาครัฐกิจ/รัฐ(Government Receipt)

ด้านบวก

- การท่องเที่ยวจะทำให้ภาครัฐกิจและภาครัฐมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยภาครัฐกิจจะมีผู้มาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น ส่วนภาครัฐก็จะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจัดเก็บภาษีธุรกิจ และรายได้จากการต่อวีซ่าของนักท่องเที่ยว

ด้านลบ

- มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้สิ่งแวดล้อมบางพื้นที่เสื่อมโทรม
- ภาคการเกษตรลดลง เพราะหันไปทำธุรกิจการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

1.2 การจ้างงาน

ด้านบวก

- แหล่งท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจะทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เพื่อให้รองรับภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับท้องถิ่น

- ประชาชนมีโอกาสได้รับรายได้จากการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น

ด้านลบ

- เมื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอัตราค่าแรงงานขั้นต่ำและค่าครองชีพจะสูงขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการบางรายหันไปจ้างแรงงานต่างด้าวซึ่งถูกกฎหมายและผิดกฎหมายมากขึ้น ทำให้มีแรงงานต่างชาติเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

1.3 รายได้แก่ท้องถิ่นภายในประเทศ

ด้านบวก

- ท้องถิ่นจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่แวะพักระหว่างการเดินทาง ประทานอาหาร ซื้อของฝากหรือของที่ระลึกจึงทำให้ท้องถิ่นมีการกระจายรายได้มากขึ้น เม็ดเงินเข้าสู่ท้องถิ่น มีการใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้น

1.4 ช่วยให้เกิดอาชีพใหม่

ด้านบวก

- การท่องเที่ยวจะทำให้มีธุรกิจหรือสถานประกอบการเพิ่มขึ้น มีการแข่งขันและมีอาชีพใหม่ๆ เกิดขึ้น ทำให้เกิดอาชีพหลากหลายในชุมชน เกิดการกระจายตัวของรายได้ สินค้าในท้องถิ่นจึงมีราคาถูก อาชีพใหม่จะเป็นตัวเลือกให้กับคนที่ว่างงานหรืออยากจะทำอาชีพใหม่ๆ จึงทำให้คนตื่นตัวมากขึ้น

ด้านลบ

- แรงงานด้านภาคการเกษตรจะลดลง

1.5 ค่าครองชีพของคนในพื้นที่เพิ่มสูงขึ้น

ด้านลบ

- ค่าครองชีพในแหล่งหรือเส้นทางท่องเที่ยวอาจเพิ่มมากขึ้นแต่ไม่น่าจะเพิ่มขึ้นในทุกพื้นที่ และการที่ค่าครองชีพสูงขึ้นก็จะทำให้เกิดผลกระทบต่อรายได้ของประชาชน ต้องดิ้นรนมากขึ้น เพราะรายจ่ายเพิ่มขึ้นตามค่าครองชีพ

1.6 ราคาที่ดินแพงขึ้น

ด้านบวก

- นักท่องเที่ยวมาเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทำให้ต้องมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก สร้างที่พักในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เกิดการสรรหาที่ดินและ ทำเลเพื่อธุรกิจประกอบการ ส่งผลให้ที่ดินมีราคาแพง ส่วนนายทุนก็จะเข้าไปลงทุนในชนบททำให้มีการเก็งกำไรที่ดินมากขึ้น และทำให้เกิดความต้องการสูงขึ้นในด้านแหล่งผลิตอาหาร สถานประกอบการ อุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัย

ด้านลบ

- ประชาชนขายที่ดินของตนเอง แล้วไปบุกรุกที่ดินเขตป่าเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยแทน และหันไปทำอาชีพลูกจ้างมากกว่าการทำการเกษตรในพื้นที่ของตนเอง

2) ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสังคม

2.1 ช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในชาติต่างๆ

ด้านบวก

- ความสัมพันธ์ระหว่างคนในท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่เดินทางเข้ามาอยู่ในท้องถิ่น ทำให้เกิดการติดต่อสื่อสาร การพูดคุย การท่องเที่ยว มีการแลกเปลี่ยนเรื่องราว และการอยู่ร่วมกัน เป็นผลให้เกิดการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีเกิดการช่วยเหลือเกื้อหนุนธุรกิจที่เอื้ออำนวยต่อกัน

2.2 ช่วยให้ประชาชนได้เห็นถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น

ด้านบวก

- การแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมและประเพณี จะทำให้เกิดการเปรียบเทียบ เกิดความหวงแหน และเล็งเห็นความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นมีการตระหนักถึงประเพณีในถิ่นของตนมากขึ้นรู้ถึงความสำคัญของโบราณสถานและศิลปวัฒนธรรมในชุมชนจึงเกิดการฟื้นฟูและพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเอง

2.3 มาตรฐานการครองชีพดีขึ้น

ด้านบวก

- เกิดการพัฒนาศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวหลายๆด้าน มีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ประชาชนมีรายได้จากการค้าขายเพิ่มมากขึ้น มีความสะดวกสบายมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาสู่พื้นที่ในชนบท จึงทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น

ด้านลบ

- ค่าครองชีพอาจจะดีขึ้น แต่ราคาก็จะแพงขึ้นเช่นกัน ต้องระมัดระวังในการใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นด้วย

2.4 คนในท้องถิ่นได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น จากสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณใกล้เคียง

ด้านบวก

- ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับการบริการสาธารณูปโภคและอื่นๆดีขึ้น จากผลพลอยได้จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชาวบ้านในท้องถิ่นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมีความสะดวกสบายมากขึ้นจึงส่งผลให้ชุมชนมีความเจริญมากกว่าเดิม

ด้านลบ

- ชาวบ้านอาจจะรู้สึกรำคาญจากเสียงรถที่ขับเคลื่อนไปมาอยู่บนถนนตลอดทั้งวัน และต้องเจอกับฝุ่นควันมากมาย ซึ่งต่างจากเดิมที่เคยอยู่กันแบบสงบเงียบ

2.5 ช่วยเสริมอาชีพในท้องถิ่น การกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่น การจ้างงาน ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

ด้านบวก

- เกิดการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น ทำให้ประชาชนหันกลับมาทำงานในท้องถิ่นของตนเช่นเดิม คุณภาพชีวิตก็จะดีขึ้น มีการส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่นเกิดการกระจายรายได้

2.6 ความรู้สึกที่ไม่ดีต่อคนในท้องถิ่นจากนักท่องเที่ยว

ด้านบวก

- จัดสอบอบรมเกี่ยวกับภาษา เพื่อให้คนในพื้นที่มีความรู้และความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยว ซึ่งทุกชุมชนจะต้องจัดประชุมและมีการสอบภาษาเพื่อเป็นการพัฒนาคนในท้องถิ่นให้ดีขึ้นเพื่อรองรับกับนักท่องเที่ยว

ด้านลบ

- นักท่องเที่ยวบางรายอาจจะประหลาดใจในเรื่องของการแต่งกายหรือด้วยคำพูดที่ไม่เหมาะสมต่อสถานที่นั้นๆ หรือไม่เหมาะสมต่อวัฒนธรรมในพื้นที่ จึงเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อกัน
- ความรู้สึกที่ไม่ดีอาจจะมาจากภาษาถิ่น คำพูด น้ำเสียง เพราะนักท่องเที่ยวอาจจะไม่เข้าใจในการสื่อความหมาย

2.7 เกิดปัญหาอาชญากรรม

ด้านลบ

- ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด การชิงทรัพย์ที่เพิ่มขึ้น ประชาชนจะต้องมีการระมัดระวังตัวมากขึ้นเพราะไม่สามารถรู้ได้ว่าคนที่มาเที่ยวเป็นนักท่องเที่ยวจริงหรือไม่

2.8 อื่นๆ

ด้านลบ

- การท่องเที่ยวจะทำให้ทรัพยากรในท้องถิ่นลดน้อยลง มีนายทุนมากขึ้น เกิดการเอารัดเอาเปรียบกันมากขึ้น

3) ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อวัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์

3.1 ประวัติศาสตร์ ถูกรื้อฟื้นหรือไม่เลือนจางหายไป

ด้านบวก

- สภาพทางประวัติศาสตร์เดิมอาจเกิดการสูญเสีย ต้องมีการปรับปรุงให้สู่สภาพที่ดีดังเดิม แต่อาจจะไม่สมบูรณ์เหมือนเดิมร้อยเปอร์เซ็นต์และเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จะถูกรื้อฟื้นแน่นอน เพราะต้องมีการกล่าวประวัติดั้งเดิมความเป็นมาให้กับนักท่องเที่ยวได้รับรู้ ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นก็ได้ตระหนักถึงสิ่งที่มีอยู่ในพื้นที่ เห็นถึงความสำคัญของสิ่งที่มีอยู่ ทำให้เกิดการหวงแหนศิลปวัฒนธรรมให้สืบทอดต่อไปยังคนรุ่นหลังและเป็นการเผยแพร่ภาพลักษณ์ของประเทศอีกด้วย

ด้านลบ

- เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ควรนำมาเป็นบทเรียน อาจจะมีประชากรบางกลุ่มรับไม่ได้กับเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นมาในอดีต ซึ่งอาจทำให้เกิดความรุนแรงขึ้นได้

3.2 มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์มากขึ้น

ด้านบวก

- มีการค้นหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆเพิ่มมากขึ้น มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน โดยนำสิ่งที่ได้ออกมาเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยว

3.3 ช่วยเผยแพร่ภาพลักษณ์ของประเทศ

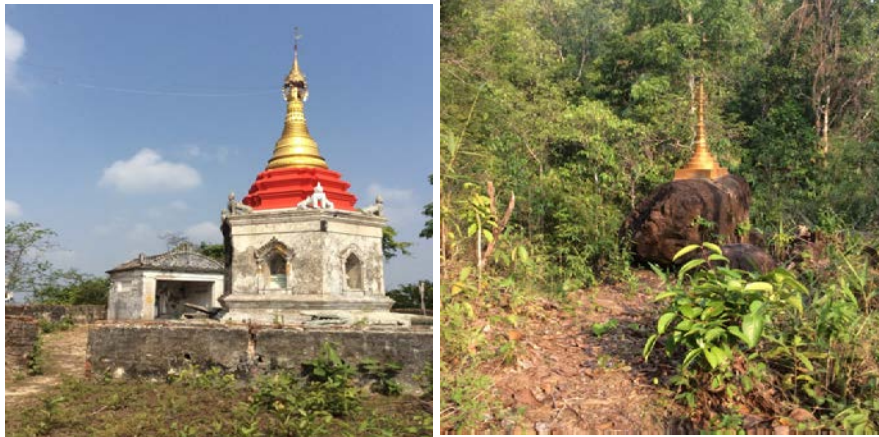
ด้านบวก

- การเผยแพร่ภาพลักษณ์ของประเทศ อาจจะจัดให้มีการเรียนรู้และถ่ายทอดเรื่องราวสู่เยาวชนรุ่นหลัง จัดให้มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและแหล่งความรู้ทางประวัติศาสตร์ รวมถึงการจัดอบรมสัมมนาผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้ามาดูแลอย่างเป็นระบบ

3.4 เกิดความอนุรักษ์ประวัติศาสตร์

ด้านบวก

- ประชาชนให้ความสนใจและมีการอนุรักษ์หลักฐานทางประวัติศาสตร์มากขึ้น มีการจัดการอนุรักษ์หลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้หลักฐานที่ค้นพบได้นำมาเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นได้อย่างยาวนานเกิดการซำรดและสูญเสียน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

ภาพที่ 4.53 ภาพโบราณสถานที่ถูกซ่อมแซมทับจากดั้งเดิม

3.5 ผลกระทบอื่นๆ

ด้านลบ

- ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมบางอย่างทำให้ความเข้าใจเปลี่ยนไปจากเดิม

3.6 คุณค่าของงานศิลปะลดลง

ด้านบวก

- ประชาชนยอมรับในตัวศิลปะ ประเพณีและวัฒนธรรม จึงมีการรวบรวมงานศิลปะทั้งเก่าและใหม่มาจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อเพิ่มจุดท่องเที่ยว

4) ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม

4.1 เกิดการปรับปรุงและพัฒนาสภาพภูมิทัศน์และกายภาพให้ดีขึ้น

ด้านบวก

- จากสภาพภูมิทัศน์เดิมที่ไม่ดี ไม่สวยงาม และไม่สะดวกในการเดินทาง ผู้ประกอบการควรมีการปรับปรุงและพัฒนาสภาพต่างๆเพื่อดึงดูดความสนใจให้มากขึ้น

ด้านลบ

- อาจทำให้โลกร้อนขึ้น ความเป็นธรรมชาติหายไป

4.2 มีการลงทุนจากภาครัฐในด้านสาธารณูปโภคเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวใหม่

ด้านบวก

- ปรับปรุงทางด้านสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของชุมชนให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้น และการคมนาคมจะต้องมีความสะดวกมากขึ้นด้วย ภาครัฐก็มีรายได้ที่ดีขึ้น มีการสนับสนุนส่งเสริม และปรับปรุงพื้นที่ให้รองรับกับการเจริญเติบโตของท้องถิ่น

ด้านลบ

- การลงทุนจะทำให้เกิดผลกระทบในเรื่องของความขัดแย้งอันเนื่องมาจากความคิดเห็นไม่ตรงกัน

- 4.3 เกิดการพัฒนาพื้นที่ธรรมชาติ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า

ด้านบวก

- เมื่อมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทุกคนก็จะตระหนักถึงคุณค่า และไม่เกิดการ

ทำลาย

ด้านลบ

- เมื่อเกิดการพัฒนาพื้นที่ทางธรรมชาติให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่บางส่วนก็อาจจะถูกทำลายไปบ้างเพื่อความสะดวกและสวยงาม จึงจัดว่าเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อนที่จะต้องให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด

4.4 เกิดมีการปรับปรุงแก้ไข มาตรการระเบียบตลอดจนกฎหมายต่างๆในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในระยะยาว

ด้านบวก

- ควรปรับปรุงแก้ไขมาตรการ ระเบียบ และกฎหมายต่างๆในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้รัดกุมมากยิ่งขึ้นเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้มียาวนานหรือถ้าหมดไปก็ต้องมีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของผู้ใช้ทรัพยากรอย่างเข้มงวดด้วย

4.5 การตื่นตัวจัดตั้งมูลนิธิพิทักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ด้านบวก

- ควรจัดตั้งองค์กรต่างๆ มูลนิธิพิทักษ์สิ่งแวดล้อม และให้สิทธิในลาโทอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกจิตสำนึกรักษากันเกิด โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งขึ้น ป้องกันการบุกรุกจับจองที่ดินในเขตหวงห้าม

4.6 พื้นที่แหล่งประวัติศาสตร์บางส่วนถูกทำลาย เพื่อการสร้างที่พักในแหล่งธรรมชาติ

ด้านบวก

- มีการแบ่งพื้นที่ จัดโซนพื้นที่การใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดการทำลายแหล่งประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และรุกรานพื้นที่ทำกิน ควรมีประกาศพื้นที่เขตหวงห้าม บังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและจัดการอย่างโดยเร็ว

ด้านลบ

- แหล่งธรรมชาติถูกทำลายเพื่อให้รองรับกับจำนวนนักท่องเที่ยว ใช้สร้างสิ่งอำนวยความสะดวก และการค้า

4.7 เกิดการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยว

ด้านบวก

- จัดอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสร้างจิตสำนึกให้กับผู้ประกอบการเพื่อไม่ให้เกิดความผิด และกำหนดบทลงโทษอย่างรุนแรง บังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด

ด้านลบ

- เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ทำให้เกิดการเอาเปรียบกับสภาพแวดล้อม ผู้ประกอบการไม่มีความรู้ ไม่ตระหนักถึงคุณค่าของธรรมชาติและวัฒนธรรม เพราะส่วนใหญ่จะถือเอาประโยชน์ส่วนตนมากกว่าการรู้เท่าไม่ถึงการณ์

4.8 ขยะมูลฝอยต่างๆที่เกิดจากการท่องเที่ยวและผู้ประกอบที่กำจัดไม่เหมาะสม ทำลายภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งกลิ่น และภาพ

ด้านบวก

- ควรบริหารจัดการขยะที่เป็นระบบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว แหล่งท่องเที่ยวต้องใช้วัสดุที่ย่อยได้ ส่วนที่ย่อยไม่ได้อาจจะห้ามนำเข้าเขตอุทยานและแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละชุมชนจะต้องมีการจัดการขยะอย่างวิธี ภาครัฐและภาคเอกชนรวมถึงคนในท้องถิ่น จะต้องช่วยกันดูแล และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมไปมากกว่าเดิม

ภาพที่ 4.54 ภาพขยะที่ทิ้งตามชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยว

4.9 อื่นๆ

ด้านบวก

- การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์มีผลกระทบทุกที่ทุกทาง เพราะฉะนั้นต้องหาผู้นำที่ดีมาช่วยเหลืออย่างจริงจัง และให้ทุกคนมีส่วนร่วม

ตารางที่ 4.2 บันทึกการแจ้ง 90 วัน - แจ้งที่พักอาศัยของ ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดกาญจนบุรี(สรุปแบบรายเดือน)

เดือน	แจ้ง 90 วัน	แจ้งที่พักอาศัย	ผลักดันบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย	passport				Temporary Border Pass				Border Pass			
				ไทย		ต่างชาติ		ไทย		ต่างชาติ		ไทย		ต่างชาติ	
				เข้า	ออก	เข้า	ออก	เข้า	ออก	เข้า	ออก	เข้า	ออก	เข้า	ออก
ก.ค.56	5,527	5,112	70	69	437	58	53	-	-	-	-	952	1,177	786	437
ส.ค.56	5,800	3,758	66	53	499	228	235	761	947	1,125	882	52	65	45	32
ก.ย.56	5,514	1,990	87	293	398	2,446	2,453	1,010	1,165	962	831	52	47	52	53
ต.ค.56	6,650	2,154	115	286	525	4,017	4,065	1,258	1,339	1,165	1,041	54	58	46	41
พ.ย.56	6,215	5,531	18	783	278	2,791	2,587	1,631	1,865	1,917	1,647	41	70	39	37
ธ.ค.56	5,625	4,113	15	431	242	6,478	6,344	1,586	1,720	3,225	2,465	60	68	55	59
รวมปี 56				1,915	2,379	16,018	15,737	6,246	7,036	8,394	6,866	1,211	1,485	1,023	659
ม.ค.57			116	204	257	8,408	8,350	1,442	1,760	2,180	2,280	85	103	46	49
ก.พ.57				266	328	8,971	8,951	1,362	1,573	1,134	1,190	79	103	24	31
มี.ค.57				370	444	12,019	11,937	1,688	1,881	3,381	2,082	91	97	37	42
เม.ย.57				242	286	10,264	10,117	1,694	1,958	5,392	3,753	90	102	29	33
พ.ค.57				378	309	14,914	14,754	1,411	1,658	5,174	2,460	69	76	41	42
1-5มิ.ย.57				33	52	2,113	2,114	248	313	602	317	13	10	4	5
รวมปี 57				1,493	1,676	56,689	55,223	7,845	9,143	17,863	12,082	427	491	181	202
	35,031	22,658	487	3,408	4,055	72,707	70,960	14,091	16,179	26,257	18,948	1,638	1,976	1,204	861

ที่มา : ตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดกาญจนบุรี, 2557

จากตารางที่ 4.2 จำนวนคนไทยที่เข้าโดยใช้ passport ในปี 2556 มีจำนวน 1,915 คน คิดเป็นร้อยละ 56.19 ในปี 2557 มีจำนวน 1,493 คน คิดเป็นร้อยละ 43.81 โดยปี 2557 การเข้าของคนไทยในปี 2557 ลดลงร้อยละ 12.38 จากตารางคนไทยที่ออกโดยใช้ passport ในปี 2556 มีจำนวน 2,379 คน คิดเป็นร้อยละ 58.67 ในปี 2557 มีจำนวน 1,676 คน คิดเป็นร้อยละ 41.33 โดยปี 2557 การเข้าและออกของคนไทยลดลงร้อยละ 17.34 ดังนั้นจากตารางจะพบว่าคนไทยมีการเข้าออกลดลง

จากตารางคนต่างชาติที่เข้าโดยใช้ passport ในปี 2556 มีจำนวน 16,018 คน คิดเป็นร้อยละ 22.03 ในปี 2557 มีจำนวน 56,689 คน คิดเป็นร้อยละ 77.97 โดยปี 2557 การเข้าของคนต่างชาติในปี 2557 เพิ่มขึ้นร้อยละ 55.94 จากตารางคนต่างชาติที่ออกโดยใช้ passport ในปี 2556 มีจำนวน 15,737 คน คิดเป็นร้อยละ 22.18 ในปี 2557 มีจำนวน 55,223 คน คิดเป็นร้อยละ 77.82 โดยปี 2557 การเข้าของชาวต่างชาติในปี 2557 เพิ่มขึ้นร้อยละ 55.64

จากตารางคนไทยที่เข้าโดยใช้ Temporary Border Pass ในปี 2556 มีจำนวน 6,246 คน คิดเป็นร้อยละ 65.95 ในปี 2557 มีจำนวน 3,225 คน คิดเป็นร้อยละ 34.05 โดยปี 2557 การเข้าของคนไทยในปี 2557 ลดลงร้อยละ 31.90 จากตารางคนไทยที่ออกโดยใช้ Temporary Border Pass ในปี 2556 มีจำนวน 7,036 คน คิดเป็นร้อยละ 50.61 ในปี 2557 มีจำนวน 6,866 คน คิดเป็นร้อยละ 49.39 โดยปี 2557 การออกของคนไทยลดลงร้อยละ 1.22

จากตารางคนต่างชาติที่เข้าโดยใช้ Temporary Border Pass ในปี 2556 มีจำนวน 7,845 คน คิดเป็นร้อยละ 30.52 ในปี 2557 มีจำนวน 17,863 คน คิดเป็นร้อยละ 69.48 โดยปี 2557 การเข้าของคนต่างชาติในปี 2557 เพิ่มขึ้นร้อยละ 39.32 จากตารางคนต่างชาติที่ออกโดยใช้ Temporary Border Pass ในปี 2556 มีจำนวน 9,143 คน คิดเป็นร้อยละ 43.08 ในปี 2557 มีจำนวน 12,082 คน คิดเป็นร้อยละ 56.92 โดยปี 2557 การเข้าของชาวต่างชาติในปี 2557 เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.84

จากตารางคนไทยที่เข้าโดยใช้ Border Pass ในปี 2556 มีจำนวน 1,211 คน คิดเป็นร้อยละ 73.93 ในปี 2557 มีจำนวน 427 คน คิดเป็นร้อยละ 26.07 โดยปี 2557 การเข้าของคนไทยในปี 2557 เพิ่มขึ้นร้อยละ 47.86 จากตารางคนต่างชาติที่ออกโดยใช้ Border Pass ในปี 2556 มีจำนวน 1,485 คน คิดเป็นร้อยละ 75.15 ในปี 2557 มีจำนวน 491 คน คิดเป็นร้อยละ 24.85 โดยปี 2557 การออกของชาวไทยในปี 2557 ลดลงร้อยละ 50.30

จากตารางชาวต่างชาติที่เข้าโดยใช้ Border Pass ในปี 2556 มีจำนวน 1,023 คน คิดเป็นร้อยละ 84.97 ในปี 2557 มีจำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 15.03 โดยปี 2557 การเข้าของชาวต่างชาติในปี 2557 ลดลงร้อยละ 69.94 จากตารางชาวต่างชาติที่ออกโดยใช้ Border Pass ในปี 2556 มีจำนวน 659 คน คิดเป็นร้อยละ 76.54 ในปี 2557 มีจำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 23.46 โดยปี 2557 การออกของชาวต่างชาติลดลงร้อยละ 53.08

ตารางที่ 4.3บันทึกการแจ้ง ๙๐ วัน – แจ้งที่พักอาศัยของคนต่างด้าวแยกตามสัญชาติ(สรุปแบบรายปี)

ปี	จำนวน
2555	8,594
2556	65,869
1 ม.ค.-5 มิ.ย.2557	11,912

จากตารางที่ 4.3 การบันทึกการแจ้ง 90 วัน –แจ้งที่พักอาศัยของคนต่างด้าวแยกตามสัญชาติพบว่าในปี 2555 มีผู้แจ้งที่พักของคนต่างด้าวมีจำนวน 8,594 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 ในปี 2556 มีผู้แจ้งที่พักของคนต่างด้าวมีจำนวน 65,869 คน คิดเป็นร้อยละ 88.46 ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจากปี 2555 จำนวน 57,275 คน คิดเป็นร้อยละ 76.92 และในปี 2557 ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. -5 มิ.ย. 57 มีผู้แจ้งที่พักของคนต่างด้าวมีจำนวน 11,912 คน คิดเป็นร้อยละ 13.80 ของทั้งหมด

ตารางที่ 4.4รายงานการเข้าพักแยกตามสัญชาติ และเขตพื้นที่สรุปรายปีเขตพื้นที่กาญจนบุรี (แบบรายงาน)

ปี	ชาย	หญิง	รวม
1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 2555	9,256	7,112	16,368
1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 2556	22,527	18,334	40,861
1 ม.ค. - 20 มิ.ย. 2557	13,229	11,014	24,243

จากตาราง ที่ 4.4รายงานการเข้าพักแยกตามสัญชาติและเขตพื้นที่สรุปรายปีเขตพื้นที่กาญจนบุรีพบว่า ใน 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 2555 มีจำนวนผู้เข้าพักแยกตามสัญชาติที่เป็นเพศชายจำนวน 9,256 คน คิดเป็นร้อยละ 56.55 เพศหญิง จำนวน 7,112 คน คิดเป็นร้อยละ 43.45 โดยรวมเพศหญิงและชายจำนวน 16,368 คนคิดเป็นร้อยละ 20.09 ของทั้งหมด ใน 1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 2556 จำนวนผู้เข้าพักแยกตามสัญชาติที่เป็นเพศชายจำนวน 22,527 คน คิดเป็นร้อยละ 55.13 เพศหญิง จำนวน 18,334 คน คิดเป็นร้อยละ 44.87 โดยรวมเพศหญิงและชายจำนวน 40,861 คนคิดเป็นร้อยละ 50.15 ของทั้งหมด และใน 1 ม.ค. - 20 มิ.ย. 2557 จำนวนผู้เข้าพักแยกตามสัญชาติที่เป็นเพศชายจำนวน 13,229 คน คิดเป็นร้อยละ 54.57 เพศหญิงจำนวน 11,014 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 45.43 โดยรวมเพศหญิงและชายจำนวน 24,243 คน คิดเป็นร้อยละ 29.76 ของทั้งหมด

ตารางที่ 4.5 แบบรายงานสถานการณ์เข้า-ออก จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน

แบบรายงานสถานการณ์เข้า-ออก จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน

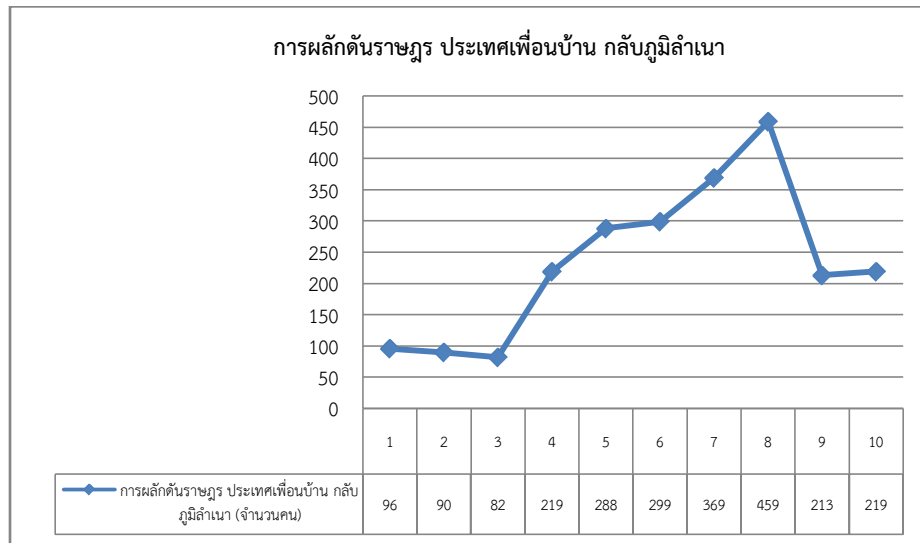
จุดผ่อนปรน อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี

สรุปเป็นรายเดือน

วัน เดือน ปี	ผลักดัน ประเทศ เพื่อนบ้าน กลับ	ประเทศ เพื่อนผ่าน เข้า-ออกเพื่อ ซื้อสินค้า	ราษฎรไทยที่เดิน ทางผ่าน		นักท่องเที่ยว ประเทศที่3ที่เดิน ทางผ่าน		รถยนต์ไทย เข้า-ออก	รถยนต์พม่า เข้า-ออก	รถบรรทุกสินค้า	
			ออก	เข้า	เข้า	ออก			สินค้า	น้ำมันฯ
ส.ค. 56	96	271	1539	1539	-	-	283	-	-	-
ก.ย. 56	90	272	2049	2049	-	-	330	-	-	-
ต.ค. 56	82	287	3588	3588	-	-	595	-	53	19
พ.ย. 56	219	218	2462	2462	-	-	435	-	12	21
ธ.ค. 56	288	168	9096	9096	-	-	1577	-	30	30
ม.ค. 57	299	159	10468	10468	-	-	1765	-	22	31
ก.พ. 57	369	214	4992	4992	-	-	920	5	32	30
มี.ค. 57	459	210	3269	3269	-	-	577	6	67	42
เม.ย. 57	213	190	5008	5008	-	-	962	-	58	43
พ.ค. 57	219	227	3259	3259	-	-	625	-	34	41

ที่มา : ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดกาญจนบุรี, 2557

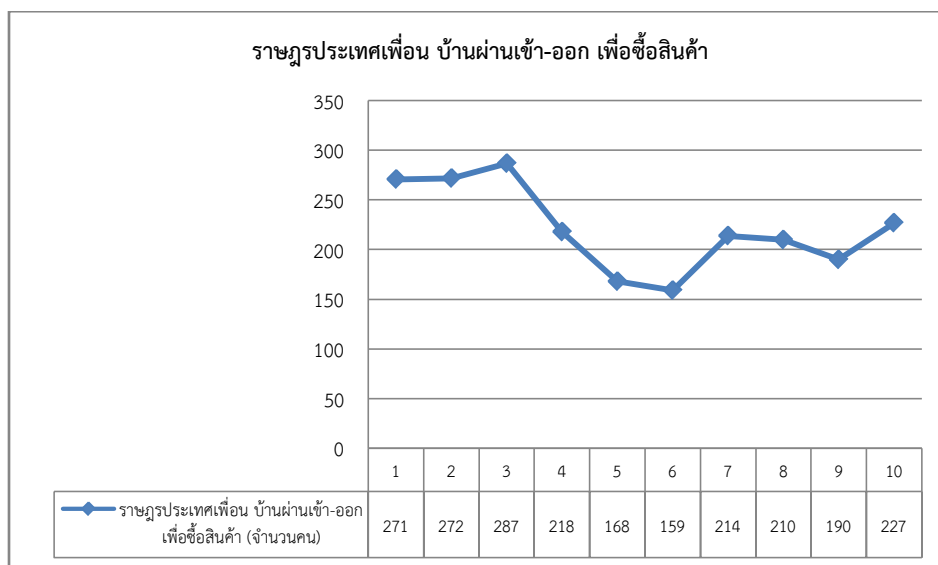
กราฟรายงานสถานการณ์เข้า-ออก จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.9 การผลักดันราษฎร ประเทศเพื่อนบ้าน กลับภูมิลำเนา

(จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี)

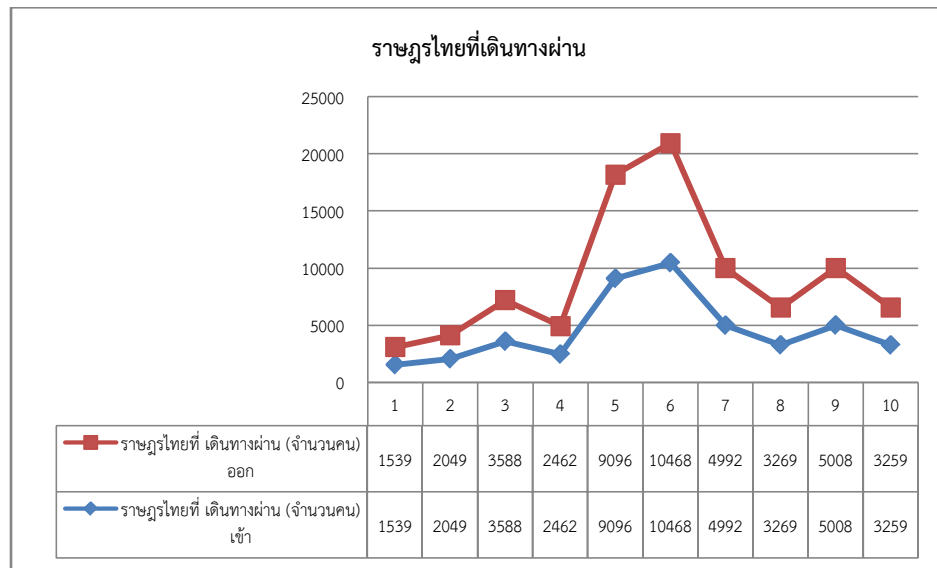
ที่มา : ดัดแปลงข้อมูลมาจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, 2557

แผนภูมิที่ 4.10 ราษฎรประเทศเพื่อนบ้านผ่านเข้า-ออกเพื่อซื้อสินค้า

(จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี)

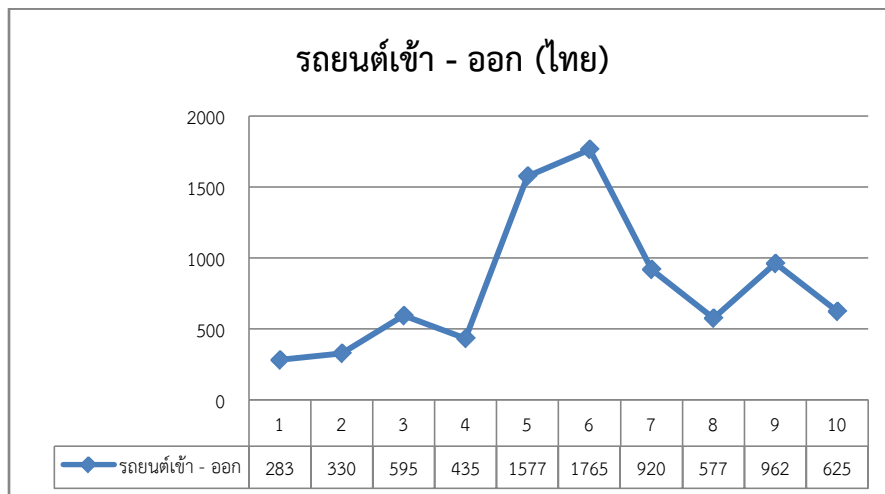
ที่มา : ดัดแปลงข้อมูลมาจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, 2557

แผนภูมิที่ 4.11 ราษฎรไทยที่เดินทางผ่าน

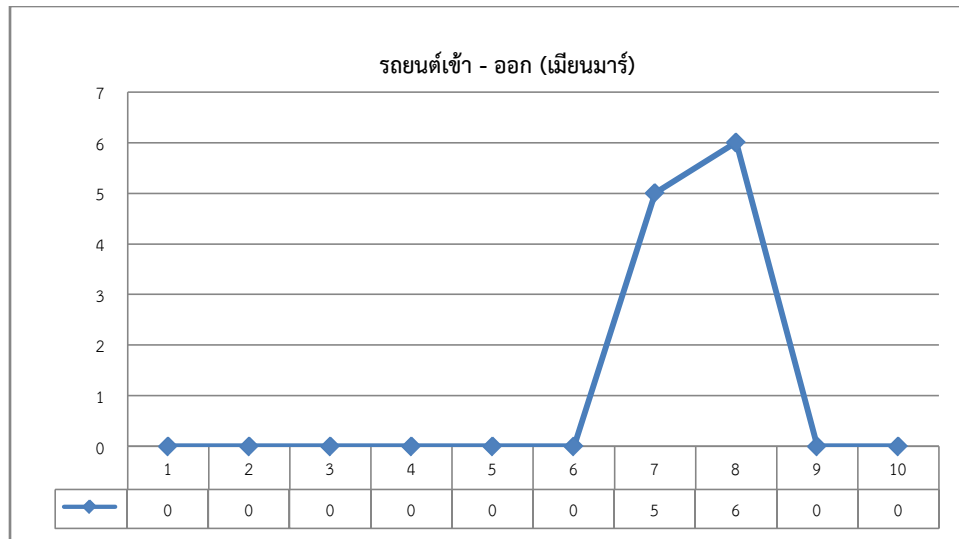
ที่มา: ดัดแปลงข้อมูลมาจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, 2557

จากแผนภูมิที่ 4.11 แสดงจำนวนราษฎรไทยที่เดินทางผ่านเข้าออก จะเป็นจำนวนเดียวกัน เนื่องจากเป็นด่านชั่วคราว ไม่ใช่ด่านถาวร จึงมีราษฎรเดินทางข้ามไปฝั่งเมียนมาและเดินทางกลับไทยในวันเดียวกัน แต่จากสถิติตัวเลขจะเห็นว่าจำนวนเพิ่มขึ้นโดยตลอด

แผนภูมิที่ 4.12 รถยนต์เข้า - ออก (ไทย) (จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี)

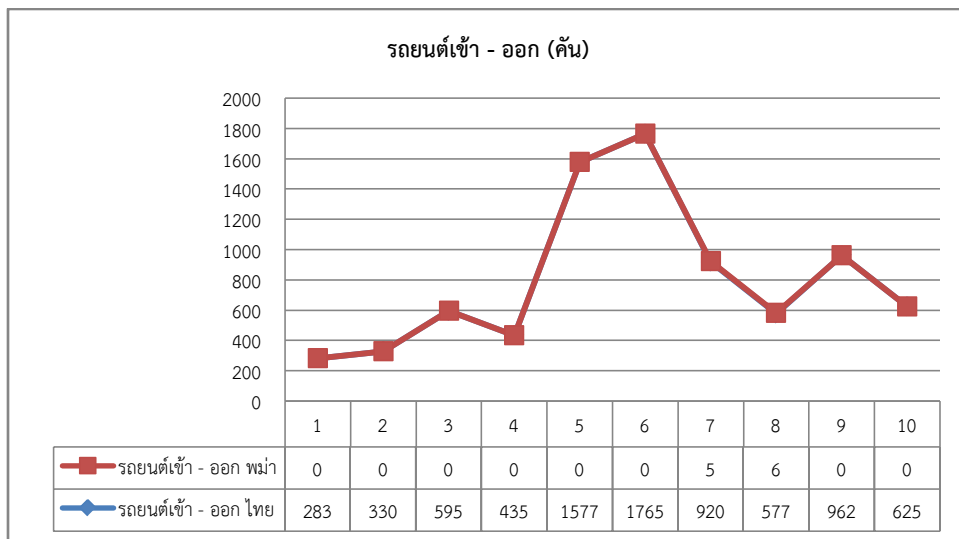
ที่มา: ดัดแปลงข้อมูลมาจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, 2557

แผนภูมิที่ 4.13 รถยนต์เข้า - ออก (เมียนมา)

(จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี)

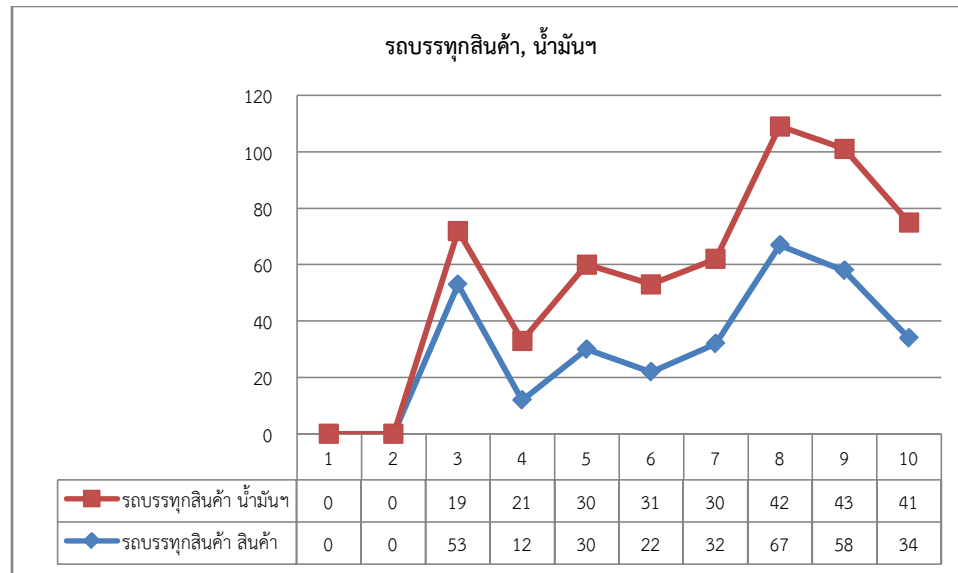
ที่มา: ดัดแปลงข้อมูลมาจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, 2557

แผนภูมิที่ 4.14 กราฟเปรียบเทียบรถยนต์เข้า - ออก ระหว่างรถของไทย กับ รถของเมียนมา

(จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี)

ที่มา : ดัดแปลงข้อมูลมาจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, 2557

แผนภูมิที่ 4.15 กราฟเปรียบเทียบการเข้า – ออกของรถบรรทุกสินค้า กับ น้ำมันฯ
 (จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี)
 ที่มา : ดัดแปลงข้อมูลมาจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, 2557

*หมายเหตุ 1 = ส.ค. 56 2 = ก.ย. 56 3 = ต.ค. 56 4 = พ.ย. 56 5 = ธ.ค. 56
 6 = ม.ค. 57 7 = ก.พ. 57 8 = มี.ค. 57 9 = เม.ย. 57 10 = พ.ค. 57

ตารางที่ 4.6 แบบรายงานแสดงการณ้เข้า-ออก จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน(พุน้ำร้อน)

แบบรายงานสถานการณ์เข้า-ออก จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน

ช่องทางบ้านพุน้ำร้อน ต.บ้านเก่า อ.เมือง จ.กาญจนบุรี

สรุปเป็นรายเดือน

วัน เดือน ปี	ผลักตัน ประเทศ เพื่อนบ้าน กลับ	ราษฎรประเทศ เพื่อนบ้านผ่านเข้า- ออกเพื่อซื้อสินค้า		ราษฎรไทยที่เดิน ทางผ่าน		นักท่องเที่ยว ประเทศที่3ที่เดิน ทางผ่าน		รถยนต์ ไทย เข้า-ออก	รถยนต์ พม่า เข้า-ออก	รถบรรทุก สินค้า
		เข้า	ออก	เข้า	ออก	เข้า	ออก			
มิ.ย. 56	-	-	-	394	199	160	89	-	-	-
ก.ค. 56	-	-	-	1614	1021	844	490	-	-	-
ส.ค. 56	-	1175	926	866	1511	223	223	-	-	-
ก.ย. 56	-	1014	884	1355	1610	2446	2453	-	-	-
ต.ค. 56	-	1211	1082	1598	1922	4017	4065	-	-	-
พ.ย. 56	-	1956	1684	2455	2213	2791	2587	-	-	-
ธ.ค. 56	-	3282	2524	2017	1962	6478	6344	-	-	-
ม.ค. 57	-	2231	2329	1733	2120	8408	8350	-	-	-
ก.พ. 57	-	1158	1030	1707	1995	8971	8952	-	-	-
มี.ค. 57	-	3419	2125	2145	2418	12015	11937	-	-	-
เม.ย. 57	-	5419	3781	1997	2295	10264	10113	-	-	-
พ.ค. 57	-	5431	2441	1857	2057	14896	14745	-	-	-
มิ.ย. 57										

หมายเหตุ...ช่องทางพุน้ำร้อนเป็นการเดินทางเข้าออกโดยใช้เอกสารผ่านแดนและหนังสือเดินทาง
ที่มา : ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดกาญจนบุรี, 2557

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบแบบรายงานแสดงการณ้เข้า-ออก จุดผ่านแดนถาวรบ้านพุน้ำร้อน และจุดผ่อนปรนจุดผ่อนปรนด่านเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี

แบบรายงานสถานการณ์เข้า-ออก จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน

ช่องทางบ้านพุน้ำร้อน ต.บ้านเก่า อ.เมือง จ.กาญจนบุรี และจุดผ่อนปรน อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี

สรุปเป็นรายเดือน

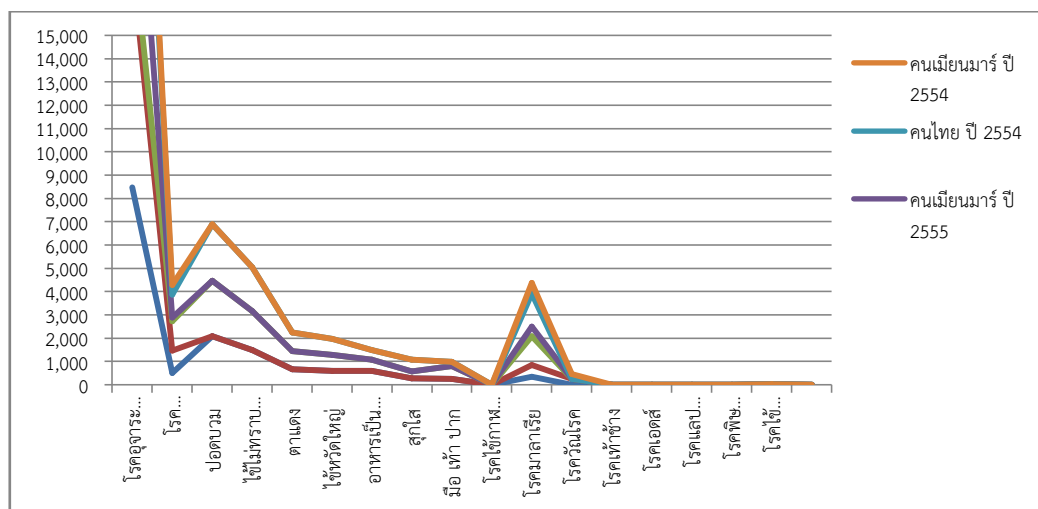
วัน เดือน ปี	ผลกัต้น ประเทศ เพื่อน บ้าน กลับ	ประเทศเพื่อน บ้านผ่าน เข้า-ออก เพื่อซื้อสินค้า		ประเทศไทย ที่ผ่าน		ประเทศที่3 ที่เดินทางผ่าน		รถยนต์ ไทย เข้า-ออก	รถยนต์ พม่า เข้า-ออก	รถบรรทุกสินค้า	
		เข้า	ออก	เข้า	ออก	เข้า	ออก			สินค้า	น้ำมันฯ
มิ.ย.56	-	-	-	394	199	160	89	-	-	-	-
ก.ค.56	-	-	-	1614	1021	844	490	-	-	-	-
ส.ค.56	-	1175	926	866	1511	223	223	-	-	-	-
	96	271		1539	1539	-	-	283	-	-	-
ก.ย.56	-	1014	884	1355	1610	2446	2453	-	-	-	-
	90	272		2049	2049	-	-	330	-	-	-
ต.ค.56	-	1211	1082	1598	1922	4017	4065	-	-	-	-
	82	287		3588	3588	-	-	595	-	53	19
พ.ย.56	-	1956	1684	2455	2213	2791	2587	-	-	-	-
	219	218		2462	2462	-	-	435	-	12	21
ธ.ค.56	-	3282	2524	2017	1962	6478	6344	-	-	-	-
	288	168		9096	9096	-	-	1577	-	30	30
ม.ค.57	-	2231	2329	1733	2120	8408	8350	-	-	-	-
	299	159		10468	10468	-	-	1765	-	22	31
ก.พ.57	-	1158	1030	1707	1995	8971	8952	-	-	-	-
	369	214		4992	4992	-	-	920	5	32	30
มี.ค.57	-	3419	2125	2145	2418	12015	11937	-	-	-	-
	459	210		3269	3269	-	-	577	6	67	42
เม.ย.57	-	5419	3781	1997	2295	10264	10113	-	-	-	-
	213	190		5008	5008	-	-	962	-	58	43
พ.ค.57	-	5431	2441	1857	2057	14896	14745	-	-	-	-
	219	227		3259	3259	-	-	625	-	34	41

*หมายถึง จุดผ่อนปรน อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี เป็นช่องทางที่ท่าที่มา : ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดกาญจนบุรี, 2557

ผลกระทบด้านสาธารณสุข สถิติการเข้ารับการรักษาโรคที่ต้องเฝ้าระวังของคนต่างด้าว
(โดยส่วนมากจะเป็นสัญชาติเมียนมา)และการเข้ารับการรักษาโรคที่ต้องเฝ้าระวังของคนไทย
ตารางที่ 4.8สถิติการเข้ารับการรักษาโรคที่ต้องเฝ้าระวังของคนต่างด้าวและการเข้ารับการรักษา
โรคที่ต้องเฝ้าระวังของคนไทย

ลำดับ	โรค	2556		2555		2554	
		ไทย	เมียนมา	ไทย	เมียนมา	ไทย	เมียนมา
1.	โรคอุจจาระร่วงปวย	8,479	9,530	1175	6,635	11,321	536
2.	โรคไข้เลือดออก	507	967	1,249	172	977	417
3.	ปอดบวม	2,088	-	2,374	-	2,441	-
4.	ไข้ไม่ทราบสาเหตุ	1,492	-	1,680	-	1,874	-
5.	ตาแดง	677	-	771	-	800	-
6.	ไข้หวัดใหญ่	599	-	687	-	690	-
7.	อาหารเป็นพิษ	598	-	497	-	400	-
8.	สุกใส	282	-	312	-	492	-
9.	มือ เท้า ปาก	254	-	562	-	179	-
10.	โรคไข้กาฬหลังแอ่น	-	1	-	0	-	0
11.	โรคมาลาเรีย	348	512	1,223	412	1,422	466
12.	โรคฉี่หนู	-	268	-	0	-	205
13.	โรคเท้าช้าง	-	0	-	0	-	0
14.	โรคเอดส์	-	0	-	0	-	0
15.	โรคเลปโตสไปโรซิส	-	6	-	1	-	1
16.	โรคพิษสุนัขบ้า	-	0	-	1	-	0
17.	โรคไข้มองอักเสบ	-	29	-	0	-	1

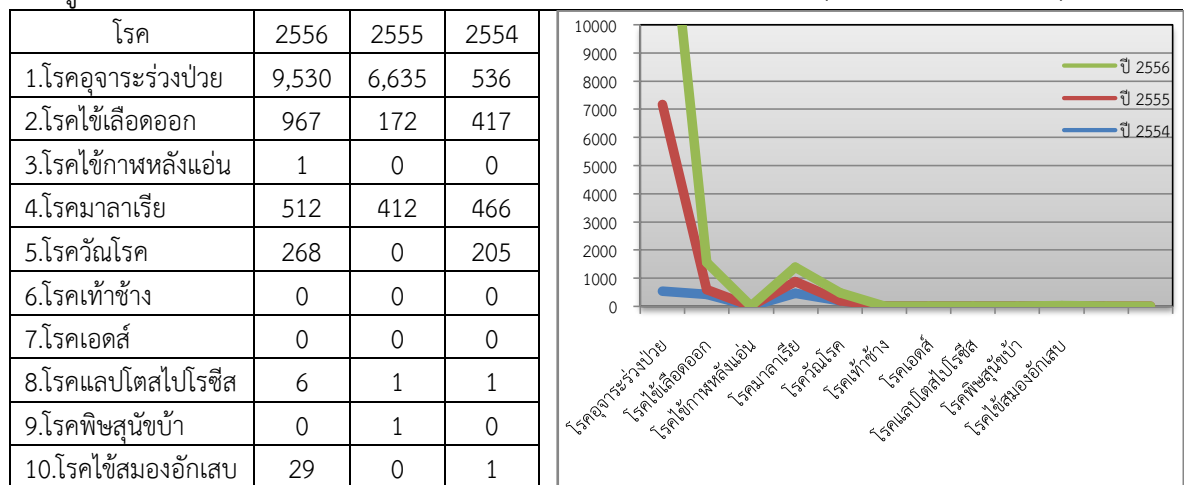
ที่มา : งานระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี, 2557

แผนภูมิที่ 4.16 สถิติการเข้ารับการรักษาโรคที่ต้องเฝ้าระวังของคนต่างด้าว
(ส่วนมากจะเป็นสัญชาติเมียนมาและการเข้ารับการรักษาโรคที่ต้องเฝ้าระวังของคนไทย)

ที่มา : งานระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี, 2557

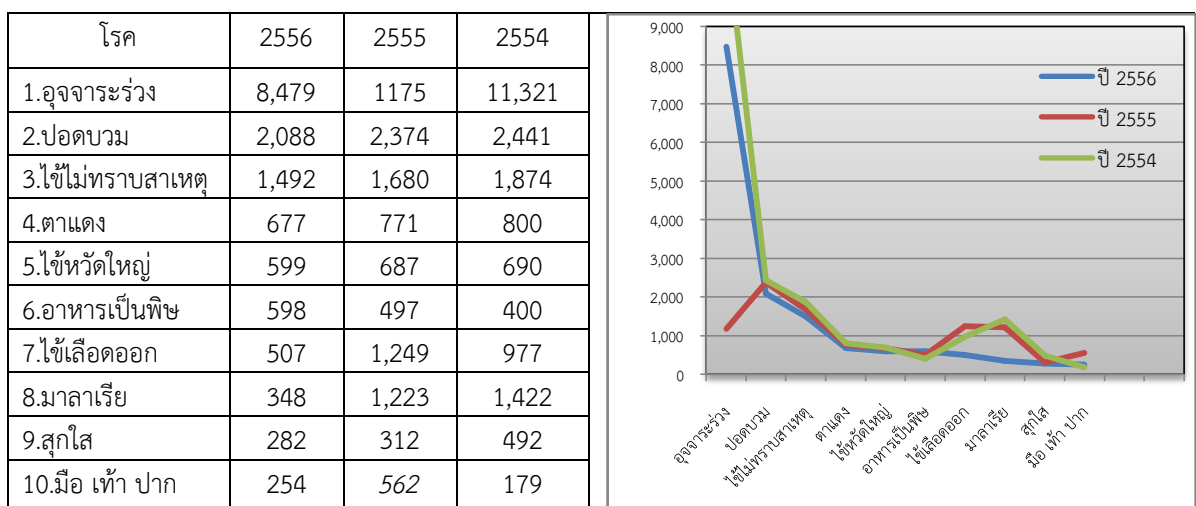
แผนภูมิที่ 4.17 สถิติการเข้ารับการรักษาโรคที่ต้องเฝ้าระวังของคนต่างด้าว (ส่วนมากเป็นเมียนมา)

ที่มา : งานระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี, 2557

จากแผนภูมิที่ 4.17 แผนการป้องกันควบคุมโรคและสถานการณ์ / Baseline data ที่เกี่ยวข้องในสถิติการเข้ารับการรักษาโรคที่ต้องเฝ้าระวังของคนต่างด้าว (โดยส่วนมากจะเป็นสัญชาติเมียนมา) โดยมีการเรียงลำดับโรคที่มากที่สุด ในปี 2556 โรคที่ต้องเฝ้าระวังเป็นอันดับแรกคือ โรคอุจจาระร่วง โดยมีผู้ป่วยจำนวน 9,530 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.30 โรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 2 คือ โรคไข้เลือดออก โดยมีจำนวนผู้ป่วย 967 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.76 โรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 3 คือ โรคมาลาเรีย โดยมีผู้ป่วยจำนวน 512 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.12 โรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 4 คือ โรคฉี่หนู โดยมีผู้ป่วยจำนวน 268 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.68 และโรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 5 คือ โรคไข้สมองอักเสบ โดยมีผู้ป่วยจำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.29 เรียงลำดับโรคที่ต้องเฝ้าระวังมากที่สุด 5 อันดับในปี 2556 คือ 1.โรคอุจจาระร่วง 2.โรคมาลาเรีย 3.โรคไข้เลือดออก 4.โรคฉี่หนู 5.โรคไข้สมองอักเสบ

3. จำนวนและอัตราป่วยของโรคที่ต้องเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของคนไทย ใน 10 อันดับแรก (ราย)

แผนภูมิที่ 4.18 จำนวนและอัตราป่วยของโรคที่ต้องเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของคนไทย ใน 10 อันดับแรก (ราย)

ที่มา : รง.506 งานระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี, 2557

จาก แผนภูมิที่ 4.18 การป้องกันควบคุมโรคและสถานการณ์ /Baseline data ที่เกี่ยวข้อง
ในสถิติการเข้ารับการรักษาโรคที่ต้องเฝ้าระวังของคนไทย โดยมีการเรียงลำดับโรคที่มากที่สุด ในปี
2556 โรคที่ต้องเฝ้าระวังเป็นอันดับแรกคือ โรคอุจจาระร่วงโดยมีผู้ป่วยจำนวน 8,479 ราย คิดเป็น
ร้อยละ 84.79 โรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 2 คือ โรคปอดบวมโดยมีจำนวนผู้ป่วย 2,088 ราย คิด
เป็นร้อยละ 20.88 โรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 3 คือ โรคไข้ไม่ทราบสาเหตุโดยมีผู้ป่วยจำนวน
1,492 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.92 โรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 4 คือ โรคตาแดงโดยมีผู้ป่วยจำนวน
667 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.67 และโรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 5 คือ โรคไข้หวัดใหญ่โดยมีผู้ป่วย
จำนวน 599 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.59จึงเรียงลำดับโรคที่ต้องเฝ้าระวังมากที่สุด 5 อันดับ คือ 1. โรค
อุจจาระร่วง 2. โรคปอดบวม3.โรคไข้ไม่ทราบสาเหตุ4.โรคตาแดง 5.โรคไข้หวัดใหญ่

ปี พ.ศ. 2555 โรคที่ต้องเฝ้าระวังเป็นอันดับแรกคือ โรคอุจจาระร่วงโดยมีผู้ป่วยจำนวน
11,175 ราย คิดเป็นร้อยละ 111.75 โรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 2 คือ โรคปอดบวมโดยมีจำนวน
ผู้ป่วย 2,374 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.74 โรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 3 คือ โรคไข้ไม่ทราบสาเหตุ
โดยมีผู้ป่วยจำนวน 1,680 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.80 โรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 4 คือ โรคตาแดง
โดยมีผู้ป่วยจำนวน 771 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.71 และโรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 5 คือ โรค
ไข้หวัดใหญ่โดยมีผู้ป่วยจำนวน 687 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.87 จึงเรียงลำดับโรคที่ต้องเฝ้าระวังมาก
ที่สุด 5 อันดับ คือ 1. โรคอุจจาระร่วง 2. โรคปอดบวม 3. โรคไข้ไม่ทราบสาเหตุ 4. โรคตาแดง 5. โรค
ไข้หวัดใหญ่

ปี พ.ศ. 2554 โรคที่ต้องเฝ้าระวังเป็นอันดับแรกคือ โรคอุจจาระร่วงโดยมีผู้ป่วยจำนวน
11,321 ราย คิดเป็นร้อยละ 113.21 โรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 2 คือ โรคปอดบวมโดยมีจำนวน
ผู้ป่วย 2,441 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.41 โรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 3 คือ โรคไข้ไม่ทราบสาเหตุ
โดยมีผู้ป่วยจำนวน 1,874 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.74 โรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 4 คือ โรคตาแดง
โดยมีผู้ป่วยจำนวน 800 ราย คิดเป็นร้อยละ 8 และโรคที่ต้องเฝ้าระวังในอันดับที่ 5 คือ โรคไข้หวัด
ใหญ่โดยมีผู้ป่วยจำนวน 690 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.90จึงเรียงลำดับโรคที่ต้องเฝ้าระวังมากที่สุด 5
อันดับ คือ 1. โรคอุจจาระร่วง2. โรคปอดบวม3. โรคไข้ไม่ทราบสาเหตุ4. โรคตาแดง5. โรคไข้หวัดใหญ่

ผลกระทบด้านการจัดการขยะ

เมืองทวายยังไม่มีการจัดการในด้านการกำจัดขยะที่ดี จึงส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านความสกปรกต่าง ๆ เกิดจากการไม่มีถังขยะที่เพียงพอ และทิ้งขยะไม่เป็นที่ทำให้เกิดกองขยะที่ส่งกลิ่นเหม็นตามมา ถ้ามองกันอย่างผิวเผินแล้วขยะนั้นไม่ได้มีผลกระทบต่อประชากรในเมืองทวายมากนักแต่ถ้านักท่องเที่ยวไปเที่ยวก็จะพบถึงความสกปรกของสถานที่ต่างๆ และทำให้ธรรมชาติที่มีอยู่นั้นแย่ลง เพราะกองขยะในเมืองทวายเกิดขึ้นด้วยน้ำมือของประชาชน แต่ในความจริงแล้ว กองขยะเหล่านั้นก่อให้เกิดปัญหาต่อสภาพแวดล้อมเป็นอย่างมาก ทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็น กองขยะเหล่านั้นเป็นแหล่งอาหารและแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงนำโรค กองขยะ ที่เคลื่อนกลาด กระจายไปตกอยู่ตามพื้น ทำให้พื้นที่บริเวณนั้นสกปรก ขาดความสวยงาม นอกจากนี้ขยะพวกนี้ยังถูกทิ้งลงในคูคลอง ซึ่งไปกั้นการไหลผ่านของน้ำ ทำให้แหล่งน้ำสกปรกและเกิดการเน่าเสีย ทำให้เกิดกลิ่นเหม็นและก่อให้เกิดความรำคาญ ทำให้เกิดมลพิษแก่อากาศ พวกกองขยะที่กองทิ้งไว้ในเขตชุมชน หรือที่กองทิ้งไว้ในสถานที่ซึ่งไม่มีการฝังกลบ หรือกองขยะพวกนั้นเหล่านั้นส่งกลิ่นเหม็นออกมา

ภาพที่ 4.55 ภาพรวมของการจัดการขยะ

ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

เมื่อความเจริญเริ่มเข้ามาถึงเมืองทวาย จากเดิมของเมืองทวาย จะเห็นว่ามีต้นตาลสองข้างทางเป็นจุดบ่งบอกว่าตอนนี้ท่านได้เข้าสู่เมืองทวายแล้ว แต่ด้วยความเจริญที่เข้าไปถึงทำให้เมืองทวายมีการขยายถนนเพื่ออำนวยความสะดวกทางด้านคมนาคมจึงทำให้มีการตัดต้นตาลทิ้ง ซึ่งการขยายถนนครั้งนี้ทำให้ต้นตาลที่เปรียบเสมือนสัญลักษณ์เมืองทวาย ถูกทำลายลงไปมาก จึงส่งผลให้ปริมาณต้นตาลในเมืองทวายน้อยลงอย่างน่าตกใจ และส่งผลให้ในอนาคตคนที่ไปเที่ยวทวายหลังจากขยายถนนเสร็จอาจจะไม่พบต้นตาลซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของเมืองทวาย ในการขยายถนนเขาได้ใช้คนทุบหินจนละเอียดแล้วเรียงหินจากนั้นก็ราดยางมะตอย

ภาพที่ 4.56 ภาพสภาพถนนดั้งเดิม

ภาพที่ 4.57 ภาพสภาพก่อนทำการตัดต้นตาล

ภาพที่ 4.58 ภาพสภาพถนนในปัจจุบัน(ต้นตาลถูกตัด)

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

ศึกษาร่องรอยทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในบริเวณแนวชายแดนภาคตะวันตกของประเทศไทยที่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายเป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพผสมกันซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่วิจัยในเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในช่วงเวลาที่ลงพื้นที่ใช้วิธีการสังเกต ตั้งแต่เริ่มเดินทางออกจากด่านถาวรบ้านพุน้ำร้อน อ.เมือง จ.กาญจนบุรี พรมแดนไทย-เมียนมาจนถึงเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาผู้วิจัยกำหนดแบ่งเขตการสำรวจ โดยใช้เครื่องมือการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวแบ่งเขตชั้นที่หนึ่ง ตั้งแต่ในตัวเมืองทวายโดยรอบเมืองทวาย เขตชั้นที่สองจากตัวเมืองทวายสูง ขึ้นไปทางเหนือของเมืองทวายผ่านบริเวณที่ก่อสร้างท่าเรือท่าลึกเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทวาย ตรงไปสิ้นสุดที่เมืองกะลืออยู่ อยู่ใต้เมืองเย ส่วนเขตชั้นที่สามจากตัวเมืองทวายต่ำลงมาทางตอนใต้ของเมืองทวาย ต่ำลงมาถึงเมืองปะลอ ใกล้เมืองมะริด ซึ่งข้อมูลที่ได้มีความสอดคล้องกับการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในบทที่ 2 ดังนี้

1. ผู้วิจัยเดินทางออกจากด่านถาวรบ้านพุน้ำร้อน อ.เมือง จ.กาญจนบุรี ผ่านวิธีการตรวจคนเข้าเมือง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลรายชื่อหมู่บ้านจากด่านถาวรบ้านพุน้ำร้อนถึงเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

พบว่า จากหมู่บ้านพุน้ำร้อน ถึงเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาตลอดเส้นทางการเดินทางมีหมู่บ้านทั้งหมด 22 หมู่บ้าน ณ วันที่สำรวจตามเส้นทางถนนที่ รถยนต์วิ่งผ่านไปบางหมู่บ้านที่อยู่ริมน้ำ บางหมู่บ้านก็มีการอพยพออกมาสร้างที่อยู่อาศัยริมถนน บางหมู่บ้านมีการอพยพมาจากการขอให้ย้ายออกมาเพื่อพัฒนาที่ดินเป็นโครงการพัฒนาที่ดิน (เมืองใหม่ใกล้ชายแดนไทย บ้านพุน้ำร้อน) การเดินทางถนนมีลักษณะเป็นถนนดินฝุ่นมาก เป็นดินบดอัด ระยะทางจากบ้านพุน้ำร้อนถึงแม่น้ำตะนาวศรีเป็นระยะทาง 75 กม. ที่จุดตัดรถยนต์วิ่งขนานกับแม่น้ำตะนาวศรีต่อจากนั้นวิ่งเรียบริมเขานานกับลำน้ำตะนาวศรี ซึ่งมีทิวทัศน์เป็นป่าเขาและลำน้ำ แก่งน้ำที่สวยงามเพลิดเพลิตไปเป็นระยะทาง รถยนต์วิ่งขนานกับแม่น้ำตะนาวศรีระยะทาง ยาวได้ 15 กิโลเมตร ทิวทัศน์สวยงาม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สำรวจลำน้ำ 2 ช่วงเวลาคือ ครั้งแรกในช่วงเดือนตุลาคม 2556 หมดฝนมีน้ำเต็มแม่น้ำตะนาวศรี เปรียบเทียบช่วงที่ 2 คือ ช่วงเดือนเมษายน และเดือนพฤษภาคม 2557 ลำน้ำตะนาวศรีลดลงจนเห็นเกาะแก่ง แอ่งน้ำที่เป็นจุดที่ลึกลับจะมีน้ำขังอยู่ ผู้วิจัยเรียกว่า “คังน้ำ” เพื่อสังเกตจุดที่เหมาะสมแก่การพักหรือการทำล่องแก่ง ผู้วิจัยสำรวจและเรียกชื่อแอ่งน้ำตามที่ชาวบ้าน (คนกะเหรี่ยง/ทหารกะเหรี่ยง) ที่รู้จักเส้นทางเรียกชื่อตามพื้นถิ่นผู้วิจัยสำรวจได้ 13 คังน้ำ ข้อสังเกตพบว่า ระยะทาง 15 กม. ตลอดเส้นทางมีจุดที่น่าจะมีการแวะพักได้อยู่หลายจุดในเส้นทาง และเป็นจุดที่มีทิวทัศน์สวยงามมาก เมื่อผ่านเข้า อำเภอ มิตะ(หมู่บ้านเมตตา) ซึ่งเป็นจุดเมืองที่มีรถ

โดยสารประจำทางวิ่งจากหมู่บ้านมิตะถึงเมืองทวายและผ่านหมู่บ้านใหญ่ที่สำคัญและมีการจอดรถพักรับประทานอาหารบ้างซึ่งสามารถพัฒนาเป็นจุดพักแวะอีก 2 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านเตาไต้งไถ่ (แปลว่า เขาสามลูก) ซึ่งมีบริษัทเหมืองแร่ที่ทำเหมืองแร่บงกุเขา เมื่อผ่านเข้าสู่หมู่บ้านปะกายี เป็นหมู่บ้านใหญ่ มีรถประจำทางจอดแวะก่อนเข้าตัวเมืองทวายจะมีศาลาประจำหมู่บ้านหรือศาลเมืองอยู่ก่อนถึงเมืองทวาย เข้าสู่เมืองทวายจะพบอนุสาวรีย์นายพลองซาน ซีม่าก่อนถึงตัวเมือง มีเรื่องเล่ากันว่า

“นายพลองซานพาพลทหารมาจากบ้องตี้ ประเทศไทย และมายึดเมืองทวายเป็นเมืองแรกและเกิดขบวนการกู้ชาติเกิดขึ้นจากจุดนั้น”

ตำบลบ้องตี้ของประเทศไทย อยู่บริเวณ อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี เป็นจุดสำคัญใน ทางด้านประวัติศาสตร์ เส้นทางนี้เป็นเส้นทางที่เคยใช้เป็นเส้นทางเดินกันอยู่เดิมมานานแล้ว มีการเดินทางของประชาชนข้ามภูเขา และทางประวัติศาสตร์ด้านบ้องตี้เคยเป็นด่านที่มีทหารจากเมียนมาเคยยกทัพผ่านมาทางนี้ในอดีต

ด่านบ้องตี้มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เนื่องจากมีท่อแก๊สผ่านทำให้ไม่สามารถเดินทางไปมาได้อย่างปกติเหมือนเดิม ด่านบ้องตี้มีความสำคัญคือ เป็นจุดที่ครั้งหนึ่งในสมัยรัชกาลที่ 5 ต่างประเทศมีการสำรวจพื้นที่วางสายโทรเลขจากบ้องตี้ไปเมียนมาแต่โครงการล้มเลิกไปเพราะมีหลักฐานสำคัญคือ ลูกถ้วยและเสาโทรเลขที่มีต้นไม้ติดหุ้มลูกถ้วย พบที่บริเวณบ้องตี้ โดยรวมศึกษา ร่วมกับอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีสำรวจลูกถ้วยและเสาโทรเลขเก็บอยู่ที่พิพิธภัณฑ์ไพรชนียโทรเลข อ.เมือง จ.กาญจนบุรี

2. แหล่งท่องเที่ยวในเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ผู้วิจัยได้สำรวจพื้นที่ตามการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 และตามกรอบงานวิจัยพบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่มีอยู่เดิมและผู้วิจัยได้สำรวจลึกลงไปทางตอนใต้ของเมืองทวาย พบเครื่องมือขวานหิน เครื่องมือล่าสัตว์ ที่วังเกียวิ เมืองปะลอ เป็นไปตามที่อ้างของ ภพพล จันทรวิพัฒน์กุล, 2553กล่าวถึงผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่การสำรวจไว้ เป็นเขตทางเหนือของเมืองทวาย เขตบริเวณเมืองทวาย และรอบเมือง เขตตอนใต้ของเมืองทวาย สรุปแหล่งท่องเที่ยวได้ดังนี้

2.1 แหล่งโบราณคดีของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์บริเวณทางตอนใต้ของเมียนมาเดิมผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจลงไปถึงทางใต้ลงไปเพื่อที่จะไปวัดไทยในเมืองปะลอ เขตจังหวัดทวาย ซึ่งอยู่ใกล้เมืองมะริดมาก ที่เมืองปะลอผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าอาวาสและผู้นำหมู่บ้าน มีข้อมูลสำคัญคือ พบว่ามีหลักฐานคือขวานหิน เครื่องใช้ของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่ริมน้ำ ลำธาร ในบริเวณเมืองเก่าที่ชาวบ้านเรียกว่า วังเกียวิ ในเขตปะลอ จังหวัดทวายเมียนมา

2.2 จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านในพื้นที่นี้ ในหมู่บ้านเขตปะลอ มีการกล่าวถึงคนไทยโบราณ มีการกล่าวถึงคำว่า “ท่าทวาย” ถ้าลากเส้นตรงจากจุดเมืองปะลอจะตรงเข้าสู่ประเทศไทย แถบบริเวณอ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี ซึ่งถ้าสังเกตแล้วมีคำกล่าวตำนานที่จารึกไว้ว่า เมื่อครั้ง สมัยสุโขทัยมีคนไทยจำนวน 500 คน ข้ามมาช่วยเจ้าฟ้ารั่ว (มะกะโท) โดยเส้นทางนี้และการกล่าวถึงท่าทวายว่ามีคนไทยมาทำทวายที่นี่ จากข้อสังเกตของนักวิจัยเมืองที่การค้าขาย ทวายกระทำการค้าขายทวายเป็นสินค้ามีอยู่แถบด่านเจดีย์สามองค์ ทวายจัดเป็นพืชป่าในบริเวณนี้มีลักษณะเป็น ของป่า การค้าขายบริเวณนี้กระทำได้ ก็น่าจะเป็นการค้าส่วนบุคคลไม่ใช่เป็นทางการ เพราะไม่มีการระบุถึงการค้าขาย

หวายในบริเวณแถบจังหวัดราชบุรีของไทยซึ่งน่าจะเป็นการค้าหว่ายอย่างไม่เป็นทางการ หรือถูกต้องตามกฎหมาย ดินแดนบริเวณมีความน่าสนใจที่จะมีการสืบค้นต่อไป

2.3 แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมสมัยทราวดี พระเจ้าชัยวรมันที่ 7 มีลักษณะประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมทำด้วยหินศิลาแลง วัดเขาทำเทียม พระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร เมืองโบราณคูบัว สระน้ำโกสินารายณ์ พงตึก และอุทยานปราสาทเมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี ความเชื่อมโยงกลุ่มสถาปัตยกรรมศิลาแลงที่พบที่เมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาคือ เมืองโบราณ ตาการา ในเขตมืวฮ่าวอำเภอเยพิวจังหวัดทวาย เป็นเมืองโบราณทับซ้อนกันอยู่ ภายในเมืองตาการามีกำแพงเมืองที่ทำด้วยศิลาแลง สร้างทับซ้อน คือเมืองสะลอน เมืองสะลอนมีลักษณะผังเมืองเป็นรูปวงกลมรี มีคูน้ำล้อมรอบ ปัจจุบันคูน้ำแห่งนี้มีสภาพเป็นพื้นดินราบลุ่มทำนา ลักษณะเมืองเป็นรูปวงกลมรี มีลักษณะผังเมืองแบบเดียวกับเมืองศรีเกษตร (Sriksetra) ทางเมียนมาเรียก เมืองนี้ว่า ทาเยชิตตยา (Thayekhitthaya) เป็นเมืองสำคัญของชาวปยู มีตำนานการสร้างเมืองนี้อยู่ในสมัยเดียวกันกับเมืองรางกูน (เมืองย่างกุ้ง) หลังจากเมืองสะลอนเสื่อมลงมีเมืองใหม่เกิดขึ้นเรียกว่า ตายะวดี และเรียกรวมว่าเมืองตาการา จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานและสืบค้นในพิพิธภัณฑสถานเมืองโบราณตาการา ที่มีการเก็บวัตถุโบราณ มีอิฐกำแพงเมือง เสาหลักเมือง ที่ทำด้วยศิลาแลง มีหม้อดินเผาที่มีลายใบไม้ พบเหรียญโลหะทรงกลมขนาดใหญ่มีตราสัญลักษณ์ทำด้วยเงินพลวง ในพิพิธภัณฑสถานเมืองตาการา พบลูกปัด กล้องยาสูบ ทำด้วยดินเผา การมีกล้องยาสูบเป็นสิ่งที่แสดงถึงการกลีกรรรมการปลูกยาสูบ ซึ่งมีวัฒนธรรมและความเจริญที่เป็นเมืองทำการค้ามาก่อนเมืองตาการา มีการกล่าวถึงในช่วง 3 ปี ที่ผ่านมา มีความน่าสนใจแต่ไม่มีการสำรวจขุดค้นอย่างเป็นทางการ เนื่องจากทางรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาดูแลไม่อนุญาตให้มีขุดค้น มีการลักลอบขุดค้น ซึ่งมีการกล่าวถึงเมืองท่าริมฝั่งทะเลคือสุวรรณภูมิในฝั่งเมียนมาและเมืองอุทอง ที่เรียกสุวรรณภูมิสุดคดโค้ง(ชิดา สาระยา, 2532)

2.4 แหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ รอยพระพุทธรูปที่วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม จังหวัดสุพรรณบุรี วัดพระประโทนเจดีย์ ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร จังหวัดนครปฐม วัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดราชบุรี และวัดพระแท่นดงรัง จังหวัดกาญจนบุรี ที่ มีความ เชื่อมโยงการเผยแพร่ศาสนาเข้ามายังสุพรรณภูมิ เมืองค์พระปฐมเจดีย์เป็นศูนย์กลาง เชื่อม ต่อแหล่งพุทธศาสนาของพระเจ้าอโศกมหาราชทรงสร้างไว้ที่ วัดเขาสัตถ์ จังหวัดสุพรรณบุรี วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร จังหวัดนครปฐม เมืองโบราณคูบัว จังหวัดราชบุรี เชื่อมโยงต่อไปวัดที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงสร้างไว้ คือวัดพระยาไก่อ ในเมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเชื่อกันว่าพระที่มาสสร้างโบสถ์ที่วัดพระยาไก่อเป็นพระอรหันต์จึงมีการเรียก โบสถ์ที่พระสร้างขึ้นเรียกโบสถ์อรหันต์ นอกจากนี้ในเมืองทวายที่บริเวณ เขาเวมิตะกะเต่า ที่พระพุทธรูปเจ้า เสด็จมาประทับโปรดญาติโยมบริเวณนี้และเป็นที่มาของภาษามอญโบราณ คำว่า ทะวาย แปลว่าการนั่งสมาธิ ยังเชื่อมโยงต่อไปยัง สุตตองปิเจดีย์ ที่เมืองกะลืออง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาพระพุทธรูปเจ้าทรงสถาปนาเส้นพระเกศา 3 เส้นไว้ที่เจดีย์สุตตองปิแห่งนี้

2.5 ร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญเกี่ยวข้องกับประเทศไทย ชัดเจน และเป็นหลักฐานที่สำคัญของชุมชนสยามโบราณในเมืองทวาย คือ “บ้านบ่อนางสยาม” ป้ายชื่อบ้านบ่อนางสยามมีป้ายบอกทางชื่อเป็นภาษาเมียนมา “เซียมมะเต๊ะหยั่ว” ซึ่งอธิบายในบทที่ 4

พบว่า ภาษาเมียนมาออกเสียง “เซียม” ที่แปลว่า สยาม, มะในภาษาเมียนมาแปลว่า นาง หรือ ผู้หญิง เต๊ะ แปลว่า การค้ำด้วยมือ หยั่วแปลว่า หมูบ้าน รวมความในภาษาเมียนมาแปลว่า “บ้านบ่อนางสยาม” บริเวณหมู่บ้านบ่อนางสยามเป็นหมู่บ้านที่อยู่ในหุบเขา มีภูเขาขวางกั้น หมู่บ้านอยู่ทางด้านหลังภูเขาของวัดอ่องญานี (วัดชนะศึกพระเจ้าอลองพญา) การที่จะคิดหลบหนีคงจะทำได้ยากมาก บุคคลที่กล่าวถึง คือ นางสยาม จากการสัมภาษณ์ประชาชนในหมู่บ้านและผู้ใหญ่บ้านเจ้าอาวาสวัดในหมู่บ้าน ลักษณะของหมู่บ้านบ่อนางสยาม พบว่า หมู่บ้านบ่อนางสยามนี้มี 2 หมู่บ้านอยู่รวมกัน คือ หมู่บ้านภายในเป็นหมู่บ้านดั้งเดิม และหมู่บ้านภายนอกเป็นการอพยพ ขยายแยกออกไปอยู่ด้านหน้า ของชาวบ้าน กลุ่มเดิม มีวัดอยู่กลางหมู่บ้าน จากสัมภาษณ์เจ้าอาวาสวัดนี้เป็นเก่า มีโบราณสถาน หตุโหมม โบสถ์ของวัดนี้ถือเป็นสิ่งก่อสร้างที่เก่าแก่ที่สุด เพราะขาดการบูรณะ มีเจดีย์บนยอดเนินเขาสิ่งที่พบเห็นคือ พบว่าสภาพ “บ่อนางสยาม” มีลักษณะเป็นหลุมลึกลงไป เป็นบ่อน้ำซับ มีต้นไม้ขึ้นอยู่รอบบ่อ ไม่มีน้ำอยู่บนพื้นบ่อขณะเวลาสำรวจแต่เนื่องจากชาวบ้านบริเวณนี้ยังใช้ประโยชน์จากบ่อน้ำแห่งนี้เมื่อยามขาดแคลน เมื่อขุดดินลงไปไม่ลึกมากก็จะพบน้ำใต้ดินซึมออกมาจากการเล่าของชาวบ้าน นางสยามหาน้ำโดยการใช้อูขุด ไม่มีเครื่องทุ่นแรงในการขุด ข้อสังเกตของผู้วิจัยที่พบเห็นมีดังนี้

1) “นางสยาม” จะต้องมียุคความรู้มากในการดำรงชีวิต จะต้องรู้ว่าพืชพันธุ์ใดที่จะเป็นสัญลักษณ์หรือแสดงว่าบริเวณแหล่งนั้นมีน้ำอยู่ จะต้องรู้จักพืชชนิดนั้นเป็นอย่างดี ว่าพืชชนิดนั้นชอบน้ำจึงจะขึ้นงอกงามได้ เป็นการแสดงถึงภูมิปัญญาของชาวบ้านในการหาน้ำดื่มที่ปลอดภัย

2) “นางสยาม” จะต้องมีความมานะอดทน เป็นการแสดงถึงการต่อสู้เพื่อการดำรงชีวิตที่ยากลำบากของ “นางสยาม” จะมาอยู่ที่นั่น ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า น่าจะเป็นเชลยศึกที่ถูกกวาดต้อนมาให้มาอยู่ที่นั่น บริเวณนี้หรือเพื่อการสร้างวัดชนะศึกที่อยู่บนเขาก็คงเป็นได้ เพราะการอยู่อย่างเชลยมีฐานะเป็นชนชั้นล่างคือใช้แรงงานหรือทาส เป็นการแสดงถึงความมานะอดทนของชาวสยามในโบราณ

3) ความร่วมมือของชาวบ้านในการให้ข้อมูลสำคัญมีความกระตือรือร้นในการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีของชาวบ้านคนในหมู่บ้านนี้คิดที่จะพัฒนาหมู่บ้านเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในหมู่บ้านมากขึ้น สื่อสารเป็นภาษาไทย ทำการต้อนรับคนไทยมาเที่ยวในหมู่บ้าน การคิดดูแลรักษาอนุรักษ์พื้นที่บ่อน้ำให้อยู่ต่อไป

4) บ้านบ่อนางสยาม มีประเพณีที่คล้ายคลึงกับประเทศไทย เช่น การลอยกระทงในวันเพ็ญ หมู่บ้านนี้มีสิ่งพิเศษในการสัมภาษณ์พบว่า มีการจัดการที่นากองกลางคล้ายในรูปสหกรณ์ไว้ช่วยเป็นส่วนกลางของหมู่บ้านถ้าพิจารณาจากแผนที่ทางอากาศหมู่บ้านนี้ไม่มีแม่น้ำแต่รับพิสัยล่อยกระทง ซึ่งต้องเข้าไปลอยกระทงกันในตัวเมืองทวาย

5) ข้อสังเกต ประชาชนที่อยู่บริเวณนี้น่าจะเป็นชุมชนที่ถูกกวาดต้อนมาครั้งสงครามที่สมัยพระเจ้าอลองพญา ดูจากบรรพบุรุษรุ่นหลาน ปู่ย่าตายาย มีอายุมากและเสียชีวิตไปแล้ว หลาย

มีอายุ 106 ปี เกิดที่บ้านบ่อนางสยาม ดูแล้วน่าจะมียุไม่ต่ำกว่า 200 ปี ที่วัดก็มีสิ่งที่น่าสนใจอย่างมากจากการสัมภาษณ์เจ้าอาวาสวัดบ่อนางสยาม

สรุปผู้วิจัยพบว่า ร่องรอยที่ชัดเจนและเป็นป้ายชื่อหมู่บ้านนี้ “นางสยาม” ซึ่งชื่อ “สยาม” หรือ “เซียม” ที่แปลว่า ประเทศสยาม ได้จารึกเพราะมีอยู่ในจังหวัดทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและเป็นประวัติศาสตร์ถึงคนไทยพลัดถิ่นในเมืองทวาย และเป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษาให้มากกว่านี้

2.6. แหล่งท่องเที่ยวทางใต้ของเมืองทวาย ที่เมืองปะลอ ใกล้เมืองมะริด

ผู้วิจัยได้ลงสำรวจพื้นที่เมืองปะลอ พบว่า มีสถานที่หนึ่งชาวบ้านเรียกว่า วังเกียวิ เป็นลักษณะเมืองโบราณ มีเนินดินเป็นกำแพงเมือง มีชุมชนอาศัยอยู่ในตัวเมืองนี้ มีการค้นพบโดยบังเอิญของชาวบ้านในหมู่บ้าน ราวเดือนพฤศจิกายน 2556 อยู่บนเขามีลักษณะเป็นก้อนหินซ้อนกันอยู่ 2 ก้อน ลักษณะคล้ายพระธาตุนั้นของสวนน้อย ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมารูปทรงแบบนี้ไม่ใช่จะพบแต่ที่พระธาตุนั้น น่าจะมีการศึกษาว่าพบที่ใดบ้าง ที่มีลักษณะแบบนี้ หรือเป็นสิ่งที่นิยมสร้างกันในลักษณะแบบนี้ น่าจะมีการศึกษาค้นคว้าให้มากกว่านี้

2.7. แหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ สมัยพระเจ้าอลองพญา

ผู้วิจัยสำรวจพื้นที่บริเวณวัด อ่องญา (วัดชนะศึกพระเจ้าอลองพญา) ประวัติวัดนี้สร้างขึ้นหลังการเสร็จศึกสงครามกับกรุงศรีอยุธยา จุดสำคัญคือ โบสถ์ของวัดที่สร้างไว้ บนหลังมีรูปคล้ายเจดีย์ทรงระฆังคว่ำ มีรูปช้างอยู่บนเจดีย์ ซึ่งมีลักษณะแปลกตากว่าเจดีย์ทรงอื่นๆ วัดชนะศึกอยู่ไม่ไกลจากชุมชนชาวสยามโบราณ และอยู่ในบริเวณชุมชนไทยบริเวณใกล้วัดเซียมตู่ วัดชนะศึกสร้างอยู่บนภูมิลักษณะเห็นเมืองทวายได้อย่างชัดเจน ไม่มีประชาชนเข้ามาบุกรุก แต่มีชุมชนที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นโดยรอบภายนอกวัด เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ หวงห้าม ที่มีเจ้าที่คุ้มครองดูแล สังเกตได้จากการมีรูปปั้น นัต(นัต คือวิญญาณ หรือผี) อยู่โดยรอบบริเวณ มีสุสานของกวีที่มีชื่อเสียงของทวายอยู่ทางลงเขาตั้งอยู่ทางขวามือ

ความเชื่อมโยงและความสำคัญของกษัตริย์สมัยราชวงศ์อลองพญาได้ปรากฏอยู่ในการสร้างพระเจดีย์ใหญ่ใจกลางเมือง ชื่อ เขตตองชะพะย้า เป็นที่ประดิษฐานพระโล่กะมาลาเซ (พระชนะมาร) เจดีย์และวัดนี้สร้างโดยกษัตริย์สมัยราชวงศ์อลองพญา โดยจำลองเจดีย์มาจากเมือง รางกุน หรือย่างกุ้ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับกษัตริย์สมัยอลองพญา และร่องรอยของประวัติศาสตร์ไทยที่เกี่ยวข้องกับเมืองทวาย คือ “เซียมมะเตะหยั่ว” แปลว่า บ้านบ่อนางสยาม “วัดป่าเลไลย์ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดสุพรรณบุรี พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม อุทยานหินวัดเขางู จังหวัดราชบุรี วัดนโนธรรมมาราม ท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ความเชื่อมโยง โล่กะมาลาเซวัดพระชนะมารสร้างโดย กษัตริย์สมัยราชวงศ์ อลองพญา วัดอ่องญา วัดชนะศึกพระเจ้าอลองพญา สร้างเมื่อคราวชนะศึก และร่องรอยประวัติศาสตร์ “บ้านบ่อนางสยาม”หมู่บ้านชุมชนสยามโบราณ

3. แหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยพบว่า ทวายมีแหล่งท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาที่สำคัญหลายจุดบริเวณเขาเวมิตะกะ เป็นจุดที่พระพุทธรูปนั่งเรียงกัน เป็นที่มาของคำว่า ทวายซึ่งพระพุทธรูปเจ้าเคยเสด็จมา โปรดญาติโยม และเสด็จมาประทับที่บริเวณนี้ มีการสร้างเจดีย์บนยอดเขาสูง ซึ่งการขึ้นมีความยากลำบาก มีความสูง

ชั้น แต่ก็มีการสร้างเจดีย์ไว้ โดยประชาชนที่บริเวณนี้มาสร้าง จะต้องมีความศรัทธา อย่าง มาก ประชาชนบริเวณอาชีพเกษตรกรรม ปลุกข้าวรายได้ไม่มาก แต่ก็สร้างเจดีย์ ใหญ่โตได้ แสดงถึงความ ศรัทธา ร่วมแรงเป็น อย่างมาก และเป็นที่เคารพของประชาชนบริเวณนี้ ที่เขาเวมิตะกะมีตำนาน กล่าวถึง การที่พระพุทธเจ้าทรงประทานเส้นเกศาธาตุ 3 พระองค์ให้ไปประดิษฐานอยู่ที่เจดีย์ในเขต เมืองกะลือ่ง ซึ่งอยู่สูงขึ้นไปทางเหนือของเมืองทวาย เจดีย์ชื่อ สุตองปิ แปลว่า เจดีย์พระเจ้าทันใจ หรือพระที่ใจหวัง ที่มีตำนานกล่าวถึงการที่พระพุทธเจ้าทรงประทานเกศาธาตุให้บรรจู่ไว้ที่เจดีย์สุ ตองปิ ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยกว่าเจดีย์ ขเวดากอง ที่มีเกศาธาตุของพระพุทธเจ้าส่วนในตัวเมืองทวาย มีเจดีย์พญาไก่อ เป็นสถานที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงมาสร้างไว้ และมีโบสถ์พระอรหันต์ที่เชื่อกันว่า ครั้งหนึ่งมีพระอรหันต์เสด็จมาที่นี่และนั่งบำเพ็ญภาวนา สร้างวัดพญาไก่อที่นี่ ส่วนพระพุทธรูปที่ ศักดิ์สิทธิ์ สร้างสมัยพระเจ้าลังกาทรงอธิษฐานไว้ คือ พระเชมุตติ เป็นหนึ่งในสี่พระของชาวเมียนมา

ข้อสังเกต ผู้วิจัยสังเกตว่า

1) ความศรัทธาและความเคารพต่อพระสงฆ์สูงมาก สังเกตได้จากการใส่บาตรพระที่ เมืองทวาย จะมีการใส่ข้าว พร้อมกับข้าว โดยพระสงฆ์จะเดินชานกับถนน ผู้ที่จะใส่บาตรจะต้องเดิน มาใส่บาตรทางด้านซ้ายมือของพระสงฆ์ ซึ่งต่างจากของประเทศไทย คือ พระสงฆ์จะรับบิณฑบาต พระจะหันหน้าเข้าหาญาติโยมที่ทำบุญ โดยไม่สวมรองเท้า

2) ชาวเมียนมาให้ความเคารพต่อสถานที่ วัดวาอารามมาก คือ เมื่อจะต้องเดินเข้าวัด จะเดินด้วยเท้าเปล่าไม่มีการใส่รองเท้าเข้าไปในวัด ถือไม่เคารพต่อสถานที่ การเดินด้วยเท้าเปล่า ในช่วงกลางวันจะร้อนมาก ประชาชนจึงนิยมที่จะมาไหว้พระในตอนเย็นหลังพระอาทิตย์ตกดินแล้ว พื้นจะไม่ร้อนมาก สามารถเดินได้ เราจึงเห็นประชาชนมาไหว้พระที่เจดีย์ในเวลากลางคืน

3) ผู้วิจัยสังเกตเห็นความแตกต่างทางสังคมสูงระหว่างคนมีฐานะดี และประชาชนใน ระดับล่างเป็นคนมีฐานะไม่ดี มีความแตกต่างสูงมากจึงเห็นผู้คนประชาชนเดินทางมากกราบไหว้ของพร จากสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้ตนเองพ้นทุกข์ มั่งมี มีความสุข เจริญอกงาม ประชาชนจึงมักมาอธิษฐานขอ พรอยู่ตลอดเวลา

4. แหล่งท่องเที่ยวเมืองโบราณ ตาการ่า ซึ่งอยู่ทางเหนือของเมืองทวาย เขตเยผิว อยู่ทางใต้ ห่างจากท่าเรือน้ำลึกทวาย ประมาณ 10 กิโลเมตร จากการสำรวจของผู้วิจัยในรอบเมืองโบราณมี เจดีย์ที่อยู่ในสภาพเดิม หลายเจดีย์ เข้าไปใจกลางเมืองโบราณจะพบชุมชนอาศัยอยู่บนที่ดินที่เป็น กำแพงเมือง กำแพงเมืองทำด้วยอิฐศิลาแลง ซึ่งเป็นอิฐศิลาแลงในลักษณะแบบเดียวกันในประเทศไทย พบเหรียญกลมใหญ่ ทำด้วยแร่พลวง มีอักษรด้านหลัง ด้านหน้าเป็นรูปสัญลักษณ์ เนื่อง จากรัฐบาล เมียนมาไม่นิยมให้มีการค้นหาหลักฐาน เพราะเกรงว่าจะเกิดชาตินิยมและจะดูเล้าปากทางรัฐบาลจึง ไม่ให้มีการขุดค้น

ข้อสังเกตของผู้วิจัย น่าจะมีความเป็นไปได้ซึ่งพบหลักฐานหลายอย่างที่มีความเชื่อมโยง ลักษณะของความเจริญเมืองท่าชายทะเลที่กล่าวถึงเมืองสุวรรณภูมิที่อ้างไว้ในจารึก เกี่ยวข้องกับ กษัตริย์ในยุคของพระเจ้าชัยวรมัน ที่เกี่ยวข้องกัبد้านานปราสาทหิน ในการสังเกตเห็นจากอิฐที่ใช้ทำ กำแพงเมือง ตาการ่า น่าจะมีศึกษามากขึ้นจากข้อสันนิฐานไว้

5. การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับ 4 จังหวัดของประเทศไทย ผู้วิจัยเสนอเส้นทาง ท่องเที่ยว ที่ได้จากการประเมินแหล่งท่องเที่ยวในเมืองทวาย และแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวเมืองทวาย ไว้ 4 เส้นทาง ดังนี้คือ

เส้นทางที่ 1 เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ สุพรรณภูมิ - ตากการา

เส้นทางที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยวตามรอยพระพุทธเจ้า สุวรรณภูมิ - ตายะวัต

เส้นทางที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนไทยโบราณสมัยพระเจ้าอลองพญา

เส้นทางที่ 4 เส้นทางเลือกตามความสนใจ

6. ผลกระทบจากการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยสังเกตพบว่า แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ที่เพิ่งจะมีการค้นพบ คือ วังเกียวิ หรือพระธาตุอินแขวนน้อย การจัดการเรื่องขยะและสิ่งแวดล้อมยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการ พบว่ามีการทิ้งขยะในสถานที่ท่องเที่ยว ทำให้เกิดขยะบนแหล่งท่องเที่ยว ไม่สวยงาม เกิดความสกปรก ทำให้สถานที่ขาดความน่าสนใจ

1) ผลกระทบด้านการจัดการขยะ เมืองทวายยังไม่มีระบบการจัดการด้านการกำจัดขยะที่ดี จึงส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านความสกปรกต่างๆ เช่น การทิ้งขยะไม่เป็นที่ จึงทำให้เกิดกองขยะที่ส่งกลิ่นเหม็น และทำให้ความสกปรกของสถานที่ที่พบเห็น ก่อให้เกิดปัญหาต่อสภาพแวดล้อมเป็นอย่างมาก ทั้งทางตรงและทางอ้อม อีกทั้งขยะพวกนี้ยังถูกทิ้งลงคูคลอง ซึ่งจะไปกั้นการไหลผ่านของน้ำ จึงส่งผลให้แหล่งน้ำนั้นสกปรกและเกิดการเน่าเสีย จึงส่งผลให้เกิดกลิ่นเหม็นและก่อให้เกิดความรำคาญ การเผากองขยะที่กองทิ้งไว้ในเขตชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดมลพิษแก่อากาศ ยังรวมไปถึงวังเกียวิที่ถูกค้นพบเมื่อเจ็ดเดือนที่ผ่านมา ก็ยังมีการทิ้งขยะไว้ตลอดสองข้างทางทำให้เกิดความสกปรกและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคอีกด้วย

2) ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพความสวยงามของเมืองทวาย ของต้นตาล ในเมืองทวายมีการปลูกต้นตาลเป็นจำนวนมากและต้นตาลยังถือเป็นจุดเด่นสัญลักษณ์เมืองทวาย (Landmark) อีกด้วย อีกทั้งต้นตาลทั้งสองข้างทางยังเป็นจุดบ่งบอก ถึงอายุและบ่งบอก ว่าตอนนี้ท่านได้เข้าสู่เมืองทวายแล้ว เมื่อมีความเจริญเกิดขึ้น การขยายถนนให้กว้างขึ้น จึงทำให้ต้องตัดต้นตาลทิ้งไป เพื่อการขยายถนนและอำนวยความสะดวกทางคมนาคม

3) ด้านเศรษฐกิจการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวยังขาดการอนุรักษ์ ซึ่งทำให้สภาพดั้งเดิมของโบราณนั้นถูกทำลาย เช่น เมืองโบราณตากการาที่มีการสร้างเจดีย์ครอบทับโบราณสถานดั้งเดิม ไว้แทนที่เจดีย์เดิม โดยขาดความเข้าใจในเรื่องความรู้ทางด้านศิลปะและประวัติศาสตร์ และของเดิมโบราณสถานการพบซากโบราณสถาน พบในเมืองตากการา ที่มีการบูรณะสร้างเจดีย์กลางทุ่งนา การสร้างเจดีย์ใหม่ครอบถ้าหากขาดการศึกษาที่จะทำให้คุณค่าของโบราณสถานขาดหายไป การสร้างเจดีย์ทับซากโบราณสถานจึงต้องมีความรู้ถึงรากฐานเดิมและคงสถาปัตยกรรมเดิมที่สวยงาม

4) คุณค่าทางวัฒนธรรมและศิลปะ มีการเน้นการท่องเที่ยวที่แสวงหาโบราณสถานใหม่ เพื่อชูดค้นโบราณสถานใหม่แล้วนำมาเป็นจุดขายของสถานที่นั้น จึงทำให้ขาดการอนุรักษ์สภาพดั้งเดิมของโบราณสถานนั้นในเมืองทวายมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และวัดเก่าแก่อยู่หลายที่มีการทำนุบำรุงหรือบูรณะใหม่ให้สมบูรณ์แต่ไม่ได้ศึกษาถึงความเป็นมาของสถานที่นั้นๆว่าเป็นมาอย่างไร และสมควรจะบูรณะใหม่เช่นใด อาทิเช่น เมื่อพบเจอเจดีย์เก่าแก่ก็จะสร้างเจดีย์ใหม่ค ครอบองค์เก่าไว้

โดยที่ไม่ศึกษาหรือดูว่าเจดียองค์นั้นเป็นทรงไหน อยู่ในสมัยไหนจึงทำให้มีการสูญเสียเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ไปมากมายหลายแห่ง

5) สุขอนามัยและโรคติดต่อ ระบบสาธารณสุขของพม่ายังไม่ดีพอ โดยสังเกตโรคที่เกิดขึ้นจากตารางที่ 12 พบว่าโรคอุจจาระร่วง โรคไข้เลือดออก โรคมาลาเลียและวัณโรค เป็นโรคที่เกิดขึ้นบ่อยโดยมีผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นในทุกๆปี โดยในปี 2556 โรคที่ต้องเฝ้าระวังมากที่สุด 5 อันดับ คือ โรคอุจจาระร่วง โรคมาลาเลีย โรคไข้เลือดออก โรควัณโรคและโรคไข้สมองอักเสบ

10. กิจกรรมการร่อนทอง ผู้วิจัยสังเกตพบว่าในแม่น้ำตะนาวศรีช่วงที่แม่น้ำลดลงมากจะเห็นประชาชนหรือผู้ได้รับสัมปทานดูดแร่ทองคำ หรือการลงไปแม่น้ำตะนาวศรีร่อนหาทองคำที่ตามตะกอนในแม่น้ำตะนาวศรีทองคำมีมากพอที่จะลงทุนทำเรือดูดหาแร่ทองคำเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ

5.2 ข้อเสนอแนะ

1 งานวิจัยครั้งนี้

1) การสำรวจเก็บข้อมูลเมืองทวาย ฤดูฝนมีระยะเวลายาวนานกว่า ควรเตรียมตัวนำอุปกรณ์ไปด้วย เช่น ร่ม หรือหมวก เนื่องจากมีฝนมาก

2) เมืองทวายเป็นของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่มีระบบการปกครองที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเก็บข้อมูลวิจัย จะมีทหารควบคุมดูแลความสงบ การกระทำจะต้องขออนุญาตก่อน

3) สภาพถนน การเดินทางไม่สะดวก และใช้เวลายาวนาน สภาพถนนมีฝุ่น เป็นถนนแคบรถวิ่งสวนกันจะต้องหลบลงไหล่ทาง การเดินทางจะต้องมีการวางแผนเส้นทางให้ดี

4) ความปลอดภัย ระหว่างการเดินทาง เนื่องจากไม่บริษัทประกันภัยรับรองหรือให้การคุ้มครองเนื่องจากพื้นที่เขตการคุ้มครองนอกประเทศไทย การเดินทางหากประสบอุบัติเหตุการรักษาหรือการช่วยเหลือกระทำได้ยากลำบาก จึงควรระมัดระวังในการเดินทาง

2 ข้อเสนอแนะและการใช้ประโยชน์

จากการลงพื้นที่และศึกษามีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ คือ ทางด้านวิชาการ ด้านสาธารณะ ด้านนโยบาย ด้านเชิงพาณิชย์

1) ด้านนโยบาย สามารถนำข้อมูลการท่องเที่ยวไปจัดทำเป็นยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว จังหวัดกาญจนบุรีเสนอผ่านสมาคมการท่องเที่ยวของจังหวัดกาญจนบุรี ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยว เนื่องจากในอนาคตนิคมอุตสาหกรรมทวายจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้เมื่อนักท่องเที่ยวต้องการที่จะเดินทางไปเยี่ยมชม ซึ่งไม่ควรมองข้ามในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว

2) รัฐควรเร่งการดำเนินการผ่านแดนให้เป็นด่านที่มีการสนับสนุนให้มีการกิจกรรม นำไปปรับปรุงนโยบายด้านการค้าของทางภาครัฐระหว่าง 2 ประเทศ เพื่อการประกอบธุรกิจการค้าร่วมกัน ทั้งระยะเวลาเปิดปิดไม่เท่ากันจึงปรับระยะเวลาให้เหมาะสมตรงกัน เนื่องจากเวลาในเมียนมาจะช้ากว่า 30 นาที ทำให้การเดินทางต้องคำนึงถึงระยะเวลาเปิดปิดที่ต่างกันด้วย

3) รัฐมีนโยบายการส่งเสริมนิคมอุตสาหกรรมเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย แต่เนื่องจากสภาพถนนและการเดินทางยังเป็นอุปสรรค รัฐจึงควรร่วมกับประเทศเมียนมาในการพัฒนาเส้นทาง การคมนาคมร่วมกัน เพื่อเป็นประโยชน์กับทั้งสองฝ่าย หน่วยงาน ภาครัฐสามารถนำไปกำหนดพื้นที่

เป้าหมายในการพัฒนาและกำหนดที่ชัดเจน ยังมีข้อมูลสำคัญในการกำหนดนโยบายระหว่าง รัฐ ต่อ รัฐ

4) รัฐควรเจรจากับฝั่งเมียนมาในการทำกิจกรรมท่องเที่ยว และลงทุนร่วมกันจัดทำแหล่งที่ตั้งสำนักงานการท่องเที่ยวของไทย ในเมืองทวาย เพื่อช่วยเหลือและให้คำแนะนำนักธุรกิจที่จะไปลงทุนในทวาย ควรส่งเสริมให้มีการผ่านแดนชั่วคราวและสามารถเดินทางได้ไกลกว่าเดิมออกจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมกรรมการท่องเที่ยวได้ยาวนานมากกว่าเดิมซึ่งจำกัดสิทธิไว้แค่จังหวัดกาญจนบุรี ทำให้ไม่สามารถทำกิจกรรมการท่องเที่ยว หรือโปรแกรมเส้นทางที่ไกลได้

5) ด้านการพาณิชย์ ความสามารถในการรองรับผู้ป่วยในเมืองทวาย ไม่เพียงพอทำให้การกำหนดความต้องการในการรักษาพยาบาล นำข้อมูลโรคติดต่อ ไปวางแผนการพัฒนาควบคุมโรคติดต่อที่นำเข้ามาจากชาวต่างประเทศ สามารถนำไปทดลองจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

3 งานวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวโดยยังขาดการสำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวเมียนมาเพื่อนำมาพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวให้สมบูรณ์มากขึ้น

2) แหล่งท่องเที่ยวยังขาดการการศึกษาลักษณะการขนส่งนักท่องเที่ยวในการนำนักท่องเที่ยวเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดจุดพักแวะโดยการคำนวณเวลาที่ใช้ที่เหมาะสมในพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว

3) การศึกษาร่องรอยนี้เป็นการค้นหาข้อมูลสำคัญบางประการที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย ยังขาดการศึกษาอย่างจริงจังถึงชุมชนชาวสยามโบราณ ในฝั่งทวาย จัดทำเป็นแผนที่แหล่งชุมชนสยามโบราณนอกประเทศไทย

4) งานวิจัยนี้ขาดการศึกษาความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนาเส้นทางตลาดการท่องเที่ยวจึงจะทำให้โครงการสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร (2545). **ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม 1**. กรุงเทพฯ : กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์.
- กรมศิลปากร. (2547). **วรรณกรรมพระยาตรัง**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : หอสมุดแห่งชาติ นครศรีธรรมราช.
- กฤษฎา พินศรี. (2550). **โครงการศึกษาศักยภาพแหล่งโบราณสถานวัฒนธรรมล้านช้างในอีสานใต้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(2556).**การศึกษาสำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทย ปี 2555**.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกเบี๋ย.
- กุลวดี ละม้ายเงิน. (2556). **วัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา [http://www.human.ubru.ac.th/2010/images/educationdocument/aj_kulawadee.\(14 พฤษภาคม 2556\).](http://www.human.ubru.ac.th/2010/images/educationdocument/aj_kulawadee.(14%20พฤษภาคม%202556).)
- เกศรา สุดเพชร และวรัชต์ มัธยมบุรุษ. (2554). **การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ อย่างมีส่วนร่วม สำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษา พื้นที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแม่เมาะและชุมชนรอบจังหวัดลำปาง**.พะเยา: พะเยาวิจัย1.
- จิตตานันท์ ดิกุล และคณะ. (2549). **ศักยภาพและความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้**.กรุงเทพฯ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- โฉมยง โต๊ะทอง. (2554). **โครงการ ASEAN: การเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมผ่านหลักสูตรท่องเที่ยวในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษาประเทศไทย**.กรุงเทพฯ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- เชิดศักดิ์ ฉายถวิล และคณะ. (2550). **การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในเขตพื้นที่อีสานใต้กับประเทศกัมพูชา : ผ่านตามเส้นทางช่องสะง่า ถึง จังหวัดเสียมเรียบ**. กรุงเทพฯ : กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว).
- ทศโนยวรรณ ดวงมาลา. (2550). **กลยุทธ์ในการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้**.กรุงเทพฯ :สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ธนภูมิ ปองเสงี่ยม. (2552). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวโบราณสถานในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**.พระนครศรีอยุธยา: คณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ (ศูนย์ทันตรา).
- ธิดา สาระยา.(2532), **ศรีทราวดี ประวัติศาสตร์ยุคต้นของสยามประเทศ**, กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์เมืองโบราณ.
- บริหารเทพธานี. (2534). **ประวัติศาสตร์ชาติไทย ชุด 1-2**. กรุงเทพฯ : บุรพาสานส์.
- พรชัย สุจิตต์. (2528).**รายงานผลการสำรวจและศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ตอนต้นของกลุ่มแม่น้ำท่าจีน**. กรุงเทพฯ : ภาควิชามนุษย์วิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ภพพล จันทรวัฒนกุล. (2553). **ประวัติศาสตร์และศิลปะพม่า**. กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ภราดร ศักดาวรรณ. (2555). **สู่ทางที่ทวาย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงดาว.
- ภัทรอนงค์ ณ เชียงใหม่. (2544). **แนวกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย จังหวัดลำปาง**. เชียงใหม่ : สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิศรา ภาณุวัฒน์. (2556). **เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย**. กรุงเทพมหานคร : แสงดาว
- วรัชต์ มัยยมบุรุษ. (2552). **รูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่ : ดุษฎีนิพนธ์มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วัชรภรณ์ ระเบียบศรี. (2551). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์**. กรุงเทพมหานคร.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2556). **คนไทยพลัดถิ่นในเขตตะนาวศรี**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา http://th.wikipedia.org/wiki/B5#cite_note-2 (14 พฤษภาคม 2556).).
- วิฑูรย์ เหลียวรุ่งเรือง และคณะ. (2547). **เส้นทางท่องเที่ยวสถาปัตยกรรมเชิงประวัติศาสตร์**. เชียงใหม่ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิศิษฐ์ เดชมากและคณะ. (2552). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการทาบุญไหว้พระ 9 วัด**. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- วิรัช นิยมธรรม. (2551). **เรียนรู้สังคม วัฒนธรรมพม่า**. กรุงเทพฯ : ตะกุกไทย.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2539). **สยามประเทศ**. กรุงเทพฯ : มติชน พิมพ์ครั้งที่3.
- ศิริวรรณ ปิตีวรรณ. (2551). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย**
กรณีศึกษา: บึงฉวากเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสุพรรณบุรี. สารนิพนธ์บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล.
- ศิริจรรยา ประพตกิจ. (2553). **การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมืองจังหวัดตราด เพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. ปริญญาโท. (การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิทธิโชค จิตต์ประสงค์. (2554). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยว อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี. (2552). **แผนพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรี 4 ปี (2553-2556)**.
กาญจนบุรี: สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี.
- สุดาทิพย์ นันทโชค. (2555). **พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในเขตจังหวัดสิงห์บุรีของนักท่องเที่ยวสูงอายุ**. กรุงเทพฯ : สารนิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุเทพ พันประสิทธิ์ และคณะ. (2547). **กลยุทธ์การจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา** กรณีศึกษา : จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ. กรุงเทพฯ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อารยา เกียรติก่อ. (2555). **โครงการพัฒนาแผนการตลาดด้านการท่องเที่ยว ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1. สุพรรณบุรี : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี.**

Moore, Elizabeth. 2007. *Early Landscapes of Myanmar*. Bangkok: River Books.

Moore, Elizabeth. 2009. Place and space in early Burma: a new look at Pyu Culture. *Journal of the Siam Society*, 92, pp. 1-27.

ZawThura. 2009. Dawei region ancient culture (Dawei-deh-tha-she-yin-kye-hmu-as-htau-ah-ha-mya), *Dawei University Research Journal*, Dawei, Ministry of Education. Vol.1/1:39-49.

แบบสอบถาม

โครงการวิจัย : การศึกษาร่องรอยทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในบริเวณแนวชายแดน
ภาคตะวันตกของประเทศไทยที่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย

ชื่อสถานที่.....

จังหวัด

☐

กาญจนบุรี

☐

นครปฐม

☐

ราชบุรี

☐

สุพรรณบุรี

☐

ทะเลสาบสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยว โดยคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ต่อไป

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 การวัดระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร
- 2) ด้านสาธารณูปโภค
- 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
- 4) ด้านสิ่งแวดล้อม
- 5) ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว
- 6) ด้านการประชาสัมพันธ์
- 7) ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ และเติมข้อความในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
2. อายุ	☐ ต่ำกว่า 20 ปี
☐ 31 – 40
☐ มากกว่า 50 ปี	☐ 21 – 30 ปี
☐ 41 – 50 ปี
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด	☐ ต่ำกว่ามัธยมศึกษา
☐ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
☐ ปริญญาตรี
☐ อื่น ๆ (ระบุ)	☐ มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ ปวส./ปวท./อนุปริญญา
☐ สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ	☐ นักเรียน/นักศึกษา
☐ พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน
☐ เกษตรกร
☐ พ่อบ้าน/แม่บ้าน
☐ อื่น ๆ (ระบุ)	☐ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
☐ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
☐ รับจ้าง
☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพ
5. การมายังแหล่งท่องเที่ยว	☐ เคยมา 1 - 3 ครั้ง
☐ เคยมามากกว่า 7 ครั้ง	☐ เคยมา 4 – 6 ครั้ง
6. ลักษณะการเดินทาง	☐ รถส่วนตัว
☐ อื่น ๆ (ระบุ)	☐ รถประจำทาง
7. รูปแบบการเดินทาง	☐ คนเดียว
☐ หมู่คณะ
☐ อื่น ๆ (ระบุ)	☐ ครอบครัว
8. ระยะเวลาการเดินทาง	☐ วันเดียว
☐ พักค้างคืน 3 – 4 วัน
☐ อื่น ๆ (ระบุ)	☐ พักค้างคืน 1 – 2 วัน
9. ถิ่นที่ท่านอาศัยอยู่	☐ ภาคเหนือ
☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
☐ ภาคใต้	☐ ภาคกลาง
☐ ภาคตะวันออก

ส่วนที่ 2 การวัดระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับศักยภาพ” โดย

- 5 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวนั้นมีศักยภาพตามที่กำหนดในระดับ **มากที่สุด**
 4 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวนั้นมีศักยภาพตามที่กำหนดในระดับ **มาก**
 3 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวนั้นมีศักยภาพตามที่กำหนดในระดับ **ปานกลาง**
 2 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวนั้นมีศักยภาพตามที่กำหนดในระดับ **น้อย**
 1 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวนั้นมีศักยภาพตามที่กำหนดในระดับ **น้อยที่สุด**

รายการ	ระดับศักยภาพ				
	5	4	3	2	1
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร					
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี					
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก					
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง					
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว					
ด้านสาธารณูปโภค					
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ ใช้บัตรหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่					
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ทั้งภายในแหล่ง ท่องเที่ยวและบริการใกล้เคียง					
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา					
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด					
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ					
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกต้องหลักโภชนาการ					
12. มีที่พักโรงแรม และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม					
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว					
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว					
ด้านสิ่งแวดล้อม					
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี					
16. ควบคุมเกี่ยวกับเสียง หรือการห้ามยวดยานขนาดใหญ่เข้าใกล้แหล่ง ท่องเที่ยว					
17. กำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะที่ส่งผลกระทบต่อแหล่ง ท่องเที่ยว เช่น ฝุ่นละออง อากาศเสีย และกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์					
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ					
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว					

รายการ	ระดับศักยภาพ				
	5	4	3	2	1
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว					
20. รอบบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่งอยู่เสมอ					
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน					
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ สามารถเห็นเค้าโครงหรือรูปแบบเมื่อสมัยแรกสร้าง					
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว					
24. มีการจัดแสดงเกี่ยวกับรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมและสอดคล้อง					
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง					
ด้านการประชาสัมพันธ์					
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางทั้งในระดับชุมชน และระดับประเทศ					
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ					
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว					
29. มีสิ่งพิมพ์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้บริการตามศูนย์การท่องเที่ยวหรือโรงแรม					
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ					
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว					
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง					
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต					
33. มีความเกี่ยวพันกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ					
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น					
35. มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน					
รวม					

*****ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถามนี้*****

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล.....อายุ.....

อาชีพ..... ตำแหน่ง/สังกัด.....

ที่อยู่.....

1. ท่านรู้จักพระนเรศ (พระนเรศวร) ของประเทศไทยหรือไม่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ทวาย มีความหมายว่าอะไร

ทวาย“แปลว่าคนขามืด” มีดของทวายเคยนำไปใช้เป็นอาวุธหรือไม่

แหล่งขามืดของทวายอยู่ที่หมู่บ้านใด ไกลมากน้อยเพียงไร

.....

.....

.....

.....

3. ความหมายของ คำว่า “โยเดียว” หมายถึง “คนไทย” ใช่หรือไม่

ท่านรู้จักถนน หรือค่านีหรือไม่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ถนนโยเดียวมีความสำคัญ หรือเกี่ยวข้องกับทวายหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

5. ถนนโยเดียว คือ ถนนนี้เคยใช้เป็นเส้นทางเดินทัพไปประเทศไทยใช่หรือไม่

.....

.....

.....

.....

6. ปัจจุบันมีคนไทยที่อาศัยอยู่ที่ทะเลแวมมีบ้างหรือไม่

.....

.....

.....

.....

7. ท่านทราบประวัติความเป็นมาของเจ้าเมืองทวายครั้งสมัยสุโขทัย – ปัจจุบันหรือไม่ มีรูปถ่าย หรือหลักฐาน
อยู่ที่ใด

.....

.....

.....

.....

8. เจ้าเมืองทวายคนใดที่มีความสำคัญต่อทวายมาก

.....

.....

.....

.....

9. พระเจ้าอลองพญายกทัพมาตีเมืองทวาย และยกทัพไปตีประเทศไทย มีอะไรที่เกี่ยวข้องอยู่บ้าง

.....

.....

.....

10. วัด 4 แห่งที่พระเจ้าบุเรงนองมาทำพิธีเจาพระกรรม ท่านรู้จักและความสำคัญอย่างไร

1) วัดชเวสิกอง ที่กรุงพุกาม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) วัดเขวหาดอ ที่เมืองแปร

.....

.....

.....

.....

.....

3) วัดพระเกศธาตุ (เขวดากอง) ที่เมืองตะเกิง

.....

.....

.....

.....

.....

4) วัดมหาธาตุมูเตา (เขวมาวดอ) ที่กรุงพะโค

.....

.....

.....

.....

11. ในทหะแวมีสถานที่ใดที่เกี่ยวข้องกับคนไทยอยู่ที่ใดบ้าง

.....

.....

.....

12. วัดที่สำคัญกับเมืองทวายมี 9 วัด ชื่อวัดอะไรบ้าง มีประวัติและความเป็นมาอย่างไร

1) ชื่อ.....

ประวัติและความเป็นมา.....

.....

.....

2) ชื่อ.....

ประวัติและความเป็นมา.....

.....

- 3) ชื่อ.....
ประวัติและความเป็นมา.....
.....
.....
- 4) ชื่อ.....
ประวัติและความเป็นมา.....
.....
.....
- 5) ชื่อ.....
ประวัติและความเป็นมา.....
.....
.....
.....
.....
.....
- 6) ชื่อ.....
ประวัติและความเป็นมา.....
.....
.....
- 7) ชื่อ.....
ประวัติและความเป็นมา.....
.....
.....
- 8) ชื่อ.....
ประวัติและความเป็นมา.....
.....
.....
- 9) ชื่อ.....
ประวัติและความเป็นมา.....
.....
.....
.....

13. ท่านรู้จักเมืองโบราณ Maha-Thuka nagara หรือไม่

☐ รู้จัก

☐ ไม่รู้จัก

หากท่านรู้จัก โปรดตอบคำถามต่อไปนี้

ตั้งอยู่ที่ใด.....

.....

.....

หลักฐานทางประวัติศาสตร์.....

.....

.....

ความเป็นมา.....

.....

.....

ความเชื่อ.....

.....

.....

ระยะทาง.....

.....

.....

14. ท่านรู้จัก อาณาจักรศรีเกษตร “ดินแดนของความโชคดี” หรือไม่ ที่อยู่ห่างจากเมืองแปรประมาณ 5 ไมล์

.....

.....

.....

15. พิพิธภัณฑ์ของทวายมีกี่แห่ง ได้แก่อะไรบ้าง สามารถเข้าชมได้หรือไม่

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

คณะผู้วิจัย

ตารางที่ 4.9 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เมืองโบราณ ตากการา

(สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์)

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	2.70	1.337	ปานกลาง
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	2.30	1.160	น้อย
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	1.90	0.568	น้อย
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.00	0.667	น้อย
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.50	1.354	น้อย
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ ใช้บัตรหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	1.70	0.823	น้อย
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และบริเวณใกล้เคียง	2.10	0.738	น้อย
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	1.80	0.632	น้อย
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	1.90	1.101	น้อย
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	1.50	0.707	น้อยที่สุด
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกต้องหลักโภชนาการ	1.70	0.949	น้อย
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	1.40	0.699	น้อยที่สุด
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	1.50	0.527	น้อยที่สุด
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	2.70	1.418	ปานกลาง
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	1.80	0.789	น้อย
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	2.10	0.994	น้อย
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	2.40	1.506	น้อย
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	2.90	1.370	ปานกลาง
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.40	0.843	น้อย
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบๆบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง	2.90	0.994	ปานกลาง
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	2.40	0.699	น้อย
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง	3.20	1.033	ปานกลาง
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.30	0.823	น้อย
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	2.60	0.843	ปานกลาง
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	2.70	1.160	ปานกลาง
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	2.00	1.155	น้อย
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้โดยเฉพาะ	1.40	0.699	น้อยที่สุด
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	2.00	1.054	น้อย
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์ท่องเที่ยวและโรงแรม	1.60	0.699	น้อย
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	2.30	1.252	น้อย

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	3.40	1.174	ปานกลาง
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต	4.10	1.287	มาก
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	3.90	1.449	มาก
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	3.40	1.350	ปานกลาง
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน	4.10	1.449	มาก
รวมเฉลี่ย	2.39	0.29	น้อย

จากตารางที่ 4.9 พบว่าศักยภาพเมืองโบราณ ตากการา ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวมีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต มีความเกี่ยวข้องกับนิทานหรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ และมีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวนอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย($\bar{X} = 2.39$)

ตารางที่ 4.10 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวโล๊ะมะละเซ (พระชนมมาร) เจดีย์ใหญ่

(สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์)

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	4.00	1.000	มาก
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	3.71	0.951	มาก
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	3.86	0.900	มาก
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.71	0.951	มาก
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.86	1.215	มาก
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ ใช้บัตรหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	2.57	1.618	ปานกลาง
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และบริเวณใกล้เคียง	3.14	0.690	ปานกลาง
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	4.14	0.900	มาก
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	3.86	0.690	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	3.43	0.976	ปานกลาง
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	3.14	0.690	ปานกลาง
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	3.86	1.215	มาก
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	2.43	1.134	น้อย
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	2.29	0.756	น้อย
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	3.29	1.113	ปานกลาง
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	2.29	1.113	น้อย
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	2.57	0.976	ปานกลาง
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	3.29	0.488	ปานกลาง
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.43	0.787	ปานกลาง
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบๆบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง	3.86	0.900	มาก
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	4.29	0.756	มาก
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง	4.29	0.488	มาก
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.86	0.690	มาก
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	3.86	1.345	มาก
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	4.43	0.787	มาก
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	2.86	1.345	ปานกลาง
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	2.43	0.976	น้อย
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	3.00	1.155	ปานกลาง
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์ท่องเที่ยวและโรงแรม	2.57	1.272	ปานกลาง
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	2.43	1.272	น้อย

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.86	0.378	มากที่สุด
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต	4.43	0.787	มาก
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	3.86	0.900	มาก
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.29	0.756	มาก
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน	4.71	0.488	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	3.51	0.28	มาก

ตารางที่ 4.10 พบว่า ศักยภาพ โล๊ะกะมาละเซ(พระชนะมาร) วัดพระพุทธรูปในพระเจดีย์ใหญ่ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ในด้านสาธารณูปโภค มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาดอยู่ในระดับมาก ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว รอบๆบริเวณ แหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นส่วน โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียงอยู่ในระดับมาก ในด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวนอยู่ในระดับมากที่สุด และมีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = 3.51$)

ตารางที่ 4.11 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เลื่องด้อมูพะยา (วัดพระนอน) (สาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมาร์)

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	1.40	0.516	น้อยที่สุด
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	1.70	0.949	น้อย
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	1.40	0.699	น้อยที่สุด
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.70	1.059	น้อย
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.30	0.483	น้อยที่สุด
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ ใช้บัตรหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	1.30	0.483	น้อยที่สุด
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และบริเวณใกล้เคียง	2.10	1.197	น้อย
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	2.10	0.876	น้อย
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	2.00	.667	น้อย
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	1.17	0.675	น้อยที่สุด
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกต้องโภชนาการ	2.00	0.943	น้อย
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	1.60	0.843	น้อย
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	2.20	1.476	น้อย
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	1.70	1.160	น้อย
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	2.30	1.337	น้อย
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	1.60	0.699	น้อย
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	1.60	0.699	น้อย
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	1.70	0.949	น้อย
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.00	0.943	น้อย
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบๆบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง	1.70	1.337	น้อย
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	2.10	0.994	น้อย
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง	1.30	0.483	น้อย
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	1.90	0.994	น้อย
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	1.80	1.317	น้อย
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	2.40	1.174	น้อย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	1.30	0.483	น้อยที่สุด
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	1.80	1.476	น้อย
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	1.60	1.075	น้อย
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์ท่องเที่ยวและโรงแรม	1.40	0.699	น้อยที่สุด
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	1.30	0.483	น้อยที่สุด

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.50	1.269	มาก
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต	4.50	0.527	มาก
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.30	0.675	มาก
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.00	0.943	มาก
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน	3.90	0.568	มาก
รวมเฉลี่ย	2.08	0.31	น้อย

ตารางที่ 4.11 ที่ ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว วัดพระนอน มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือ ตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น และ มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($X = 2.08$)

ตารางที่ 4.12 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว โต้งพะย้า เวมิตะกาเต่า (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์)

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	1.00	0.000	น้อยที่สุด
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	1.80	0.422	น้อย
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	1.10	0.316	น้อยที่สุด
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.80	0.919	น้อย
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.30	0.949	น้อยที่สุด
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ ใช้บัตรหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	1.70	0.949	น้อย
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และบริเวณใกล้เคียง	1.50	0.527	น้อยที่สุด
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	1.30	0.483	น้อยที่สุด
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	1.30	0.483	น้อยที่สุด
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	1.70	0.483	น้อย
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	1.60	1.350	น้อย
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	1.40	0.516	น้อยที่สุด
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	1.70	0.675	น้อย
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	1.40	0.516	น้อยที่สุด
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	1.70	1.059	น้อย
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	1.60	0.699	น้อย
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	1.10	0.316	น้อยที่สุด
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	1.20	0.422	น้อยที่สุด
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	1.40	0.516	น้อยที่สุด
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบๆบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง	1.50	0.707	น้อยที่สุด
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	1.50	0.527	น้อยที่สุด
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง	1.80	1.229	น้อย
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	1.80	1.229	น้อย
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	1.40	0.516	
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	1.80	1.033	น้อย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	1.70	0.823	น้อย
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	1.22	0.441	น้อยที่สุด
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	1.80	1.229	น้อย
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์ท่องเที่ยวและโรงแรม	1.10	0.316	น้อยที่สุด
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	1.50	0.527	น้อยที่สุด

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	3.20	1.932	ปานกลาง
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต	4.80	0.422	มากที่สุด
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.60	0.516	มากที่สุด
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.80	0.632	มากที่สุด
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน	4.50	0.707	มาก
รวมเฉลี่ย	1.90	0.37	น้อย

ตารางที่ 4.12 ประเมินศักยภาพโตต่างพะย้า (เขาเวมิตะกาเต่า) ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ และ มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด และมีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.90$)

ตารางที่ 4.13 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เขียวมุตที่พะย้า (วัดเขียวมุตที่) (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์)

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	2.71	0.756	ปานกลาง
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	2.43	0.787	น้อย
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	2.43	0.787	น้อย
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.00	1.414	ปานกลาง
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.57	0.976	มาก
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ ใช้บัตรหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	2.43	1.397	น้อย
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และบริเวณใกล้เคียง	2.43	0.787	น้อย
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	3.00	1.000	ปานกลาง
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	2.71	0.951	ปานกลาง
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	2.71	0.756	ปานกลาง
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกต้องโภชนาการ	3.00	0.816	ปานกลาง
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	2.71	1.113	ปานกลาง
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	2.86	1.345	ปานกลาง
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	2.43	0.787	น้อย
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	2.57	0.976	ปานกลาง
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	2.71	1.254	ปานกลาง
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	2.43	1.134	น้อย
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	2.86	0.690	ปานกลาง
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.57	0.976	ปานกลาง
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบๆบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง	3.43	0.976	ปานกลาง
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	3.43	0.787	ปานกลาง
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง	3.86	1.069	มาก
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.86	0.900	ปานกลาง
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	3.43	1.397	ปานกลาง
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	3.43	0.976	ปานกลาง
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	2.86	1.069	ปานกลาง
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	2.00	1.000	น้อย
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	2.43	1.397	น้อย
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์ท่องเที่ยวและโรงแรม	2.00	0.816	น้อย
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	2.14	0.690	น้อย

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	3.71	0.951	มาก
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต	4.43	0.535	มาก
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.26	0.488	มาก
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.14	0.900	มาก
35. มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน	4.57	0.535	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	2.99	0.25	ปานกลาง

ตารางที่ 4.13 ประเมินศักยภาพเขียนมุกที่พะย้า วัดเขียนมุกทีในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และการสื่อสาร มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้างอยู่ในระดับมาก ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวมีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก และมีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหนอยู่ในระดับมากที่สุดค่า เฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$)

ตารางที่ 4.14 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว อะฮ์ญะยะฮะย้า (วัดป่าหยา) (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์)

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	1.10	0.316	น้อยที่สุด
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	2.20	1.317	น้อย
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	1.90	1.663	น้อย
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.90	1.449	น้อย
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.80	1.229	น้อย
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ ใช้บัตรหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	1.50	0.707	น้อยที่สุด
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และบริเวณใกล้เคียง	1.60	0.516	น้อย
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	1.50	0.527	น้อยที่สุด
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	1.80	0.789	น้อย
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	1.50	0.707	น้อยที่สุด
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกต้องโภชนาการ	1.80	0.919	น้อย
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	2.00	0.943	น้อย
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	2.10	1.370	น้อย
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	2.00	0.943	น้อย
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	1.80	0.919	น้อย
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	1.90	0.876	น้อย
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	2.10	1.287	น้อย
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	1.70	1.252	น้อย
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	1.60	0.966	น้อย
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบๆบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง	1.70	0.949	น้อย
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	1.80	1.033	น้อย
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง	2.50	1.269	น้อย
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	1.80	1.033	น้อย
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	2.00	1.054	น้อย
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	2.00	1.054	น้อย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	2.50	1.434	น้อย
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	1.80	1.033	น้อย
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	2.30	1.337	น้อย
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์ท่องเที่ยวและโรงแรม	2.50	1.509	น้อย
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	1.50	0.972	น้อย

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	3.70	1.703	มาก
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต	3.80	1.398	มาก
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.10	1.287	มาก
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	3.70	1.059	มาก
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน	3.90	1.449	มาก
รวมเฉลี่ย	2.15	0.32	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 ประเมินศักยภาพ อะฮ์ยูปะเย้าพะย้า (วัดบำหาย) ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.15$)

ตารางที่ 4.15 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว อัมโพธิ์พะยา พระพุทธรูปยืนชนะโพธิ์

(สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์)

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	4.00	1.155	มาก
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	3.50	1.000	ปานกลาง
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	3.75	0.957	มาก
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.75	0.957	มาก
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.57	0.957	มาก
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ ใช้บัตรหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	2.50	1.732	น้อย
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และบริเวณใกล้เคียง	2.50	1.732	น้อย
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	3.25	1.708	ปานกลาง
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	3.00	1.414	ปานกลาง
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	3.00	0.816	ปานกลาง
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	3.25	0.500	ปานกลาง
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	3.00	0.000	ปานกลาง
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	2.00	0.816	น้อย
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	2.25	0.500	น้อย
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	2.25	0.500	น้อย
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	2.50	1.000	น้อย
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	2.25	0.500	น้อย
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	2.25	0.500	น้อย
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.50	0.577	น้อย
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบๆบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง	3.25	0.957	ปานกลาง
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	3.25	0.957	ปานกลาง
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง	3.75	0.500	มาก
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.00	0.816	ปานกลาง
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	3.00	0.816	ปานกลาง
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	3.50	0.577	ปานกลาง
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	2.50	0.577	น้อย
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้โดยเฉพาะ	2.00	0.816	น้อย
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	2.50	1.000	น้อย
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์ท่องเที่ยวและโรงแรม	2.75	0.957	ปานกลาง
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	2.25	1.500	น้อย

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.00	0.816	มาก
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต	3.75	0.500	ปานกลาง
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	3.50	0.577	ปานกลาง
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.00	0.816	มาก
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน	4.00	0.816	มาก
รวมเฉลี่ย	3.03	0.39	ปานกลาง

ตารางที่ 4.15 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว อัมโพธิ์พะย้า พระพุทธรูปยืนชนะโพธิ์ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้างอยู่ในระดับมาก ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$)

ตารางที่ 4.16 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เจดีย์เมายิด

(สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์)

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	2.25	0.500	น้อย
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	3.00	0.816	ปานกลาง
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	1.75	1.500	น้อย
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.75	0.957	ปานกลาง
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.25	0.500	น้อย
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ ใช้บัตรหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	3.00	0.000	ปานกลาง
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และบริเวณใกล้เคียง	3.75	0.957	มาก
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	3.00	0.816	ปานกลาง
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	2.50	1.000	น้อย
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	2.50	1.291	น้อย
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกต้องโภชนาการ	3.00	0.816	ปานกลาง
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	1.00	0.000	น้อยที่สุด
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	2.50	1.00	น้อย
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	2.50	1.291	น้อย
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	1.75	0.500	น้อย
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	2.50	1.000	น้อย
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	1.75	0.89	น้อย
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	2.50	1.000	น้อย
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.25	0.957	ปานกลาง
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบๆบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง	3.50	1.291	ปานกลาง
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	3.00	0.816	ปานกลาง
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง	3.00	1.155	ปานกลาง
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.00	0.816	ปานกลาง
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	2.25	0.500	น้อย
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	2.75	1.258	ปานกลาง
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	3.50	1.291	ปานกลาง
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	2.50	1.915	น้อย
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	3.75	1.500	มาก
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์ท่องเที่ยวและโรงแรม	2.50	1.291	น้อย
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	2.25	0.957	น้อย

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.25	0.500	มาก
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต	4.25	0.957	มาก
33. มีความเกี่ยวพันกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	3.50	1.291	ปานกลาง
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.00	1.155	มาก
35. มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน	5.00	0.000	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	2.87	0.43	ปานกลาง

ตารางที่ 4.16 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เจดีย์เมายิด ด้านสาธารณูปโภค มีระบบรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวและบริเวณใกล้เคียงอยู่ในระดับมาก ด้านการประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่นอยู่ในระดับมากและมีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหนอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$)

ตารางที่ 4.17 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เขียมมะเตะยัว (หมู่บ้านบ่อนางสยาม)

(สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์)

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	1.86	0.690	น้อย
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	1.43	0.787	น้อยที่สุด
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	1.71	1.113	น้อย
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.57	0.976	น้อย
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.14	1.464	น้อย
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ ใช้บัตรหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	1.43	0.535	น้อยที่สุด
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และบริเวณใกล้เคียง	1.86	1.215	น้อย
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	1.71	0.756	น้อย
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	1.71	0.756	น้อย
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	1.14	0.378	น้อยที่สุด
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	1.43	0.535	น้อยที่สุด
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	1.29	0.488	น้อยที่สุด
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	1.43	0.535	น้อยที่สุด
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	1.43	0.787	น้อยที่สุด
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	1.57	0.535	น้อย
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	1.43	0.535	น้อยที่สุด
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	1.43	0.535	น้อยที่สุด
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	2.57	0.535	ปานกลาง
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.00	0.816	น้อย
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบๆบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง	2.00	1.000	น้อย
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	1.57	0.787	น้อย
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง	1.71	0.756	น้อย
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	1.71	0.756	น้อย
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	1.29	0.488	น้อยที่สุด
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	2.43	1.272	น้อย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	1.14	0.378	น้อยที่สุด
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	1.14	0.378	น้อยที่สุด
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	1.57	0.535	น้อย
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์ท่องเที่ยวและโรงแรม	1.14	0.378	น้อยที่สุด
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	1.71	1.254	น้อย

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	1.57	0.535	น้อย
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต	4.29	0.951	มาก
33. มีความเกี่ยวพันกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	3.43	1.272	ปานกลาง
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	3.29	1.380	ปานกลาง
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน	4.71	0.756	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	1.88	0.31	น้อย

ตารางที่ 4.17 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เขียมมะเตะหยั่ว (หมู่บ้านบ่อนางสยาม) หมู่บ้านบ่อนางสยามในด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีตอยู่ในระดับมากและมีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหนอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.88$)

ตารางที่ 4.18 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว อ่องยะณี (วัดชนะศึก) (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์)

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	1.83	0.753	น้อย
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	1.50	0.548	น้อยที่สุด
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	1.33	0.516	น้อยที่สุด
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.33	0.516	น้อยที่สุด
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.33	1.506	น้อย
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ ใช้บัตรหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	1.67	0.816	น้อย
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และบริเวณใกล้เคียง	1.67	0.816	น้อย
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	1.67	1.033	น้อย
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	2.17	1.169	น้อย
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	1.33	0.516	น้อยที่สุด
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกต้องโภชนาการ	1.17	0.408	น้อยที่สุด
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	1.00	0.000	น้อยที่สุด
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	1.00	0.000	น้อยที่สุด
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	1.00	0.000	น้อยที่สุด
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	1.50	0.548	น้อยที่สุด
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	1.67	0.816	น้อย
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	1.67	0.816	น้อย
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	2.83	1.329	ปานกลาง
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.50	1.049	น้อย
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบๆบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง	2.83	0.753	ปานกลาง
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	3.00	1.265	ปานกลาง
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง	3.50	1.378	ปานกลาง
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.50	1.049	น้อย
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	1.83	0.983	น้อย
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	2.00	1.095	น้อย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	1.33	0.816	น้อยที่สุด
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	1.00	0.000	น้อยที่สุด
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	1.33	0.516	น้อยที่สุด
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์ท่องเที่ยวและโรงแรม	1.00	0.000	น้อยที่สุด
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	1.00	0.000	น้อยที่สุด

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.17	1.602	มาก
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต	4.67	0.516	มากที่สุด
33. มีความเกี่ยวพันกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	3.50	1.517	ปานกลาง
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.17	0.983	มาก
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน	4.83	0.408	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	2.11	1.34	น้อย

ตารางที่ 4.18 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว อ่องยะณี (วัดชนะศึก) ในด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหนอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.11$)

ตารางที่ 4.19 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว สุดองปี

(สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์)

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	1.30	0.483	น้อยที่สุด
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	1.70	0.483	น้อย
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	1.40	0.699	น้อยที่สุด
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.40	0.516	น้อยที่สุด
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.00	1.155	น้อย
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ ใช้บัตรหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	2.57	1.618	ปานกลาง
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และบริเวณใกล้เคียง	3.14	0.690	ปานกลาง
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	4.14	0.900	มาก
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	3.86	0.690	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	2.00	1.054	น้อย
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	2.00	1.054	น้อย
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	1.60	0.516	น้อย
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	1.80	0.919	น้อย
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	1.80	1.317	น้อย
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	1.50	0.527	น้อยที่สุด
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	2.10	0.876	น้อย
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	1.80	1.317	น้อย
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	1.80	0.632	น้อย
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.10	1.101	น้อย
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบๆบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง	1.80	1.229	น้อย
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	1.40	0.699	น้อยที่สุด
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง	2.00	1.155	น้อย
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	1.30	0.483	น้อยที่สุด
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	2.67	1.033	ปานกลาง
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	1.40	0.516	น้อยที่สุด
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	3.25	1.708	ปานกลาง
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	3.00	1.414	ปานกลาง
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	2.20	1.229	น้อย
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์ท่องเที่ยวและโรงแรม	3.00	0.816	ปานกลาง
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	3.25	0.500	ปานกลาง

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.86	0.378	มากที่สุด
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต	4.43	0.787	มาก
33. มีความเกี่ยวพันกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	3.86	0.900	มาก
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.29	0.756	มาก
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน	4.71	0.488	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	2.51	0.35	ปานกลาง

ตารางที่ 4.19 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว สุดองปี ด้านสาธารณูปโภค มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาดอยู่ในระดับมาก ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวมีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวนอยู่ในระดับมากที่สุด มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต มีความเกี่ยวพันกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51$)

ตารางที่ 4.20 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว และพะย้า (วัดพญาไก่อ) (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์)

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	3.33	1.211	ปานกลาง
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	3.33	1.211	ปานกลาง
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	3.67	0.516	มาก
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.50	0.837	น้อย
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.33	1.033	ปานกลาง
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ ใช้บัตรหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	2.00	1.265	น้อย
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และบริเวณใกล้เคียง	2.83	1.602	ปานกลาง
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	4.17	0.983	มาก
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	3.83	0.753	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	3.17	0.983	ปานกลาง
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	2.33	1.211	น้อย
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	3.17	1.472	ปานกลาง
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	2.17	0.983	น้อย
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	1.83	0.983	น้อย
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	3.67	0.816	มาก
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	2.67	1.033	ปานกลาง
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	2.67	1.033	ปานกลาง
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	3.50	1.049	ปานกลาง
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.67	1.211	ปานกลาง
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบๆบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง	4.00	0.894	มาก
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	4.17	0.753	มาก
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง	3.83	0.753	มาก
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.00	0.632	มาก
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	3.17	1.472	ปานกลาง
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	3.83	1.169	มาก
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	2.50	0.837	น้อย
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	2.00	1.095	น้อย
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	2.33	0.816	น้อย
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์การท่องเที่ยวและโรงแรม	2.33	0.816	น้อย
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	2.33	1.033	น้อย

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.33	0.516	มาก
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต	4.50	0.548	มาก
33. มีความเกี่ยวพันกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.33	0.816	มาก
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.33	0.516	มาก
35. มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน	4.67	0.516	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	3.27	0.28	ปานกลาง

ตารางที่ 4.20 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว และพะย้า(วัดพญาไถ่) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทางอยู่ในระดับมาก ด้านสาธารณูปโภค มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาดอยู่ในระดับมาก ด้านสิ่งแวดล้อม มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดีอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว รอบๆบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียงอยู่ในระดับมาก ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต มีความเกี่ยวพันกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่นอยู่ในระดับมากและมีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหนอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$)

ตารางที่ 4.21 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว วังเกียวิ (พระราชอุทยานเขาน้อย)

(สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์)

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	1.20	0.422	น้อยที่สุด
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	1.30	0.483	น้อยที่สุด
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	1.80	0.422	น้อย
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.50	0.527	น้อยที่สุด
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.00	0.816	น้อย
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ ใช้บัตรหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	1.30	0.483	น้อยที่สุด
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และบริเวณใกล้เคียง	2.50	0.527	น้อย
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	1.80	0.632	น้อย
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	1.60	0.516	น้อย
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	1.50	0.707	น้อยที่สุด
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	1.40	0.516	น้อยที่สุด
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	1.60	0.699	น้อย
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	1.78	0.441	น้อย
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	1.90	0.738	น้อย
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	1.60	0.516	น้อย
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	1.90	0.568	น้อย
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	1.80	0.919	น้อย
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	1.80	0.919	น้อย
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	1.50	0.850	น้อยที่สุด
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบๆบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง	1.60	0.699	น้อย
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	2.00	0.667	น้อย
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง	1.90	1.101	น้อย
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	1.70	0.483	น้อย
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	2.00	1.155	น้อย
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	1.50	0.707	น้อยที่สุด
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	1.40	0.516	น้อยที่สุด
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	1.80	0.789	น้อย
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	2.30	1.160	น้อย
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์ท่องเที่ยวและโรงแรม	2.00	0.943	น้อย
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	1.80	0.919	น้อย

รายการ	ระดับศักยภาพ (n =10)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.00	1.247	มาก
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต	4.20	0.789	มาก
33. มีความเกี่ยวพันกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.40	0.699	มาก
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.40	0.843	มาก
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน	4.10	0.876	มาก
รวมเฉลี่ย	2.08	0.22	น้อย

ตารางที่ 4.21 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว วังเกียวิ (พระธาตุอินแขวนน้อย) ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต มีความเกี่ยวพันกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.22 ศักยภาพแหล่งโบราณสถานพงตึก แห่งที่ 1

(ประเทศไทย)

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	4.13	0.99	มาก
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	3.63	1.41	มาก
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	3.88	1.13	มาก
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.63	1.51	ปานกลาง
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.38	1.77	ปานกลาง
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ หรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	3.25	1.58	ปานกลาง
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง	2.63	1.41	ปานกลาง
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	3.63	1.51	มาก
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	3.25	1.75	ปานกลาง
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	2.63	1.51	ปานกลาง
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	2.75	1.49	ปานกลาง
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	2.25	1.49	น้อย
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	2.13	1.55	น้อย
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	2.75	1.75	ปานกลาง
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	2.63	1.41	ปานกลาง
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	3.13	1.25	ปานกลาง
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	3.13	1.25	ปานกลาง
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	3.25	1.28	ปานกลาง
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.00	1.77	ปานกลาง
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง	3.88	1.13	มาก
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	4.00	0.93	มาก
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยสร้าง	4.13	0.99	มาก
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.38	1.41	ปานกลาง
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	3.13	1.46	ปานกลาง
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	3.13	1.64	ปานกลาง

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	2.50	1.60	น้อย
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	2.38	1.69	น้อย
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	2.75	1.58	ปานกลาง
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวศูนย์ท่องเที่ยวและโรงแรม	2.38	1.51	น้อย
30. มีมัลติมีเดียที่ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	2.13	1.13	น้อย
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	3.38	1.51	ปานกลาง
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต	4.50	0.54	มาก
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	3.25	1.28	ปานกลาง
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	3.38	1.30	ปานกลาง
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน	4.38	1.19	มาก
รวมเฉลี่ย	3.16	1.39	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.22 พบว่า โดยภาพรวมแล้วโบราณสถานพงตึก แห่งที่ 1 มีศักยภาพในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศักยภาพมากที่สุด 2 อันดับแรก คือ มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต ($\bar{x} = 4.50$) และมีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน ($\bar{x} = 4.38$) ส่วนข้อที่มีศักยภาพน้อยที่สุดคือมีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.13$) และมีมัลติมีเดียที่ท้องถิ่นให้คำแนะนำ ($\bar{x} = 2.13$)

ตารางที่ 4.23 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน สระโกสินารายณ์ จำแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	3.88	1.13	มาก
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	3.38	1.06	ปานกลาง
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	3.50	1.31	ปานกลาง
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.50	1.20	น้อย
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.63	1.41	ปานกลาง
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ หรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	3.75	1.28	มาก
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว บริเวณใกล้เคียง	3.50	1.07	ปานกลาง
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	4.38	1.06	มาก
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	4.00	1.20	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	3.50	1.31	ปานกลาง
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	3.50	0.93	ปานกลาง
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	2.25	1.04	น้อย
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	2.75	1.49	น้อย
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	2.75	1.58	น้อย
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	3.75	1.28	ปานกลาง
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	3.63	1.19	มาก
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	3.88	1.13	มาก
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	4.00	1.20	มาก
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.88	0.99	มาก
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา มีการตกแต่ง	4.63	0.52	มากที่สุด
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	4.38	0.74	มาก
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยสร้าง	3.38	1.30	ปานกลาง
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.88	0.84	มาก
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	3.25	1.39	ปานกลาง
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	2.88	1.25	ปานกลาง

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	3.13	1.25	ปานกลาง
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	2.75	1.04	ปานกลาง
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	3.00	1.20	ปานกลาง
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ศูนย์และโรงแรม	2.75	1.17	ปานกลาง
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	2.38	0.92	น้อย
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	3.88	1.25	มาก
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญในอดีต	4.25	1.17	มาก
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.00	1.41	มาก
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.13	1.25	มาก
35. มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน	4.25	1.04	มาก
รวมเฉลี่ย	3.49	1.16	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.23 พบว่า โดยภาพรวมแล้วสระโกสินารายณ์มีศักยภาพในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศักยภาพมากที่สุด 2 อันดับแรกคือรอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง ($\bar{X} = 4.63$) และมีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ($\bar{X} = 4.38$) ส่วนข้อที่มีศักยภาพน้อยที่สุดคือมีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 2.25$) และมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ ($\bar{X} = 2.38$)

ตารางที่ 4.24 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน พระราชวังสนามจันทร์ จำแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	4.63	0.52	มากที่สุด
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	4.75	0.46	มากที่สุด
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	4.13	1.36	มาก
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.75	1.28	มาก
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.63	1.30	มาก
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ หรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	4.63	0.52	มากที่สุด
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว บริเวณใกล้เคียง	4.88	0.35	มากที่สุด
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	4.875	0.35	มากที่สุด
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	4.875	0.35	มากที่สุด
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	4.25	0.89	มาก
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	4.13	0.99	มาก
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	3.63	1.41	มาก
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	4.63	0.52	มากที่สุด
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	4.25	1.49	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	4.88	0.35	มากที่สุด
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	4.88	0.35	มากที่สุด
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	4.88	0.35	มากที่สุด
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	4.63	0.74	มากที่สุด
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.13	1.36	มาก
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา มีการตกแต่ง	4.88	0.35	มากที่สุด
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	5.00	0	มากที่สุด
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยสร้าง	4.63	0.52	มากที่สุด
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.25	1.39	มาก
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	4.13	1.36	มาก
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	4.25	0.89	มาก

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	4.75	0.46	มากที่สุด
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	4.63	0.74	มากที่สุด
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	4.75	0.46	มากที่สุด
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวศูนย์ท่องเที่ยวโรงแรม	4.25	1.49	มาก
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	4.00	1.60	มาก
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.50	0.76	มาก
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญในอดีต	4.63	0.74	มากที่สุด
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.50	0.76	มาก
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.13	1.36	มาก
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน	4.75	0.71	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.47	0.82	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่า โดยภาพรวมแล้วพระราชวังสนามจันทร์มีศักยภาพในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศักยภาพมากที่สุด 4 อันดับแรก คือมีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ($\bar{X} = 5.00$) มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง ($\bar{X} = 4.75$) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.75$) และมีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน ($\bar{X} = 4.75$) ส่วนข้อที่มีศักยภาพน้อยที่สุดคือมีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.63$)

ตารางที่ 4.25 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร จำแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	4.38	0.92	มาก
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	4.63	0.52	มากที่สุด
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	4.63	0.52	มากที่สุด
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.50	0.54	มาก
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.50	0.54	มาก
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ หรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	4.50	0.76	มาก
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว บริเวณใกล้เคียง	4.38	0.74	มาก
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	4.50	0.53	มาก
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	4.38	0.74	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	4.13	0.83	มาก
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกต้องหลักโภชนาการ	4.38	0.92	มาก
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	3.75	1.04	มาก
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	3.88	0.99	มาก
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	4.00	0.76	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	4.38	0.92	มาก
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	4.13	0.99	มาก
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	4.25	0.89	มาก
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	4.25	0.89	มาก
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.25	0.89	มาก
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา มีการตกแต่ง	4.63	0.52	มากที่สุด
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	4.63	0.52	มากที่สุด
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยสร้าง	4.50	0.76	มาก
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.50	0.53	มาก
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	4.38	0.74	มาก
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	4.50	0.76	มาก

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	4.25	0.71	มาก
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	4.25	0.71	มาก
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	4.25	0.71	มาก
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์และโรงแรม	4.13	0.83	มาก
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	3.63	0.74	มาก
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.63	0.52	มากที่สุด
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญในอดีต	4.50	0.53	มาก
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.50	0.76	มาก
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.63	0.74	มากที่สุด
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน	4.75	0.46	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.35	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.25 พบว่า โดยภาพรวมแล้ววัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหารมีศักยภาพในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศักยภาพมากที่สุด อันดับแรก คือมีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน ($\bar{X} = 4.75$) ส่วนข้อที่มีศักยภาพน้อยที่สุดคือมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ ($\bar{X} = 3.63$)

ตารางที่ 4.26 ศักยภาพแหล่งโบราณสถานทุ่งพระเมรุ จำแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	3.88	1.13	มาก
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	3.38	1.41	ปานกลาง
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	3.38	1.19	ปานกลาง
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.50	1.31	ปานกลาง
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.88	1.46	ปานกลาง
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ หรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	2.25	1.04	น้อย
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว บริเวณใกล้เคียง	2.38	1.06	น้อย
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	2.75	1.16	ปานกลาง
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	2.25	0.89	น้อย
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	1.50	0.76	น้อยที่สุด
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกต้องหลักโภชนาการ	1.88	0.83	น้อย
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	2.00	1.07	น้อย
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	1.63	0.74	น้อย
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	1.50	0.76	น้อยที่สุด
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	2.50	1.41	น้อย
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	2.63	1.30	ปานกลาง
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	2.50	1.31	น้อย
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	3.00	1.51	ปานกลาง
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.88	1.55	ปานกลาง
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา มีการตกแต่ง	3.88	1.64	มาก
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	3.25	1.67	ปานกลาง
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยสร้าง	3.88	1.64	มาก
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.25	1.75	ปานกลาง
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	3.25	1.75	ปานกลาง
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	3.75	1.58	มาก

รายการ	ระดับศัถยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	2.00	1.41	น้อย
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	2.00	1.41	น้อย
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	2.13	1.36	น้อย
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวตามศูนย์ และโรงแรม	1.75	0.71	น้อย
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	1.38	0.74	น้อยที่สุด
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.00	1.51	มาก
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญในอดีต	4.25	1.04	มาก
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	3.63	1.51	มาก
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	3.25	1.58	ปานกลาง
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน	4.25	1.39	มาก
รวมเฉลี่ย	2.81	1.27	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.26 พบว่า โดยภาพรวมแล้วโบราณสถานทุ่งพระเมรุมีศัถยภาพในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศัถยภาพมากที่สุด 2 อันดับแรก คือมีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต ($\bar{X} = 4.25$) และมีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน ($\bar{X} = 4.25$) ส่วนข้อที่มีศัถยภาพน้อยที่สุดคือ มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ ($\bar{X} = 1.38$)

ตารางที่ 4.27 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร จำแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	4.63	0.74	มากที่สุด
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	4.50	1.07	มาก
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	4.25	1.16	มาก
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.88	1.25	มาก
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.75	1.28	มาก
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ หรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	3.13	1.36	ปานกลาง
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง	2.88	1.36	ปานกลาง
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	3.63	1.30	มาก
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	3.25	1.28	ปานกลาง
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	3.88	1.13	มาก
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกต้องหลักโภชนาการ	2.38	1.30	น้อย
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	2.00	0.76	น้อย
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	1.88	0.64	น้อย
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	1.63	0.74	น้อย
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	4.00	1.41	มาก
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	3.38	1.85	ปานกลาง
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	3.25	1.67	ปานกลาง
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	3.25	1.75	ปานกลาง
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.38	1.69	ปานกลาง
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา มีการตกแต่ง	4.38	0.92	มาก
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	4.63	0.52	มากที่สุด
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยสร้าง	4.63	0.52	มากที่สุด
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.75	1.58	มาก
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	3.88	1.13	มาก
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	4.13	0.99	มาก

รายการ	ระดับศัภยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	2.75	1.04	ปานกลาง
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	2.38	0.92	น้อย
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	2.75	0.46	ปานกลาง
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์และโรงแรม	2.25	0.71	น้อย
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	1.25	0.46	น้อยที่สุด
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.38	0.74	มาก
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญในอดีต	4.50	0.76	มาก
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.13	1.25	มาก
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.50	0.76	มาก
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน	4.63	0.74	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	3.48	1.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.27 พบว่า โดยภาพรวมแล้ววัดพระประโทนเจดีย์วรวิหารมีศัภยภาพในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศัภยภาพมากที่สุด 4 อันดับแรกคือสภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี ($\bar{X} = 4.63$) มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ($\bar{X} = 4.63$) โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง ($\bar{X} = 4.63$) และมีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน ($\bar{X} = 4.63$) ส่วนข้อที่มีศัภยภาพน้อยที่สุดคือมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ ($\bar{X} = 1.25$)

ตารางที่ 4.28 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน วัดม่วงและพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง (ประเทศไทย)

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	4.13	0.83	มาก
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	4.25	0.71	มาก
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	4.25	0.71	มาก
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.25	1.04	ปานกลาง
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.25	0.89	ปานกลาง
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	3.50	0.93	ปานกลาง
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง	2.88	1.25	ปานกลาง
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	3.75	1.04	มาก
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	3.75	1.04	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	3.75	0.71	มาก
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	2.38	0.92	น้อย
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	2.13	0.83	น้อย
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	2.50	1.20	น้อย
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	3.50	1.20	ปานกลาง
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	4.00	0.76	มาก
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	3.38	1.19	ปานกลาง
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	3.38	1.19	ปานกลาง
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	3.50	0.93	ปานกลาง
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.75	0.89	มาก
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา มีการตกแต่ง	4.38	0.74	มาก
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	4.50	0.53	มาก
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยสร้าง	4.25	0.71	มาก
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.25	0.71	มาก
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	4.38	0.74	มาก
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	3.63	1.30	มาก

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	3.25	1.16	ปานกลาง
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	3.25	1.16	ปานกลาง
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	3.50	0.76	ปานกลาง
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์และโรงแรม	3.13	1.46	ปานกลาง
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	4.38	0.74	มาก
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.88	0.35	มากที่สุด
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญในอดีต	4.88	0.35	มากที่สุด
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.75	0.71	มากที่สุด
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.88	0.35	มากที่สุด
35. มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน	4.63	1.06	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	3.78	0.89	มาก

จากตารางที่ 4.28 พบว่า โดยภาพรวมแล้ววัดม่วงและพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วงมีศักยภาพในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศักยภาพมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง ($\bar{X} = 4.88$) มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต ($\bar{X} = 4.88$) และมีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.88$) ส่วนข้อที่มีศักยภาพน้อยที่สุดคือมีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 2.13$)

ตารางที่ 4.29 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน เมืองคูบัว

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	4.38	0.92	มาก
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	4.63	0.52	มากที่สุด
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	4.50	0.76	มาก
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.75	0.89	มาก
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.63	0.74	มาก
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ หรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	3.63	1.06	มาก
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง	4.38	0.52	มาก
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	4.25	0.71	มาก
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	4.00	0.93	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	3.63	0.74	มาก
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	2.75	0.89	ปานกลาง
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	2.13	0.99	น้อย
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	2.50	1.07	น้อย
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	4.13	0.64	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	4.13	0.83	มาก
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	4.50	0.53	มาก
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	4.38	0.74	มาก
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	4.25	0.71	มาก
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.88	1.25	มาก
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มและมีการตกแต่ง	5.00	0.00	มากที่สุด
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	4.88	0.35	มากที่สุด
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยสร้าง	5.00	0.00	มากที่สุด
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.75	0.71	มากที่สุด
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	4.75	0.46	มากที่สุด
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	4.00	0.93	มาก

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	3.75	0.71	มาก
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	3.75	0.89	มาก
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	3.63	0.92	มาก
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์และโรงแรม	3.63	1.06	มาก
30. มีมัลติมีเดียที่ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	3.25	0.71	ปานกลาง
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	5.00	0.00	มากที่สุด
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญในอดีต	5.00	0.00	มากที่สุด
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.63	0.74	มากที่สุด
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.75	0.46	มากที่สุด
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.12	0.67	มาก

จากตารางที่ 4.29 พบว่า โดยภาพรวมแล้วแหล่งโบราณสถานเมืองคูบัว มีศักยภาพในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศักยภาพมากที่สุด 5 อันดับแรกคือ รอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยแรกสร้าง มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต และมีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน ($\bar{X} = 5.00$) ส่วนข้อที่มีศักยภาพน้อย คือ มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 2.13$) และ มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.50$)

ตารางที่ 4.30 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ จำแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	4.75	0.46	มากที่สุด
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	4.75	0.46	มากที่สุด
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	4.75	0.46	มากที่สุด
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.63	0.74	มากที่สุด
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.50	0.93	มาก
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ หรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	4.63	0.74	มากที่สุด
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว บริเวณใกล้เคียง	4.63	0.74	มากที่สุด
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	4.63	0.74	มากที่สุด
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	4.63	0.74	มากที่สุด
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	4.75	0.46	มากที่สุด
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	4.63	0.74	มากที่สุด
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	3.25	1.58	ปานกลาง
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	4.63	0.74	มากที่สุด
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	4.75	0.71	มากที่สุด
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	4.75	0.46	มากที่สุด
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	4.63	0.74	มากที่สุด
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	4.63	0.74	มากที่สุด
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	4.63	0.74	มากที่สุด
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.63	0.74	มากที่สุด
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา มีการตกแต่ง	4.63	0.52	มากที่สุด
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	4.50	0.76	มาก
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยสร้าง	4.50	0.76	มาก
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.50	0.76	มาก
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	4.63	0.74	มากที่สุด
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	4.25	1.16	มาก

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	4.75	0.71	มากที่สุด
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	4.75	0.71	มากที่สุด
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	4.75	0.71	มากที่สุด
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์และโรงแรม	4.63	0.74	มากที่สุด
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	4.00	1.41	มาก
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.75	0.46	มากที่สุด
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญในอดีต	4.75	0.46	มากที่สุด
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.63	0.74	มากที่สุด
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.75	0.46	มากที่สุด
35. มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน	4.88	0.35	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.59	0.72	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.30 พบว่า โดยภาพรวมแล้วอุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์มีศักยภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศักยภาพมากที่สุด อันดับแรกคือ มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน ($\bar{X} = 4.88$) ส่วนข้อที่มีศักยภาพน้อยที่สุดคือมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ ($\bar{X} = 4.00$)

ตารางที่ 4.31 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ชองเขาขาด

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	4.63	0.52	มากที่สุด
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	4.63	0.52	มากที่สุด
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	4.63	0.52	มากที่สุด
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.38	0.92	มาก
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.38	0.74	มาก
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะหรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	4.25	0.89	มาก
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง	4.75	0.46	มากที่สุด
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	4.50	0.76	มาก
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	4.50	0.76	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	4.50	0.76	มาก
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	3.50	1.31	ปานกลาง
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	2.88	0.83	ปานกลาง
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	3.25	0.89	ปานกลาง
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	4.50	0.76	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	4.50	0.76	มาก
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	4.50	0.76	มาก
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	4.38	0.92	ปานกลาง
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	4.25	1.04	ปานกลาง
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.63	0.52	มากที่สุด
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา มีการตกแต่ง	5.00	0.00	มากที่สุด
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	4.88	0.35	มากที่สุด
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยสร้าง	4.75	0.46	มากที่สุด
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.75	0.46	มากที่สุด
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	4.75	0.46	มากที่สุด
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	4.25	1.04	มาก

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	4.38	0.92	มาก
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	4.38	0.92	มาก
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	4.38	0.92	มาก
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์และโรงแรม	4.38	0.92	มาก
30. มีัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	3.00	1.69	ปานกลาง
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.25	1.04	มาก
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญในอดีต	4.88	0.35	มากที่สุด
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.50	0.93	มาก
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.50	0.93	มาก
35. มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน	4.88	0.35	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.38	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.31 พบว่า โดยภาพรวมแล้วพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ชื่องเขาขาคมีศักยภาพในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศักยภาพมากที่สุดอันดับแรก คือ รอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา และมีการตกแต่ง ($\bar{X} = 5.00$) ส่วนข้อที่มีศักยภาพน้อยที่สุดคือมีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 2.88$)

ตารางที่ 4.32 ศักยภาพ พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จำแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	4.75	0.46	มากที่สุด
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	4.63	0.74	มากที่สุด
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	4.00	1.20	มาก
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.88	1.25	มาก
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.88	1.25	มาก
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ หรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	4.18	1.13	มาก
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว บริเวณใกล้เคียง	4.25	0.89	มาก
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	4.50	0.76	มาก
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	4.50	0.76	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	4.63	0.52	มากที่สุด
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	4.00	0.53	มาก
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	2.75	0.46	ปานกลาง
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	3.63	0.52	มาก
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	4.13	0.64	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	4.50	0.53	มาก
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	4.63	0.52	มากที่สุด
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	4.50	0.53	มาก
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	4.50	0.53	มาก
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.38	0.74	มาก
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา มีการตกแต่ง	4.75	0.46	มากที่สุด
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	4.88	0.35	มากที่สุด
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยสร้าง	4.88	0.35	มากที่สุด
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.50	0.76	มาก
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	4.88	0.35	มากที่สุด
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	3.63	0.74	มาก

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	4.38	0.52	มาก
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	4.25	0.71	มาก
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	4.50	0.53	มาก
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์การท่องเที่ยวและโรงแรม	4.13	0.83	มาก
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	3.50	0.53	ปานกลาง
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.75	0.46	มากที่สุด
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต	5.00	0.00	มากที่สุด
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.88	0.35	มากที่สุด
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	5.00	0.00	มากที่สุด
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.37	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.32 พบว่า โดยภาพรวมแล้วพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช มีศักยภาพในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศักยภาพมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ มีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต ($\bar{X} = 5.00$) มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น ($\bar{X} = 5.00$) และมีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหวน ($\bar{X} = 5.00$) ส่วนข้อที่มีศักยภาพน้อยที่สุดคือ มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 2.75$)

ตารางที่ 4.33 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จำแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	4.75	0.46	มากที่สุด
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	4.88	0.35	มากที่สุด
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	4.88	0.35	มากที่สุด
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.63	0.52	มากที่สุด
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.50	0.53	มาก
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ หรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	4.50	0.76	มาก
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว บริเวณใกล้เคียง	4.25	1.16	มาก
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	4.88	0.35	มากที่สุด
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	4.88	0.35	มากที่สุด
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	5.00	0.00	มากที่สุด
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	4.63	0.52	มากที่สุด
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	3.63	1.30	มาก
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	4.63	0.52	มากที่สุด
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	4.63	0.52	มากที่สุด
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	4.50	0.53	มาก
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	3.88	1.25	มาก
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	3.88	1.25	มาก
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	4.25	0.89	มาก
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.50	0.76	มาก
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา มีการตกแต่ง	4.50	0.76	มาก
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	4.75	0.46	มากที่สุด
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยสร้าง	4.75	0.46	มากที่สุด
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.50	0.53	มาก
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	4.88	0.35	มากที่สุด
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	5.00	0.00	มากที่สุด

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	4.63	0.52	มากที่สุด
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	4.75	0.46	มากที่สุด
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	4.75	0.46	มากที่สุด
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์และโรงแรม	4.50	0.93	มาก
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	4.38	0.92	มาก
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.75	0.46	มากที่สุด
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญในอดีต	4.88	0.35	มากที่สุด
33. มีความเกี่ยวข้องกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.88	0.35	มากที่สุด
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	5.00	0.00	มากที่สุด
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.61	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.33 พบว่า โดยภาพรวมแล้ววัดป่าเลไลยก์วรวิหารมีศักยภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศักยภาพมากที่สุด 4 อันดับแรก คือมีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 5.00$) มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง ($\bar{X} = 5.00$) มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น ($\bar{X} = 5.00$) มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน ($\bar{X} = 5.00$) ส่วนข้อที่มีศักยภาพน้อยที่สุดคือ มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.63$)

ตารางที่ 4.34 ศักยภาพแหล่งโบราณสถาน วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จําแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสาร			
1. สภาพผิวทางจราจรราบเรียบใช้งานได้ตลอดปี	4.50	0.76	มาก
2. มีเครื่องหมาย สัญญาณจราจรบอกเส้นทาง และป้ายบอก	4.50	0.53	มาก
3. สามารถเดินทางเข้า – ออกได้หลายเส้นทาง	4.38	0.92	มาก
4. มีรถประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.13	0.99	มาก
5. มีรถรับจ้างไม่ประจำทางให้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.13	0.99	มาก
ด้านสาธารณูปโภค			
6. มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ หรือมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	4.00	1.07	มาก
7. มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และใกล้เคียง	4.25	0.89	มาก
8. มีไฟฟ้าใช้ และไฟฟ้าสว่างรอบบริเวณตลอดเวลา	4.50	0.53	มาก
9. มีระบบน้ำประปา หรือระบบน้ำสะอาด	4.38	0.74	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
10. มีบริการห้องสุขา ให้บริการอย่างเพียงพอ	4.25	0.89	มาก
11. มีร้านอาหารหรือศูนย์โภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการ	3.75	0.89	มาก
12. มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม	3.25	0.46	ปานกลาง
13. มีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	3.63	0.52	มาก
14. มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว	3.63	0.52	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม			
15. มีระบบการจัดเก็บ ทำลายขยะมูลฝอยที่ดี	4.38	0.74	มาก
16. มีการควบคุมเสียง หรือการห้ามยวดยานเข้าใกล้แหล่งท่องเที่ยว	4.38	0.74	มาก
17. มีกำหนดมาตรการในการควบคุมมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	4.50	0.53	มาก
18. ชุมชนมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึก ในการป้องกันปัญหามลภาวะ	4.50	0.53	มาก
19. ชุมชนรอบข้างให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.38	0.74	มาก
ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว			
20. รอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นร่มเงา มีการตกแต่ง	4.75	0.46	มากที่สุด
21. มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน	4.63	0.52	มากที่สุด
22. โบราณสถานได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เห็นเค้าโครงสมัยสร้าง	4.75	0.46	มากที่สุด
23. ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.75	0.46	มากที่สุด
24. มีการแสดงละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	4.75	0.46	มากที่สุด
25. มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ใกล้เคียง	4.63	0.52	มากที่สุด

รายการ	ระดับศักยภาพ (n = 8)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ด้านการประชาสัมพันธ์			
26. มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง	4.13	0.64	มาก
27. มีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ	4.00	0.93	มาก
28. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการท่องเที่ยว	3.88	0.83	มาก
29. มีเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ตามศูนย์และโรงแรม	3.88	0.83	มาก
30. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำ	3.50	0.93	ปานกลาง
ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			
31. มีรูปแบบทางศิลปะ ฝีมืองานช่าง	4.75	0.46	มากที่สุด
32. มีประวัติศาสตร์อันยาวนานเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญในอดีต	5.00	0.00	มากที่สุด
33. มีความเกี่ยวพันกับนิทาน หรือตำนานพื้นบ้านที่สำคัญ	4.75	0.46	มากที่สุด
34. มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่น	4.75	0.46	มากที่สุด
35. มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.32	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.34 พบว่า โดยภาพรวมแล้ววัดพระศรีรัตนมหาธาตุมีศักยภาพในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศักยภาพมากที่สุด 2 อันดับแรก คือมีประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต ($\bar{X} = 5.00$) และมีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ หวงแหน ($\bar{X} = 5.00$) ส่วนข้อที่มีศักยภาพน้อยที่สุดคือ มีที่พักโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.25$)

รายชื่อผู้สัมภาษณ์นักวิชาการชาวไทย

นักวิชาการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์นักวิชาการชาวไทย คือ

1. คุณบุญมี คล้ายนิล
เลขที่ 42/2 หมู่ที่ 2 ตำบลพงตึกอำเภอนาทม จ.กาฬสินธุ์
(สัมภาษณ์ : โบราณสถานพงตึก แห่งที่ 1 จังหวัดกาฬสินธุ์)
2. คุณอรทัย หอมดี (บ้านเทศบาลฯ)
อำเภอนาทม จ.กาฬสินธุ์
(สัมภาษณ์ : สระโกสินารายณ์ จังหวัดราชบุรี)
3. คุณสอาด พรหมอินทร์ อดีตผู้ใหญ่บ้านบ้านม่วง
เลขที่ 99 หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
(สัมภาษณ์ : วัดม่วงและพิพิธภัณฑสถานบ้านวัดม่วงจังหวัดราชบุรี)
4. คุณวิชัย ดัดพันธ์
เลขที่ 91 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านม่วงอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
(สัมภาษณ์ : วัดม่วง จังหวัดราชบุรี)
5. อาจารย์จวน เครือวิชฌยาจารย์ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น
เลขที่ 13 หมู่ที่ 4 ต.บ้านม่วง อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี
(สัมภาษณ์ : มอญโพธาราม มอญบ้านโป่ง)
6. คุณวุฒิ บุญเลิศ
เลขที่ 15 หมู่ 5 ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
(สัมภาษณ์ : ด้านเจ้าขัว และมอญสวนผึ้ง เส้นทางเดินทัพแถวราชบุรี)
7. คุณสมศักดิ์ สมบูรณ์ทรัพย์ (อดีตส.ส. อำเภโพธาราม)
ตำบลบ้านด่าน อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
(สัมภาษณ์ : บริเวณด่านจ้าวขัว)
8. อาจารย์วรวุฒิ สุวรรณฤทธิ์
เลขที่ 176/2 ม.21 ถ.3443 ต.รางหวาย อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี
(พระนครศรีอยุธยาหรือพระองค์ดำ บริเวณสวนผึ้ง ด้านมะขามเตี้ย ด้านทับตะโก)

รายชื่อผู้สัมภาษณ์ที่เมืองทวายสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

- 1) ลพ.อุโธ่ป่าตะ : ลพ.อยู่วัดโยเดียวก กล่าวถึง “หมู่บ้านนางบ่อสยาม” เป็นวัดที่เกี่ยวข้องกับทางฝั่งไทย (วัดที่สนามบิน)
- 2) ลพ.อุ่อปะทะ : เป็นครูสอนภาษาบาลี มหานิกาย มาจากย่างกุ้ง เจอท่านที่วัดโยเดียวก
- 3) คุณซอวีน : มีความสนใจโบราณคดี พาไป “วัดหนี่กูดอ”
- 4) ลพ.วัดหนี่กูดอ : อยู่ที่วัดหนี่กูดอ ท่านเป็นพระและกล่าวถึงหมู่บ้านบ่อนางสยาม
- 5) ลพ.วัดชนะศึก : ลพ.อยู่ที่วัดชนะศึกและเป็นผู้บอกทางไป “หมู่บ้านนางบ่อสยาม”
- 6) คุณมาญา แกชิน : ผู้นำทางเข้าหมู่บ้านและพาไปพบ ผญ.ของหมู่บ้านนี้
- 7) ผญ.เตงนัย : ผู้ใหญ่ของหมู่บ้านนางบ่อสยาม และเป็นผู้พาไปยังบริเวณบ่อน้ำหรือ บ่อนางสยาม
- 8) นางวัน : ชาวบ้านในละแวกบ่อนางสยาม และเป็นผู้ชี้จุด บ่อน้ำหรือบ่อนางสยาม
- 9) ลพ.วัดบ่อนางสยาม : ลพ.อยู่ที่วัดบ้านบ่อนางสยาม
- 10) ลพ.อุยานะตละ : ลพ.อยู่ที่วัดปอตอมู ท่านได้กล่าวถึงเมืองเกียววิหรือเมืองโบราณ
- 11) ชาวบ้านในหมู่บ้านมืองเกียววิ : ชาวบ้านในละแวกนั้น ได้นำทางขึ้นไปยังเมืองเกียววิ
- 12) คุณอุชินยู : ผู้เล่าเรื่อง ต้นตอเมืองทะเล ให้ฟัง
- 13) คุณย่านนัยกุลและเหมยยันต : เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์ทหาระ เป็นผู้พาไปดูเจดีย์เก่าแห่ง และไปวัดสกัตยี่จอตัด
- 14) ลพ.อุโตนตะระ : ลพ.อยู่ที่วัดสกัตยี่จอตัด ภายในวัดสกัตยี่จอตัดมีพิพิธภัณฑ์เก็บวัตถุโบราณภายในเมือง

ต้นตอทำหวาย หวาย (บทสัมภาษณ์, อู๋ชินยู, 2557)

หลวงพี่: มีคนมาตัดหวาย

ผอ. : ครับ

หลวงพี่: เขาก็เลยมาเป็นชุมชนคนไทยแล้วก็เมื่อก่อนแถวนี้มีต้นหวายเยอะเขาก็เลยมาตัดหวายกันทางฝั่งไทยก็เลยเรียกว่า “ทำหวาย” หลังจากนั้นก็พูดเพี้ยนมาเป็น “ทะแว” แล้วคนไทยก็มาสร้างวัดแห่งหนึ่งและเจดีย์แห่งหนึ่ง

ผอ. : ใช้บนนั้นหรือเปล่า

หลวงพี่ : แล้วที่นี้ก็มีวัดไม้เก่าแก่ที่ผูกพัน

ผู้ช่วยวิจัย: วัดชื่ออะไร

หลวงพี่: เจดีย์นี้มีชื่อสามชื่อ ชื่อสุดท้ายคือ “เมียงเตงตัน” คือชื่อสุดท้าย ชื่อก่อนหน้านี้นี่สองชื่อก่อนหน้าเมียงเตงตันนี่คือ “อ่องตยะ” ก่อนอ่องตยะนี้มีอีกชื่อหนึ่ง เจดีย์ที่เราเห็นที่วัดตอนนี้เขาปรับปรุงสร้างใหม่ แล้วก็บ่อที่เราพบบ่อเก่าก็เป็นบ่อของคนไทยเป็นคนขุดไว้ แล้วเมื่อขุดหลังกลัวพวกอังกฤษจะยึดไปเขาก็เอาของที่มีค่าของโบราณใส่ไว้ในบ่อเสร็จแล้วก็ปิดบ่อไว้

ผอ. : นี่คือประวัติของทำหวายแล้วตรงนี้เขาเรียกที่ไหน

หลวงพี่ : ตำบลเตของยี่

ผอ. : ก็ขึ้นกับหวาย

หลวงพี่: อ่า ครับ อ้อเมื่อก่อนเขาเรียกที่ว่าตองปิยง ตองปิยงแปลว่านกยูงหาย แล้วเพี้ยนเป็นตองเปริ้ว

ผอ. : แล้วคนนี่เขาชื่ออะไร ทำงานอะไร

หลวงพี่ : ชื่ออู๋ชินยู อายุ 55 ปี

ผอ. : เป็นคนที่นี่หรือนี่เลยใช่ไหม

หลวงพี่ : เขาเป็นคนในเมืองแล้วแต่งงานเลยย้ายมาอยู่ที่นี่

ผอ. : หมู่บ้านนี้มีประชากรอยู่ประมาณกี่ครัวเรือน

หลวงพี่ : เมื่อก่อนนี้ 150 แต่ตอนนี้มี 180 หลังคาเรือน

หมู่บ้านบ่อสยาม (ผู้ใหญ่บ้านเตงนัย, ชาวบ้านบ่อนางสยาม, 2557)

ผอ. : ผู้ใหญ่บ้านที่นี่ชื่ออะไร

หลวงพี่ : ผู้ใหญ่บ้านที่นี่ชื่อ ผู้ใหญ่บ้านเตงนัย

ผอ. : บ้านผู้ใหญ่บ้านอยู่ที่ไหน

ผู้ช่วย : เขาไปตามผู้ใหญ่หรือ

หลวงพี่ : ตอนนี้มีงานเจดีย์ 28 พระองค์ ออกพรรษาประมาณ 2 เดือน จะมีงานเจดีย์ประมาณ 3 วัน

ผู้ช่วย : เจดีย์องค์ที่ไหน

หลวงพี่ : อยู่ที่วัด 28 พระองค์

ผู้ช่วย : ชื่อวัดภาษาพม่าว่า

หลวงพี่ : สะมาตยอ่อง แปลว่า บ่อสยาม วัดบ่อสยาม มีงานสงกานต์ แล้วก็มีการไหว้ศาลเรียกว่า จันว่า

เซีย ก็คืองานไหว้เจ้า

ผู้ช่วย : มีช่วงเดือนไหน

หลวงพี่ : งานไหว้คนทั้งหมู่บ้านจะจัดงานรวมทั้งหมด มีช่วงหลังออกพรรษา 5 เดือน

ผู้ช่วย : ที่นี้มีลอยกระทงไหม

หลวงพี่ : ที่นี่ก็มี ส่วนมากจะไปลอยที่ตัวเมือง

ผอ. : ตักบาตรที่นี่ ตักบาตรตอนเช้า บ่าย เย็น มีด

หลวงพี่ : ที่นี้มีตักบาตร ตักบาตรอาหารแห้ง ตักบาตรน้ำมันพืช มีตักบาตรเงินทอง นี่มี

ผอ. : มีแบบข้าวเหนียวใส่บาตรอย่างเดียว แล้วกลับไปบ้านไหม ไม่นั่งใส่ข้าวอย่างเดียวไหม ไปที่นี่ไป

ถวายพระ

ผู้ช่วย : ไปตักบาตรนี้เขาทำอะไรตักบาตรบาง

หลวงพี่ : ที่นี่ก็มีวัฒนธรรมงานบวช ที่ใช้ผ้า แล้วก็ใช้ธูปสามล้อ แห่นาค

ผู้ช่วย : แล้ววันพระละ วันพระไปทำอะไรบ้าง

หลวงพี่ : ถ้าวันพระก็เขาไปอุโบสถไปรักษาศีลแปด ศีลห้าที่ในวัด แล้วก็มีการจัดงานเทศน์มหาชาติ

ผอ. : แล้วมี งานไปทำบุญเดือนสิบไหม งานสารทสารที่ไหว้บรรพบุรุษไหม

หลวงพี่ : ที่บอกว่าไหว้เจ้า ถือศีล เขาทำทุกวัน มีการไหว้ผีประจำบ้าน ผีประจำบ้านก็จะผีมอญ ผีจีนแล้ว

ก็มีผีคนทวาย ทะแ้ว มันจะมีผีประจำบ้านมันมี สองประเภทอย่างนี้

ผอ. : เป็นนัฏประเภทหนึ่ง

หลวงพี่ : นัฏ นี่คือนัฏ นัฏมอญ นัฏ แปลว่า ผี ก็จะมันดจัน นัฏมอญ นัฏทะแ้ว

ผู้ช่วย : ทอดผ้าป่ามีไหมกลืน

ผอ. : พิธีเกิดเขาทำกันอย่างไงบ้างมีไหมโกนจูด รับขวัญอะไร

หลวงพี่ : ก็มีเวลาเกิด ก็จะจัดเป็นงานพิธีทางบวงสรวง ง ผู้รับผู้ใหญ่ แล้วก็มาเลี้ยงชาวบ้าน ถ้ามีงานแต่งก็

จะแต่งงานกันไป เอาสินสอดไปสู่ขอ เจ้าบ่าวเอาไปสู่ขอเจ้าสาว

ผู้ช่วย : งานศพ ที่มีการใส่โลงไหม หรือว่า

หลวงพี่ : ที่นี้ก็มีมูลนิธินิคมบ้าน ตอนนีหมู่บ้านที่นี้มีเมรุที่วัดนี้ สร้างมาจากฝั่งไทย แต่ตอนนี้ก็เข้าเมรุเผา

ผอ. : ศพไว้ที่บ้านก่อน หรือว่าไปอยู่วัดเลย

หลวงพี่ : ไว้ได้ ไว้ที่บ้านนั่นแหละ แล้วแต่เจ้าภาพว่าจะไว้กี่คืน 3 คืน 4 แล้วแต่เจ้าภาพ

- ผอ. : ตายนอกบ้าน ตายในบ้าน ไว้ได้ ไว้ไม่ได้แยกไหม
- หลวงพี่ : อ้อ มีการทำบุญรับแขกอย่างเดียว วันเผาศพนันและถึงนิมนต์พระไปทำพิธีที่เมรุ
- ผู้ช่วย : มีโลงใส่ปกติไหมเหมือนกันไหม
- คุณสมคิด : มีโลงแหย่เย็น ชื้อมาจากประเทศไทย ไม่มีโลงไม้
- ผู้ช่วย : อ้อ ใช้โลงเย็นเลย เวลาเผาก็เอาเข้าเมรุ ใช้ถ่านเผา
- ผอ. : ในหมู่บ้านมีคนพูดไทยได้เยอะไหม
- หลวงพี่ : ในหมู่บ้านนี้พูดไทยได้กันเยอะ
- ผอ. : มีประมาณกี่หลัง
- หลวงพี่ : นี่ เมื่อก่อนคนไปทำงานเมืองไทย ส่วนมากก็เลยภาษาไทยได้เยอะ
- ผู้ช่วย : ส่วนใหญ่ไปทำงานกันที่ไหน
- หลวงพี่ : เข้าไปทะเมืองไทยก็แถวระนอง
- ผอ. : ในนี้มีประมาณกี่หลัง
- หลวงพี่ : มีประมาณ 280 กว่าหลัง
- ผอ. : มีประมาณกี่ครอบครัว
- หลวงพี่ : ก็มีประมาณ 300 กว่าครอบครัว
- ผอ. : ก็ประมาณ 600 กว่าคน 600-700 คนได้ อาชีพส่วนใหญ่ทำไรกันครับ
- หลวงพี่ : กรีดยาง พารา หน้าฝนก็อาจจะปลูกข้าว ทำนา
- ผู้ช่วย : พันธุ์ที่ปลูก คือพันธุ์อะไร
- คุณสมคิด : พันธุ์งาแซ่ เอมาละ แล้วก็ข้าวเหนียว
- ผู้ช่วย : ข้าวเหนียว ภาษาเมียนมาร์เรียกว่า กอจี
- หลวงพี่ : ที่นี้ส่วนมากเขาจะปลูกข้าวแข็ง น้ำเยอะ ถ้าข้าวนี้จะมีปลูกทางภาคเหนือ
- ผอ. : ที่นี้ปลูกผลไม้กับเมืองไทยหรือเปล่า หมู่บ้านนี้อายุก็ปีแล้ว ตั้งมา
- หลวงพี่ : ที่นี้มีคนอายุ 106 ปี เสียไปคนหนึ่ง
- ผู้ช่วย : พอรู้ใหม่ว่า พ่อของ 106 อยู่ที่นี่เปล่า
- หลวงพี่ : พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ของคนที่อายุ 106 ปี เขาอยู่ที่นี่
- ผู้ช่วย : บ้านแถวนี้หลังไหนเก่าแก่ที่สุด
- หลวงพี่ : มีวัดอย่างเดียวที่เก่าแก่ที่สุด ที่วัดมีหลังที่เก่าที่อยู่หลังหนึ่ง ที่เหลือเขาก็รื้อสร้างใหม่
- ผอ. : หลังจั่วดูอย่างไรมีครอบครัวหรือไม่มีครอบครัว การแต่งกายดูแบบไหน มีบ้างไหม มีครอบครัวแล้วใช้จั่วแบบมีชั้น
- หลวงพี่ : ที่นี้มีประเพณีการแต่งงานคือว่างานแต่งงานเขาจะสร้างเป็นบ้านงานแต่งงานหลังหนึ่ง เวลาเขาแต่งเสร็จปุ๊บเขาก็จะรื้อทิ้ง เขาจะสร้างเหมือนเป็นเรือนหอจำลอง เวลาเขาเสร็จพิธีก็จะรื้อทิ้ง การจัดพิธีนี้เราไปจ้างเขามาจัดให้เรา
- ผอ. : แต่มีลักษณะการทำจั่วกาทำบ้านอะไรบ้างไหม
- หลวงพี่ : ไม่มี
- ผอ. : อ้อมีแค่การทำเรือนหอชั่วคราวเท่านั้น
- หลวงพี่ : อ้อเขามีแค่จ้างเรื่องแต่งชุดแต่งกายแต่งงาน

ผอ.: มีไหมแบบว่าผู้หญิงแต่งผู้ชาย ผู้ชายเข้าบ้านผู้หญิงแต่ถ้าผู้หญิงแต่งจะต้องออกปียอยู่บ้านผู้ชาย
มีแบบนี้บ้างไหม

หลวงพี่: ที่นี้มีประเพณีว่าเจ้าสาวไปแต่งงานที่บ้านเจ้าบ่าวก่อน แล้วประมาณวัน สองวันฝ่ายชายก็ไปแต่ง
ที่บ้านเจ้าสาวอีกทีหนึ่ง

ผู้ช่วย : แล้วไปอยู่บ้านไหน

หลวงพี่ : อ้อคือว่าแล้วแต่การทำมาหากินความสะดวก

ผอ. : อ้อ ความพร้อม

หลวงพี่: ส่วนมากจะไปอยู่บ้านผู้หญิงกัน ถ้าบ้านผู้ชายมีการทำมาหากินฐานะดีกว่าผู้หญิง ผู้หญิงก็อาจมา
อยู่บ้านผู้ชาย อ้อเดี๋ยวนี้เขามีประเพณีแบบว่าไปอยู่บ้านเจ้าสาวก่อน 7-9 วัน เวลาที่เหลือก็ตกลง
กันว่าจะไปอยู่บ้านใคร

ผอ. : ทำเป็นพิธีแบบแต่งเข้า

ผู้ช่วย : แล้วเวลาที่มันก่ทองเที่ยวหรือแขกมีการต้อนรับแบบไหน

ผอ. : ถ้ามันก่ทองเที่ยวมาถามจะแนะนำให้ไปเที่ยวที่ไหน

หลวงพี่: แล้วแต่ว่าแขกที่มาเที่ยวเจ้าภาพจะพามากักอยู่ที่บ้านเขา ถ้าไม่อย่างนั้นก็ไปพักที่โรงแรม ถ้า
เขามาอยู่บ้านก็คือ อยู่ที่บ้านกินที่บ้านนอนที่บ้าน ก็เลี้ยงรับแขกทั่วไป

ผู้ช่วย : บ้านที่เห็นหลังป้ายตรงไข่มุบ้านเดียวกันไหม

หลวงพี่ : ไข่มุ คือมีความดูแลอยู่ในของเขาทั้งหมด

หมู่บ้านบ่อสยาม (ที่บ่อน้ำ)

หลวงพี่: ที่นี้ชื่อบ่อสยามแต่นานวันภาษาก็เปลี่ยนไป ที่นี้ส่วนมากจะปลูกหมาก ทุเรียน มะม่วง ตรงนี้คือ

บ่อ เมื่อก่อนนี้มีชาวไทยหรือชาวสยามเดินทางมาแล้วมาพักที่ตรงนี้แล้วไม่มีน้ำก็เลยขุดดินเป็น

บ่อน้ำ ตั้งแต่นั้นมาก็เลยเรียกว่า “บ่อสยาม” ถ้าในหมู่บ้านไม่ค่อยมีน้ำก็ต้องใช้บ่อน้ำถ้าน้ำหมด

พอขุดลงไปนิดหนึ่งก็จะมีน้ำออกมา ขุดลงไปประมาณ 2 ศอกก็จะมีน้ำออกมา

ผู้ช่วย: มีใครเป็นลูกหลานคนรุ่นก่อนๆ บ้างไหม

หลวงพี่: เขามาจากโน้นเขมูที่ที่เราไปกัน เซตียอะล่องพญา บาไห ตั้งแต่โน้นมามีความเกี่ยวข้องกันหมด

ผู้ช่วย: ขอชื่อหน่อย ชื่ออะไร

หลวงพี่: มาแ กะ ญาชิน เขาบอกว่าประวัติดั้งเดิมเขมูที่ที่เราไปตรงนั้นเป็นเมืองแล้วก็เหมือนว่าคนพวกนั้น

เดินทางผ่านมาทางนี้ก็เลยมาขุดบ่อที่นี้

ผู้ช่วย: ไม่ทราบพี่ชื่ออะไร

หลวงพี่: นางวัน

ผู้ช่วย: มาแ อายุเท่าไร

มาแ: 53 ปี

ผอ.: ข้างนอกมีป้ายเกี่ยวกับหมู่บ้านนี้ไหม

หลวงพี่: มีป้ายเขียนวัดบ่อสยาม

ผอ.: เขาพูดภาษาไทยได้ไหม แล้วบรรพบุรุษพูดภาษาไทยหรือเป็นคนไทยหรือเปล่าหรือเป็นคนทวาย

คุณสมชิต: เขาเป็นคนทวาย

หลวงพี่: อ้อ วัดนี้เจ้าอาวาส 60 กว่ารูปแล้ว

ผอ.: เจ้าอาวาส 60 กว่ารูป

คุณสมชิต: ไม่ใช่เขาบอกมี 6 กว่ารูปแล้ว เขาบอกว่าวัดนี้มีพระ 6 องค์

ผอ.: เขาพูดเป็นภาษาพม่าหรืออะไร

คุณสมชิต: ใช้ภาษาทวาย

ผอ.: เป็นวัดธรรมกายหรือธรรมยุต

คุณสมชิต: บอกว่าเป็นวัดธรรมกาย

พิพิธพันธ์ตะกะระ (สัมภาษณ์, ยานนัยกุล และเหมียんと, 2557)

- หลวงพี่. พิพิธพันธ์ตอนนี้ยังไม่ได้สร้างกำลังเดินเรื่องอยู่ว่าจะสร้างที่ทวายหรือสร้างที่ตะกะละแต่ยังไม่แน่นอน แต่เขาจะเอาของที่เขาสะสมเก็บไว้จะออกมาแสดงให้ดู ตรงนี้คือหมู่บ้านเมียวทาว ตรงนี้คือสำนักงานพิพิธพันธ์ตะกะละ แต่เป็นแค่บ้านชั่วคราวแค่มาเช่าบ้านแถวนี้เป็นสำนักงานชั่วคราว เจดียชื่อเจดียสะโหลง เพลีย เพลียแปลว่าเจดียหรือว่าแปลตรงว่าพระเจ้า พระพุทธเจ้าแบบนี้ ที่พมามีเจดียสองแบบคือแบบเพลียคือแบบตั้งเป็นเจดีย อิฐกำแพงเมืองนี้เจ้อที่มินถันเจดีย หรือเจดียมินถัน อันนี้เจ้อที่เซอคุต้า อันนี้ยะคันเตา อันนี้เจ้อที่อะนันจอ พวกนี้คือไปอยู่ที่ดูบุหรี ตะเกียง
- ผอ. ซาลอน เมยดี แล้วก้อตากาล่า ทับลงไปอีกทีหนึ่ง ตรงไหนที่ยังมีเจดียโบราณที่ยังเป็นลัมลง
- หลวงพี่. ที่นี้มีเจดียอยู่ 9 แห่ง มีอยู่องค์หนึ่งที่ยังมีสภาพเดิม ส่วนอีก 4-5 แห่งมีสภาพเป็นกองอิฐที่พัง เมื่อก่อน ก่อนจะถึงกำแพงเมืองจะเป็นคลองน้ำ หรือเป็นคูเมือง
- ผอ. ตรงไหนคือหลักเมืองของที่นี่
- หลวงพี่. ที่มีวังของคนใหญ่ที่อยู่กลางเมืองนั่นคือหลักเมืองของเขา
- ผอ. ทางไปมินตะกะเตา
- หลวงพี่. ต้องไปทางเหนือ มีทางไปสองทาง
- ผอ. มีทางไปกาลีอ่องไหม เส้นทางไปกาลีอ่อง มีแยกไปทางไหนบ้าง มีเจ้าเมืองกาลีอ่องที่ถูกฆ่ามีบ้างไหม อยู่ตรงไหน
- หลวงพี่. กาลีอ่องเมืองเก่ากับกาลีอ่องที่นี้มีความเชื่อมโยงกันแต่ว่าที่ถ้ามถึงต้องไปต่ออีก 3 ชม.
- ผอ. มีทางไปกาลีอ่องโดยที่ไม่ต้องผ่านเข้าเมืองไหม
- หลวงพี่. ไปได้แต่มันจะเป็นทางลูกรัง
- ผอ. ถ้าเป็นแบบนี้ต้องไปตั้งต้นใหม่ที่ทวายตรงหน้ามหาวิทยาลัย
- หลวงพี่. แต่ว่าก็ไปได้แต่เราต้องไปข้ามแม่น้ำ
- ผอ. อ้อ ต้องไปข้ามแม่น้ำที่เมียวทาวเพราะยังไม่มีสะพานข้าม
- หลวงพี่. เฉียวเขาจะพาไปดูเจดียซึ่งมี 9 องค์ แต่ไปดูได้แค่ 5 องค์ แต่ในตามประวัติศาสตร์แล้วมี 9 องค์ แต่อีก 4 องค์ยังหาซากไม่เจอ เจดียนี้ชื่อว่าเมวโกกุเซติ แปลเป็นไทยก็คือเจดียเก้าทัพ
- หลวงพี่. ตรงนี้เป็นวังที่เจ้าเมืองอยู่ตรงนี้เปรียบเสมือนหลังเมือง อันนี้คือ อายาตะนะเตง อันนี้คืออุโบสถ เจดียที่อยู่ปากทางเข้าเมืองเรียกว่า เมวเวเจดีย อันนี้เป็นกำแพงเมืองและคูเมือง
- ผอ. ตอนนี้ไม่มีคูน้ำแล้ว
- หลวงพี่. อันนี้องค์ที่สาม นี้องค์ที่สี่ ที่เป็นกองหลุมองค์ที่สอง นับจากเจดียสีทองที่อยู่กลางทุ่งนาที่เขาปรับปรุงใหม่นั่นคือเจดียที่หนึ่ง อันโน้นห้าที่มีอยู่องค์หนึ่ง แต่ที่เราเห็นชัดๆมีอยู่สี่องค์ ส่วนนั้นองค์ที่ห้าองค์ที่ห้าสมัยก่อนเขาบอกว่าหลังจากองค์ใหญ่องค์ที่ห้าเป็นองค์ที่ใหญ่ที่สุดจากเก้าองค์ อันนี้ก็เจดียเหมือนกันมีกำแพงรอบๆเจดีย อันนี้ก็เจดียหนึ่งในเก้าองค์ อันนี้น่าจะเป็นองค์ที่ห้า แล้วอันโน้นน่าจะเป็นองค์ที่หก ที่เราเห็นซากตรงโน้นอาจจะไม่ใช่เจดีย อาจจะเป็นมณฑปที่ไว้พระพุทธรูป เจดียองค์นี้สมัยพุทธกาลของมาดาสะ เจดียที่เราเจอฝั่งโน้นก็ก่อนยุคพุทธกาลอีก ในการสันนิษฐานของเขา อันนี้ที่เขาหาเจอเขาเทียบสมัยได้เพราะดูจากอิฐ ก็เลยสันนิษฐานว่าอยู่ในยุคเดียวกัน ฝั่งโน้นไม่ค่อยพบซาก เพราะว่าตรงนี้เขาปลูกนาแต่ไหนแต่ไรแล้ว
- ผอ. คิดว่าจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวไหม
- หลวงพี่. มีแนวคิดพัฒนา
- ผอ. แล้วจะใช้เวลาอีกนานไหมแบบ 3 ปี 5 ปี
- หลวงพี่. ไม่มีเวลาที่แน่นอน
- ผอ. มีผลกระทบไหมที่มีคนเข้ามาเยอะๆ
- หลวงพี่. ไม่น่าจะมี
- ผอ. แล้วจะมีการทำลายลือกันไหม
- หลวงพี่. ไม่มี การปักเขตแดนว่าห้ามซุก ห้ามทำลาย
- ผอ. มีแนวคิดจะพัฒนาแล้วบูรณะใหม่ แล้วจะสร้างทรงไหน แล้วจะรู้ได้ไงแบบใหม่แบบเก่า

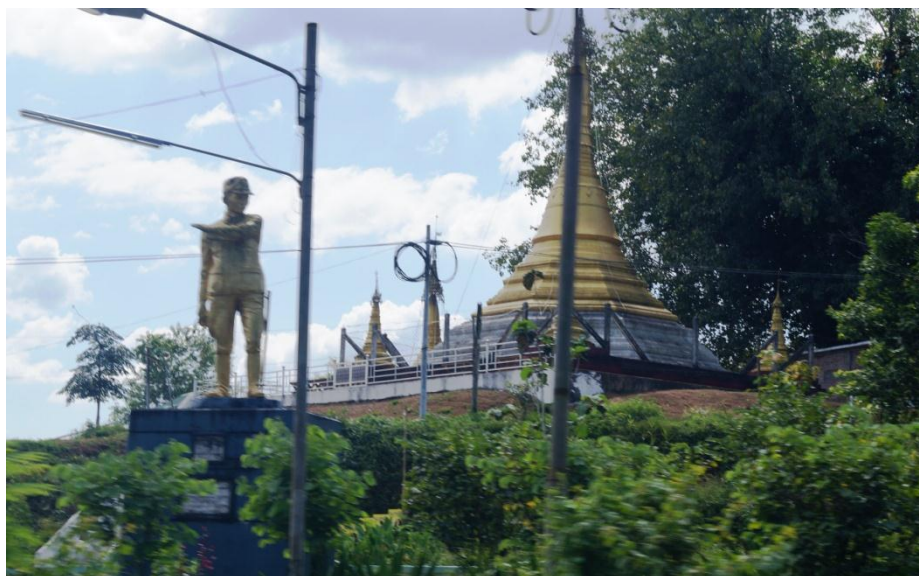
- หลวงพี่. ไม่มีการก่อสร้างใหม่ จะไว้แบบนี้ แล้วจะเปิดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวให้คนมาชม
- ผอ. แสดงว่าที่นี้ป้องกันไว้อยู่แล้วว่าอย่าทำลายอย่างชัดเจน
- หลวงพี่. ครับใช่ แล้วจะมีการถอนหญ้า ให้ดูดีกว่านี้
- ผอ. แล้วจะมีการดูแลเรื่องการขยะยังไงถ้ามีการเปิดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว
- หลวงพี่. เรามีพนักงานดูแลแถวๆเขตเมือง ถ้าใครต้องการจะใช้ที่ตรงนี้ต้องขออนุญาตก่อนแล้วจะต้องทำเรื่องไปถึง
เบื่องบน
- ผอ. เคลียที่นี้ ที่ย่างกุ้ง หรือที่มาดากาเล
- หลวงพี่. ต้องรายงานไปที่กรมวัฒนธรรม ศูนย์โบราณคดี
- ผอ. รายงานตรงที่ทวายใช่เปล่า หรือรายงานที่ย่างกุ้ง
- หลวงพี่. สำนักงานใหญ่อยู่ที่เนปิดอล
- ผอ. สามปีที่แล้วจนถึงตอนนี้มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปไหม เจอครั้งแรกเมื่อสามปีที่แล้วใช่ไหม
- หลวงพี่. เมื่อก่อนที่จะเปิดสำนักงานชาวบ้านไม่ได้เห็นค่าความสำคัญ เขาไม่รู้จะอนุรักษ์ดีหรือไม่ จึงมาขุดดินเอาดิน
ไปใช้ ก็เลยมีปัญหาเรื่องสิ่งของโดนทำร้ายไปเยอะ ตอนนี้มีสำนักงานเข้ามาดูแลพวกชาวบ้านจึงไม่กล้าเข้า
มาอยู่กับสถานที่นี้ ก็เลยอาจจะเหลืออยู่ ที่เก่าแก่ที่สุดในเขตทวายก็มีที่นี้ที่เดียว ยังมีแบบของเก่าของเก่า
อยู่ก็มีที่นี้ที่เดียว
- ผอ. ที่พบนีเป็นแค่ส่วนหนึ่งใช่ไหมหรือว่ายังมีอีก
- หลวงพี่. ของเก่าของเก่าอยู่ที่ชาวบ้านหมด ตอนนี้เขายังไม่สามารถเปิดพิพิธภัณฑ์ได้ ก็เลยเก็บไว้ที่ชาวบ้านก่อน ถ้า
เปิดได้ก็จะไปซื้อคืนมาเก็บไว้
- ผอ. มีพวกเหรียญหรือลูกปัดอยู่บริเวณนี้ไหม เป็นสมัยไหน
- หลวงพี่. เจอเหรียญสุดท้ายที่เก่าแก่ เก่าประมาณพันร้อยกว่าปี ส่วนมากจะเก็บได้เยอะตามแม่น้ำ ส่วนมากก็สมัย
พุทธกาล พันร้อยกว่าปี ที่โนเหรียญเขียนไว้ว่าปี79 เป็น ค.ศ. ตอนนั้นพม่ามี ค.ศ.1375

ภาพตัวเมืองทวาย

ภาพต้นตาลที่ปลูกมากในเมืองทวาย (Landmark)

ภาพในเมืองทวาย

ภาพมหาวิทยาลัยทวาย

สภาพถนนหินบดอัดลาดยางมะตอย

ถนนดินอัดแน่น ทางไปเมือง ตาการา

หลักหมุดแสดงบริเวณเมืองเก่า ทาการะ

อาณาเขตเมืองทาการะ

อาณาเขตเมืองทาการะ

เมืองโบราณ มีสาว เมือง “ทากะระ”

ป้ายแสดง “หอสมุดและพิพิธภัณฑ์เมืองเก่าเกี่ยวข้องกับเมือง “ทากะระ”

เจดีย์เมืองเก่า สะลอน ในบริเวณมั่วฮ่าว

เจดีย์เก่าในเมือง สะลอน

เจดีย์เก่าในเมือง สะลอน

เจดีย์เก่าในเมือง สะลอน

ทางเข้าสันเขา “เวมิตะกะ”

บริเวณพระหน้าปากถ้ำ เขา “เวมิตะกะ”

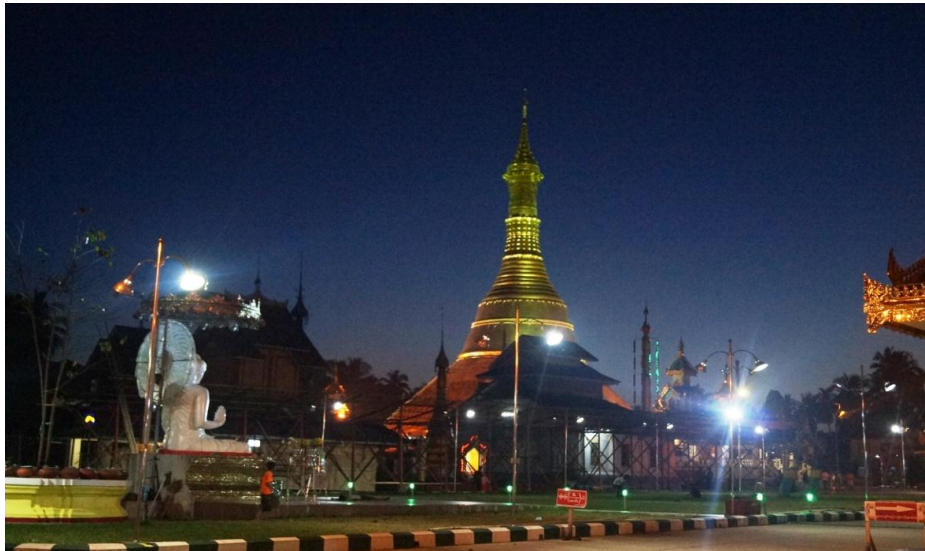
คำว่า “ทวาช” การนั่งสมาธิ ในภาษามอญ เป็นส่วนหนึ่งของการเรียกว่า ทวาช

วัดจีน โบราณด้านล่างเป็นร้านค้า

ถนนในตัวเมืองทวาย

เจดีย์ หนองช้างแพญ

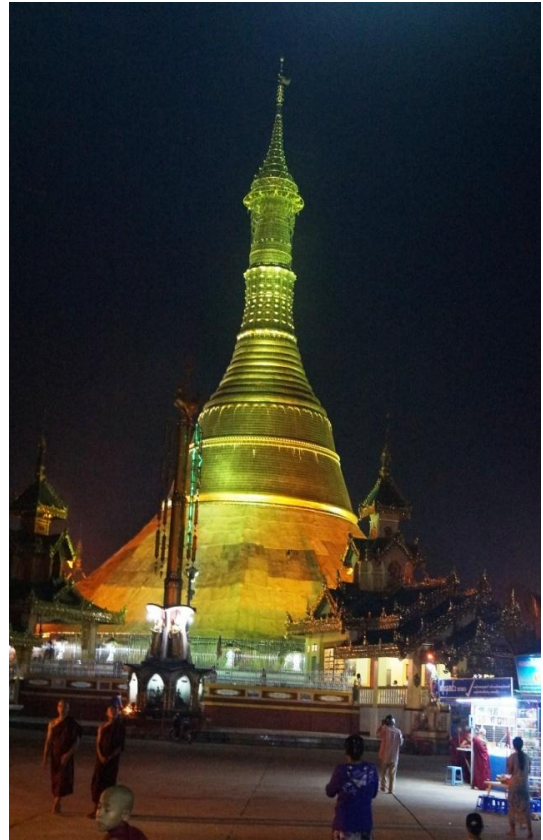

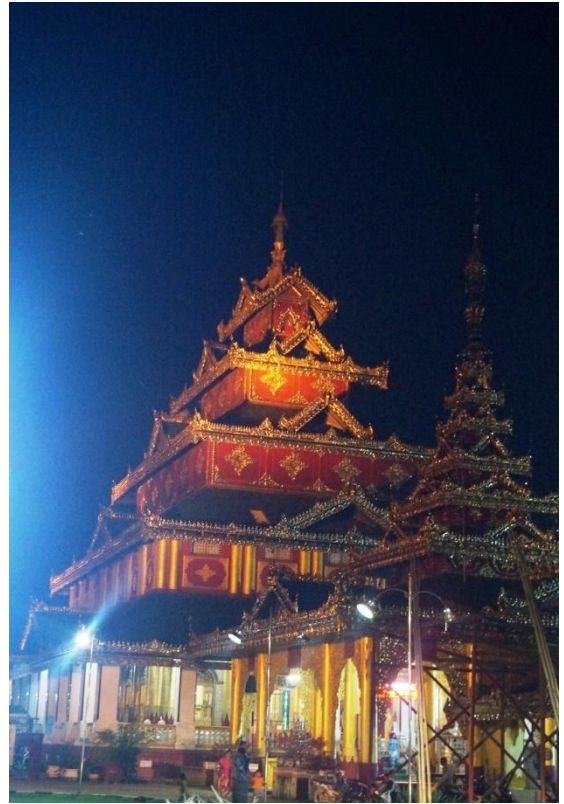
เจดีย์ หนองช้างแพญ

พระพุทธรูป ชนมาร “โล๊ะกะมาลาเซ”

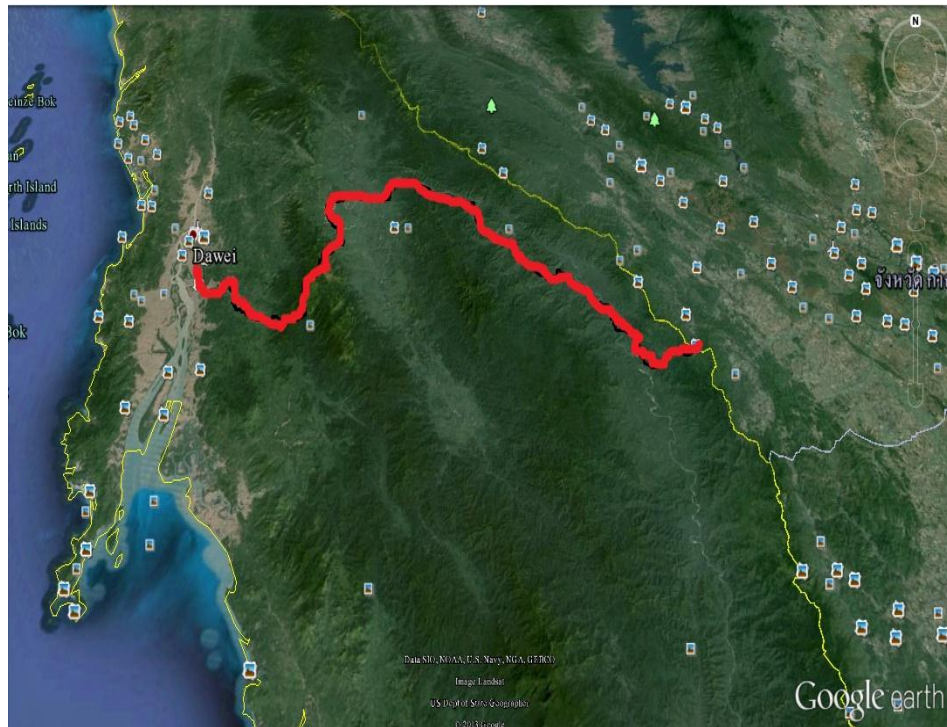
เจดีย์ใหญ่สมัยยุคท้าย ๆ ของพระเจ้าอลองพญา มินโดมึนเลย ได้สร้างพระเจดีย์จำลองจากองค์เจดีย์จากบ้านคาเล ทำบุญถวายสร้างองค์เจดีย์ไว้ที่พะวาย และจำลององค์ พระพุทธรูป ชนมาร “โล๊ะกะมาลาเซ”จากบ้าน

คาเล ใช้ทุนสร้าง 226 ล้าน

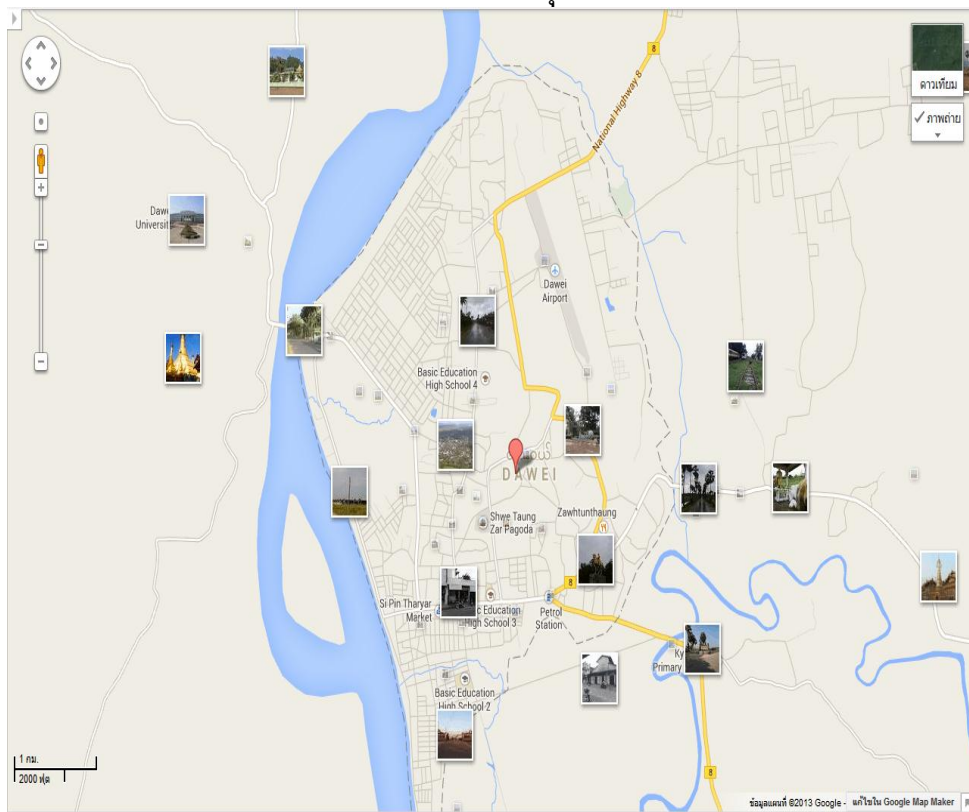

เจดีย์ชะเวตองชาพะญา(เจดีย์ใหญ่ ประดิษฐาน โส้กะมาสาเซ: พระพุทธรูปชนะมาร)

ภาพที่ 3.3 การเดินทางจากบ้านพุร้อน ถึง เมืองทวาย

ภาพที่ 3.4 แผนที่เมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ พร้อมระบุสถานที่แต่ละจุด

ภาพที่ 3.5 แผนที่เมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยรวม

ภาพที่ 3.6 แผนที่เมืองทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยรวมละเอียด

แผนภูมิที่ 4.17สถานที่ / แหล่งประวัติศาสตร์ ประเทศไทย

ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์	กาญจนบุรี	ราชบุรี	นครปฐม	สุพรรณบุรี
อาณาจักรทวารวดี	อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ ปราสาทเมืองสิงห์ เขตตำบลสิงห์บุรี อำเภอยะโยค จังหวัดกาญจนบุรี จากกรุงเทพมหานครประมาณ 175 กิโลเมตร พุทธศาสนา นิกายมหายาน สถาปัตยกรรม คล้ายคลึงกับของสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7(พ.ศ. 1720 - 1780) พบศิลปกรรมที่สำคัญยิ่งคือ พระพุทธรูปนาคปรก พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร และ นางปรัชญาปารมิตา และยังพบรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรเปล่งรัศมีอีกองค์หนึ่ง รูปลักษณะคล้ายกับที่พบในประเทศกัมพูชา พระวิรุณมาร พระราชโอรสของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7ทรงสร้างไว้ มีเมืองชื่อ ศรีชัยสิงห์บุรี ซึ่งสันนิษฐานกันว่าเป็นเมือง ปราสาทเมืองสิงห์	เมืองโบราณคูบัว เมืองโบราณบ้านคูบัว ตั้งอยู่ที่ตำบลคูบัว จังหวัดราชบุรี เคยเป็นเมืองท่าที่เจริญรุ่งเรืองในยุคทวารวดี ได้รับอิทธิพลทางด้านศิลปะจากช่วงสมัยราชวงศ์คุปตะ ประเทศอินเดีย และมีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า พุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองในประเทศไทยมามากกว่า 1 ,000 ปี เศียรพระพุทธรูปสมัยโบราณ บางส่วนเก็บรักษาไว้ที่วัดโขลงสุวรรณคีรี เมืองโบราณบ้านคูบัว มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ฐานชั้นล่างสุดเป็นฐานสี่เหลี่ยมก่อด้วยศิลาแลงฉาบปูน ส่วนบนของฐานโบราณสถานพบปูนปั้นรูปเศียรเทวดา คนแคระ เชิงเทียนสำริดและลวดลายปูนปั้นอื่น ๆ	วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร พระปฐมเจดีย์ ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม เรียกว่า พระธมเจดีย์ มีฐานะเป็นมหาธาตุหลวง ของแผ่นดินสุวรรณภูมิ เป็นเจดีย์ที่สร้างขึ้นเมื่อคราวที่พระสมณทูต ในพระเจ้าอโศกมหาราช เดินทางมาเผยแผ่ศาสนายังสุวรรณภูมิ พระมหาเถรศรีศรัทธาฯ ท่านทรงได้แวะมาบูรณะพระธมเจดีย์องค์นี้ ก่อนที่ท่านจะเดินทางกลับเมืองรัต เมื่อคราวที่ท่านเสด็จกลับจากศึกษาพระพุทธรูปที่ลังกา คือเจดีย์แห่งแรกของสุวรรณภูมิ พระปฐมเจดีย์ไม่ได้เป็นเจดีย์ที่เก่าที่สุดของสุวรรณภูมิ แต่เป็นพระมหาธาตุหลวง ในยุคทวารวดี	วัดเขาทำเทียม วัดเขาทำเทียม ตำบลอุ้มทอง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สันนิษฐานว่าจะเป็นวัดแห่งแรกในประเทศไทย หลังจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานได้ 300 ปี พระโมคคัลลีบุตรติสสะเถระ มีพระเจ้าอโศกมหาราช เป็นองค์อุปถัมภ์ ได้ส่งสมณทูตพระอรหันต์ปัญจวคคีย์ ได้แก่ พระสณะ พระมนีเถระ พระณานิเถระเผยแผร์พระพุทธรูปสมัยเมืองสุวรรณภูมิ พระอุโบสถเก่า สร้างในสมัยต้นๆกรุงศรีอยุธยา เป็นสถานที่ที่พระตถาคตเจ้าทรงแสดงธรรมเทศนา “พระเจ้าอโศกมหาราช ” ทรงสร้างไว้ในหุบเขาอันเป็นพรมแดนด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ ชื่อ “ปูชนิศาาราม”

ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์	กาญจนบุรี	ราชบุรี	นครปฐม	สุพรรณบุรี
	พงตึก พงตึก ตำบลพงตึก อำเภอด่านมะกอก จังหวัดกาญจนบุรีเป็นเมืองโบราณซึ่งเป็นชุมชนขนาดใหญ่ สมัยทวารวดี หรือราวพุทธศตวรรษที่ 11-12 โดยเป็นเมืองทางผ่านของเส้นทางคมนาคมของนักเดินทางยุคนั้น โบราณสถานประกอบไปด้วยสิ่งปลูกสร้างที่ก่อด้วยอิฐและ ศิลาแลง มีอายุใกล้เคียงกับวัดอุโบสถที่พบที่นครปฐม ซึ่งอยู่ในยุค ทวารวดี ตะเกียงโรมัน จากสำริดหลักฐานชาวอินเดียติดต่อค้าขายกับชาวเมืองสมัยทวารวดี	สระโกสินารายณ์ ต.ท่าผา อ.บ้านโป่ง จ.สระโกสินารายณ์เป็นเมืองโบราณขนาดใหญ่ มีคูน้ำคันดินล้อมรอบรูปสี่เหลี่ยม ทางทิศใต้เชื่อมต่อกับลำน้ำแม่กลองตัว สระโกสินารายณ์เป็นสระน้ำรูปสี่เหลี่ยม ภายในใจกลางเมืองมีเนินดินใหญ่ ศิลาแลง กระจายอยู่ทั่วเมือง เรียกกันว่า จอมปราสาทพระอวโลกิเตศวรเปล่งรัศมี สลักจากศิลาสีเขียว ศิลปะแบบบายนของเขมรอายุราว พ.ศ. 1750 ร่วมสมัยกับพระเจ้า ชัยวรมันที่ 7 เก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ราชบุรี	วัดไร่ขิง วัดไร่ขิง ตำบลไร่ขิง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดนครปฐม สังกัดคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย สร้างโดย "สมเด็จพระพุทธมหาจารย์(พุท)" วัดในอดีตมีชาวจีนปลูกบ้านอาศัยอยู่กันเป็นจำนวนมากและนิยมปลูกขิงกันอย่างแพร่หลาย	วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ สุพรรณบุรี ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรีอยู่ในตำบลรั้วใหญ่ พระพิมพ์ผงสุพรรณบุรีที่โด่งดังมาก จากกรุในองค์พระปรางค์นี้ ในสมัยอุทองสุพรรณภูมิ เพราะหลักฐานการก่อสร้าง เป็นการก่ออิฐไม่ถือปูน ซึ่งเป็นวิธีการเก่าแก่ก่อนสมัยอยุธยา
สมัยอยุธยา	วัดนางพิม วัดนางพิม ตำบลลาดหญ้า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เดิมคือ วัดท่าเสา เป็นวัดโบราณสมัยอยุธยา ตามตำนานว่านางพิมเป็นผู้สร้างวัดแห่งนี้พระพุทธรูปศิลาทรายสีแดงสมัยอยุธยา ได้อัญเชิญประดิษฐานที่ วัดเทวสังฆาราม และวัดถาวราราม	วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดมหาธาตุวรวิหาร คลองกระแซง ซอย 2 ถ.เขาขจร ต.หน้าเมือง อ.เมืองราชบุรี จ.ราชบุรี สร้างตั้งแต่สมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 เดิมเรียกว่า “วัดหน้าพระธาตุ” มีพระปรางค์ก่อด้วยศิลาแลงสูง 12 วา ภายในมีจิตรกรรมฝาผนังที่พระปรางค์ เป็นวัดที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุแรกสร้างขึ้น	วัดพระประโทนเจดีย์ ตำบลพระประโทน อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม วัดพระประโทนเจดีย์ พระประโทนเจดีย์เดิมนั้นมีรูปเป็นทรงโอคว่ำตามลักษณะของเจดีย์สมัย ทวารวดี พบวัตถุโบราณในสมัยทวารวดี ภายในยังคงมีพระบรมสารีริกธาตุบรรจุอยู่โดยยัง	วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี สันนิษฐานโบราณวัตถุสำคัญของวัด คือ พระปางปาลิไลยกะ เรียกว่า หลวงพ่อโต ประมาณอายุอย่างต่ำสุดสร้างก่อนสถาปนา

ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์	กาญจนบุรี	ราชบุรี	นครปฐม	สุพรรณบุรี
		ตั้งแต่สมัยทวารวดี ราวพุทธศตวรรษที่ 13 สร้างกำแพงศิลาแลงล้อมรอบ	ไม่ได้ถูกขุดค้นนำออกไปเช่นเจดีย์องค์อื่นๆ ศรัทธาช่วยผู้สร้างเมืองนครชัยศรีได้นำพระบรมสารีริกธาตุจากพระเจ้าแผ่นดินลังกา	กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี (ก่อน พ.ศ. ๑๘๙๓) อย่างสูงสุดยุคทวารวดีตอนต้น (พ.ศ. ๑๒๐๐) มีอายุระหว่าง ๖๕๐-๑๓๐๐ ปีวัดป่าเลไลยก์ถูกทิ้งเป็นวัดร้างตั้งแต่เสียกรุงศรีอยุธยา
สมัยอยุธยาตอนต้น	วัดขุนแผน วัดขุนแผน ตำบลลาดหญ้า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นวัดโบราณขนาดใหญ่ สร้างสมัยกรุงศรีอยุธยา พบ หอยเบี้ย เครื่องสังคโลก ลูกปัด พระพิมพ์ พระปรารักษ์ประธาน เป็นปรารักษ์ศิลปะอยุธยา ก่ออิฐถือปูน ตั้งบนฐานหน้ากระดานรูปสี่เหลี่ยมลดหลั่นขึ้นไป ชั้นบนย่อมุมไม้สิบสองรับส่วนเรือนธาตุ	อุทยานหินเขางู เขตเทศบาลตำบลเขางู อ.เมืองราชบุรีพบโบราณวัตถุยุคทวารวดี ทั้งมีภาพปูนปั้นและภาพจำหลักบนผนังถ้ำ ซึ่งนักวิชาการสันนิษฐานว่าทำขึ้นเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ 12-13 'เขางู แอดเวนเจอร์ ปาร์ค' ซึ่งพระพุทธรูปเหล่านี้เป็นพระพุทธรูปตั้งแต่สมัยทวารวดีเลยทีเดียว	วัดพระเมรุ วัดพระเมรุ ตำบลห้วยจรเข้ม้า อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ถูกทิ้งให้เป็นเมืองร้างหรือโพรงที่ชาวบ้านลักลอบขุดกรุซึ่งกล่าวกันว่าเป็นอุโมงค์ที่สามารถลอดทะลุไปยังวัดธรรมศาลา จังหวัดนครปฐมได้ขนอิฐไปสร้างสิ่งก่อสร้างในวัดพระปฐมเจดีย์ ทำให้มีต้นไม้ขึ้นเป็นพวงกรงรังดังที่เห็นจากสภาพในปัจจุบัน	วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม วัดเขาพระศรีสรรเพชญารามตำบลอุทอง อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นวัดเก่าแก่มาตั้งแต่สมัยทวารวดี รัชสมัย รายนพระพุทธรูป เป็นหินทรายสลักลอยตามนกล 108 ประการ ศิลปะสมัยทวารวดีตอนปลาย แทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
สมัยอยุธยา	วัดป่าเลไลยก์ ตำบลลาดหญ้า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรีเดิมเรียก วัดผาออก เป็นวัดโบราณสมัยอยุธยา ปัจจุบันวัดป่าเลไลยก์เป็นวัดที่มี	ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองราชบุรี ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองโบราณวัดฤๅและโบราณสถานที่ได้ค้นพบ มีผู้คนตั้งถิ่นฐานอยู่มาตั้งแต่ยุคหินกลาง ซึ่งมีอายุประมาณ ๑๐ ,๐๐๐ ปีมาแล้ว	พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม สร้างขึ้นโดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว หลังจากพระองค์สวรรคต เดิมเรียกว่า "	วัดเขาดิถี เป็นรอยพระพุทธรูปจำลองสร้างด้วยหินทรายแดง แม้รูปแบบลวดลายจะคล้ายกับศิลปะสมัยทวารวดี

ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์	กาญจนบุรี	ราชบุรี	นครปฐม	สุพรรณบุรี
	พระสงฆ์จำพรรษาอยู่ บรรยากาศแบบวัดป่า	ปรากฏหลักฐานแน่ชัดในสมัยทวารวดี ตำบลคูบัว นี่เคยเป็นที่ตั้งเมืองราชบุรีเก่า	เนินปราสาท" เคยเป็นที่ตั้งของ วังโบราณ สระน้ำพระจันทร์เดิมมีชื่อว่า สระบัว บ้าน เนินปราสาทเป็นที่ตั้งของพระราชวังเก่า ของกษัตริย์ผู้ปกครองดินแดนนครปฐม	ราวดี แต่ก็มีรูปแบบอื่นเข้ามาปะปน ซึ่งอาจเป็นผลงานที่สร้างในสมัย อยุธยา ราวพุทธศตวรรษที่ 19-23 ก็ เป็นไปได้ อย่างไรก็ตามครอบไว้
สมัยอยุธยา	วัดพระแท่นดงรังวรวิหาร ตำบลพระแท่น อำเภอดำมะรง จังหวัด กาญจนบุรีสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าบรมโกศ แห่งกรุงศรี เป็นแท่นหินบดยา ที่สมมุติเป็น แท่นหินที่หมอพราหมณ์ชิวโกมารภักจ์ ใช้บด ยาเพื่อรักษาพระพุทธรูปประดิษฐานรอยพระ พุทธรูปไม้ประดับมุข สมัยพระเจ้าบรมโกศ แห่งกรุงศรีอยุธยา	วัดอรัญญิกาวาส บ้านอรัญญิก ต.เจดีย์หัก อ.เมืองราชบุรีเจ้าอาวาส วัดมหาสมณารามที่เขาวังเมืองเพชรบุรี ชูดงค์ มาถึง เคยมีพระพุทธรูปทองคำประดิษฐานอยู่ แต่ ปัจจุบันหายไปแล้ว เหลือเพียงโต๊ะหมู่บูชาประดับ มุก	วัดดอนยายหอม ตำบลดอนยายหอม ปัจจุบันสร้างเป็น โบราณสถาน เรียกว่า “เนินพระ” พบศิลา เหลี่ยมเขี้ยวสองต้น สูงประมาณ 4 เมตร คล้ายกับเสาประตูสาญจิเจดีย์ของพระเจ้า อโศกมหาราช พระพุทธรูปศิลาสมัยทวาร วดี 1 องค์ พระสมาธรรมจักรทำด้วย หินแต่หักพัง ตั้งแต่สมัยทวารวดีและมี อายุกว่า 1,000 ปี	ศาลเจ้าพ่อพระยาจักร ศาลเจ้าพ่อพระยาจักร อ.อุทุมพร จ. สุพรรณบุรี เจ้าพ่อพระยาจักร เทวรูปสมัยทวารวดีเป็นหินศิลาแลง แกะสลักลายนูน ณ บริเวณริมแม่น้ำ จรเข้สามพัน
สมัยอยุธยา	วัดมโนธรรมาราม ตำบลม่วงชุม อำเภอดำม่วง จังหวัดกาญจนบุรี เป็นวัดเก่าแก่สมัยกรุงศรีอยุธยา พระพุทธ ไสยาสน์ ที่ประดิษฐานอยู่ภายในระเบียงคด ซึ่งเป็นศิลปะอยุธยา ภายหลังวัดได้ถูกทิ้งร้าง		วัดพระงาม วัดพระงาม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอ เมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐมมีซาก เจดีย์ขนาดใหญ่ที่เป็นเจดีย์ที่สร้างสมัยทวาร วดีในศตวรรษที่ 11-12 ถึงศตวรรษที่ 16 วัดพระงามน่าจะสร้างขึ้นในสมัย	วัดสนามไชย วัดสนามชัย ตำบลสนามชัย (เดิมชื่อ ตำบลพิหารแดง) อำเภอเมือง สุพรรณบุรี ตั้งแต่ ทวารวดี อุทุมพร และอยุธยามีคูหาบรรจุอัฐิธาตุของ ทหารในสงคราม"เจดีย์ทหารนิร

ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์	กาญจนบุรี	ราชบุรี	นครปฐม	สุพรรณบุรี
	ไปเมื่อครั้งศึกสงครามระหว่างไทยกับพม่า		เดียวกับเมืองนครปฐมเป็นราชธานี ชื่อทวารวดี เพราะมีโบราณวัตถุที่ขุดค้นพบในบริเวณนี้ล้วนแต่เป็นของเก่าสมัยทวารวดีทั้งสิ้น	นาม" พบซากเจดีย์ขนาดใหญ่และกำแพงแก้วมีการสร้างซ้อนกันอย่างน้อย 2 สมัย ตั้งแต่สมัยทวารวดี - สมัยอุททอง
				พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ตำบลสนามชัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ศิลปคือ สมัยทวารวดี ลพบุรี อยุธยา ถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ตามลำดับโดยจัดแสดงโบราณวัตถุที่พบจากแหล่งโบราณคดี และโบราณสถานสำคัญต่างๆ ในจังหวัด

ส่วน ก. : ประวัติผู้รับผิดชอบแผนงานวิจัย

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นาย นางสาว นาง ยศ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรพงษ์ จรัสโรจนกุล

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr, Miss, Mrs, Rank

Assistant Professor Dr. Surapong Charasrosjanakul

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 5110199035237

3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

4. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์

อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)

70 ก/24 ในมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ถนนกาญจนบุรี-ไทรโยค ตำบลหนองบัว

อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 71000.

e-mail : Charas7026@gmail.com

โทร. 089-503-5326

5. ประวัติการศึกษา

ปริญญาเอก การจัดการดุสิตบัณฑิต สาขา การจัดการธุรกิจ

ปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการเงิน

ปริญญาตรี เศรษฐศาสตร์บัณฑิต สาขาทรัพยากรมนุษย์

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา)

ระบุนสาขาวิชาการ สาขาวิชาการท่องเที่ยว

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย

หรือ ผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย

7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : ชื่อแผนงานวิจัยการพัฒนาลาดการท่องเที่ยวภาค

ตะวันตกที่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษห้วย

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย : การศึกษาร่องรอยประวัติศาสตร์และโบราณคดีภาค

ตะวันตกที่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษห้วย

7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุน (อาจ

มากกว่า 1 เรื่อง) ประสบการณ์ในงานวิจัย (หรือมีความชำนาญงานด้านใด)

ปี 2555 : การศึกษาประเพณีวัฒนธรรมมอญใหม่ บ้านพุน้ำร้อน อ. เมือง จังหวัดกาญจนบุรี. ผู้ร่วมวิจัย

ปี 2554 : การศึกษาความต้องการในการเปิดหลักสูตรการจัดการโลจิสติกส์ วิจัยสถาบัน, ผู้ร่วมวิจัย

ปี 2554 : ความรู้และความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ น้ำพุร้อน จังหวัดกาญจนบุรี วิจัย

สถาบัน ผู้ร่วมวิจัย ,งานวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว

ปี 2553 : การวิจัยภาพลักษณ์มหาวิทยาลัย วิจัยสถาบัน : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ , ผู้ร่วมวิจัย

ปี 2552 : การวิจัยพัฒนาการบริการวิชาการ, วิจัยสถาบัน : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์,

หัวหน้าโครงการ

ปี 2551 การศึกษาความต้องการและความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์, วิจัยสถาบัน
: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, ผู้ร่วมวิจัย

ปี 2549 : โครงการวิจัย การจัดการเส้นทางท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือตอนล่าง ,ทุนวิจัยสกอ. :
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา , หัวหน้าโครงการวิจัย

ปี 2548 : โครงการวิจัย การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา หมู่บ้านทับเบิก ตำบลวังบาล
อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์ ,ทุนวิจัยสกอ. : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ,
หัวหน้าโครงการวิจัย.

ปี 2547 : โครงการวิจัย การพัฒนาการท่องเที่ยว กรณีศึกษา หมู่บ้านฟองไต้ ตำบลวังขาว อ.น้ำหนาว
จ.เพชรบูรณ์ ,ทุนวิจัยสกอ. : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา , ผู้ร่วมวิจัย

7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ : ชื่อข้อเสนอการวิจัย แหล่งทุน และสถานภาพในการทำวิจัยว่าได้ทำการ
วิจัยลุล่วงแล้วประมาณร้อยละเท่าใด
ไม่มี

2.

2. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) ผศ.ดร.สิทธิ์ ชีรสรณ์

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Asst. Prof. Dr. Sid Terason

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์

สถานที่ติดต่อ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

เลขที่ 1 ม.6 ต.กำแพงแสน อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม 7

โทรศัพท์/โทรสาร 0-3435-5258 มือถือ 087-6912300 Email: sterason@gmail.com

ประวัติการศึกษา D.B.A.(Business Administration),University of Sarasota/Florida,
U.S.A.

M.A. (Communication Arts) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

นิเทศศาสตรบัณฑิต (การโฆษณาและประชาสัมพันธ์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานวิจัย

1. การพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อสร้างมูลค่าตราผลิตภัณฑ์ในประเทศให้แก่ข้าวอินทรีย์ของไทย (ขอทุนจาก วช. 2556)

2. ผลกระทบของการเปิดเสรีด้านการบริการของอาเซียนที่มีต่อธุรกิจการนำเข้าใน
ประเทศไทย (ทุนอุดหนุนวิจัย มก. 2556)

3. The Effect of Attitudinal Brand Loyalty on Purchase Intention and
Word-of-Mouth โดย Chien-An Lin (หัวหน้าโครงการวิจัย), Hsiu-Fen Chen, และ Sid
Terason

4. กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัด
ปทุมธานี โดย สิทธิ์ ชีรสรณ์ (หัวหน้าโครงการวิจัย) ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน
ปี 2553

5. Terason, S. (2011). An empirical evaluation of the latent structure of
brand personality in sport. NIDA Development Journal, 52(2), 33-52.

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ การจัดการการตลาด

3. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) : นายกรภัทร กิตติพานิชกุล

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) : MR.KORRAPHAT KITTIPANITCHAKUL

ตำแหน่งปัจจุบัน : ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการโรงแรมและ
ท่องเที่ยว โครงการจัดตั้งสายวิชาศิลปศาสตร์ สุพรรณบุรี

สถานที่ติดต่อ : โครงการจัดตั้งสายวิชาศิลปศาสตร์ สุพรรณบุรี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ต.กำแพงแสน อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม 73140

โทรศัพท์/โทรสาร : 085-8113343 / 034-281057 Email : korraphat_tourism@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

ศศ.บ. (การท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล

ศศ.ม. (การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผลงานวิจัย

ปี 2552 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ
ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปี 2553 แรงจูงใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวซ้ำในอำเภอหัวหิน จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์

ผลงานทางวิชาการ

- หนังสือเรียนวิทยาทรรพยากรการท่องเที่ยวภาคเหนือและภาคตะวันตก

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ : การท่องเที่ยว

4. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวพิมพ์ ศรีรุ่งเรือง

ชื่อ นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) MISS PIMPORN SRIRUNGRAUNG

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

สถานที่ติดต่อ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาเขตกำแพงแสน เลขที่ 1 หมู่ 6 ต.กำแพงแสน อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม 73140

โทร. 0-3428-1105 ถึง 7 โทรสาร 0-3428-1057 โทรศัพท์ (ภายใน) 3600 - 4

โทรศัพท์/โทรสาร 0814433816

Email tukta_red@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มหาบัณฑิต ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว

ผลงานวิจัย

ปี 2552 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เป็นปัจจัยอันก่อให้เกิดอาชญากรรม

กรณีศึกษาเมืองพัทยา

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ การโรงแรมและการท่องเที่ยว

5. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) ดร.รุณัฐ วงศ์สายเชื้อ

คุณวุฒิ/ระดับการศึกษา ปริญญาเอก สาขาวิชาประชากรศาสตร์

หน่วยงาน ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ที่อยู่ 1 หมู่ 6 ถนนมาลัยแมน ต.กำแพงแสน อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม 73140

โทรศัพท์ 08-1923-0303 E-mail: fedutnw@ku.ac.th

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ การพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษย

6. ชื่อ -สกุล (ภาษาไทย) รองศาสตราจารย์ นาวาอากาศโท ดร.สุมิตร สุวรรณ

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Assoc.Prof.Wg.Cdr.Sumit Suwan, Ph.D.

คุณวุฒิ/ระดับการศึกษา ปริญญาเอก สาขาวิชาพัฒนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยงาน ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ที่อยู่ 85/3 หมู่ 6 ต.ทัพหลวง อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

โทรศัพท์/โทรสาร 034-281080, 08-9662-9849 E-mail : sumit.s@ku.ac.th

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ ประชากรศึกษา

7. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวเข็มจิรา นองเป็ด

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) KHEMCHIRA NONGPED

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

สถานที่ติดต่อ โครงการจัดตั้งสายวิชาศิลปศาสตร์ สุพรรณบุรี

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

โทรศัพท์ 0-3428-1105 โทรสาร 0-3428-1057

Email khemchira26@gmail.com

ประวัติการศึกษา

2551 – 2554 ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการท่องเที่ยวและโรงแรม)

คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2545 – 2548 ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (การท่องเที่ยว)

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ผลงานวิจัย SERVICE PROFESSIONAL OF HOTEL BUSINESS IN THAILAND

ตีพิมพ์ในวารสาร INTERNATIONAL JOURNAL OF STRATERGIC

MANAGEMENT (Volume 11, Number3, 2011)

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ การจัดการการท่องเที่ยว

8. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นายพานูวัฒน์ ปัญจเมธี
ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr.Panuwat Panjamatee
ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิชาการคอมพิวเตอร์
สถานที่ติดต่อ สถาบันวิจัยและพัฒนา กำแพงแสน
โทรศัพท์/โทรสาร 034281090
Email rdipwp@ku.ac.th
ประวัติการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ประวัติการทำงาน สถาบันวิจัยและพัฒนา กำแพงแสน
สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ Web programmer ถ่ายภาพ

9. ชื่อ – นามสกุล นายจรายุธ มงคลวงษ์
ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr. Jarayut Monkonwong
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
สถานที่ติดต่อ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
โทรศัพท์/โทรสาร 034 534 030281090
Email monkong@kru.ac.th
ประวัติการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

หมายเหตุ : ระบุข้อมูลโดยละเอียดในแต่ละหัวข้ออย่างถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อ ประโยชน์
ในการ ประเมินแผนงานวิจัยสำหรับที่ปรึกษาโครงการวิจัยให้ลงนามรับรองในแบบฟอร์ม